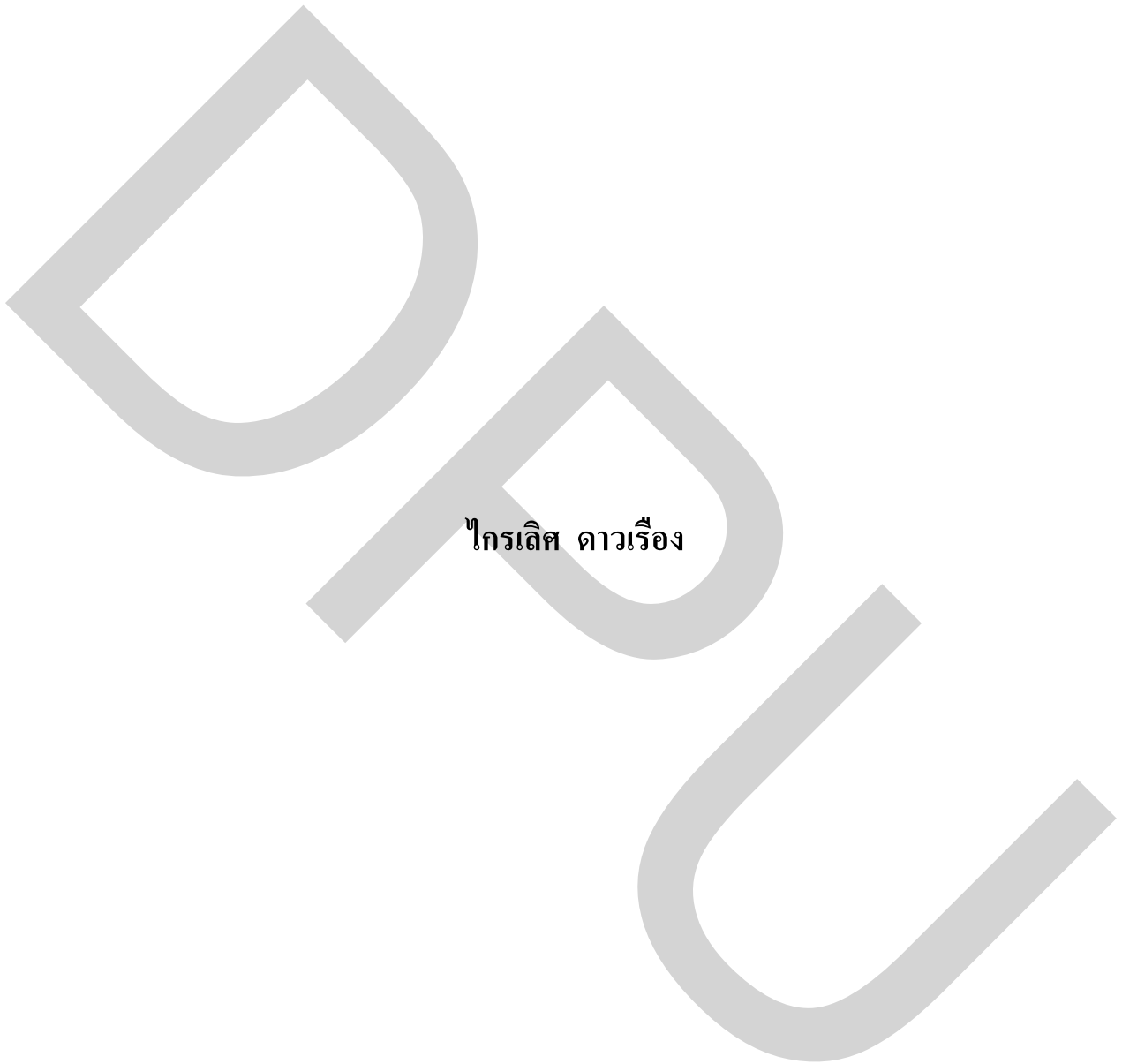

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสารตั้งต้นและ
เคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

ไกรเลิศ ดาวเรือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2552

**PROBLEMS OF LAWENFORCEMENT OF PRECURSORS AND
ESSENTIAL CHEMICALS WHICH ARE NECESSARY
TO PRODUCE NARCOTICS**

KRAILERT DAORUANG

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2009

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด
ชื่อผู้เขียน	ไกรเลิศ ดาวเรือง
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์วระพงษ์ บุญโญภาส
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันยาเสพติดชนิดดั้งเดิมที่ได้จากธรรมชาติจะลดปริมาณลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากต้องอาศัยกระบวนการผลิตที่ยุ่งยาก ใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกมาก ใช้เวลานาน และต้องอาศัยฤดูกาล ในขณะที่วิทยาการทางเคมีมีความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้การสังเคราะห์ยาเสพติดจากสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์โดยกระบวนการทางเคมีสามารถทำได้ง่าย ใช้พื้นที่และเวลาน้อย ไม่ต้องอาศัยฤดูกาล จึงทำให้ยาเสพติดประเภทสังเคราะห์เหล่านี้เข้ามาแทนที่ยาเสพติดประเภทดั้งเดิมที่มีต้นกำเนิดจากพืช และมีผลทำให้ยาเสพติดประเภทสังเคราะห์แพร่ระบาดไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก รวมทั้งประเทศไทยได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งแต่เดิมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดมักมุ่งเน้นในการดำเนินคดีเฉพาะกับตัวยาเสพติด หรือเมื่อมีการลงมือผลิตยาเสพติดเรียบร้อยแล้วเท่านั้น แต่ไม่มุ่งเน้นในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ทำให้เกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ไม่ว่าจะในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อันเป็นช่องว่างของกฎหมาย และยังผลทำให้มีการลักลอบค้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎีและที่มาของการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด เพื่อนำมาพิจารณาถึงเหตุผลที่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาพบว่า แนวความคิดที่จะบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้ครอบคลุมทุกชนิดย่อมเป็นไปได้ เนื่องจากสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้นมีทั้งประโยชน์และโทษในเวลาเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาค้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดไปผลิตยาเสพติด หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการปราบปรามและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ควรมุ่งเน้น ไปถึงการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิต

ยาเสพติดของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ โดยเริ่มตั้งแต่ของกลางในคดียังเป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่เตรียมการจะนำไปผลิตยาเสพติด โดยไม่ต้องรอให้มีการลงมือผลิตยาเสพติดสำเร็จก่อน จึงเข้าจับกุมโดยการนำมาตรการสมคบตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านี้ อันถือว่าการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกันนี้จะต้องเพิ่มมาตรการในการลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่ละเว้นหรือละเลยไม่ดำเนินคดีประเภทนี้

Thesis Title	Problems of Lawenforcement of Precursors and Essntial Chemicals Which are Necessary to Produce Narcotics
Author	Krailert Daoruang
Thesis Advisor	Professor Veerapong Boonyopas
Department	Law
Academic Year	2008

ABSTRACT

Now's a day, the traditional narcotics which are come from natural products will continuous reducing because they are depend on complicated processing, needed a lot of area to plant, used very long period of time, and depended on seasons. Which is the new technology has been developed everyday, it uses less time and area cause the easier generating narcotics and essential chemicals, the chemical narcotics are replacing the traditional narcotics, which are produced from plants. This effect causes the chemical narcotics spread through out the world rapidly. In the past, the narcotics suppression agencies concentrated to take legal actions on narcotics itself or when the narcotics were produced only, yet they did not concentrate to take legal actions on the essential chemicals which are necessary to produce narcotics. The lacking of concentration to take legal actions on the essential chemicals which are necessary to produce narcotics causes the loop hole to enforce the laws of narcotics suppression and even the laws of assets recovery involved in the commission of narcotics. This loop hole makes the criminals continue smuggle to sell and produce the essential chemicals which are necessary to produce narcotics. This thesis concentrated studied on idea, theory and the original of laws enforcement to take legal action on the essential chemicals which are necessary to produce narcotics to consider the reasons of why the legal actions on the essential chemicals which are necessary to produce narcotics are not effective.

From the study, found the idea to legislate the law to control the essential chemicals which are necessary to produce narcotics is impossible because the essential chemicals, which are necessary to produce narcotics, have both benefits and hazards at the same time. However, in order to solve the problem of using the essential chemicals to produce narcotics, the law enforcement agencies shall concentrate on taking the legal actions to the essential chemicals

which are necessary to produce narcotics more efficiency by arresting the essential chemicals which are necessary to produce narcotics before the narcotics can be produced. Thus, the law enforcement agencies shall use Act on Measures for the Suppression of Offenders in an Offence Relating to Narcotics, B.E. 2534 (1991) to prosecute on the essential chemicals which are necessary to produce narcotics for making the laws are more efficiency. Also, we shall add the measurement to punish the officers who ignore, avoid or neglect to do so at the same time.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พิรพันธุ์ พาลุสุข ที่สละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นประธานกรรมการ และได้ให้คำแนะนำ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์อรรถพล ลิขิตจิตถะ รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) ที่สละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นกรรมการ รวมทั้งได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่างๆ เป็นอย่างดียิ่งเสมอมา และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.อุทัย อาทิวะ ที่สละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นกรรมการ และได้ให้คำแนะนำ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้สำเร็จไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านชาติชาย สุทธิกลม ที่ปรึกษาด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) และท่าน กอบกุล จันทวโร ที่ปรึกษาด้านกฎหมายยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. ที่สละเวลาอันมีค่าของท่าน และได้ให้คำแนะนำ รวมทั้งความรู้ที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

ขอขอบพระคุณ คุณวิเศษฐ์ พุทธิวิริยากร ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. คุณอนันต์ ทองระย้า ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. และคุณนรเทพ พุทธิเกษัช ที่สละเวลาอันมีค่าของท่าน และได้ให้คำแนะนำ รวมทั้งความรู้ที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาเป็นอย่างสูง ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้กับผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา รวมทั้งขอบความดีให้กับครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้กับผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษาเช่นกัน

ไกรเลิศ ดาวเรือง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	6
1.6 ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. แนวความคิดและทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดี	
 กับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.....	8
2.1 สภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดี	
กับสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.....	8
2.2 ความหมายและขอบเขตของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์	
จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.....	10
2.2.1 ความหมายของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์	
จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.....	10
2.2.2 ขอบเขตของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์	
จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.....	11
2.3 ความหมายและกระบวนการผลิตยาเสพติด.....	14
2.3.1 ความหมายของการผลิตยาเสพติด.....	14
2.3.2 กระบวนการผลิตยาเสพติด.....	15

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.....	19
2.5 ทฤษฎี Balloon Effect.....	23
2.6 ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติดในปัจจุบัน.....	24
2.6.1 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988.....	24
2.6.2 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้าน องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000.....	29
2.7 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย.....	36
2.7.1 แนวความคิดเรื่องหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม.....	36
2.7.2 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	40
2.7.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา.....	44
2.7.4 ทฤษฎีการสบคบกัน.....	51
2.7.5 ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน.....	52
2.7.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินในคดียาเสพติด.....	52
3. กฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ ในการผลิตยาเสพติดของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ.....	55
3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ ใช้ในการผลิตยาเสพติดของประเทศไทย.....	55
3.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550.....	56
3.1.2 ประมวลกฎหมายอาญา.....	59
3.1.3 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	61
3.1.4 กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด.....	65
3.2 กฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของต่างประเทศ.....	89
3.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	89
3.2.2 ประเทศเยอรมันนี.....	99
3.2.3 ประเทศบราซิล.....	106

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2.4 ประเทศกัมพูชา.....	109
3.2.5 ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	114
3.2.6 ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	117
3.2.7 ประเทศสหภาพพม่า.....	119
3.3 เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและ เคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของไทยกับต่างประเทศ.....	121
3.3.1 ข้อดีของการมีมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดี กับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.....	126
3.3.2 ข้อเสียของการมีมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดี กับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.....	127
4. วิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับสาร ตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.....	128
4.1 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีอาญากับสารตั้งต้นและ เคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.....	129
4.1.1 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีอาญากับสารตั้งต้นและ เคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่มีกฎหมายบัญญัติ เป็นความผิดและโทษไว้.....	138
4.1.2 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีอาญากับเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการ ผลิตยาเสพติดที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและโทษไว้.....	142
4.2 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีทรัพย์สินในความผิดเกี่ยวกับ สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.....	146
4.2.1 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีทรัพย์สินในความผิดเกี่ยวกับ สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ซึ่งบัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534.....	147

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.2 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีทรัพย์สินในความผิดเกี่ยวกับ สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ซึ่งมิได้บัญญัติไว้ตาม พระราชบัญญัติมาตรการในการ ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534.....	148
4.3 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการต่อของกลางซึ่งเป็นสารตั้งต้น หรือเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.....	151
4.3.1 วิเคราะห์ปัญหากรณีของกลางเป็นสารตั้งต้นหรือ เคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดซึ่งมีกฎหมาย บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้.....	152
4.3.2 วิเคราะห์ปัญหากรณีของกลางเป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิต ยาเสพติดซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้.....	153
4.4 วิเคราะห์ปัญหานำสืบพยานหลักฐานในความผิดเกี่ยวกับ สารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.....	154
5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	168
5.1 สรุป.....	162
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	164
บรรณานุกรม.....	169
ภาคผนวก.....	173
ประวัติผู้เขียน.....	216

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 รายชื่อสารเคมีในบัญชีผนวกทำขออนุญาตนำเข้า ว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 บัญชี 1 และบัญชี 2.....	12
3.1 สรุปข้อหาหลักและอัตราโทษตามพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522.....	71
3.2 สรุปข้อหาหลักและอัตราโทษตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518.....	75
3.3 สรุปข้อหาหลักและอัตราโทษตามพระราชกำหนดป้องกัน การใช้สารระเหย พ.ศ. 2533.....	79
3.4 เขตควบคุมสารเคมีที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีนตามพระราชบัญญัติ ควบคุมโคคาอีน พ.ศ. 2495.....	80
3.5 สรุปข้อหาหลักและอัตราโทษตามพระราชบัญญัติ ควบคุมโคคาอีน พ.ศ. 2495.....	81
3.6 ตารางเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของไทยและต่างประเทศ.....	122

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1 แผนภูมิการผลิตเฮโรอิน.....	133
4.2 แผนภูมิการผลิตโคเคน.....	135
4.3 แผนภูมิการผลิตเมทแอมเฟตามีน (แบบผิดกฎหมาย).....	137

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่สลับซับซ้อนมาก และมนุษย์มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ทั้งในด้านที่ดีเป็นคุณประโยชน์ หรือในด้านที่ไม่ดีเป็นพิษภัยต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยรอบ มนุษย์รู้จักการใช้สารจากพืช หรือสัตว์ ตลอดจนสารเคมีที่ได้จากธรรมชาติ มาใช้เป็นยารักษาโรค เพื่อบำบัด รักษาควบคุม ยับยั้ง หรือ เสริมสร้างภูมิคุ้มกันด้านโรค และสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ มนุษย์ยังนำสารเคมีที่ได้จากธรรมชาติ มาใช้เพื่อการบันเทิง การสังคม ส่วนใหญ่สารที่มนุษย์ นำมาใช้เป็นสารที่ออกฤทธิ์กระตุ้นหรือกด ประสาท และเมื่อนำมาใช้ในทางที่ผิด (Drug abuse) จึงเป็นที่มาของการเสพติด (Addict) ซึ่งทำให้ออกเกิดปัญหาและวิกฤตให้แก่สังคมมนุษย์ ไม่ว่าจะ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

วิวัฒนาการและการแพร่ระบาดของยาเสพติด มีองค์ประกอบอยู่หลายประการ บางช่วงเวลามีการแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดหนึ่ง เมื่อมีการควบคุมหรือห้ามนำเข้าอย่างเข้มงวด ก็จะทำให้ลดการแพร่ระบาดได้ระยะหนึ่ง หลังจากนั้นจะเริ่มมีการระบาดของยาเสพติดชนิดใหม่ เกิดขึ้น ตัวอย่างกรณีของยาบ้า แต่เดิมเรียกกันว่ายาบ้า เพราะทำให้ผู้เสพมีความขยันและอดทน เหมือนม้า ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้ใช้แรงงาน และเมื่อมีการออกกฎหมายควบคุมอย่างเข้มงวดในการ จำหน่าย และการนำเข้าซึ่งสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาบ้า จนทำให้เกือบจะไม่มี การใช้ยาบ้าในประเทศ ต่อมาเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2524 ได้มีการนำเอาสารอีเฟดรีน (Ephedrine) มาใช้ ทดแทน และเนื่องจากสารอีเฟดรีน มีฤทธิ์ในการบีบหัวใจค่อนข้างมาก จึงไม่เป็นที่นิยม และกลุ่ม ผู้ใช้เชื่อว่าเป็นยาบ้าเทียม หลังจากนั้นต่อมาในปี พ.ศ. 2531 พบว่ามีการผลิตยาบ้าขึ้นภายในประเทศ โดยการนำเอาสารออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทประเภทเมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) มาผลิต เป็นยาบ้า และต่อมาได้มีการพัฒนากรรมวิธีโดยการนำเอาอีเฟดรีน (Ephedrine) มาเป็นสารสำหรับ ผลิตหัวเชื้อยาบ้า ส่งผลให้มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงในปัจจุบัน ซึ่งยาเสพติดในปัจจุบันมีด้วยกัน หลายชนิด ทั้งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และเกิดขึ้นจากการสังเคราะห์ของมนุษย์ แต่ที่เป็นปัญหา สำคัญอย่างมากในปัจจุบัน ได้แก่ ยาเสพติดที่เกิดขึ้นจากการสังเคราะห์ของมนุษย์ เพราะสามารถ สังเคราะห์หรือผลิตได้ครั้งละมากๆ ใช้เวลาเร็ว ใช้พื้นที่น้อย และกระบวนการผลิตไม่ซับซ้อน โดย การนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดมาผ่านกระบวนการสังเคราะห์จนได้

ยาเสพติดประเภทใหม่ เช่น ฟีน สังเคราะห์ได้เป็น เฮโรอิน หรือการนำยาลดน้ำหนัก แก่คัจจุมก ซึ่งมี สารซูดออีเฟดรีน (Pseudoephedrine) เป็นส่วนผสมมาแปรสภาพหรือเปลี่ยนรูปจากยาลดน้ำหนัก ยาแก้คัดจมูก มาเป็นสารซูดออีเฟดรีน ซึ่งจัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 และสามารถนำมาสังเคราะห์ให้เป็นเมทแอมเฟตามีนหรือ ยาบ้า หรือ ไอซ์ เป็นต้น

สารตั้งต้น (Precursor) คือวัตถุดิบ หรือสารเคมีหลักที่นำมาใช้ในการผลิตเป็นยาเสพติด สามารถเรียกโดยรวมว่า สารตั้งต้น สารจำพวกนี้ต้องมีโมเลกุลหรือสูตรทางโครงสร้างหลัก เหมือนกันกับยาเสพติดที่ผลิต คือ เป็นอนุพันธ์ หรือตระกูลเดียวกัน แต่อาจมีบางส่วนของสูตร โครงสร้างที่แตกต่างกันได้ จึงทำให้สามารถเปลี่ยนแปลงสูตร โครงสร้างกลับไปกลับมาได้ ถ้ามีการ เติมหรือตัดโครงสร้างบางส่วนออกเท่านั้น เช่น ฟีนเป็นสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิต เฮโรอิน โดยการ สกัดฟีนจะได้ มอร์ฟีนและโคเคอิน เป็นหลัก เมื่อเติมสารเคมีบางอย่างเข้าไปจะทำให้โมเลกุลของ มอร์ฟีน 2 โมเลกุลติดกัน ก็จะได้โมเลกุลของเฮโรอิน และถ้าทำการเติมกรดบางชนิดลงไป ใน เฮโรอิน ผลที่ได้จะเป็นมอร์ฟีน และโคเคอิน ส่วนอีเฟดรีน เป็นสารตั้งต้นในการผลิตยาบ้า (เมทแอมเฟตามีน) ซึ่งบางกรณีสามารถเปลี่ยนไปเป็น แอมเฟตามีน ได้เช่นกัน

เคมีภัณฑ์(Essential Chemical) คือสารเคมีจำเป็นอื่นๆ ที่นำมาประกอบใช้ใน กระบวนการผลิตยาเสพติด เรียกว่า เคมีภัณฑ์ สารจำพวกนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญจะทำหน้าที่ใน การเร่งปฏิกิริยา ปรับสภาพ คัดต่อพันธะระหว่างโมเลกุล หรือเป็นตัวเติมโมเลกุลบางชนิด ทำให้ สารตั้งต้นเปลี่ยนเป็นสารเคมีหรือยาเสพติดที่ต้องการได้ เคมีภัณฑ์เหล่านี้ ได้แก่ อาเซติกแอน ไฮไดรด์ (Acetic Anhydride), คลอโรฟอร์ม (Chloroform) และอีเทอร์ (Ether) เป็นต้น

สารตั้งต้น (Precursor) และเคมีภัณฑ์ (Essential Chemical) ดังกล่าว สามารถนำไปใช้ได้ 2 ด้าน คือ ในด้านแรก เป็นการนำไปใช้ในลักษณะเป็นภัยร้ายต่อสังคม (Dark Site) เช่น นำไป ใช้ผลิตยาเสพติดดังเช่นที่กล่าวมาข้างต้น ส่วนอีกด้านเป็นการนำไปใช้ในลักษณะเป็น คุณประโยชน์ต่อสังคม และเศรษฐกิจ (Good Site) เช่น นำไปใช้ในการทำยารักษาโรค หรือนำ ไปใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า การที่สารตั้งต้น (Precursor) และเคมีภัณฑ์ (Essential Chemical) ดังกล่าว มีโทษมหันต์ และมีคุณอนันต์ อันเป็นปัญหาอย่างยิ่งในการพิจารณา ว่า สารตั้งต้น(Precursor) และเคมีภัณฑ์(Essential Chemical) ชนิดใด จะต้องถูกควบคุมโดย กฎหมาย หรือจะต้องดำเนินคดี และมีบทลงโทษอย่างเคร่งครัด หรือไม่ อย่างไร

องค์การสหประชาชาติได้ยกร่างอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบ ค้ายาเสพติด และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อประสาท ค.ศ.1988 (United Nation Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drug and Psychotropic Substances, 1988) ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีใน อนุสัญญาแล้ว โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2545 เป็นต้นมา มีผลทำให้ประเทศไทยต้อง

มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในประเทศ และปฏิบัติตามข้อกำหนดของการควบคุมสารเคมีที่กำหนดไว้ตามอนุสัญญาฉบับดังกล่าว

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด โดยการพิจารณาคัดเลือกสารที่มีข้อมูลว่ามีการใช้สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ในการผลิตยาเสพติด ประเภทเฮโรอีน และแอมเฟตามีน เป็นหลักสำคัญ เพื่อดำเนินการควบคุมโดยการออกกฎหมายภายในประเทศอนุวัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ซึ่งในปัจจุบันมีทั้งสิ้น จำนวน 23 ชนิด แบ่งเป็น 2 บัญชี คือ บัญชี 1 จำนวน 14 ชนิด และบัญชี 2 จำนวน 9 ชนิด แต่อย่างไรก็ตามสารเคมีที่ประเทศไทยมีการควบคุมนอกเหนือจากสารเคมีที่ควบคุมตามบัญชี 1 และบัญชี 2 ของท้ายอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ.1988 อีกจำนวน 33 ชนิด¹

การลักลอบผลิตยาเสพติดในปัจจุบัน โดยเฉพาะยาเสพติดประเภทที่เกิดจากการสังเคราะห์สารตั้งต้น (Precursor) และเคมีภัณฑ์ (Essential Chemical) บางชนิด ได้มีการพัฒนาวิธีการ และขั้นตอนในกระบวนการผลิตยาเสพติดไปมาก ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในปัจจุบัน เช่น กรณีการจับกุมยาแก้หวัด หรือยาลดน้ำมูกที่มีส่วนผสมของซูโดอีเฟดรีน น้ำหนักรวม 192.20 กิโลกรัม ที่จังหวัดภูเก็ต เพื่อส่งไปประเทศออสเตรเลีย² ซึ่งมีจำหน่ายโดยทั่วไปในท้องตลาด การใช้ที่กฎหมาย คือ ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตยาลดน้ำมูก หรือยาแก้หวัด สามารถซื้อหาได้โดยง่าย เพราะไม่มีกฎหมายควบคุมในการซื้อหรือครอบครอง แต่จะมีกฎหมายควบคุมในการจำหน่าย โดยยาลดน้ำมูก หรือยาแก้หวัดดังกล่าวจะมีสารซูโดอีเฟดรีน (Pseudoephedrine) เป็นส่วนผสมอันเป็นสารตั้งต้น (Precursor) จำเป็นที่ใช้ในการผลิตเมทแอมเฟตามีน หรือ ยาบ้า หรือ ไอซ์ได้ จะเห็นได้ว่าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านี้ สามารถผลิตให้เป็นยาเสพติดได้ แต่เจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านี้

¹ กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข. (2549, 22 กันยายน). สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการลักลอบผลิตยาเสพติด. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2551. จาก <http://www.thaifda.com/editor/data/files/narcotic/type-of-narcotic/precursors.htm>

² สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2551, 25 พฤศจิกายน). บข.ปส. ร่วมกับ สภ.เมืองภูเก็ต จับกุม 1 คน เตรียมลักลอบนำยาแก้หวัด/ลดน้ำมูกที่มีส่วนผสมของซูโดอีเฟดรีน น้ำหนักรวม 192.20 กิโลกรัม ส่งจาก จ.ภูเก็ต ไปประเทศออสเตรเลีย. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551. จาก <http://www.oncb.go.th/PortalWeb/applications/collaboration/newsDrug/user/internet/viewDetail.do?newsId=570>.

ได้ โดยเฉพาะข้อหาผลิตยาเสพติดให้โทษ หรือผลิตวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท อันเป็นปัญหาในการดำเนินคดียาเสพติดกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทได้ทั้งหมด อันมีผลในทางกฎหมายทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเหล่านี้ได้ จึงเป็นที่คาดหมายได้ว่าในอนาคตจะมีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์อีกหลายชนิดจะถูกลักลอบค้าหรือลักลอบนำไปผลิตยาเสพติดอย่างแน่นอน เนื่องจากปัญหาการลักลอบนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดไปผลิตยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศสหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาชนลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศมาเลเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศอินโดนีเซีย ยังมีอยู่อย่างสม่ำเสมอ

แต่เดิมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดมักมุ่งเน้นในเรื่องการปราบปรามและการดำเนินคดีเฉพาะกับคดีที่มีตัวยาเสพติด หรือเมื่อมีการลงมือผลิตยาเสพติดเรียบร้อยแล้ว แต่ไม่มุ่งเน้นในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด³ หรือเมื่อมีการตระเตรียมนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดมาผลิตยาเสพติด ทำให้การดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของประเทศไทยขาดประสิทธิภาพไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้ ไม่ว่าจะในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แม้กระทั่งความผิดฐานฟอกเงินก็ไม่สามารถดำเนินคดีได้เนื่องจากไม่มีความผิดมูลฐาน อันเป็นช่องว่างของกฎหมายและยังผลทำให้มีการลักลอบค้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดอยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งการมุ่งเน้นในเรื่องการปราบปรามและการดำเนินคดีเฉพาะกรณีที่มีตัวยาเสพติด หรือเมื่อมีการลงมือผลิตยาเสพติดเรียบร้อยแล้ว เป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ ไม่ได้แก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ ซึ่งถือว่าการแก้ไขปัญหานั้นจึงรับมากไป อันเป็นเหตุผลประการสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดในปัจจุบันรุนแรงจนเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศชาติอย่างมาก จนนับว่าเป็นปัญหาหลักของรัฐบาลในการกำหนดเป็นนโยบายในการแก้ไขอย่างเร่งด่วนในอันดับต้นๆ ของประเทศ ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ต้นตอของปัญหาอย่างแท้จริง หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรมุ่งเน้นไปถึงการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ โดยเริ่มตั้งแต่ของกลางในคดียังเป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่เตรียมการจะนำไปผลิตยาเสพติด โดยไม่ต้องรอให้มีการลงมือผลิตยาเสพติดสำเร็จก่อน

³ อรรถนพ ลิขิตจิตตะ. (ม.ป.ป.). การดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.

จึงเข้าจับกุมอันถือว่าเป็นการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดทั้งของไทยและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ทั้งของไทยและต่างประเทศ

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นในการผลิตยาเสพติด ทั้งของไทยและต่างประเทศ

1.2.4 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงแนวทางในการแก้ไข เปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎ และระเบียบปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของประเทศไทยให้เหมาะสม และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อันเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของไทยโดยตรง และเป็นแบบอย่างให้กับประเทศเพื่อนบ้านที่มีลักษณะโครงสร้างทางภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจคล้ายกับประเทศไทยนำไปปรับใช้ในอนาคต อันเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของไทยโดยอ้อม

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้น (Precursor) และเคมีภัณฑ์ (Essential Chemical) จำเป็นที่ใช้ในผลิตยาเสพติดในปัจจุบัน ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา การดำเนินคดีทรัพย์สิน การดำเนินการต่อของกลางที่เป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด รวมทั้งการนำสืบ และรับฟังพยานหลักฐานในความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ยังไม่มีประสิทธิภาพและความชัดเจน ตลอดจนกฎหมายยังมีช่องว่าง และไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาการลักลอบผลิตยาเสพติดในปัจจุบันที่มีการพัฒนาไปมาก ทำให้เกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเป็นอย่างมากอันส่งผลกระทบต่อกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายใน

การดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด เพื่อลดปัญหาการลักลอบค้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดและผลิตยาเสพติดได้ดียิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

เอกสารการศึกษาวิจัยฉบับนี้ เป็นการศึกษาและวิจัยถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นในการผลิตยาเสพติด โดยมุ่งเน้นถึงการดำเนินคดีกับสารตั้งต้น (Precursor) และเคมีภัณฑ์ (Essential Chemical) จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของไทยและต่างประเทศ ก่อนที่จะมีการลงมือผลิตยาเสพติด เพื่อประสงค์ให้ใช้ผลการศึกษาและวิจัยเป็นแนวทางปฏิบัติหรือปรับปรุงและแก้ไขกฎหมาย กฎ หรือระเบียบ ที่จะนำมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในปัจจุบันและอนาคต ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งใช้วิธีการ (Method) แยกแยะ แจกแจง จัดหมวดหมู่ องค์ความรู้จากเอกสาร และศึกษาข้อมูลที่เหมาะสมกันระหว่างการศึกษาเอกสารต่างๆ ซึ่งในการศึกษาเอกสารได้ใช้เอกสารทั้งชั้นปฐมภูมิ (Primary document) อันได้แก่ตัวบทกฎหมายในรูปแบบของประมวล และเอกสารในชั้นทุติยภูมิ (Secondary document) ได้แก่ผลการวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์ และเอกสารต่างๆ ในรูปแบบอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอินเตอร์เน็ตแหล่งข้อมูลของเอกสารได้มาจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จากนั้นได้นำข้อมูลทั้งหลายมาทำการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามของการวิจัย (Research Question) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับประเด็นที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ภายใต้หลักการ แนวความคิดและทฤษฎีทางกฎหมาย และแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดทั้งของไทยและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.6.2 ทำให้ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดทั้งของไทยและต่างประเทศ

1.6.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์
จำเป็นในการผลิตยาเสพติด ทั้งของไทยและต่างประเทศ

1.6.4 เป็นแนวทางในการแก้ไข เปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎ และระเบียบปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
กับการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด
ของประเทศไทยให้เหมาะสม และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อันเป็น
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของไทยโดยตรง และเป็นแบบอย่างให้กับประเทศเพื่อนบ้าน
ที่มีลักษณะ โครงสร้างทางภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจคล้ายกับประเทศ
ไทยนำไปปรับใช้ในอนาคต อันเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของไทยโดยอ้อมด้วย

บทที่ 2

แนวความคิดและทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับ สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

ในการศึกษาถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดนั้น จำเป็นต้องทราบถึงสภาพปัญหาการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ขอบเขตของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด กระบวนการผลิตยาเสพติด รวมตลอดถึงแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจถึงที่มาและความสำคัญของปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด เพื่อเป็นแก้ไขปัญหการผลิตยาเสพติดและการลักลอบค้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด มิให้สามารถนำไปผลิตยาเสพติดได้

2.1 สภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

ปัญหาการลักลอบผลิตยาเสพติดในปัจจุบัน โดยเฉพาะยาเสพติดประเภทที่เกิดจากการสังเคราะห์สารตั้งต้น (Precursor) และเคมีภัณฑ์ (Essential Chemical) จะมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากยาเสพติดประเภทที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น ฝิ่น กัญชา และพืชเสพติดอื่นๆ มีแนวโน้มที่ลดลง เนื่องจากไม่มีพื้นที่เพาะปลูก อันเนื่องมาจากปัญหาประชากรเพิ่มขึ้นแต่พื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัยและทำการเกษตรเท่าเดิมหรือลดลง ประกอบกับการลักลอบผลิตยาเสพติดโดยเฉพาะยาเสพติดประเภทที่เกิดจากการสังเคราะห์สารตั้งต้น (Precursor) และเคมีภัณฑ์ (Essential Chemical) ได้มีการพัฒนาวิธีการและขั้นตอนในกระบวนการผลิตยาเสพติดไปมาก สามารถผลิตได้ครั้งละมากๆ แต่ใช้เวลาและใช้พื้นที่น้อยลง สามารถเลือกพื้นที่ได้ และเคลื่อนที่ได้เร็วและในหลายๆ พื้นที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาต่อการสืบสวนปราบปรามโรงงานผลิตยาเสพติดเหล่านี้ได้ ซึ่งในบางครั้งในการเข้าทำการตรวจค้นแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมายเหล่านี้ ก็ไม่พบของกลางที่เป็นยาเสพติด พบแต่เพียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดและอุปกรณ์การผลิต และยังไม่มีการลงมือผลิตยาเสพติด หากสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้นมีกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษไว้เฉพาะแล้ว ก็คงไม่มีปัญหาในการ

ดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายฉบับนั้น แต่หากสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้นยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษไว้ ก็จะมีผลในทางกฎหมายทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินคดีอาญากับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านี้ได้ และโดยเฉพาะทั้งสองกรณีดังกล่าวข้างต้นเจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในข้อหาผลิตยาเสพติดให้โทษ หรือผลิตวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทได้ ถึงแม้ว่าผู้กระทำความผิดจะมีเจตนาผลิตยาเสพติดก็ตาม อันเป็นปัญหาในการดำเนินคดียาเสพติดกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตยาเสพติด และเมื่อไม่สามารถดำเนินคดียาเสพติดกับผู้กระทำความผิดในข้อหาผลิตยาเสพติดได้แล้ว จะมีผลในทางกฎหมายตามมาว่า ในบางกรณีอาจไม่สามารถดำเนินคดีกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเหล่านี้ได้ แม้กระทั่งในความผิดเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงินก็ตาม จึงเป็นที่คาดหมายได้ว่า ในอนาคตจะมีการนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดอีกหลายชนิดไปผลิตยาเสพติดอย่างแน่นอน ประกอบกับปัญหาการลักลอบนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดไปผลิตยาเสพติด มีลักษณะเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ ไม่มีพรมแดน ซึ่งสามารถลักลอบนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดไปผลิต ยาเสพติดได้ ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศอเมริกา ประเทศในยุโรป จะเป็นแหล่งผลิต ยาเสพติดประเภทยาอี และในประเทศที่ยังไม่พัฒนา เช่น ในประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ประเทศสหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาชนลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศมาเลเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศอินโดนีเซีย ยังมีอยู่การผลิตยาเสพติดไม่ว่า เฮโรอีน ไอซ์ และยาบ้า อย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับปัญหาแต่เดิมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดมักมุ่งเน้นในเรื่องการปราบปรามและการดำเนินคดีเฉพาะกับคดีที่มีตัวยาเสพติด หรือเมื่อมีการลงมือผลิตยาเสพติดเรียบร้อยแล้ว แต่ไม่มุ่งเน้นในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ก่อนที่จะนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดไปผลิตยาเสพติด อันมีผลทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของประเทศไทยขาดประสิทธิภาพไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้ ไม่ว่าในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อันเป็นปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ยังผลทำให้มีการลักลอบนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดอยู่ในปัจจุบัน

2.2 ความหมายและขอบเขตของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

2.2.1 ความหมายของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด¹

จากการศึกษาค้นคว้าความหมายของคำว่า “สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็น” พบว่าหน่วยปราบปรามยาเสพติดของประเทศสหรัฐอเมริกา (Drug Enforcement Administration: DEA) ได้เคยให้คำจำกัดความของคำว่า “สารตั้งต้น” (Precursor) ไว้ว่า หมายถึง สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดหรือวัตถุดิบ และเป็นสารที่มีความสำคัญต่อการก่อให้เกิดยาเสพติดหรือวัตถุดิบ และจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของยาเสพติดหรือวัตถุดิบนั้น

ส่วนคำว่า “เคมีภัณฑ์จำเป็น” (Essential Chemical) นั้น หน่วยปราบปรามยาเสพติดของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าหมายถึง ตัวทำละลาย สารที่ใช้ร่วมในปฏิกิริยา หรือตัวเร่งปฏิกิริยาในการผลิตยาเสพติดหรือวัตถุดิบ

ในขณะที่หนังสือคำอธิบายเกี่ยวกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ได้ให้คำจำกัดความของคำต่างๆ ไว้ดังนี้²

1) “สารตั้งต้น” (Precursor) ในความหมายอย่างแคบหมายถึงสารเคมีซึ่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของโมเลกุลของยาเสพติดหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

2) “สารตั้งต้นปฐมภูมิ” (Immediate Precursor) หมายถึงสารตั้งต้นที่ต้องอาศัยการทำปฏิกิริยาอีกเพียงขั้นตอนเดียวก็จะกลายเป็นสารที่เป็นผลิตภัณฑ์

3) “สารที่ใช้ทำปฏิกิริยา” (Reagent) หมายถึงสารเคมีซึ่งทำปฏิกิริยาหรือร่วมในการทำปฏิกิริยากับสารตั้งต้นในกระบวนการผลิตยาเสพติดหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ โดยจะไม่กลายเป็นส่วนหนึ่งของโมเลกุลของยาเสพติดหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ หรืออาจจะกลายเป็นโครงสร้างโมเลกุลของสารที่เป็นผลิตภัณฑ์บ้างแต่ในปริมาณเพียงเล็กน้อย

4) “ตัวทำละลาย” (Solvent) หมายถึงสารเคมีที่เป็นของเหลวซึ่งใช้ในการทำละลายหรือช่วยในการแตกตัวของสารอื่น โดยปกติตัวทำละลายจะไม่ทำปฏิกิริยากับสารอื่นนั้น และไม่กลายเป็นส่วนหนึ่งในโมเลกุลของสารที่เป็นผลิตภัณฑ์ นอกจากนั้น ตัวทำละลายอาจใช้เพื่อทำให้สารที่เป็นผลิตภัณฑ์มีความบริสุทธิ์ก็ได้

¹ แก้วตา พันธุ์ไธ. (2544). มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด : กรณีศึกษาความร่วมมืออนุภูมิภาคระหว่างประเทศลาว ประเทศพม่า และประเทศไทย. หน้า 10-11.

² United Nations. (1998). *Commentary on the United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic substances, 1988*. P. 251.

ฉะนั้น ข้อแตกต่างที่สำคัญของ สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็น คือ สารตั้งต้นจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของโมเลกุลของสารใหม่ที่เกิดขึ้น ในขณะที่เคมีภัณฑ์จำเป็นนั้น ตามปกติจะไม่เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโมเลกุลของสารใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งหากเปรียบเทียบให้เข้าใจง่ายขึ้นก็สามารถเปรียบเทียบได้กับการชงกาแฟ โดยกาแฟ คือ สารใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งเปรียบเทียบกับได้กับยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ และสารตั้งต้นในที่นี้ก็คือ กาแฟผง ซึ่งเป็นสารที่มีความสำคัญมากและขาดไม่ได้ในการชงกาแฟและจะกลายเป็น โมเลกุลของกาแฟที่ขงเสร็จ ในขณะที่เคมีภัณฑ์จำเป็น ได้แก่ น้ำร้อนในฐานะที่เป็นตัวทำละลายกาแฟ และคริมกับน้ำตาลซึ่งเป็นสารที่ใช้ในการทำปฏิกิริยาซึ่งจะช่วยเพิ่มรสชาติของกาแฟให้ดีขึ้น³

2.2.2 ขอบเขตของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ได้แบ่งสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นออกเป็น 2 บัญชี โดยสารในบัญชีที่ 1 จะใช้มาตรการควบคุมที่เข้มงวดกว่าสารในบัญชีที่ 2 และเจตนารมณ์ในการยกเว้นอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ.1988 ไม่ต้องการที่จะแบ่งแยกโดยเคร่งครัดว่าสารเคมีในบัญชีใดเป็นสารตั้งต้นหรือสารเคมีในบัญชีใดเป็นสารเคมีจำเป็น แต่เลือกที่ใช้คำกลางๆ ว่า “สารที่ใช้บ่อยครั้งในการลักลอบผลิตยาเสพติดหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท” แทน เพราะว่าไม่สามารถตกลงกันในเรื่องคำนิยามที่ชัดเจนของคำว่า สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นได้⁴

ในการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้จำกัดขอบเขตในการศึกษาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดจำนวน 23 ชนิด ที่กำหนดไว้ในบัญชี 1 เป็นสารตั้งต้น มีจำนวน 14 ชนิด และบัญชี 2 เป็นเคมีภัณฑ์จำเป็น มีจำนวน 9 ชนิด ทำขอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 และสารเคมีที่ประเทศไทยมีการควบคุมนอกเหนือจากสารเคมีที่ควบคุมตามบัญชี 1 และบัญชี 2 ของทำขอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 จำนวน 19 ชนิด ดังมีรายชื่อสารเคมีตามตารางดังนี้

³ Norathep Puttipesat. (2001,16 January). **Precursor and Chemical Control in Thailand.** presented at the Ninth Reginal Training Course of UNAFEI held in Bangkok. P. 2.

⁴ แก้วตา พันธุ์ไธโร. เล่มเดิม. หน้า 12.

ตารางที่ 2.1 รายชื่อสารเคมีในบัญชีผนวกท้ายอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการ
ลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 บัญชี 1
และบัญชี 2

บัญชี 1	บัญชี 2
1. อาเซติก แอนไฮไดรด์ ACETIC ANHYDRIDE	1. อาเซโตน ACETONE
2. เอ็น-อาเซทิลแอนทรานิลิก อาซิด N-ACETYLANTHRANILIC ACID	2. แอนทรานิลิก อาซิด ANTHRANILIC ACID
3. อีเฟดรีน EPHEDRINE	3. เอทิล อีเทอร์ ETHYL ETHER
4. เออร์โกโนวิน ERGONOVINE	4. ไฮโดรคลอริก อาซิด HYDROCHLORIC ACID
5. เออร์โกตามีน ERGOTAMINE	5. เมทิลเอทิลคีโตน METHYL ETHYL KETONE
6. ไอโซซาฟรอล ISOSAFROLE	6. เบนซิลอาเซติก อาซิด PHENYLACETIC ACID
7. ไลเซอร์จิก อาซิด LYSERGIC ACID	7. ไพเพอริดีน PIPERIDINE
8. 3,4-เมทิลีนไดออกซีเฟนิล-2-โพรปาโนน 3,4-METHYLENEDIOXYPHENYL-2-PROPANONE	8. ซัลฟูริก อาซิด SULFURIC ACID
9. นอร์อีเฟดรีน NOREPHEDRINE	9. โทลูอีน TOLUENE
10. 1-เฟนิล-2-โพรปาโนน 1-PHENYL-2-PROPANONE	
11. ไพเพอโรนอล PIPERONAL	
12. โพแทสเซียมเพอร์แมงกาเนต POTASSIUM PERMANGANATE	
13. ซูโดอีเฟดรีน PSEUDOEPHEDRINE	
14. ซาฟรอล SAFROLE	

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

สารเคมีที่ประเทศไทยมีการควบคุมนอกเหนือจากสารเคมีที่ควบคุมตามบัญชี 1 และ บัญชี 2 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 จำนวน 33 ชนิด ได้แก่

1. กรดอะซิติก Acetic acid
2. อะซิโตไนไตรล์ Acetonitrile
3. อะซิติก คลอไรด์ Acetyl chloride
4. อัลลิลเบนซีน Allylbenzene
5. แอมโมเนียมคลอไรด์ Ammonium chloride
6. แอมโมเนียมฟอร์เมต Ammonium formate
7. แอมโมเนียม ไฮดรอกไซด์ Ammonium hydroxide
8. เบนซีน Benzene
9. เบนซาลดีไฮด์ Benzaldehyde
10. เบนซิลคลอไรด์ Benzyl chloride
11. เบนซิลไซยาไนด์ Benzyl cyanide
12. เอ็น-บิวทิล อะเซเตต N-Butyl acetate
13. เอ็น-บิวทิล แอลกอฮอล์ N-Butyl alcohol
14. เซค-บิวทิล แอลกอฮอล์ sec-Butyl alcohol
15. กาเฟอีน Caffeine
16. แคลเซียมคาร์บอเนต Calcium carbonate
17. คลอโรฟอร์ม Chloroform
18. โคเดอีน Codeine (เป็นสารที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท 3)
19. ไซโคลเฮกเซน Cyclohexane
20. เอทิล อะเซเตต Ethyl acetate
21. เอทิลอะมีน Ethylamine
22. เอทิลิดีน ไดอะเซเตต Ethylidene diacetate
23. ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ Hydrogen peroxide
24. เมทิลีน คลอไรด์ Methylene chloride
25. เมทิล ไอโซบิวทิล คีโตน Methyl isobutyl ketone
26. ฟอสฟอรัส เพนตะคลอไรด์ Phosphorous pentachloride
27. ฟอสฟอรัส ไตรคลอไรด์ Phosphorous trichloride

28. โพแทสเซียม ไซยาไนด์ Potassium cyanide
29. โซเดียม ไซยาไนด์ Sodium cyanide
30. โซเดียม ไฮดรอกไซด์ Sodium hydroxide
31. โซเดียม ไฮโปคลอไรต์ Sodium hypochlorite
32. ไธโอนิล คลอไรด์ Thionyl chloride
33. ไตรคลอโรเอทิลีน Trichloroethylene⁵

2.3 ความหมายและกระบวนการผลิตยาเสพติด

2.3.1 ความหมายของการผลิตยาเสพติด

ความหมายของคำว่า การผลิต ตามมาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หมายถึง “การเพาะปลูก ทำ ผสม ปรง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป การสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ และรวมตลอดถึงการแบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุด้วย” ดังนั้น การผลิตตามพระราชบัญญัตินี้ จึงมีความหมายได้หลายลักษณะ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

- 1) การผลิตโดยการเพาะปลูกพืชเสพติด เช่น ฝิ่น กัญชา และกระท่อม เป็นต้น
- 2) การผลิตโดยการทำ ผสม ปรง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป หรือการสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ จากสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ให้เป็นยาเสพติด เช่น การสังเคราะห์ยาบ้า ไอซ์ โคเคน หรือเฮโรอีน เป็นต้น
- 3) การผลิตโดยการแบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุ เช่น การอัดเฮโรอีนผงเป็นแท่ง หรือการแบ่งบรรจุยาบ้าใส่หลอดกาแฟ ถือเป็น การแปรรูปหรือเป็นการผลิตแล้ว เว้นแต่ถ้าพฤติการณ์ของการแบ่งบรรจุนั้นเป็นกรณีที่แบ่งบรรจุเพื่อความสะดวกในการนำติดตัวไปเสพเองหรือเพื่อความสะดวกในการชุกซ่อนอำพราง ไม่ถือว่าเป็นการผลิตตามความหมายแห่งมาตรา 4 นี้ เพราะเจตนารมณ์ของกฎหมายที่บัญญัติให้การผลิตมีความหมายรวมถึงการแบ่งบรรจุด้วยนั้น ต้องหมายถึงการกระทำอันมีลักษณะที่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมด้วย

⁵ กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข (2549, 22 กันยายน). สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการลักลอบผลิตยาเสพติด. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2552. จาก <http://www.thaifda.com/editor/data/files/narcotic/type-of-narcotic/precursors.htm>

2.3.2 กระบวนการผลิตยาเสพติด

กระบวนการผลิตยาเสพติด โดยส่วนมากจะประกอบไปด้วย

2.3.2.1 บุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตยาเสพติด

ในปัจจุบันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีรูปแบบการดำเนินงานและมีลักษณะเป็นขบวนการที่เป็นระบบ หรือที่เรียกกันว่า “องค์กรอาชญากรรม” หรือ “Organized Crime” ซึ่งมีทั้งองค์กรอาชญากรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยองค์กรอาชญากรรมยาเสพติดเป็นองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ประเภทหนึ่ง มีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

(1) บุคคลในองค์กร มีการแบ่งแยกหน้าที่กันทำ และกระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการกระทำดังกล่าวยังมีลักษณะเป็นการปฏิบัติการลับของฝ่ายผู้กระทำความผิด และการกระทำความผิดอย่างต่อเนื่องนั้น ก่อให้เกิดผลประโยชน์ในทางทรัพย์สิน และอำนาจจนนำไปสู่การกระทำความผิดอื่นๆ ตามมา

(2) ไม่มีผู้เสียหายโดยตรง

(3) เป็นอาชญากรรมสากล (Universal Crime) ไม่มีพรมแดนขวางกั้น

(4) ได้รับประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่

(5) มุ่งของผลสัมฤทธิ์ของงานสำคัญกว่ารูปแบบหรือกฎเกณฑ์

สำหรับโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรม แต่ละองค์กรอาจมีความแตกต่างกันไปบ้าง ซึ่งขึ้นอยู่กับกิจกรรมหรือขนาดขององค์กรที่ดำเนินการอยู่ ซึ่งอาจแบ่งบุคคลในฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กรอาชญากรรมที่ทำกิจกรรมด้านการผลิตยาเสพติดได้เป็น 4 ระดับ⁶ คือ

1. ระดับหัวหน้า (BOSS) (นายทุนหรือตัวการใหญ่ที่อยู่เบื้องหลังคอยสั่งการ) มีบทบาทเป็นผู้บริหารและสั่งการในดำเนินการทั้งหมด บุคคลในระดับ หัวหน้า จะเป็นผู้ออกเงินทุนหรือจัดหาเงินมาลงทุน และเป็นผู้รับผลประโยชน์จากกระบวนการผลิตยาเสพติดอย่างเต็มที่ และเป็นผู้รับรู้กระบวนการผลิตยาเสพติดในภาพรวมว่าตนเองเป็นผู้ก่อให้เกิดกระบวนการผลิตยาเสพติด แต่จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการเรื่องยาเสพติดและเงินที่ได้มาจากยาเสพติด โดยส่วนมากมักจะประกอบอาชีพที่สุจริตอื่นบังหน้า เพื่อให้พ้นการติดตามของเจ้าหน้าที่

2. ระดับผู้ช่วยหัวหน้า (UNDER BOSS) มีบทบาทหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารการดำเนินการและรายงานให้ระดับหัวหน้าทราบเพื่อประกอบการตัดสินใจสั่งการในกระบวนการผลิตยาเสพติด ตลอดจนมีหน้าที่ในการรับคำสั่งและนโยบายจากระดับหัวหน้าไปดำเนินการ หรือถ่ายทอดคำสั่งไปยังหัวหน้าชุดปฏิบัติการ รวมทั้งอาจมีบทบาทหน้าที่เป็นฉนวน

⁶ เกา สารสิน. (2522). ปัญหาการควบคุมยาเสพติดในประเทศไทย : การศึกษาเฉพาะกรณีถึงมาตรการและยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติ. หน้า 93-94.

(BUFFER) ระหว่างผู้กระทำความผิดในองค์กรที่สูงกว่าตนกับองค์กรระดับต่ำกว่าตน เพื่อเป็นการป้องกันและปิดกั้นมิให้เจ้าหน้าที่รัฐสืบสวนไปถึงระดับสูงกว่าตนได้ ซึ่งผู้ช่วยหัวหน้า อาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้

3. ระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ หรืออาจกล่าวได้ว่ามีบทบาทหน้าที่เป็นผู้จัดการทั่วไป กล่าวคือ เป็นผู้ที่ได้รับคำสั่งจากหัวหน้า โดยผ่านผู้ช่วยหัวหน้า เพื่อนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับกระบวนการผลิตยาเสพติด โดยตนเองจะเป็นผู้ควบคุมทั้งกระบวนการผลิต และเป็นฉนวน (BUFFER) ระหว่างผู้กระทำความผิดในองค์กรที่สูงกว่าตนกับองค์กรระดับต่ำกว่าตน เพื่อเป็นการป้องกันและปิดกั้นมิให้เจ้าหน้าที่รัฐสืบสวนไปถึงระดับสูงกว่าตนได้ ซึ่งระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ อาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้

4. ระดับปฏิบัติการ (WORKER) มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้ลงมือปฏิบัติการตามคำสั่งของหัวหน้าชุดปฏิบัติการ หรือระดับที่สูงกว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่จะจับกุมได้เฉพาะระดับปฏิบัติการเพราะจะอยู่กับแหล่งผลิตยาเสพติดตลอดเวลา ซึ่งในระดับปฏิบัติการ โดยปกติแล้วต้องมีหลายคน ซึ่งแต่ละคนยังแบ่งบทบาทหน้าที่ออกเป็นหลายฝ่ายหลายบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องตามความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ซึ่งการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบดังกล่าวด้วยความมุ่งหวังอย่างเดียวกัน คือความสำเร็จในกระบวนการผลิตยาเสพติด จนได้ผลผลิตคือ ยาเสพติด ซึ่งสามารถพิจารณาได้ตามภารกิจหน้าที่ ดังนี้

- ระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ โดยปกติจะเป็นผู้ควบคุมและสั่งการทั้งกระบวนการผลิต จะไม่ยอมเข้ามาใกล้กับแหล่งผลิตยาเสพติด แต่ในบางครั้งระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ จะต้องลงมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตยาเสพติดด้วยตนเอง เช่น แก้ไขปัญหาการขัดข้องของเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด การตรวจสอบสารตั้งและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด พบปะประสานงานและติดสินบนเจ้าหน้าที่ฯ เพื่อให้กระบวนการผลิตยาเสพติดสำเร็จลุล่วงไป ดังนั้นในบางครั้งระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ จึงอาจถูกเจ้าหน้าที่สืบสวนขยายผลไปถึงได้

- นักวิทยาศาสตร์ หรือ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งจะเป็นผู้ใช้ความรู้ความสามารถในทางวิทยาศาสตร์หรือในสาขาอื่นๆ เพื่อการผลิตยาเสพติด และการตรวจสอบผลผลิตที่ได้จากกระบวนการผลิตยาเสพติด รวมทั้งการพัฒนากระบวนการผลิตยาเสพติดให้รวดเร็วและลดต้นทุนการผลิตยาเสพติด

- ผู้ลงมือ หรือแรงงาน เป็นกลุ่มบุคคลผู้ลงมือในทางกายภาพเพื่อให้กระบวนการผลิตยาเสพติดดำเนินการไปจนกระทั่งเสร็จสิ้นกระบวนการ บางส่วนอาจเป็นผู้ควบคุม บางส่วนอาจเป็นผู้ใช้แรงงาน บางส่วนอาจเป็นผู้คุมกันความปลอดภัย เช่น ผู้ลำเลียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ หรือวัสดุอุปกรณ์, ผู้ผสม ปรง แต่ง ตามการควบคุมของนักวิทยาศาสตร์หรือผู้เชี่ยวชาญ

หรือ อัดเม็ดยา แบ่งหรือรวมบรรจุหีบห่อเพื่อความสะดวกในการลำเลียงและจำหน่าย ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการผลิตของแต่ละกลุ่มอาจมีความแตกต่างกันบ้าง

- กลุ่มสนับสนุนอื่นๆ เช่น ให้ความสนับสนุนอาคารหรือสถานที่ในการผลิตยาเสพติด ประสานงาน และให้ความสะดวกในกิจการที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

ในองค์กรอาชญากรรมยาเสพติด จะมีกฎข้อบังคับที่เข้มงวดมากในเรื่องความจงรักภักดีและความซื่อสัตย์ต่อองค์กร หากมีการฝ่าฝืนจะถูกลงโทษอย่างรุนแรงอันเป็นสาเหตุของปัญหาอุปสรรคในการสืบสวนขยายผลเพื่อนำตัวนายทุนหรือผู้อยู่เบื้องหลังมาลงโทษ

ในกระบวนการผลิตยาเสพติด ก็อยู่ภายใต้รูปแบบการจัดองค์กรอาชญากรรมลักษณะดังกล่าว คือ หัวหน้า (BOSS) ผู้ช่วยหัวหน้า (UNDER BOSS) หัวหน้าชุดปฏิบัติการ และปฏิบัติการ (WORKER) โดยกระบวนการผลิตยาเสพติดส่วนมากมักจะอยู่ในระดับปฏิบัติการ (WORKER) โดยมีหัวหน้าชุดปฏิบัติการ คอยควบคุมสั่งการทั้งหมด

2.3.2.2 สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

ในกระบวนการผลิตยาเสพติดให้โทษและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่ผิดกฎหมาย สิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการผลิตอีกอย่างหนึ่งก็คือสารตั้งต้น (precursor) และเคมีภัณฑ์จำเป็น (essential chemicals) ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ซึ่งในส่วนของสารตั้งต้น อาจอยู่ในรูปของสิ่งที่เป็นธรรมชาติหรือที่ได้จากธรรมชาติ เช่น ฝิ่นดิบ (opium) เป็นสารตั้งต้นสำหรับกระบวนการผลิตเฮโรอีน (heroin) โบโคคาเป็นสารตั้งต้นสำหรับกระบวนการผลิตโคเคน (cocain) หรืออีเฟดรีน (ephedrine) ใช้เป็นสารตั้งต้นในกระบวนการผลิตเมทแอมเฟตามีน (methamphetamine) เป็นต้น หรืออาจเป็นสารเคมีบางชนิดที่ถูกสังเคราะห์ขึ้นก็สามารถนำไปใช้เป็นสารตั้งต้นได้ เช่น 1-phenyl-2-propnone เป็นสารตั้งต้นในกระบวนการผลิต แอมเฟตามีน (amphetamine) หรือ เมทแอมเฟตามีน (methamphetamine) หรือ กรณีของ piperonal เป็นสารตั้งต้นในกระบวนการผลิต MDMA (Esztacy) นอกจากสารตั้งต้นดังกล่าวมาแล้ว ยังมีสารเคมีบางชนิดที่มีความจำเป็นต้องใช้ในกระบวนการผลิตยาเสพติดเพื่อให้ได้สารตามที่ต้องการ สารเคมีเหล่านี้เรียกว่า เคมีภัณฑ์จำเป็น (essential chemicals) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสารจำพวกตัวปฏิกิริยา (reagent) หรือตัวทำละลาย ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นในหัวข้อที่ 2.2

2.3.2.3 อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด⁷

อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดโดยปกติจะมีอยู่ 2 ประเภท คือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดโดยเฉพาะเจาะจง กับอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดโดยทั่วไป

⁷ กมลธรรม วาสนุมา. (2541). ความรับผิดชอบอาญาต่อการผลิตยาเสพติดที่ได้จากการสังเคราะห์: ศึกษากรณีการผลิต เมทแอมเฟตามีน. หน้า 44.

(1) อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดโดยเฉพาะเจาะจง เช่น กรณีของการผลิตยาบ้าได้แก่ ถังสแตนเลส, เครื่องเขย่า, เครื่องวัดความดันก๊าซ, เครื่องวัดความเป็นกรดเป็นด่าง, เครื่องอัดเม็ดยาบ้า ซึ่งมีอยู่ 3 ชนิด (แบบโรตารี แบบซึ่งกึ่ง และแบบอัดด้วยมือ), หัวดอกเม็ดยาบ้าที่มีสัญลักษณ์ หรือเครื่องหมาย หรือตัวอักษรที่ต้องการให้ปรากฏบนเม็ดยา (LOGO) เช่น กรณียาบ้าตัวอักษรที่นิยม คือ “WY” กรณีเฮโรอิน ตัวอักษรที่นิยม คือ “99” หรือสัญลักษณ์ “สิงโตคู่เหยียบลูกโลก”

(2) อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดโดยทั่วไป เช่น เครื่องชั่งตวงวัด, เตาแก๊ส, พัดลม, ตู้เย็น, ถูพลาสติกสำหรับบรรจุยาเสพติด, กระจังน้ำ, กะละมัง, หม้อต้ม, ฯลฯ ซึ่งเป็นของใช้โดยทั่วไป และสามารถใช้อย่างวัตถุประสงค์อื่นๆ ก็ได้

2.3.2.4 ขั้นตอนในการผลิตยาเสพติด

สืบเนื่องจากกระบวนการผลิตยาเสพติด เป็นความลับของทางราชการ และหากเผยแพร่ ออกไปจะเป็นผลเสียหายต่อทางราชการและความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น ผู้เขียน จึงขอเสนอเฉพาะกระบวนการผลิตยาบ้าที่ใช้ไอเฟดรินเป็นสารตั้งต้นเพียงชนิดเดียวโดยสังเขปเท่านั้น

ในกระบวนการผลิตยาบ้ามี 3 รูปแบบ คือ

- (1) ผลิตเฉพาะหัวเชื้อ
- (2) ผลิตอัดเม็ด
- (3) ผลิตทั้งหัวเชื้อและอัดเม็ด

ในกระบวนการผลิตยาบ้าทั้ง 3 รูปแบบนั้น ส่วนมากจะจะมีการผลิตบริเวณชายแดน (ภาคเหนือ) ในเขตประเทศเพื่อนบ้านของไทย สำหรับในประเทศไทย ยังผลิตในขั้นตอนของการอัดเม็ดเป็นส่วนใหญ่ ส่วนหัวเชื้อยาบ้าที่เรียกว่า ไอเฟดริน จะลักลอบนำมาจากประเทศจีน และประเทศอินเดีย

โดยปกติขั้นตอนในการผลิตยาบ้า จะมีอยู่ 3 ขั้นตอนหลัก คือ

1. ขั้นตอนการผลิตหัวเชื้อเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) โดยใช้ไอเฟดรินเป็นสารตั้งต้น ซึ่งการผลิตหัวเชื้อเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) อาจใช้สารตั้งต้นชนิดอื่นก็ได้ แต่สำหรับกระบวนการผลิตยาบ้าในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะใช้ไอเฟดรินเป็นสารตั้งต้นเท่านั้น

ก. ผสมสารไอเฟดรินในตัวทำละลาย และทำปฏิกิริยากับก๊าซไฮโดรเจนที่อุณหภูมิ 80-90 องศาเซลเซียส จะได้เมทแอมเฟตามีนที่มีลักษณะเป็นน้ำมัน (OIL)

ข. นำเมทแอมเฟตามีนที่ได้มาเปลี่ยนให้เป็นเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ แล้วนำไปต้มจนเกิดการตกผลึก แล้วนำไปอบให้แห้ง

ค. นำผลึกเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ ไปทำให้บริสุทธิ์ยิ่งขึ้นจนผลึกเป็นสีขาวมันวาว

(2) ขั้นตอนการอัดเม็ดยาบ้า

เมื่อได้หัวเชื้อเมทแอมเฟตามีน(ยาบ้า) แล้ว ก็จะนำไปผสมกับสารอื่นๆ เช่น แป้ง น้ำตาล สีผสมอาหาร ฯลฯ เพื่อให้เมทแอมเฟตามีน(ยาบ้า)เจือจาง ก่อนที่จะนำเข้าเครื่องอัดเม็ดยาบ้า

(3) ขั้นตอนการบรรจุยาบ้า

หลังจากทำการอัดเม็ดยาบ้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นการบรรจุยาบ้าลงในหีบห่อ ส่วนใหญ่จะบรรจุลงในถุงยา พลาสติกสีฟ้าเข้ม หรือฟ้าอ่อน ถุงละ 200 เม็ด หลังจากนั้นจะนำถุงยาที่บรรจุยาบ้าเรียบร้อยแล้วมาห่อรวมกันเป็น 1 ห่อใหญ่ ซึ่งเรียกว่า 1 มัด จะมีถุงยา จำนวน 10 ถุง พันด้วยกระดาษสาและเทปกาวสีน้ำตาลอีกชั้นหนึ่ง เพื่อป้องกันความชื้น และสะดวกในการลักลอบลำเลียงหรือจำหน่าย

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด⁸

ในปัจจุบัน ยาเสพติดดั้งเดิมนั้นต้องพึ่งพิงอาชีพธรรมชาติ คือ อาศัยพื้นที่เพาะปลูก และฤดูกาลที่เอื้ออำนวย เช่น ผืนที่ได้จากต้นฝิ่น หรือใบโคคาที่จากต้นโคคา เพื่อนำไปใช้ผลิตเฮโรอิน หรือโคเคน จะมีแนวโน้มที่จะลดปริมาณการปลูกลงเรื่อย ๆ เพราะโลกในปัจจุบันประสบกับปัญหาประชากรเพิ่มจำนวนมากขึ้นประกอบกับสภาวะโลกร้อน ทำให้ธารน้ำแข็งขนาดใหญ่บริเวณขั้วโลกละลายมีผลทำให้พื้นน้ำในมหาสมุทรเพิ่มปริมาณเพิ่มขึ้นและทำให้พื้นดินลดลง มีผลทำให้ประชากรในโลกไม่มีที่ทำกินเพิ่มขึ้น และพื้นที่ป่าเขาถูกมนุษย์บุกรุกถางพงเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางการเกษตรมากขึ้นทำให้พื้นที่สำหรับใช้ในการปลูกพืชผิดกฎหมายเหล่านี้ มีปริมาณลดลง ในขณะที่วิทยาการทางเคมีและพันธุวิศวกรรมได้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นเป็นลำดับ การสังเคราะห์ยาเสพติดโดยอาศัยกระบวนการทางเคมีไม่ได้เป็นสิ่งที่เหลือวิสัยอีกต่อไป เช่น กระบวนการสังเคราะห์ เมทแอมเฟตามีน หรือยาบ้า สามารถทำได้โดยอาศัยความรู้ทางอินทรีย์เคมีพื้นฐานในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น ยาเสพติดสังเคราะห์จึงเข้ามาแทนที่ยาเสพติดรุ่นเก่าที่มีต้นกำเนิดมาจากพืช⁹ ดังนั้นจึงทำให้เกิดแนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดขึ้น ซึ่งมีพื้นฐานมาจากเหตุผลที่ว่า เมื่อยาเสพติดสังเคราะห์ต้องอาศัยสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิต ฉะนั้นหากผู้กระทำความผิดไม่มีสารเคมีหรือไม่สามารถเข้าถึงสารเคมีได้ หรือเข้าถึงได้ยากขึ้น ย่อมส่งผลให้ยาเสพติดสังเคราะห์หมดไปหรือมีปริมาณลดลง ดังคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีสารเคมี ไม่มียาเสพติด” (No Chemicals, No Drugs)

⁸ แก้วตา พันธุ์ไร. เล่มเดิม. หน้า 15.

⁹ วิโรจน์ สุ่มใหญ่. (2543) ยาบ้า มหันตภัยข้ามทศวรรษ. หน้า 53-54.

การควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด เป็นมาตรการเชิงรุก (Proactive) และเป็นมาตรการที่แก้ไขปัญหาเสพติดโดยตรง ซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วว่าคุ้มค่า (Cost-Effective) เพื่อป้องกันมิให้ผู้ผลิตยาเสพติดสามารถเข้าถึงสารเคมี หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เพื่อให้สารเคมีไปถึงมือผู้ใช้คนสุดท้ายที่ถูกกฎหมายเท่านั้น แต่มาตรการดังกล่าวมีความพิเศษตรงที่ธุรกรรมเกี่ยวกับสารเคมีส่วนใหญ่เป็นธุรกรรมที่ต้องทำตามกฎหมาย¹⁰ เพราะสารเคมีชนิดเดียวกันนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในทางอุตสาหกรรมได้ ดังนั้นการควบคุมสารเคมี จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบต่ออุตสาหกรรม และการค้าที่ถูกกฎหมายด้วย

จากการที่สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในทางอุตสาหกรรมได้ ทั้งในอุตสาหกรรมเคมีขนาดเล็ก ไปถึงอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และทั้งในระดับประเทศ และระหว่างประเทศ ได้กลายเป็นช่องทางหรือแหล่งย้ายสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดอย่างดี โดยผู้กระทำความผิดนิยมใช้ช่องทาง ดังต่อไปนี้¹¹

1) สารเคมีอาจรั่วไหลจากธุรกรรมที่เกิดขึ้นภายในประเทศ และนำไปใช้ผลิตยาเสพติดภายในประเทศ เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ในประเทศนั้นเอื้ออำนวย เช่น สักยภาพในการผลิตยาเสพติดมีมาก แต่ในขณะที่เดียวกันมาตรการควบคุมและการบังคับใช้กฎหมายของประเทศนั้น มีความหละหลวมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2) สารเคมีอาจถูกนำเข้าจากต่างประเทศไปยังประเทศที่เป็นแหล่งผลิตโดยขออนุญาตอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ต่อมาถูกเบี่ยงเบนไปใช้ในการผลิตยาเสพติด เพราะประเทศผู้นำเข้าไม่มีมาตรการตรวจสอบไปถึงผู้ใช้คนสุดท้ายก่อนที่จะอนุญาตให้มีการนำเข้า และประเทศผู้ส่งออกก็เชื่อและไว้วางใจในการอนุญาตของประเทศผู้นำเข้า โดยไม่ทำการตรวจสอบอีกครึ่งหนึ่ง

3) สารเคมีอาจถูกผลิตขึ้นหรือนำเข้ามาในประเทศหนึ่ง และถูกลักลอบส่งต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยาเสพติด เพราะมาตรการในการควบคุมภายในประเทศและตามแนวชายแดนยังมีจุดอ่อน

4) สารเคมีอาจถูกบรรจุ และปิดฉลากว่าเป็นสารเคมีอื่นที่ไม่ได้ถูกควบคุม ซึ่งเกิดขึ้นได้ทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ เริ่มตั้งแต่ผู้ผลิตจนถึงผู้จำหน่ายสารเคมี เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีความสามารถในการตรวจสอบถึงสภาพที่แท้จริงของสารเคมี

¹⁰ United States Department of State. (2000, march). **International Narcotics Control Strategy Report.** p. 549.

¹¹ Ibid. pp. 550-551.

5) สารเคมีอาจถูกขนส่งทางเรือไปยังประเทศหรือภูมิภาคที่ไม่มีมาตรการในการควบคุมซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะประเทศผู้ส่งออกไม่ได้กำหนดให้การขนส่งออกทำได้เฉพาะกรณีที่ขนส่งไปยังประเทศที่มีกฎระเบียบควบคุมเท่านั้น

ช่องทางดังกล่าวข้างต้น จะถูกอำพรางให้แนบเนียนยิ่งขึ้น โดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การใช้หรือตั้งนิติบุคคล (ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด) ขึ้นบังหน้า การใช้เอกสารปลอม การขนส่งหลายทอด การใช้พื้นที่หรือทางผ่านเสรี การลักขโมย การทำธุรกรรมซับซ้อนเพื่อกลบเกลื่อน การปิดฉลากใหม่ การคอร์รัปชัน หรือการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่หรือการลับเปลี่ยนสาร เพื่อให้ยากแก่การตรวจสอบ และติดตาม ดังนั้น การควบคุมการรั่วไหลของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด จึงจำเป็นต้องพิจารณาตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การขายส่ง การขายปลีก การส่งออก การนำเข้า จนถึงผู้ใช้คนสุดท้าย และในระหว่างนั้นอาจมีคนกลางอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ขนส่ง ตัวแทน นายหน้า นายคลังสินค้า เพราะการย้ายเกิดขึ้นได้ทุกขั้นตอน แม้กระทั่งในขั้นตอนของการจำกัดสารเคมีหรือการนำเคมีกลับมาใช้ใหม่ และเมื่อประเทศใด มีมาตรการควบคุมอย่างเข้มงวด ผู้กระทำความผิดก็จะหันไปกระทำความผิดในประเทศอื่นที่เข้มงวดน้อยกว่า ความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ก็เป็นสิ่งจำเป็นมาก

แนวความคิดในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด เริ่มได้รับการยอมรับในระดับระหว่างประเทศ นับตั้งแต่ในอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.1961 (The Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) ตามข้อ 2 วรรค 8 ซึ่งกำหนดว่า “ให้ประเทศภาคีใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เท่าที่ตนจะสามารถปฏิบัติได้ เพื่อควบคุมดูแลสารต่างๆ ที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับอนุสัญญานี้ แต่อาจถูกนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติดได้” ซึ่งในอีกสิบปีต่อมา อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ.1971 (The Convention on Psychotropic Substances, 1971) ตามข้อ 2 วรรค 9 ก็ได้กล่าวถึงเรื่องนี้โดยใช้ถ้อยคำในทำนองเดียวกันว่า “ให้ประเทศภาคีใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เท่าที่ตนจะสามารถปฏิบัติได้ เพื่อควบคุมดูแลสารต่างๆ ที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับอนุสัญญานี้ แต่อาจถูกนำไปใช้ในการผลิตวัตถุออกฤทธิ์ได้”¹² ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประเทศต่างๆ ได้เริ่มตระหนักถึงปัญหานี้บ้างแล้ว แต่การกำหนดมาตรการในการควบคุมยังไม่ชัดเจน ดังจะเห็นได้จากถ้อยคำเพียงสั้นๆ ในอนุสัญญาทั้งสองฉบับที่เปิดกว้างและไม่บังคับมากไปเพื่อประเทศภาคีใช้ดุลพินิจกำหนดมาตรการในการควบคุมเท่าที่เห็นว่าเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้

¹² United Nations. (1999) **Report of International Narcotics Control Board for 1999 on the Implementation of Article 12 of United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic substances.** p. 71.

จนกระทั่งได้มีการยกร่างอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้า ยาเสพติด และวัตถุที่ออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท ค.ศ.1988 (The United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) จึงได้มีการกำหนด มาตรการในการควบคุมที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะในข้อ 12 ซึ่งนับเป็นมาตรการ ระหว่างประเทศเพื่อการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่สำคัญ และเป็นสากลที่สุดจนถึงปัจจุบัน โดยกำหนดรายชื่อสารที่ถูกควบคุมไว้รวมทั้งสิ้น 23 ชนิด แบ่ง ออกเป็น 2 บัญชี ซึ่งอยู่แนบท้ายของอนุสัญญาดังกล่าว โดยเล็งเห็นว่า การควบคุมสารตั้งต้นและ เคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดจะสัมฤทธิ์ผลได้จำเป็นต้องอาศัยวิธีการในระดับระหว่าง ประเทศ โดยมาตรการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้เป็นเพียงแนวทางในการปฏิบัติของรัฐใน ระดับหนึ่งเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากข้อ 24 ของอนุสัญญาที่ว่า “รัฐภาคีอาจรับเอามาตรการที่เข้มงวด กว่าที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ก็ได้” และมาตรการตามอนุสัญญาจะได้ผลก็ต่อเมื่อประเทศ ต่างๆ นำไปบังคับใช้อย่างแท้จริง

ในภูมิภาคต่างๆ ในโลก ปัญหาในเรื่องการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ ในการผลิตยาเสพติด ก็ได้รับความสนใจเป็นอันมาก เช่น ในปี ค.ศ.1990 องค์การนาารัฐอเมริกัน (Organization of American States: OAS) โดยผ่านทางคณะกรรมการยาเสพติดนาารัฐอเมริกัน (Inter-American Drug Abuse Control Commission: CICAD) ได้ลงมติรับเอากฎหมายแม่แบบ (Model Regulations) ว่าด้วยการควบคุมสารเคมี (ปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยครั้งล่าสุดในเดือน มิถุนายน ค.ศ.1999) และในหลายประเทศกลุ่มละตินอเมริกา ก็ได้รับเอาแนวทางดังกล่าวไปบัญญัติ เป็นกฎหมายภายในของตน ต่อมาในปี ค.ศ.1991 หน่วยปฏิบัติการด้านสารเคมี (Chemical Action Task Force: FATF) ซึ่งได้รับมอบหมายจากกลุ่มประเทศอุตสาหกรรม 7 ประเทศ (Group of Seven Industrialized Nations: G7) อันประกอบด้วย ประเทศแคนาดา ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี ญี่ปุ่น อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ก็ได้เสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วย การต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ.1988 เพื่อการ ควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้กับประเทศต่างๆ

นอกจากนั้นในเดือนมิถุนายน ปี ค.ศ.1998 การประชุมสมัชชาใหญ่องค์การ สหประชาชาติสมัยประชุมพิเศษว่าด้วยยาเสพติด (United Nations General Assembly Special Session Devoted to Countering the World Drug Problem Together: UNGASS) ซึ่งเป็นการประชุม เกี่ยวกับเรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติดของโลกเป็นการเฉพาะ ได้มีข้อมติเกี่ยวกับมาตรการในการ ควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด สรุปความได้ว่า ในปัจจุบันปัญหา การลักลอบนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดไปผลิตเป็นยาเสพติดเป็น ปัญหาสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งและการจัดการกับปัญหานี้จำเป็นต้องอาศัยกฎหมายที่เข้มงวดและ

ทันสมัยเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด รวมทั้งการตั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพเพื่อบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว และเนื่องจากการลักลอบนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติ หรืออาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime) จึงจำเป็นต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศต่างๆ รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศโดยการจัดทำข้อตกลงทั้งในระดับพหุภาคีและในระดับทวิภาค¹³

เมื่อไม่นานมานี้ องค์การสหประชาชาติได้เปิดให้มีการลงนามอนุสัญญาฉบับใหม่ ซึ่งส่วนหนึ่งมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด คือ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ.2000 (United Nations against Transnational Organized Crime, 2000) ซึ่งเป็นอนุสัญญาฉบับล่าสุดที่จะช่วยเสริมให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นความผิดร้ายแรงและมีองค์การอาชญากรรมข้ามชาติเข้ามาเกี่ยวข้องให้เป็นที่ไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อนุสัญญาฉบับนี้เปิดให้ประเทศต่างๆ ลงนามรับรองตั้งแต่วันที่ 12-15 ธันวาคม 2000 ณ เมือง Palermo ประเทศอิตาลี ซึ่งประเทศไทยก็ไปร่วมลงนามด้วย มาตรการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ.2000 เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศ ประกอบไปด้วย มาตรการต่อต้านการฟอกเงิน มาตรการต่อต้านการคอร์รัปชัน การส่งผู้ร้ายข้ามแดน ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย การสืบสวนสอบสวน การดักฟังข้อมูลข่าวสาร การอำพรางตัว การส่งมอบภายใต้การควบคุม การคุ้มครองพยาน การให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเหยื่อ เป็นต้น

2.5 ทฤษฎี Balloon Effect

ทฤษฎีนี้มีที่มาจากการเปรียบเทียบว่า เมื่อเราบีบลูกโป่งโดยออกแรงกดน้ำหนักในพื้นที่หนึ่ง ลมซึ่งอยู่ภายในลูกโป่งก็จะถูกดันไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง ทำให้เกิดการพองตัวของลูกโป่งในพื้นที่อื่นแทน เช่นเดียวกับเมื่อประเทศใด บังคับใช้กฎหมายและมาตรการในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดอย่างเข้มงวด ผู้กระทำความผิดก็จะหันไปกระทำความผิดในประเทศอื่นที่ไม่เข้มงวดแทน จึงมีการกล่าวว่ามาตรการตามกฎหมายภายในเป็นพื้นฐานสำคัญในการต่อต้านปัญหาเสพติดของทั้งภายในประเทศ และในระดับระหว่างประเทศ เพราะหากปราศจากเสียซึ่งมาตรการทางกฎหมายภายในที่เพียงพอ ประเทศนั้นย่อมไม่สามารถหยุดการ

¹³ United Nations. (1998). **Resolutions of the General Assembly at Its Twentieth Special Session 8-10 June 1998 on Measures to Enhance International Cooperation to Counter the World Drug Problems.** pp. 10-28.

แพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดในประเทศของตนได้ และประเทศนั้นก็จะถูกใช้เป็นแหล่งแพร่ระบาดของปัญหาไปยังประเทศอื่นด้วย ดังนั้น กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศจึงไม่อาจทำได้สำเร็จลงได้โดยปราศจากความร่วมมือของรัฐภาคีที่จะนำพันธกรณีระหว่างประเทศไปบัญญัติไว้เป็นกฎหมายภายในประเทศของตน¹⁴

2.6 ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติดในปัจจุบัน

วิวัฒนาการความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติด อาจแบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ ก่อนปี ค.ศ. 1961 และตั้งแต่ปี ค.ศ. 1961 จนถึงปัจจุบัน มีทั้งสิ้น 11 ฉบับ แต่ที่มีความสำคัญและใช้ในการควบคุมยาเสพติดโดยเฉพาะในปัจจุบัน ได้แก่

2.6.1 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ.1988

ในต้นทศวรรษที่ 1980 เมื่อปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทได้ทวีความรุนแรงในภูมิภาคต่างๆ ของโลกอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ส่งผลให้ในปี ค.ศ. 1982 เป็นต้นมา องค์การสหประชาชาติ ได้จัดการประชุมระหว่างประเทศจำนวนหลายครั้ง เพื่อเริ่มทำการทบทวนมาตรการภายใต้อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด ค.ศ. 1961 และอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 ซึ่งบังคับใช้อยู่ในขณะนั้นและพบว่ามาตรการที่มีอยู่ไม่เพียงพอในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากอนุสัญญาทั้งสองฉบับดังกล่าวมุ่งเน้นที่การควบคุมตัวสารซึ่งเป็นยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และการใช้สารดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์มากกว่าที่จะมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท จึงมีการเสนอว่า ควรที่จะยกร่างอนุสัญญาฉบับใหม่ขึ้น ซึ่งในที่สุดสมัชชาใหญ่สหประชาชาติก็ได้มีมติที่ 39/141 ลงวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1984 ให้คณะกรรมการยาเสพติดของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติเตรียมร่างอนุสัญญาฉบับใหม่เพื่อต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท¹⁵

คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติได้จัดการประชุมในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1985 เพื่อเตรียมร่างอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด และจากการร่วมพิจารณาแก้ไขของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศและรัฐบาลของ

¹⁴ Joseph Shereda. (1997-1998). “The Internationalization of the War on Drugs and Its Potential for Successfully Addressing Drug Trafficking and Related Crimes in South Africa.”, *The George Washington Journal of International Law and Economics*, 31, No. 2. pp. 312-313.

¹⁵ แหล่งเดิม.

ประเทศต่างๆ จึงได้มีการจัดประชุมที่ Neue Hofburg กรุงเวียนนาประเทศออสเตรียระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน ถึง 20 ธันวาคม ค.ศ. 1988 เพื่อลงนามรับรองอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบการค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (The United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) ประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศต่างๆ รวม 106 ประเทศ ได้พิจารณารับร่าง อนุสัญญาดังกล่าวโดยฉันทามติเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ. 1988 และได้เปิดให้ลงนามที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์กประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม ค.ศ. 1988 ถึงวันที่ 28 ธันวาคม ค.ศ. 1989 และเมื่อถึงวันสุดท้ายที่เปิดให้ลงนามมีประเทศต่างๆ ร่วมลงนามทั้งสิ้น 71 ประเทศ¹⁶

ประเทศไทยได้เข้าร่วมการประชุมเพื่อรับรองอนุสัญญาดังกล่าวในวันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ. 1988 ด้วย โดยหัวหน้าคณะผู้แทนไทย คือ เอกอัครราชทูต ณ นครเวียนนา มิได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาแต่ลงนามเฉพาะกรรมสารสุดท้าย (Final Act) อนุสัญญาดังกล่าวนี้นี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน ค.ศ. 1990

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 หรือที่นิยมเรียกว่า “อนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988” มีเนื้อหาประกอบด้วย อาร์มกบท ข้อบทจำนวน 34 มาตรา และบัญชีผนวกท้ายอนุสัญญา จำนวน 2 บัญชีระบุถึงรายชื่อสารที่มักจะนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท

วัตถุประสงค์และหลักการสำคัญของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศภาคี ในการแก้ไขปัญหาการค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งมีลักษณะเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศ โดยกำหนดให้ประเทศภาคีนำมาตราการต่างๆ ที่จำเป็นมาใช้บังคับ ทั้งมาตรการทางกฎหมายและมาตรการในทางบริหาร และอนุสัญญาฯ ยังสนับสนุนให้ประเทศภาคีร่วมมือกัน ทั้งแบบเป็นทางการโดยการจัดทำข้อตกลงพหุภาคีและทวิภาคีอื่นๆ และร่วมมือกันแบบไม่เป็นทางการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของความร่วมมือระหว่างประเทศอีกด้วย

2) เพื่อกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาเสพติดที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมมาตรการตามอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971

¹⁶ พงศ์ธร บุญอารีย์. (2540). กฎหมายระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับคดีอาญา. หน้า 159-160.

3) มาตรการในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ประกอบด้วย 3 มาตรการหลัก คือ

(1) มาตรการในเรื่องความผิดและบทลงโทษ ได้กำหนดให้ประเทศภาคีบัญญัติให้การกระทำดังต่อไปนี้ เป็นความผิดตามกฎหมายภายในของประเทศภาคี

ก. การผลิต ขนส่ง จำหน่าย ครอบครอง ซึ่งสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ระบุไว้ในบัญชีที่ 1 และบัญชีที่ 2 โดยรู้ว่าจะใช้ในการผลิตยาเสพติดหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท¹⁷

ข. การกระทำต่อทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ประกอบด้วย การแปรสภาพหรือโอนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเพื่อปกปิดแหล่งที่มา หรือเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิดมิให้ถูกดำเนินคดี¹⁸ และการปิดหรืออำพรางสถานะ หรือแหล่งที่มาที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด¹⁹ และการครอบครองหรือใช้ทรัพย์สินนั้น โดยรู้ในขณะได้มาว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด²⁰

(2) มาตรการในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามอนุสัญญานี้ ได้แบ่งรายชื่อสารเคมีที่ถูกควบคุมออกเป็น 2 บัญชี คือ บัญชีที่ 1 และ บัญชีที่ 2 โดยไม่ได้แบ่งแยกไว้อย่างชัดเจนว่าสารเคมีในบัญชีใดเป็น “สารตั้งต้น” (Precursor) หรือ “เคมีภัณฑ์จำเป็น” (Essential Chemical) และคำทั้งสองคำนี้ก็มิได้ปรากฏอยู่ในอนุสัญญานี้ด้วย ในขณะที่อนุสัญญานี้ใช้คำว่า “สารที่ใช้บ่อยครั้งในการลักลอบผลิตยาเสพติดหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท” (Substances frequently used in the illicit manufacture of narcotic drugs or psychotropic substances) แทน แต่เมื่อศึกษาถึงภูมิหลังของการยกร่างอนุสัญญานี้ ก็พบว่าได้มีการอภิปรายถึงการใช้คำว่า “สารตั้งต้น” (Precursor) และ “เคมีภัณฑ์จำเป็น” (Essential Chemical) เช่นกัน แต่ในที่สุดก็ไม่สามารถตกลงกันได้ในเรื่องคำนิยามที่ชัดเจนของคำดังกล่าว จึงได้ตกลงที่ใช้คำที่มีความหมายกลาง ๆ คำอื่นแทน และนับตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน ค.ศ.1990 ซึ่งเป็นวันที่อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับเป็นต้นมา ก็ได้มีการเพิ่มเติมรายชื่อสารเคมีจำนวนหนึ่งเข้าไปในทั้งสองบัญชี เพื่อความเหมาะสม²¹ สำหรับในปัจจุบัน

¹⁷ ข้อ 3 วรรค 1 (ก) (4) และข้อ 3 วรรค 1 (ค) (2)

¹⁸ ข้อ 3 วรรค 1 (ข) (1)

¹⁹ ข้อ 3 วรรค 1 (ข) (2)

²⁰ ข้อ 3 วรรค 1 (ค) (1)

²¹ United Nations, Op.cit. p. 428-433.

รายชื่อสารเคมีที่กำหนดไว้ในแต่ละบัญชี ประกอบด้วย บัญชีที่ 1 จำนวน 14 ชนิด และบัญชีที่ 2 จำนวน 9 ชนิด ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นให้หัวข้อที่ 2.2

(3) มาตรการที่อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดไว้เพื่อควบคุมสารที่ใช้บ่อยครั้งในการลักลอบผลิตยาเสพติด หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประกอบด้วยมาตรการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ภาคิต้องดำเนินมาตรการตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันมิให้มีการนำสารในบัญชีที่ 1 และบัญชีที่ 2 ผนวกที่ขอนุสัญญาไปใช้ในการผลิตยาเสพติด หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท รวมทั้งให้ความร่วมมือระหว่างกันเพื่อการดังกล่าว

2. สารชนิดอื่นอาจถูกเพิ่มเติมเข้าไปในหรือลบออกจากบัญชีที่ 1 หรือบัญชีที่ 2 ได้โดยคณะกรรมการยาเสพติดของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ²²

3. ภาคิต้องกำหนดมาตรการในการติดตามและตรวจสอบการผลิตและจำหน่ายสารในบัญชีที่ 1 และบัญชีที่ 2 ในดินแดนของตน เช่น²³

ก. ควบคุมบุคคลและกิจการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและจำหน่ายสารดังกล่าว

ข. ควบคุมแหล่งหรือสถานที่ที่อาจมีการผลิตหรือจำหน่ายสารดังกล่าวเพื่อให้เป็นไปตามใบอนุญาต

ค. กำหนดให้ต้องมีใบอนุญาต

ง. ควบคุมมิให้มีการครอบครองสารดังกล่าวเกินกว่าความจำเป็นในการประกอบการ

(4) สารในบัญชีที่ 1 และบัญชีที่ 2 ภาคิ ต้องดำเนินมาตรการดังต่อไปนี้²⁴

ก. จัดให้มีระบบติดตามการค้าระหว่างประเทศเกี่ยวกับสารดังกล่าวเพื่อติดตามธุรกรรมที่น่าสงสัยโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิตหรือผู้ส่งออกหรือผู้นำเข้า ผู้จำหน่าย ผู้ค้าส่ง และผู้ค้าปลีก ซึ่งจะต้องแจ้งธุรกรรมที่น่าสงสัยแก่เจ้าหน้าที่

ข. ยึดสารดังกล่าวได้ หากมีพยานหลักฐานว่าจะนำไปใช้ในการลักลอบผลิตยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

ค. แจ้งให้ภาคิที่เกี่ยวข้องทราบโดยไม่ชักช้าหากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า การนำเข้าส่งออกหรือนำผ่านสารดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อใช้ในการผลิตยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท รวมทั้งข้อมูลเรื่องวิธีการจ่ายเงินและพฤติการณ์ที่น่าไปสูความเชื่อเช่นนั้น

ง. กำหนดให้สารที่นำเข้าและส่งออกต้องติดฉลากและมีเอกสารกำกับ

²² ข้อ 12 วรรค 2 ถึงวรรค 7

²³ ข้อ 12 วรรค 8

²⁴ ข้อ 12 วรรค 9

จ. รับประกันว่าเอกสารข้างต้นจะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี และพร้อมที่จะให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตรวจสอบ

(5) ภาคที่สนใจอาจร้องขอต่อเลขาธิการสหประชาชาติ เพื่อให้ภาคที่จะส่งเอกสารในบัญชีที่ 1 จัดข้อมูลต่าง ๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศผู้นำเข้า

(6) เมื่อภาคจัดข้อมูลให้แก่อีกภาคหนึ่งตามข้อ (4) และข้อ (5) ภาคที่จัดให้ข้อมูลดังกล่าวอาจกำหนดให้ภาคผู้รับข้อมูลนั้น ไม่เปิดเผยความลับทางการค้าทางธุรกิจ ทางพาณิชย์ หรือทางอาชีพ รวมทั้งกระบวนการค้า²⁵

(7) ภาคต้องจัดข้อมูลให้แก่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศเป็นประจำทุกปี²⁶

(8) คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศจะต้องรายงานต่อคณะกรรมการยาเสพติดของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติเป็นประจำทุกปีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อ 12. ของอนุสัญญาฉบับนี้²⁷

4) มาตรการอื่นที่จะช่วยเสริมให้การควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้แก่

(1) การริบทรัพย์สิน ประเทศภาคต้องจัดให้มีมาตรการในการบ่งชี้ติดตามยึดและอายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อให้มีการริบทรัพย์สินต่อไป²⁸

(2) การส่งผู้ร้ายข้ามแดนความผิดทั้งหลายตามอนุสัญญาฉบับนี้ให้เป็นความผิดสามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ แต่ถ้าประเทศภาคไม่ประสงค์จะให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนประเทศนั้นต้องเสนอเรื่องให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการฟ้องร้องต่อไป²⁹

(3) ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันให้ประเทศภาคให้ความร่วมมือกันในการสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี และการพิจารณาพิพากษาคดี³⁰

(4) ความร่วมมือในรูปแบบอื่น ได้แก่การกำหนดช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจและหน่วยงานบริการของตนเพื่ออำนวยความสะดวกในเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว³¹

²⁵ ข้อ 12 วรรค 11

²⁶ ข้อ 12 วรรค 12

²⁷ ข้อ 12 วรรค 13

²⁸ ข้อ 5

²⁹ ข้อ 6

³⁰ ข้อ 7

³¹ ข้อ 9

(5) การส่งมอบภายใต้การควบคุม ประเทศภาคีต้องดำเนินมาตรการเท่าที่จำเป็นในการอนุญาตให้มีการส่งมอบภายใต้การควบคุมเพื่อที่จะทราบตัวบุคคลต่างๆ ที่กระทำความผิดตามอนุสัญญาฉบับนี้³²

2.6.2 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ.2000 (The United Nations on Transnational Organized Crime, 2000)

อนุสัญญาฉบับนี้เป็นอนุสัญญาฉบับหลังสุดที่จะช่วยเสริมให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยเฉพาะในกรณีที่มีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเข้ามาเกี่ยวข้องให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อนุสัญญาฉบับนี้ได้เปิดให้มีการลงนามเมื่อวันที่ 12-15 เดือนธันวาคม ค.ศ. 2000 ณ เมือง Palermo ประเทศอิตาลี ซึ่งประเทศไทยก็ไปร่วมลงนามในอนุสัญญาฉบับนี้ด้วย โดยหัวหน้าคณะผู้แทนไทยที่ไปลงนาม คือ อัยการสูงสุด ซึ่งถ้าในอนาคตประเทศไทยบัญญัติกฎหมายภายในมารองรับอนุสัญญานี้ครบถ้วน จึงจะดำเนินการให้สัตยาบันต่อไป

เหตุที่มีการร่างอนุสัญญาฉบับนี้ขึ้น เนื่องจากประเทศต่างๆ ได้ตระหนักถึงภัยคุกคามขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเห็นพ้องกันว่า การจะป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้ได้ผลจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศและการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมที่มีอยู่ให้เอื้อต่อการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม

สาระสำคัญของอนุสัญญาฉบับนี้ที่เกี่ยวกับการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ประกอบด้วยในเรื่องดังต่อไปนี้

ข้อ 1 วัตถุประสงค์ของอนุสัญญา ซึ่งเป็นไปเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ข้อ 2 บทวิเคราะห์ศัพท์ของคำต่างๆ ในอนุสัญญา เช่น “กลุ่มอาชญากรรมองค์กร” หมายถึง กลุ่มบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตั้งแต่สามคนขึ้นไปโดยคงอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และมีจุดประสงค์ร่วมกันเพื่อกระทำความผิดร้ายแรงฐานหนึ่งหรือหลายฐาน หรือความผิดตามอนุสัญญาฉบับนี้กำหนดเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ในทางการเงินหรือในทางทรัพย์สินไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม “ความผิดร้ายแรง” หมายถึง การกระทำที่เป็นความผิดมีระวางโทษจำคุกขั้นสูงสุดอย่างน้อยสี่ปีหรือโทษสถานหนักกว่านั้น จึงรวมถึงความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย

ข้อ 3 ขอบเขตการใช้บังคับของอนุสัญญาสามารถใช้บังคับกับความผิดต่างๆ ที่อนุสัญญากำหนดในข้อ 5, 6, 8 และ 23 หรือความผิดร้ายแรงที่กำหนดไว้ในข้อ 2 และความผิดนั้นต้องมีลักษณะข้ามชาติ

³² ข้อ 11

ข้อ 4 การรักษาไว้ซึ่งหลักอำนาจอธิปไตย ซึ่งกำหนดให้ภาคีต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาในลักษณะที่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคทางอำนาจอธิปไตยของรัฐและการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของรัฐอื่น

ข้อ 5 การกำหนดให้การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมองค์กรเป็นความผิดอาญา ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีบัญญัติกฎหมายภายในเรื่องนี้ขึ้น

ข้อ 6 - 7 มาตรการที่กำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีบัญญัติกฎหมายภายในเรื่องนี้ขึ้น

ข้อ 10 ความรับผิดชอบของนิติบุคคล เพื่อให้ประเทศภาคีกำหนดมาตรการในการลงโทษนิติบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรรมองค์กรซึ่งกระทำความผิดตามอนุสัญญาฉบับนี้ ไม่ว่าจะเป็นโทษในทางอาญา ทางแพ่ง หรือทางบริหาร

ข้อ 11 การฟ้องร้องดำเนินคดีการพิจารณาพิพากษาคดีและการลงโทษ ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีบัญญัติกฎหมายให้การกระทำในข้อ 5, 6 และ 23 เป็นความผิดและมีบทลงโทษอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีหลักประกันในการใช้อำนาจในการฟ้องร้องดำเนินคดีผู้กระทำความผิดดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีหลักประกันให้การพิจารณาพิพากษาคดีมีความเป็นธรรม แต่ในขณะเดียวกันต้องมีความสอดคล้องกับความร้ายแรงของความผิดเช่นการให้สิทธิจำเลยในการต่อสู้คดี สิทธิในการได้รับการปล่อยชั่วคราวและสิทธิในการอุทธรณ์ แต่ในขณะเดียวกัน ก็ต้องพิจารณาว่าควรอนุญาตให้มีการปล่อยชั่วคราวหรือไม่ เป็นต้น

ข้อ 12 การริบและยึดทรัพย์สินซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีสั่งมาตรการในการริบและยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้ ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนรูปไปเป็นทรัพย์สินอื่นแล้วหรือไม่ และไม่ว่าจะไปปะปนกับทรัพย์สินอื่นหรือไม่ รวมทั้งริบดอกผลต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากทรัพย์สินดังกล่าว

ข้อ 13 ความร่วมมือระหว่างประเทศในการริบทรัพย์สินซึ่งกำหนดช่องทางเพื่อให้ประเทศภาคีให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศภาคีอื่นในการช่วยติดตามยึดอายัดหรือริบทรัพย์สินตามข้อ 12 ที่อยู่ในประเทศของตน

ข้อ 14 การจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ซึ่งโดยหลักแล้วให้เป็นไปตามกฎหมายภายในของประเทศภาคี แต่ถ้าเป็นกรณีตามข้อ 13 ให้ประเทศภาคีให้ความสำคัญในลำดับต้นกับการคืนทรัพย์สินที่ริบหรือยึดได้ให้กับประเทศผู้ร้องขอเพื่อจะได้นำไปชดเชยเป็นค่าเสียหายให้กับเหยื่อของอาชญากรรมองค์กร หรือเจ้าของที่แท้จริงผู้สุจริต รวมทั้งประเทศภาคีอาจทำข้อตกลงกันเพื่อริบทรัพย์สินที่ริบหรือยึดได้ให้กับองค์กรระหว่างประเทศ ด้านการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หรือตกลงกันเพื่อแบ่งทรัพย์สินที่ริบหรือยึดได้ระหว่างกันก็ได้

ข้อ 15 เขตอำนาจรัฐ ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีสถาสร้างเขตอำนาจรัฐของตนเหนือความผิดตามข้อ 5, 6, 8 และ 23 ที่กระทำในดินแดนของตน หรือที่กระทำบนเรือหรืออากาศยานที่ชักธงของประเทศตนหรือจดทะเบียนที่ประเทศตน รวมทั้งอาจสร้างเขตอำนาจรัฐเหนือความผิดที่กระทำต่อคนชาติของตน หรือกระทำโดยคนชาติของตน หรือคนไร้สัญชาติที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศตนสำหรับความผิดบางอย่างที่กระทำนอกดินแดนของรัฐ เป็นต้น

ข้อ 16 การส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งสามารถนำมาใช้กับความผิดต่างๆ ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้ซึ่งกระทำโดยกลุ่มอาชญากรรมองค์กร ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดอยู่ในอีกประเทศหนึ่ง และโดยหลักแล้ว ความผิดที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ต้องเป็นความผิดทั้งในประเทศผู้ร้องขอและประเทศผู้รับคำร้องขอตามหลัก Double Criminality นอกจากนั้นประเทศภาคีที่ไม่มีสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกันก็สามารถใช้ออนุสัญญาฉบับนี้แทนได้

ข้อ 17 การโอนตัวบุคคลเพื่อไปปรับโทษต่อ ประเทศภาคีอาจพิจารณาทำข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคีระหว่างกันเพื่อยอมให้มีการโอนตัวบุคคลที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกหรือถูกจำกัดเสรีภาพด้วยวิธีอื่นเพื่อไปปรับโทษต่อในอีกประเทศหนึ่งได้

ข้อ 18 ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างกว้างขวางที่สุดทั้งในเรื่องการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี และการพิจารณาพิพากษาความผิดที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้ เช่น การสอบถาม คำให้การของบุคคล การจัดส่งเอกสารในกระบวนการยุติธรรม การค้นและยึดการตรวจสอบวัตถุและสถานที่ การจัดหาให้ซึ่งข้อมูลและพยานหลักฐาน เป็นต้น โดยประเทศภาคีต้องกำหนดหน่วย ผู้ประสานงานกลางในเรื่องนี้ภายในประเทศของตน

ข้อ 19 การสืบสวนสอบสวนร่วมกัน ประเทศภาคีอาจพิจารณาจัดทำข้อตกลง ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อจัดตั้งหน่วยสืบสวนสอบสวนร่วมกัน หรือถ้าไม่มีการจัดทำข้อตกลงระหว่างกันก็อาจตกลงกันเป็นรายกรณีไป

ข้อ 20 เทคนิคการสืบสวนพิเศษ หากกฎหมายภายในอนุญาตให้ทำได้ประเทศภาคีอาจพิจารณาใช้การส่งมอบยาเสพติดภายใต้การควบคุม หรือวิธีการอื่นเช่นการดักฟังการติดต่อสื่อสาร หรือการอำพรางตัว ในดินแดนของตนเพื่อประโยชน์ในการปราบปรามอาชญากรรมองค์กร รวมทั้งประเทศภาคีอาจจัดทำข้อตกลงระหว่างกันทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อที่จะใช้เทคนิคการสืบสวนพิเศษดังกล่าวร่วมกันในระดับระหว่างประเทศ หรือถ้าไม่มีการจัดทำข้อตกลงระหว่างกันก็อาจตกลงกันเป็นรายกรณีไป

ข้อ 21 การโอนการพิจารณาคดี ให้ประเทศภาคีพิจารณาให้มีการโอนคดีเพื่อไปพิจารณาในอีกประเทศภาคีหนึ่ง เช่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมหรือในกรณีที่หลายประเทศมีเขตอำนาจเหนือความผิดนั้น

ข้อ 22 การจัดทำประวัติอาชญากร ประเทศภาคีอาจบัญญัติกฎหมายหรือใช้มาตรการอื่นเพื่อให้มีการคำนึงถึงการจำคุกมาก่อนในประเทศอื่นของผู้กระทำความผิดและใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาพิพากษาความผิดที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้

ข้อ 23 การกำหนดให้การขัดขวางกระบวนการยุติธรรมเป็นความผิดอาญาให้ประเทศภาคีกำหนดให้การใช้กำลังการข่มขู่ การให้คำมั่นสัญญา การเสนอหรือให้ประโยชน์เพื่อจูงใจให้เกิดการเบิกความเท็จ หรือยุ่งเกี่ยวกับการเบิกความ หรือการสืบพยานในการพิจารณาคดีความผิดที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้เป็นความผิด

ข้อ 26 มาตรการส่งเสริมการให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในอาชญากรรมองค์กรให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับเครือข่ายขององค์กรและความผิดที่องค์กรนั้นได้กระทำหรือกำลังจะกระทำรวมทั้งให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการทำลายทรัพย์สินหรือทรัพย์สินของอาชญากรรมองค์กรนั้นด้วย โดยให้ประเทศภาคีพิจารณาให้ความคุ้มกันในการไม่ฟ้องคดีบุคคลที่ให้ข้อมูล หรือความช่วยเหลือดังกล่าว

ข้อ 27 ความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ภายใต้บังคับกฎหมายภายในให้แต่ละประเทศภาคีร่วมมือซึ่งกันและกันในด้านต่างๆ เพื่อปราบปรามความผิดที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้ เช่น การสร้างช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการแลกเปลี่ยนข้อมูล การให้ความร่วมมือในการสอบสวนถึงตัวคนที่อยู่ และกิจกรรมของผู้ต้องสงสัย การเคลื่อนไหวของทรัพย์สิน เป็นต้น การตกลงแลกเปลี่ยนบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญระหว่างกัน เช่น การจัดทำข้อตกลงเพื่อให้มีเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานไปประจำการในอีกประเทศหนึ่ง การแลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องวิธีการช่องทางและเส้นทางที่ผู้กระทำความผิดใช้ เป็นต้น

ข้อ 28 การรวบรวม แลกเปลี่ยน และวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องลักษณะของอาชญากรรมองค์กรให้แต่ละประเทศภาคีวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ของอาชญากรรม องค์กรภายในประเทศตน และแลกเปลี่ยนข้อมูลดังกล่าวซึ่งกันและกัน รวมทั้งพิจารณาว่านโยบายและมาตรการที่ตนใช้อยู่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร

ข้อ 29 การฝึกอบรมและการช่วยเหลือทางเทคนิคซึ่งกำหนดให้แต่ละประเทศภาคีริเริ่มและพัฒนาหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายของตน รวมถึงพนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่ตุลาการในเรื่องต่างๆ เช่น การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมองค์กร เส้นทางและเทคนิคที่ใช้การตรวจสอบการเคลื่อนไหวของทรัพย์สิน การรวบรวมพยานหลักฐานการใช้เทคนิคใหม่ๆ อาทิการดักฟัง การส่งมอบยาเสพติดภายใต้การควบคุม และการอำพราง การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่นคอมพิวเตอร์ การใช้มาตรการในการคุ้มครองพยานและเหยื่อจากการ

กระทำความผิด การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย ตลอดจนให้ประเทศภาคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการวิจัยและฝึกอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันในด้านต่างๆ

ข้อ 30 มาตรการอื่นๆ เช่น การบังคับใช้อนุสัญญาโดยการพัฒนาทางเศรษฐกิจและให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีพยายามดำเนินการอย่างเป็นทางการโดยประสานงานซึ่งกันและกัน และการประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศและองค์การระดับภูมิภาคเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการต่อต้านอาชญากรรมองค์กรและให้ความช่วยเหลือกับประเทศกำลังพัฒนาในการบังคับใช้อนุสัญญานี้ รวมถึงการบริจาคเงินให้กับกองทุนของสหประชาชาติหรือบริจาคเงินบางส่วนจากมูลค่าทรัพย์สินที่ริบได้ตามอนุสัญญานี้เป็นต้น

ข้อ 31 มาตรการป้องกัน ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีพยายามพัฒนาโครงการระดับประเทศและสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติ ตลอดจนนโยบายเพื่อการป้องกันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติทั้ง โดยการใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการในทางบริหาร หรือมาตรการอื่นๆ เช่น การสร้างความเข้มแข็งให้กับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง การสร้างแนวปฏิบัติ (Code of Conduct) ให้กับสาขาอาชีพต่างๆ โดยเฉพาะทนายความ โนตารีพับลิก ที่ปรึกษาด้านภาษีและนักบัญชี การป้องกันมิให้องค์กรอาชญากรรม ใช้นิติบุคคลเป็นเครื่องมือ เช่น การสร้างระบบในการตรวจสอบว่าบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลใดบ้างที่ก่อตั้งบริหาร และลงทุนในนิติบุคคล การห้ามบุคคลที่เคยถูกลงโทษว่ากระทำความผิดตามอนุสัญญานี้เป็นกรรมการของนิติบุคคล ในขณะที่เดียวกันก็สร้างระบบให้บุคคลที่เคยถูกลงโทษตามอนุสัญญานี้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อีก โดยไม่สร้างปัญหา รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้กับสังคมต่อปัญหาองค์กรอาชญากรรม เป็นต้น

ข้อ 32 การประชุมของประเทศภาคี อนุสัญญานี้กำหนดให้เลขาธิการสหประชาชาติจัดประชุมประเทศภาคีอนุสัญญาขึ้นภายในไม่เกินหนึ่งปีนับแต่อนุสัญญามีผลใช้บังคับเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของประเทศภาคีในการบังคับใช้อนุสัญญาและติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการของประเทศภาคี

ข้อ 33 สำนักเลขาธิการซึ่งกำหนดให้เลขาธิการสหประชาชาติช่วยอำนวยความสะดวกให้มีการจัดประชุมประเทศภาคีอนุสัญญาและประสานงานกับประเทศภาคีและองค์การระหว่างประเทศ

ข้อ 34 การบังคับใช้อนุสัญญา ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีใช้มาตรการต่างๆ ที่จำเป็นทั้งในทางกฎหมายและในทางบริหารเพื่อบังคับใช้พันธกรณีตามอนุสัญญานี้รวมทั้งประเทศภาคีอาจริบเอามาตรการที่เข้มงวดกว่าที่อนุสัญญากำหนดไว้มาใช้บังคับ

ข้อ 35 การระงับข้อพิพาท ให้ประเทศภาคีพยายามระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากการตีความหรือการใช้บังคับอนุสัญญานี้ ด้วยวิธีการเจรจา ถ้าไม่สามารถระงับข้อพิพาทด้วยการ

เจรจาได้ภายในระยะเวลาอันสมควร ภาคีฝ่ายหนึ่งอาจขอให้ตั้งอนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณา ถ้าภายในกำหนดหกเดือนนับแต่มีคำร้องขอให้ตั้งอนุญาโตตุลาการ ภาคียังไม่สามารถตกลงกัน เรื่องการตั้งอนุญาโตตุลาการได้ ภาคีฝ่ายหนึ่งอาจส่งข้อพิพาทนั้นให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ พิจารณา อย่างไรก็ตาม ภาคีอาจประกาศตอนที่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้ว่าขอตั้งข้อสงวนเรื่องการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการและศาลยุติธรรมระหว่างประเทศก็ได้

ข้อ 36 การลงนาม การให้สัตยาบัน การยอมรับ การเห็นชอบ และการภาคยานุวัติ อนุสัญญาฉบับนี้เปิดให้ลงนามตั้งแต่วันที่ 12 ถึง 15 ธันวาคม ค.ศ. 2000 ณ เมือง Palermo ประเทศ อิตาลี หลังจากนั้นสามารถขอลงนามได้ ณ ที่ทำการองค์การสหประชาชาติสำนักงานใหญ่ นครนิวยอร์ก จนถึงวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 2002 อนุสัญญาฉบับนี้ยังเปิดโอกาสให้องค์การเศรษฐกิจระดับภูมิภาคลงนามได้หากประเทศใดประเทศหนึ่งซึ่งเป็นสมาชิกองค์การดังกล่าวได้ ลงนามในอนุสัญญาฉบับนี้แล้วอนุสัญญาฉบับนี้ต้องมีการให้สัตยาบันการยอมรับหรือการเห็นชอบและเปิดให้มีการภาคยานุวัติโดยรัฐต่างๆ และองค์การเศรษฐกิจระดับภูมิภาค

ข้อ 37 ความสัมพันธ์ของอนุสัญญาฉบับนี้กับพิธีสาร อนุสัญญาฉบับนี้สามารถมีพิธีสารได้ เช่น พิธีสารเกี่ยวกับการค้ามนุษย์โดยเฉพาะการค้าหญิงและเด็ก พิธีสารเกี่ยวกับการลักลอบหนีเข้าเมืองทางบกทางอากาศและทางทะเล เป็นต้น ประเทศหรือองค์การใดที่จะเข้าเป็นภาคีพิธีสารต้องเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้ก่อน ในขณะที่ประเทศที่เป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้จะไม่ถูกผูกพันตามพิธีสารเว้นแต่ประเทศนั้นจะเข้าเป็นภาคีพิธีสารนั้นด้วย

ข้อ 38 การมีผลใช้บังคับของอนุสัญญาฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับเมื่อครบกำหนดเก้าสิบวันนับจากวันที่ประเทศลำดับที่สี่สิบเข้าเป็นภาคีโดยสมบูรณ์ สำหรับประเทศอื่นที่เข้าเป็นภาคีภายหลังจากวันที่อนุสัญญาฉบับนี้มีผลใช้บังคับอนุสัญญาฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับต่อ ประเทศนั้นเมื่อครบกำหนดสามสิบวันหลังจากวันที่เข้าเป็นภาคี

ข้อ 39 การแก้ไขอนุสัญญา เมื่อพ้นกำหนด 5 ปีนับแต่วันที่อนุสัญญามีผลใช้บังคับ ประเทศภาคีอาจเสนอแก้ไขอนุสัญญาฉบับนี้ต่อเลขาธิการสหประชาชาติเพื่อนำเสนอต่อ ประเทศภาคีและที่ประชุมของประเทศภาคีต่อไป

ข้อ 40 การบอกเลิกอนุสัญญา ซึ่งให้สิทธิประเทศภาคีสามารถบอกเลิกอนุสัญญานี้ได้

ข้อ 41 การเก็บรักษาและภาษาของอนุสัญญา ให้เลขาธิการสหประชาชาติเป็นผู้เก็บรักษาอนุสัญญาฉบับนี้ ต้นฉบับอนุสัญญาให้ทำขึ้นเป็นหกภาษาที่มีความถูกต้องเท่ากัน ได้แก่ ภาษาอารบิก ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษารัสเซีย และภาษาสเปน

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติดได้วิวัฒนาการ ตั้งแต่การประชุมระหว่างประเทศที่จัดโดยคณะกรรมการฝิ่นนครเซี่ยงไฮ้ ในปี ค.ศ. 1909 จนกระทั่งวิวัฒนาการมาเป็นอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติม

ค.ศ. 1972 อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ซึ่งอนุสัญญาทั้งสามฉบับนี้ยังมีผลใช้บังคับจนถึงปัจจุบันรวมถึงอนุสัญญาฉบับหลังสุดคือ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 วัตถุประสงค์ต่างๆ เหล่านี้เกิดขึ้นจากความจำเป็นที่ว่า ปัญหายาเสพติดได้แพร่กระจายไปยังภูมิภาคต่างๆ ของโลกและมีความเกี่ยวข้องกับหลายประเทศ ทั้งประเทศผู้ผลิต ประเทศผู้นำผ่าน และประเทศผู้บริโภค ประเทศใดประเทศหนึ่งจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้โดยลำพัง แต่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อกำหนดมาตรฐาน ในทางปฏิบัติให้เป็นไปแนวทางเดียวกัน และมีให้ประเทศใดประเทศหนึ่งเพิกเฉยต่อปัญหาที่เกิดขึ้น โดยในระยะแรก ความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านยาเสพติดจะที่เน้นการควบคุมตัวยาที่เป็นปัญหาสำคัญสำหรับยุคนั้น อันได้แก่ ผิ่นต่อมาก็ได้มีการขยายไปถึงยาเสพติดที่ได้จากธรรมชาติชนิดอื่นด้วย เช่น กัญชา และใบโคคา มาตรการสำคัญที่ใช้ก็คือการจำกัดการผลิตและใช้ประโยชน์ยาเหล่านี้ให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์และในทางวิทยาศาสตร์ซึ่งก็คือสิ่งที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาเดี่ยว ค.ศ. 1961 อย่างไรก็ตามเมื่อวิทยาการทางเคมีเจริญก้าวหน้าขึ้น ทำให้ยาที่ได้จากการสังเคราะห์และออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทถูกนำมาใช้ในทางที่ผิดมากขึ้นเรื่อยๆ จนเกิดความจำเป็นที่จะกำหนดมาตรการในการควบคุม คือการควบคุมตามอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 แต่หลังจากนั้นไม่นาน เมื่อปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดทวีความรุนแรงขึ้นและพัฒนามาเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยมาตรการพิเศษในการปราบปราม เช่น การกำหนดบทลงโทษ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา การส่งมอบยาเสพติดภายใต้การควบคุม การควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด และการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเล เป็นต้น จึงทำให้เกิดอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ขึ้น ถึงแม้จะมีการยอมรับว่าอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988 เป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพ แต่อนุสัญญาดังกล่าวก็ครอบคลุมเฉพาะเรื่องยาเสพติด และยังไม่มีความมาตรการบางอย่างที่จะช่วยให้การปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติมีประสิทธิภาพ เช่น การลงโทษผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือให้การสนับสนุนองค์การอาชญากรรม การปราบปรามการคอร์รัปชัน การคุ้มครองพยานและเหยื่อผู้เสียหาย การใช้เทคนิคการสืบสวนพิเศษ เช่น การดักฟัง การอำพรางตัว เป็นต้น จึงเป็นที่มาของอนุสัญญาฉบับใหม่ คือ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000

2.7 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายเป็นเครื่องมือในการควบคุมการกระทำความคิดในสังคมที่สำคัญอย่างยิ่ง แต่ความสงบสุขและความปลอดภัยในสังคมจะเกิดขึ้นได้ก็โดยประชาชนแต่ละคนในสังคมต้องเคารพกฎหมายบ้านเมืองด้วย และเจ้าหน้าที่รัฐก็ต้องดำเนินการกับผู้กระทำความผิดอย่างเที่ยงตรงและเที่ยงธรรม นอกจากนี้ก็ยังต้องกำหนดมาตรการป้องกันภัยทางสังคมโดยเด็ดขาดและยุติธรรม เพื่อรักษาไว้ซึ่งหลักการหลักนิติรัฐ (Legal State) และหลักนิติธรรม (Rule of Law) โดยต้องสอดคล้องกับครรลองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในลักษณะประสานประโยชน์ระหว่างกฎหมาย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความเป็นธรรมในสังคม (Law, Order, and Justice)³³

2.7.1 แนวความคิดเรื่องหลักนิติรัฐ และหลักนิติธรรม

2.7.1.1 หลักนิติรัฐ (Legal State) คำว่า นิติรัฐ มาจากคำ 2 คำ คือ นิติ หมายถึง กฎหมาย และรัฐ หมายถึง ประเทศ ซึ่งมีองค์ประกอบอยู่ 4 ประการ ได้แก่ ดินแดน ประชากร รัฐบาล และอำนาจอธิปไตย เมื่อรวมคำว่า นิติ รวมกับ รัฐ แล้ว คำว่า นิติรัฐ จึงมีความหมายว่า ประเทศที่อยู่ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมายและเคารพกฎหมาย ซึ่งนักวิชาการทางด้านกฎหมายได้ให้ความหมายและสาระสำคัญของหลักนิติรัฐ ดังนี้

(1) ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย³⁴ หลักนิติรัฐ มีหลักสำคัญ 3 ประการ คือ

- ก. กฎหมายเป็นสิ่งที่อยู่เหนือสิ่งอื่นใดในการปกครองประเทศ
- ข. ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของรัฐมีจำกัดไว้แน่นอน
- ค. ศาลมีอิสระในการพิจารณาและตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในการปกครอง

การปกครอง

(2) รองศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ วิสรุตพิชญ์³⁵ หลักนิติรัฐมีสาระสำคัญประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน 2 ประการ คือ

ก. หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง (The Principle of Legality of Administrative Action) หมายถึง ฝ่ายปกครอง (Administration) ซึ่งได้แก่ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับ

³³ วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ. (ม.ป.ป.). การเสริมสร้างมาตรการเพื่อสัมฤทธิ์ผลในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หน้า 5-6.

³⁴ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์. (2541). หลักนิติธรรม บทความในรวมบทความทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 90 ปี ธรรมศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์. หน้า 27.

³⁵ วรพจน์ วิสรุตพิชญ์. (2542). สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. หน้า 33- 36.

ปัญหา หรือในกำกับหรือควบคุมดูแลของรัฐบาล (government) จะกระทำการใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อกระเทือน ต่อสิทธิหรือเสรีภาพของเอกชน ได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจและเฉพาะแต่ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น และแม้การกระทำนั้นๆ จะเป็นไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวม หรือสาธารณะก็ตาม

ข. หลักความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย (The Principle of the Constitutionality of Legislation) หมายถึง กฎหมายที่รัฐตราขึ้นต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

(3) รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสกววงศ์³⁶ หลักนิติรัฐหมายถึงวิธีการหรือลักษณะของการทำเป้าหมายหรือเนื้อหาของรัฐให้เป็นรูปธรรม โดยเป็นการปกครองโดยตัวบทกฎหมาย มีสาระสำคัญประกอบด้วย หลักการ 3 ประการ คือ

ก. หลักกฎหมายว่าด้วยการกระทำของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะต้องชอบด้วยกฎหมาย

ข. หลักการประกันสิทธิทางศาลให้กับประชาชน

ค. หลักความเสมอภาค

(4) รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล³⁷ หลักนิติรัฐ หมายถึงรัฐที่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายที่รัฐเป็นผู้ตราขึ้นเอง ทั้งนี้เนื่องจากรัฐเป็นที่รวมของประชาชนที่ต่างยอมอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของรัฐโดยกฎหมายเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การดำเนินการปกครองของรัฐต่อประชาชน หรือการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐที่ปกครองตามหลักนิติรัฐ จึงต้องเป็นรัฐที่มีการปกครองในลักษณะต่อไปนี้

ก. การปกครองต้องเป็นการปกครองโดยกฎหมาย ดังนั้นการกระทำของรัฐก็ดี การกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐก็ดี ประชาชนก็ดี ต้องชอบด้วยกฎหมายเพราะกฎหมายอยู่เหนือสิ่งอื่นใด และการปกครองโดยกฎหมาย ณ ที่นี้ต้องประกอบด้วยหลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ รวมทั้งหลักความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของฝ่ายนิติบัญญัติ หากการกระทำใดขององค์กรของรัฐไม่เป็นที่กฎหมายกำหนดย่อมเป็นความผิด

ข. มีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของรัฐและประชาชนไว้อย่างแน่นอน เป็นการควบคุมไม่ให้องค์กรของรัฐใช้อำนาจเกินขอบเขต

³⁶ กมลชัย รัตนสกววงศ์. (2537). *พื้นฐานความรู้ทั่วไปของหลักกฎหมายปกครองเยอรมัน*. หน้า 92 – 93.

³⁷ ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. (2547, เมษายน). รายงานผลการศึกษาวิจัยเรื่องหลักและวิธีปฏิบัติในการบังคับใช้รัฐธรรมนูญในกรณีที่มิชอบด้วยรัฐธรรมนูญว่า “ทั้งนี้เป็นการปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ” เสนอต่อสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. หน้า 15 -16.

ค. ผู้มีอำนาจตัดสินใจ ผู้พิพากษาหรือศาล ต้องมีอำนาจและมีความเป็นอิสระในการควบคุมการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐ และมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีทุกประเภทภายใต้หลักเกณฑ์แห่งกฎหมาย

(5) ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ³⁸ ได้ให้ความหมายของหลักนิติรัฐไว้ว่า หมายถึงรัฐและองค์กรของรัฐทั้งหมดต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่รัฐหรือองค์กรของรัฐตราขึ้น โดยมีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือ

ก. ประการแรก การกระทำขององค์กรของรัฐทุกองค์กรจะต้องมีกฎหมายเป็นรากฐาน ซึ่งอาจเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรหรือกฎหมายที่ไม่ได้เป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ ทั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการกระทำนั้นเป็นการกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของประชาชน นอกจากจะมีกฎหมายเป็นรากฐานของการกระทำหรือการใช้อำนาจแล้ว ยังมีหลักต่อไปอีกคือว่าการกระทำหรือการใช้อำนาจนั้นต้องชอบด้วยกฎหมาย คือ ต้องกระทำตามวิธีการ รูปแบบ วัตถุประสงค์ที่กฎหมายกำหนดไว้ หากผิดไปจากที่กำหนดไว้ ก็ถือว่าการกระทำนั้นไม่ชอบด้วย กฎหมาย สิ่งเหล่านี้คือหลักกฎหมายที่เรียกว่า หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำขององค์กรของรัฐ (principe de la légalité)

ข. ประการที่สอง หากรัฐหรือองค์กรของรัฐฝ่าฝืนกฎหมายที่ตนตราขึ้นจะต้องมีกลไกและกระบวนการที่บุคคลสามารถทำให้การกระทำหรือการใช้อำนาจนั้นไร้ผลไปและหากความเสียหายเกิดแก่บุคคล ก็สามารถเรียกให้รัฐหรือองค์กรของรัฐชดเชยค่าเสียหายได้ เราเรียกหลักที่สองนี้ว่า หลักการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของรัฐ (contrôle de légalité) ซึ่งในระบบกฎหมายทั้งหลายอาจมีกระบวนการในการควบคุมนี้ไว้ที่ศาล ซึ่งอาจเป็นศาลยุติธรรม เช่น ในประเทศอังกฤษ หรือประเทศสหรัฐอเมริกา หรือศาลปกครอง เช่น ในประเทศฝรั่งเศส หรือประเทศเยอรมันก็ได้

2.7.1.2 หลักนิติธรรม

(1) Professor Albert Venn Dicey ค.ศ.1885 ได้กล่าวไว้ว่าการปกครองโดยกฎหมาย (Rule of Law) จะต้องมีหลัก 3 ประการ คือ³⁹

ก. บุคคลจะต้องไม่ถูกลงโทษหรือทำให้เสียหาย เว้นแต่จะมีการฝ่าฝืนกฎหมายธรรมดาซึ่งยอมรับบังคับใช้โดยศาลธรรมดา หรืออีกนัยหนึ่งจะต้องไม่ให้การปกครองมีการใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวาง

³⁸ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2538). กฎหมายมหาชน เล่ม 3 : ที่มาและนิติวิธี. หน้า 52-53.

³⁹ แหล่งเดิม.

ข. บุคคลทุกคนจะต้องอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายธรรมดาโดยเท่าเทียมกัน และอยู่ในเขตอำนาจของศาลธรรมดา

ค. สิทธิเสรีภาพจะต้องเป็นผลมาจากกฎหมายธรรมดา ที่ศาลธรรมดา ยอมรับมาบังคับใช้ มิใช่มาจากรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร

(2) Lon Lo Fuller ค.ศ. 1964 กล่าวว่า การใช้กฎหมายจะต้องมีหลักเกณฑ์ เฉพาะของระบบกฎหมาย โดยกฎหมายต้องมีหลักศีลธรรมภายใน (inner morality of law) เป็นหลัก ยึดของกฎหมายต่าง ๆ อีกชั้น ซึ่งศีลธรรมภายในนี้มีองค์ประกอบ 8 ประการ คือ⁴⁰

- ก. เป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปที่เหมาะสม
- ข. มีการประกาศให้ทราบทั่วไป
- ค. การไม่ใช้บังคับย้อนหลังโดยผิดหลักการ
- ง. มีบทบัญญัติที่กระจ่างชัดเจน
- จ. ไม่มีการวางหลักที่ขัดแย้งกับกฎหมายอื่น
- ฉ. ไม่บังคับให้กระทำให้สิ่งที่เป็นไปได้
- ช. ไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยเกินควร และ
- ซ. มีความสอดคล้องระหว่างการกระทำของเจ้าหน้าที่กับบทบัญญัติของกฎหมาย

(3) Joseph Rez ค.ศ. 1977 กล่าวว่า หลักนิติธรรม หากเป็นเพียงการปกครอง โดยกฎหมายก็ไม่มี ความหมาย แต่ต้องมีหลักทั่วไปเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานบางอย่างและเห็นว่าหลัก นิติธรรมอย่างน้อยต้องประกอบด้วย หลักการต่อไปนี้⁴¹

- ก. บทกฎหมายจะต้องไม่ใช้บังคับย้อนหลัง และต้องเปิดเผยและชัดเจน
- ข. กฎหมายจะต้องมีความมั่นคงตามควร
- ค. บทกฎหมายจะต้องเป็นไปตามแนวทางของหลักทั่วไปที่เปิดเผย มั่นคง และชัดเจน

ง. ความอิสระขององค์กรตุลาการจะต้องมีการคุ้มครอง

จ. มีกระบวนการพิจารณาที่เป็นธรรม (Natural Justice ตามแนวของ กฎหมายอังกฤษ อีกนัยหนึ่งก็คือ due process of law)

ฉ. ศาลจะต้องมีอำนาจตรวจสอบทางกฎหมาย (review) ถึงความชอบด้วย กฎหมายของบทกฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้น หรือของการกระทำต่างๆ ของฝ่ายปกครอง

⁴⁰ แหล่งเดิม.

⁴¹ แหล่งเดิม.

ข. บุคคลต้องสามารถนำคดีเข้าสู่ศาลได้โดยง่าย โดยไม่ควรมีพิธีการยุ่งยากเกินควร ตลอดจนค่าใช้จ่ายไม่มากเกินไป และระยะเวลาพิจารณาคดีไม่นานเกินไป

ข. องค์กรป้องกันอาชญากรรมไม่ควรใช้ดุลพินิจที่บิดเบือนกฎหมาย

(4) Jeffrey Jowell กล่าวว่า การปกครองโดยกฎหมายซึ่งทั้งรัฐสภา รัฐบาล และศาลต่างจะต้องดำเนินงานอยู่ในกรอบกฎหมาย และจะมีหลักการสำคัญหลายประการ เช่น⁴²

- ก. การกระทำของรัฐบาลจะต้องมีฐานตามกฎหมาย
- ข. การมอบอำนาจต่อจะกระทำไม่ได้โดยมีข้อจำกัด
- ค. กระบวนการพิจารณาต้องมีความเป็นธรรม
- ง. กฎหมายต้องให้โอกาสผู้อยู่ในบังคับที่จะปฏิบัติได้
- จ. กฎหมายต้องไม่ย้อนหลังโดยไม่เป็นธรรม
- ฉ. การใช้อำนาจต้องไม่เกินสัดส่วนและความจำเป็น การนำคดีสู่ศาลต้องได้รับการคุ้มครอง

ข. การตั้งศาลเฉพาะกรณีจะกระทำไม่ได้

ข. การลงโทษอาญาสองครั้งในความผิดเดียวกันจะกระทำมิได้

ฉ. อำนาจตุลาการต้องมีอิสระ

(5) Heinrich Siedentop ค.ศ. 1993 กล่าวว่า หลักนิติธรรมประกอบด้วยหลักการสำคัญ คือ⁴³

ก. หลักการแบ่งแยกอำนาจ เพื่อให้เกิดการคานและดุลกันในการดำเนินการปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชน

ข. หลักความชอบด้วยกฎหมายของการปกครอง โดยการใช้อำนาจต้องมีฐานตามกฎหมายและมีการใช้อำนาจตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ทั้งในแง่สารบัญญัติและวิธีพิจารณา

ค. สิทธิพื้นฐาน (basic rights) จะต้องได้รับความคุ้มครอง

2.7.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

การกระทำที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่วัตถุประสงค์การดำเนินการของรัฐเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม แม้ว่าการใช้อำนาจดังกล่าวจะเป็นการรุกรอนสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานไปบ้าง แต่หากไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย

⁴² แหล่งเดิม.

⁴³ แหล่งเดิม.

มากนักก็ถือว่าเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้ ดังนั้นแนวคิดทฤษฎีที่นำไปสู่การปฏิบัติมี 2 แนว คือ แนวคิดการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) กับแนวคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน (Due Process of Law)

แนวคิดทฤษฎีทั้งสองแนวนี้ ยังเป็นแนวคิดที่ถูกนำมาใช้เป็นนโยบายในการปฏิบัติ และการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศต่างๆ ในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายในการดำเนินการของรัฐเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้านที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและควบคุมอาชญากรรมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดรูปแบบและแนวทางการดำเนินงานอย่างมีระบบ โดยจะต้องคำนึงถึงปัจจัยภายนอกและสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งในเรื่องนโยบายรัฐบาล ลักษณะข้อบังคับของกฎหมาย สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนขนบธรรมเนียมศีลธรรมจารีตประเพณี และสิทธิเสรีภาพของประชาชนควบคู่กันไปด้วย

สำหรับรูปแบบและแนวทางในการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้พยายามกำหนดรูปแบบและแนวทางขึ้นมาหลายรูปแบบด้วยกัน โดยการมองภาพรวมว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งประกอบด้วยองค์กร ตำรวจ ทนายความ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์นั้น จะต้องมียุติธรรมในการดำเนินการกับสภาพปัญหาอาชญากรรมและพฤติกรรมของอาชญากรอย่างไร และเพียงใด จึงจะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ซึ่งรูปแบบและแนวทางเช่นนี้ก็แตกต่างกันไปตามแต่ละแนวความคิด แต่ที่เป็นที่รู้จักกันดีในหมู่นักวิชาการและนักปฏิบัติการโดยทั่วไปนั้น ได้แก่รูปแบบการบริหารงานกระบวนการยุติธรรม ของ ศาสตราจารย์ Herbert Packer นักอาชญวิทยาชาวอเมริกันได้กล่าวในบทความเรื่อง “Two Models of The Criminal Procedure” ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมเอาไว้ 2 รูปแบบด้วยกัน คือ

2.7.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรม (The Crime Control Model)

แนวความคิดของรูปแบบนี้อยู่บนพื้นฐานที่ถือว่าองค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จะต้องหาวิธีการและมาตรการเพื่อให้การปราบปรามและควบคุมอาชญากรรมบังเกิดผลดีที่สุด โดยไม่ยึดมั่นในตัวบทกฎหมายอย่างเคร่งครัดเท่าใดนักและถือว่าถ้าองค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถที่จะควบคุมและลดการเกิดอาชญากรรมได้แล้ว หมายความว่าความสงบสุขของสังคมโดยรวมนั้นได้ถูกทำลายลงโดยสิ้นเชิงและนั่นก็หมายถึงการสูญเสียในอิสรภาพของมนุษยชาติด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าถ้ามีผู้ที่ไม่เคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎหมายในสังคมแล้ว ก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติตามกฎหมายทั้งหลายกลายเป็นเหยื่อของอาชญากรรมโดยไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้

ศาสตราจารย์ Herbert Packer เชื่อว่า การบริหารงานกระบวนการยุติธรรมตามรูปแบบนี้ จำเป็นต้องดำเนินการตามมาตรการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอัตราการจับกุม คမ်းขังและลงโทษผู้กระทำความผิดในสัดส่วนที่สูง เมื่อเทียบกับอัตราการเกิดของอาชญากรรม ส่วนสิทธิเสรีภาพของบุคคลต่างๆ ไปรวมตลอดถึงสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกจับกุม ผู้ต้องหาและจำเลยนั้น จะได้รับการคุ้มครองภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้องค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สามารถบริหารงานด้านการปราบปรามและควบคุมอาชญากรรมได้อย่างเต็มที่ และด้วยเหตุที่ว่าในปัจจุบันนี้มีปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้นอย่างมาก โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ประกอบกับกำลังของเจ้าหน้าที่ อุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้ที่มีอยู่ก็มีอยู่อย่างจำกัด รูปแบบนโยบายจึงเน้น ไปในเรื่องการควบคุมอาชญากรรม ดังนั้น จึงกำหนดให้องค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมเน้นหนัก และดำเนินงานร่วมกันด้วยความรวดเร็ว มีความสิ้นสุดในตัวเอง มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และให้เกิดการทำลายต่อระบบน้อยที่สุด ไม่ว่าจะการดำเนินการนั้น จะเป็นการปฏิบัติในขั้นตอนของตำรวจ หรือพนักงานฝ่ายปกครอง อัยการ ศาลหรือราชทัณฑ์ก็ตาม

2.7.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน (Due Process Model)

สำหรับแนวความคิดภายใต้การบริหารงานตามรูปแบบนี้ก็คือการแสวงหาความจริงและการคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นหลัก ดังนั้นการที่ประชาชนคนใดคนหนึ่ง จะถูกกล่าวหาว่าเป็นอาชญากร และถูกตรึงสิทธิเสรีภาพได้นั้น จะต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ เป็นจริงและเชื่อถือได้ และวิธีการที่ดีที่จะพิสูจน์ว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้บริสุทธิ์นั้นก็ คือ การพิสูจน์จากพยานหลักฐานต่างๆ โดยวิธีการเผชิญหน้ากันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐในองค์กรของกระบวนการยุติธรรมทางอาญากับผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งวิธีการตามรูปแบบนี้ถือหลักที่ว่า“ประชาชนทุกคนเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะได้มีการพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดจริง” การดำเนินงานของตำรวจ หรือพนักงานฝ่ายปกครอง อัยการ ศาล หรือราชทัณฑ์ จึงต้องยึดมั่น ในเรื่องของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชน โดยเคร่งครัด มิฉะนั้นแล้ว อาจจะถูกฟ้องร้องดำเนินคดี และต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

รูปแบบนี้อาจเรียกว่า “ทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม” เพราะเหตุว่าเป็นรูปแบบ ที่เน้นที่การยึดหลักกฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลเป็นสำคัญ จึงถือหลักว่าคนจะผิดได้ต้องผ่านกระบวนการตัดสินของศาล การดำเนินคดีจะต้องกระทำลงไปโดยมิให้ผิดพลาดได้ จะต้องไม่มีอคติ และต้องไม่ใช่อำนาจในทางที่ผิด ผู้บริสุทธิ์จะได้รับการป้องกัน ผู้กระทำความผิดควรได้รับการลงโทษ รูปแบบยึดหลักกฎหมายเป็นสำคัญคือ จะถือว่าใครผิดหรือไม่นั้น จะต้องดำเนินไปตามวิธีที่ทำให้เชื่อว่า ความเป็นธรรมได้เกิดขึ้นแล้ว ผู้ที่ถูกสงสัยว่ากระทำความผิด จึงยังคงเป็น ผู้บริสุทธิ์อยู่จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ว่าเขาได้กระทำความผิดจริง รูปแบบนี้ไม่เชื่อว่าความคิดในการควบคุมอาชญากรรมจะมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการค้นหาข้อเท็จจริงซึ่งกระทำโดย

ตำรวจหรือพนักงานฝ่ายปกครอง และอัยการนั้นจะนำเชื่อถือได้เพียงใด เพราะวิธีปฏิบัติของตำรวจหรือพนักงานฝ่ายปกครอง และอัยการเป็นการดำเนินงานในทึร์ โหลาน ซึ่งอาจใช้วิธีการล่อลวงหรือการสร้างพยานหลักฐานขึ้นใหม่ได้ ดังนั้น รูปแบบนี้จึงไม่เห็นพ้องด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างไม่เป็นทางการในแบบที่ยึดหลักมุ่งควบคุมอาชญากรรม

ในการพิจารณารูปแบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา The Crime Control Model และ Due Process Model อาจกล่าวได้ว่าไม่มีระบบกฎหมายของประเทศใดที่ปฏิบัติตามแนวคิดของรูปแบบทั้งสองควบคู่กันได้เป็นอย่างดี เพราะลักษณะของทั้งสองรูปแบบจะมีลักษณะที่ขัดแย้งกันและมีเหตุผลหักล้างกันอยู่ในตัวเอง ส่วนรูปแบบกระบวนการทางอาญาที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนั้น แต่ละประเทศอาจจะเน้นไปทางรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งก็ได้ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เน้นรูปแบบไปทางด้าน Due Process Model มากกว่าประเทศอื่นๆ ส่วนในประเทศไทย เน้นรูปแบบ The Crime Control Model

แนวคิด Due Process of Law การวินิจฉัยและมีคำสั่ง (Adjudication) ของเจ้าหน้าที่รัฐของสหรัฐอเมริกาวิธีดำเนินการ 2 วิธี คือ

1. วิธีวินิจฉัยเป็นทางการ (Formal adjudication)
2. วิธีวินิจฉัยไม่เป็นทางการ (Informal adjudication)

โดย “วิธีวินิจฉัยไม่เป็นทางการ” นั้น ไม่มีกฎหมายบังคับว่าในการวินิจฉัย และมีคำสั่งจะต้องปฏิบัติเช่นใดบ้าง จึงขึ้นอยู่กับที่จะเลือกวิธีการตามที่คิดว่าเหมาะสม แต่ในกรณี “วิธีวินิจฉัยเป็นทางการ” นั้น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาระบุว่าต้องจัดให้มีการนั่งพิจารณา (hearing) โดยจะนำมาใช้ใน 2 กรณี คือ

1. มีกฎหมายในเรื่องนั้นกำหนดไว้โดยตรงว่าจะต้องดำเนินการพิจารณาตัดสินตามสำนวน (record) หลังจากมีการจัดให้มีการรับเรื่องร้องทุกข์ (hearing)
2. กรณีที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาที่เป็นธรรมตามกฎหมาย (Due Process of Law) หลัก Due Process of Law เป็นบทบัญญัติที่มีรากฐานมาจากรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 5 และครั้งที่ 14 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลไม่อาจถูกเจ้าหน้าที่รัฐหรือฝ่ายปกครองละเมิดสิทธิในชีวิต เสรีภาพ หรือทรัพย์สินโดยปราศจากกระบวนการที่เป็นธรรมตามกฎหมาย” (Due Process of Law) ซึ่งเป็นหลักที่จำกัดอำนาจของรัฐสภาหรือฝ่ายปกครองในการออกกฎหมาย หรือกระทำทางปกครองเช่นกัน โดยเฉพาะฝ่ายปกครองนั้น เมื่อฝ่ายปกครองใช้อำนาจกับเอกชน ไม่ว่าจะเป็นการกระทำใดๆ อันเป็นละเมิดต่อชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สินแล้ว ฝ่ายปกครองต้องพิจารณาอย่างเป็นธรรม และชอบด้วยกฎหมาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งหลัก Due Process of Law เป็นหลักประกันว่าฝ่ายปกครองจะละเมิดสิทธิของเอกชนเกี่ยวกับชีวิต เสรีภาพ หรือทรัพย์สินแล้วต้องปฏิบัติตามหลัก Due Process of Law เสมอ ซึ่งต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) ผู้พิจารณาต้องเป็นกลาง
- 2) สิทธิในการแจ้งข้อกล่าวหาและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดี
- 3) สิทธิในการเสนอพยานหลักฐานและข้อโต้แย้ง
- 4) สิทธิในการโต้แย้งพยานหลักฐานของกลุ่มประปรักษ์ โดยการซักค้านหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม
- 5) สิทธิในการมีทนายความเข้ามาดำเนินการแทน
- 6) สิทธิที่จะได้รับการวินิจฉัยบนพื้นฐานตามพยานหลักฐานในสำนวน
- 7) สิทธิในการได้รับการบันทึกเป็นหนังสือในพยานหลักฐานและข้อโต้แย้งไว้ในสำนวนการดำเนินคดี

จากทฤษฎีทั้งสองดังกล่าวข้างต้นของ Herbert Packer จะเห็นได้ว่าทั้งสองรูปแบบมีความขัดแย้งกัน หรือเป็นความเห็นที่สวนทางกันเพราะทั้งสองรูปแบบมีเหตุผลที่หักล้างกันได้อยู่ในตัว จึงทำให้ John Griffiths นักกฎหมาย ได้นำเสนอความเห็นทฤษฎีใหม่ คือ Family Model ระบบครอบครัว หรือเป็นการควบคุมทางสังคม เป็นทางเลือกใหม่

2.7.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมทางสังคม (Family Model)

John Griffiths ได้ให้ความเห็นว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่ควรเน้นน้ำหนักในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไปที่การควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) หรือเน้นน้ำหนักไปที่การคุ้มครองสิทธิของประชาชนในด้านใดด้านหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว แต่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรคำนึงถึงระบบการควบคุมทางสังคม โดยใช้วิธีการประนีประนอมของทั้งสองทฤษฎีเป็นแนวทางควบคุมและแก้ไขปัญหาแนวคิดทฤษฎีนี้จึงเป็นลักษณะประสานสองแนวคิดทฤษฎีเข้าด้วยกัน โดยต้องคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนควบคู่ไปกับการปราบปรามอาชญากรรมหรือควบคุมอาชญากรรมและต้องไม่คำนึงถึงการลงโทษเป็นสำคัญ แนวคิดทฤษฎีนี้จึงเรียกว่า“แนวผสม” เป็นทางเลือกใหม่จากสองทางเลือกข้างต้น เพื่อให้แต่ละประเทศนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างได้คุณภาพและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2.7.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา

2.7.3.1 ระบบการดำเนินคดีอาญา

ระบบการดำเนินคดีอาญาเป็นเนื้อหาที่มีความสำคัญในการศึกษา และทำความเข้าใจถึงแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา ตั้งแต่ขั้นตอนการตรวจค้น จับกุมและควบคุม ตลอดจนการแจ้งข้อกล่าวหา รวบรวมพยานหลักฐาน และฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

เพราะฉะนั้นเนื้อหาในบทนี้จึงเป็นการศึกษาแนวคิดระบบการดำเนินคดีอาญา เพื่อนำมาใช้เป็นรากฐานในการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ในบทวิเคราะห์ต่อไป

1) การดำเนินคดีอาญาในระบบไต่สวน

ในระบบไต่สวนการดำเนินคดีอาญามีที่มาจากอิทธิพลของการชำระคดีทางศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ซึ่งถือว่าประมุขของศาสนามีอำนาจมากพอๆ กับฝ่ายบ้านเมือง เมื่อประมุขของศาสนาได้รับทราบว่ามีกระทำความผิดต่อสังคม ก็จะมีการไต่สวนหาข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำความผิดขึ้นจริงหรือไม่ เพราะถือว่ากระทำความผิดก็เป็นการกระทำบาปอย่างหนึ่งต่อพระเจ้า จึงสามารถค้นหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้เองไม่ว่าจะมีผู้กล่าวหาหรือไม่ก็ตาม และหลักเกณฑ์ในการค้นหาความจริงก็ไม่ได้ถูกกำหนดไว้อย่างแน่นอน ผู้ชำระคดีซึ่งเป็นพระในศาสนามีอำนาจกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ขึ้นมาได้เองโดยเพียงแต่หวังว่าจะได้มาซึ่งความจริง หน้าที่ของผู้ชำระคดีในระบบไต่สวนจึงมีลักษณะที่ต้องกระตือรือร้น ผู้ชำระคดีจะเป็นผู้ซักถามพยานเองและจะค้นหาความจริงจนกว่าจะเป็นที่พอใจ เมื่อศาสนจักรเสื่อมอำนาจลง รัฐก็จึงเข้ามามีบทบาทเป็นผู้ทำหน้าที่ชำระคดีแทน ซึ่งก็ยังคงรูปแบบต่างๆ ไว้เช่นเดิม

นักกฎหมายท่านหนึ่งชื่อ Jan Stepan ได้กล่าวถึงการดำเนินคดีอาญาระบบนี้ว่าเป็นแบบฉบับของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งได้มีวิวัฒนาการในทวีปยุโรป ตั้งแต่สมัยกลาง แนวความคิดขั้นพื้นฐานของกระบวนการไต่สวนก็เพื่อที่จะแสวงหาพยานหลักฐาน“ออกจากปาก”ของบุคคลผู้ต้องสงสัยนั้นก็คือการบีบบังคับให้รับสารภาพโดยการซักถาม ผู้ถูกกล่าวหาที่มีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่าตนเองบริสุทธิ์และอธิบายข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งตนถูกกล่าวหาเพื่อให้ตนพ้นผิด ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมรับสารภาพ ผู้ถูกกล่าวหาที่จะถูกทรมานด้วยวิธีต่างๆ เพื่อบีบบังคับให้ยอมรับสารภาพโดยถือหลักว่า“คำสารภาพมีน้ำหนักดีกว่าพยานหลักฐานที่ปรุง”

ลักษณะสำคัญของการดำเนินคดีอาญาในระบบไต่สวน จึงอาจจะพิจารณาได้ 3 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

(1) การดำเนินคดีอาญาตามระบบไต่สวน จะไม่แยกหน้าที่ “สอบสวนฟ้องร้อง” และหน้าที่ “พิจารณาพิพากษา” ออกจากกัน โดยให้องค์กรในการดำเนินคดีแยกต่างหากจากกันเป็นผู้รับผิดชอบ แต่การดำเนินคดีทั้งหมดกลับอยู่ในมือบุคคล หรือองค์กรเดียว คือผู้พิพากษาหรือศาล ในการดำเนินคดีอาญาตามระบบนี้ ผู้ถูกไต่สวนแทบจะไม่มีสิทธิอะไรเลย ซึ่งมีสภาพไม่ต่างกับวัตถุชิ้นหนึ่ง

(2) นิติสัมพันธ์ในทางวิธีพิจารณาความอาญาของการดำเนินคดีอาญาระบบไต่สวนเป็นนิติสัมพันธ์ทั้งสองฝ่าย คือรัฐฝ่ายหนึ่ง กับผู้ถูกกล่าวหาอีกฝ่ายหนึ่ง

(3) วิธีการในการค้นหาความจริงเป็นหน้าที่ของรัฐ องค์กรต่างๆ ของรัฐมีหน้าที่ร่วมกันค้นหาความจริงและจะต้องกระทำหน้าที่อย่างกระตือรือร้น

2) การดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหา(Accusatorial System)

ในระบบกล่าวหาการดำเนินคดีอาญาเป็นเรื่องที่ผู้ชำระคดีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ก็ต่อเมื่อมีผู้มากล่าวหาเสียก่อน หรือเมื่อมีการนำเรื่องราวมาฟ้องร้องว่ากล่าวต่อผู้พิพากษาผู้มีหน้าที่พิจารณาพิพากษา ดังนั้น ผู้พิพากษาไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาคดีใดๆ ถ้าหากยังไม่มีผู้ใดมาฟ้องร้องหรือกล่าวหา

การค้นหาความจริงตามระบบกล่าวหาในสมัยกลาง กระทำโดยวิธีทดสอบ (Trial) ต่างๆ กันเป็นต้นว่า การทดสอบด้วยวิธีดำน้ำ ลุยไฟ ซึ่งเรียกว่า “Trial by Ordeal” ในบางครั้ง การทดสอบก็แทรกด้วยการบวงสรวงต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อคลบ้นศาลให้แพ้ชนะกัน เป็นการให้พระเจ้าเข้ามาช่วยเป็นผู้ตัดสิน (Judgments of God) เนื่องจากมีความเชื่อมั่นในพระเจ้าว่าทรงคุ้มครองผู้บริสุทธิ์ การวินิจฉัยว่าฝ่ายใดถูกจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับพยานหลักฐาน แต่อยู่ที่ว่าใครจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาที่วางไว้ได้ครบถ้วนกว่ากัน โดยมีผู้พิพากษาทำหน้าที่เป็นเสมือนกรรมการควบคุมกติกาต่าง ๆ สภาพของระบบจึงทำให้ศาลต้องวางตัวเป็นกลางและวางเฉย (passive) ต่อคู่ความทั้งสองฝ่าย ครั้นเมื่อเลิกใช้วิธีการทดสอบและเปลี่ยนมาใช้พยานหลักฐานต่างๆ แทนหน้าที่ในการค้นหาความจริงจึงตกแก่คู่ความทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ โจทก์และจำเลยจะต้องนำพยานหลักฐานต่างๆ เข้าต่อสู้หักล้างกันเพื่อโน้มน้าวให้คณะลูกขุน เชื่อตามฝ่ายตนเองบางครั้งจึงมีผู้เรียกระบบการดำเนินคดีอาญาเช่นนี้ว่า การดำเนินคดีอาญาระบบต่อสู้ “Adversary System” ดังนั้น ผลของคดีจึงอาจจะไม่ตรงกับความเป็นจริงก็เป็นได้ เพราะการทำคำวินิจฉัยของลูกขุน (Verdict) นั้น จะรับฟังแต่เฉพาะพยานหลักฐานที่คู่ความนำสืบเท่านั้น ผู้พิพากษาในระบบกล่าวหาไม่อาจจะสืบพยานเพิ่มเติมได้

ลักษณะสำคัญของการดำเนินคดีอาญาในระบบกล่าวหา

(1) การดำเนินคดีอาญาตามระบบกล่าวหาแยก“หน้าที่สืบสวนฟ้องร้อง”และ“หน้าที่พิจารณาพิพากษา”ออกจากกัน โดยให้องค์กรในการดำเนินคดีอาญาแยกออกจากกันเด็ดขาด และผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิ์จะต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่โดยจะไม่ถูกบีบบังคับให้ต้องรับสารภาพ

(2) นิติสัมพันธ์ในทางวิธีพิจารณาคriminalอาญาของการดำเนินคดีอาญา ระบบกล่าวหาเป็นนิติสัมพันธ์สามฝ่าย คือ ศาล โจทก์ และจำเลย

(3) วิธีการในการค้นหาความจริงเป็นหน้าที่ของคู่ความ โดยมีศาลทำหน้าที่ควบคุมการต่อสู้มิให้ผิดกติกา และวางหลักเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องพยานหลักฐานเพื่อมิให้มีการเอาเปรียบกันในการต่อสู้

2.7.3.2 การปฏิรูปการดำเนินคดีอาญา

ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเกิดขึ้นในทวีปยุโรปในช่วงศตวรรษที่ 18 อันเป็นที่มาแห่งการปฏิรูปการดำเนินคดีอาญา ก็คือ การใช้อำนาจทางศาลต่อประชาชนอย่างไม่เป็นธรรม เป็นต้นว่า การพิจารณาคดีอาญาในประเทศฝรั่งเศส จะกระทำเป็นการลับ ผู้พิพากษาสามารถพิพากษาโทษโดยไม่มีขอบเขตจำกัด โทษตามคำพิพากษามักจะรุนแรงและจำเลยไม่มีสิทธิในทางคดีแต่อย่างใด ผู้พิพากษาจะใช้หลักการไต่สวนความผิด (Inquisition) เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานจากผู้ต้องหา โดยใช้วิธีการบีบบังคับเมื่อเริ่มสงสัยว่าบุคคลใด บุคคลหนึ่งกระทำความผิด การสันนิษฐานความผิดได้เกิดขึ้นทำให้ภาระในการพิสูจน์ตกอยู่กับผู้ถูกสงสัย โดยให้ผู้ถูกสงสัยมีหน้าที่จะต้องอธิบายข้อเท็จจริงในข้อที่ถูกสงสัย เพื่อที่จะพิสูจน์ตนเองให้พ้นจากข้อสงสัยนั้นหรือถ้าเขามีความผิดก็ต้อง “ให้การอย่างดีที่สุด” ในความผิดของตนโดยการรับสารภาพ

กระแสความคิดที่ต่อต้านระบบการดำเนินคดีอาญาที่ไม่เป็นธรรม ได้ปรากฏออกมาในทางความคิดของนักกฎหมายสำนักคลาสสิก และนีโอคลาสสิกอย่างมากมาย เช่น เจอเรมี เบนแธม และพอล ฟอน ฟอยเออร์บัค เป็นต้น ซึ่งประสบผลสำเร็จอย่างยิ่งโดยการปฏิวัติใหญ่ในฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. 1789 อันเป็นสัญลักษณ์ของการประกาศสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงไม่ถูกกระทบกระเทือนจากการใช้อำนาจรัฐโดยปราศจากกฎหมายอีกต่อไป การดำเนินคดีอาญาจะต้องเป็นไปตามหลักนิติรัฐ (Rechtstat) ทำให้เกิดหลักประกันแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่าจะไม่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดไว้ก่อนที่จะได้มีการพิสูจน์ความผิดและผู้ถูกกล่าวหาจะต้องได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of Innocence) ในกรณีสงสัยจะต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา (In Public Pre Rco) การพิจารณาพิพากษาจะไม่กระทำเป็นการลับเรียกว่า “หลักเปิดเผย” รวมไปถึงไม่ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นเพียง “วัตถุแห่งการซักฟอก” หรือเป็น “กรรมในคดี” อีกต่อไป โดยได้ยกฐานะของผู้ถูกกล่าวหาขึ้นเป็น “ประธานในคดี” มีสิทธิที่จะกระทำการใดๆ ในคดีได้ทั้งในทางกระทำและทางอยู่เฉย

แต่อย่างไรก็ตาม มีนักกฎหมายบางท่านได้จำแนกระบบการดำเนินคดีอาญาออกเป็น 3 ระบบ กล่าวคือ ระบบกล่าวหา ระบบไต่สวน และระบบผสม ผู้ศึกษาจึงแยกพิจารณา ระบบการดำเนินคดีในสมัยปัจจุบันออกตามระบบกฎหมายที่ใช้กันอยู่ในแต่ละประเทศ ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ระบบดำเนินคดีอาญาแบบ Civil Law และระบบการดำเนินคดีอาญาแบบ Common Law

1) การดำเนินคดีอาญาระบบกฎหมายแบบ Civil Law

ระบบการดำเนินคดีอาญาระบบกฎหมายแบบ Civil Law เป็นระบบการดำเนินคดีอาญาของประเทศภาคพื้นยุโรป ซึ่งเดิมเคยใช้ระบบไต่สวน แม้ว่าภายหลังจากการปฏิวัติใหญ่ในฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. 1789 แล้ว สิทธิต่างๆ ในทางคดีของผู้ถูกกล่าวหาจะเพิ่มมากขึ้นและการ

ค้นหาความจริงโดยบีบบังคับให้รับสารภาพก็ได้เลิกสืบไปแล้วก็ตาม แต่ก็ยังคงปรากฏร่องรอยอันเป็นเอกลักษณ์เดิมอยู่ คือการที่ผู้พิพากษามีอำนาจค้นหาข้อเท็จจริงโดยอาจจะเกิดจากการที่คู่ความนำมาเสนอหรือจะเป็นผู้ดำเนินการค้นหาตัวเองก็ได้ ในการทำหน้าที่ค้นหาความจริงของศาลนั้นศาลไม่ผูกมัดกับแบบหรือคำร้องคำขอของผู้ใด ศาลมีหน้าที่ต้องค้นหาความจริงจนเป็นที่น่าพอใจ และการดำเนินคดีอาญาระบบกฎหมาย Civil Law ไม่มีกฎหมายที่วางระเบียบในการสืบพยานอย่างเคร่งครัดเหมือนระบบกฎหมาย Common Law และไม่มีกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ตายตัว เรียกว่า “วิธีการสืบพยานที่ยืดหยุ่นได้โดยดุลยพินิจของศาล” ศาลจึงพิจารณาพยานหลักฐานต่างๆ ได้ไม่ว่าจะเป็นพยานหลักฐานที่น่ารับฟังหรือไม่ก็ตาม ปัญหาคงมีอยู่ตอนซึ่งนำพยานเหล่านั้นมา ศาลจะให้น้ำหนักแก่พยานนั้นมากน้อยเพียงใด

การดำเนินคดีอาญาในระบบกฎหมาย Civil Law ชั้นพิจารณาพิพากษาศาลไม่ได้วางตัวเป็นกลางเหมือนระบบกล่าวหา การค้นหาความจริงจึงตกอยู่ที่ศาล โดยศาลจะต้องทำหน้าที่ดังกล่าวอย่าง “กระตือรือร้น” (Active) ศาลจึงเป็นผู้ถามพยานเอง ศาลจึงมีบทบาทอย่างสูงในการแสวงหาพยานหลักฐาน และควบคุมการไต่สวนเอง โดยที่มีอัยการเป็นผู้ช่วยเหลือศาลในการค้นหาความจริงเป้าหมายของการดำเนินคดีอาญา ก็คือการค้นหาความจริงเพื่อที่จะชี้ขาดเรื่องดังกล่าวหา การพิจารณาคดีมิใช่การต่อสู้คดีกันระหว่างคู่ความและไม่ได้ให้ความสำคัญในหลักการเท่าเทียมกันระหว่างโจทก์และจำเลยในศาล เพราะเป็นการต่อสู้คดีระหว่างจำเลยกับรัฐโดยตรง โดยอัยการในระบบการดำเนินคดีอาญาระบบกฎหมาย Civil Law จะไม่ถือว่าตนเองเป็นคู่ปฎิักษ์กับจำเลย ทุกชั้นตอนของกระบวนการดำเนินคดีอาญาในระบบกฎหมาย Civil Law นี้ถือว่าเป็นเรื่องระหว่างรัฐกับผู้ถูกกล่าวหา ดังนั้นการฟ้องคดีอาญาจึงต้องกระทำในนามของรัฐ ราษฎรมีบทบาทในการฟ้องคดีอาญาอย่างจำกัด แต่ไม่ถือว่ารัฐเป็นปรปักษ์กับผู้ถูกกล่าวหา องค์กรต่างๆ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีอาญาของรัฐ อันได้แก่ ศาล อัยการและตำรวจต่างก็มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก องค์กรต่างๆ ดังกล่าวจึงมีหน้าที่ต้องร่วมกันและช่วยกันค้นหาความจริง โดยสรุปแล้วการดำเนินคดีอาญาระบบกฎหมาย Civil Law มีมิติสัมพันธ์ในทางวิธีพิจารณาความอาญา 2 ฝ่าย คือ รัฐผู้กล่าวหาฝ่ายหนึ่งกับผู้ถูกกล่าวหาอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับวิธีการในการค้นหาความจริงเป็นหน้าที่ของรัฐ

2) ระบบการดำเนินคดีอาญาระบบกฎหมายแบบ Common Law

การดำเนินคดีอาญาแบบ Common Law นี้เป็นระบบที่มีรากฐานมาจากการดำเนินคดีอาญาในระบบกล่าวหา เรียกว่า “Adversary System” หรือ “Accusatorial System” มีแนวความคิดมาจากการพิจารณาในสมัยโบราณซึ่งใช้วิธีทรมาน (Trial by Ordeal) และให้ทั้งสองฝ่ายต่อสู้คดีกันเอง (Trial by battle) ส่วนศาลจะทำหน้าที่เป็นคนกลางหรือกรรมการ ต่อมาได้วิวัฒนาการมาเป็นการเอาพยานมาพิสูจน์ความผิดของจำเลย โดยให้ศาลเป็นผู้ตัดสินตามน้ำหนัก

พยานของแต่ละฝ่าย ต่อมาจึงพัฒนามีลักษณะที่คู่ความที่มีฐานะเท่าเทียมกันต่อสู้กันในทางกฎหมาย โดยมีแนวคิดและหลักการว่า “ถ้าการต่อสู้นี้มี การต่อสู้อย่างสมศักดิ์ศรีภายใต้กติกาเดียวกันความจริงก็จะปรากฏ” ส่วนศาลจะต้องวางตัวเป็นกลางและวางเฉย “Passive” คล้ายๆ กับกรรมการคอยพิจารณาพยานหลักฐานที่คู่ความแต่ละฝ่ายนำเสนอเข้าสู่สำนวนคดี เพื่อสนับสนุนข้อต่อสู้ของตน ศาลไม่มีอำนาจที่จะถามพยานเอง บทบาทของศาลในการค้นหาความจริงจึงมีน้อยมาก ดังนั้นการค้นหาความจริงเป็นหน้าที่ของคู่ความต้องรวบรวมพยานหลักฐานที่จะสนับสนุนข้อต่อสู้ของตนมาเสนอต่อศาล

ระบบของประเทศอังกฤษเป็นที่ทราบกันดีว่าการต่อสู้ทางคดีอาญาของทั้งสองฝ่ายไม่เท่าเทียมกัน เมื่อผู้กล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องต่อสู้กับฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นประชาชน รูปแบบการพิจารณาคดีดังกล่าว มีความจำเป็นที่จะต้องมีกฎเกณฑ์ที่จะเป็นเครื่องช่วยให้การต่อสู้ของทั้งสองฝ่ายเท่าเทียมกัน เช่น

(1) ระบบทนายความ เมื่อเริ่มต้นการดำเนินคดี เมื่อถูกจับต้องแจ้งว่ามีสิทธิมีทนาย ถ้าหาไม่ได้รัฐจะจัดหาให้และผู้ถูกกล่าวหาต้องการพบทนาย ตำรวจต้องยุติการสอบสวนจนกว่าผู้ถูกกล่าวหาจะได้พบทนาย

(2) กรณีอัยการจะฟ้องคดีข้อหาสำคัญ ต้องให้ “Grand Jury” ซึ่งเป็นประชาชนในท้องถิ่นตรวจสอบว่ามีหลักฐานเพียงพอที่จะฟ้องคดีหรือไม่ หากไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาลงความเห็นไม่ให้ฟ้องคดี การฟ้องคดีจะต้องผ่านการกลั่นกรองโดยประชาชน

(3) ส่วนการได้มาซึ่งพยานหลักฐานจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐมีหลักกล่าวไว้ว่า พยานหลักฐานชนิดใดบ้างที่คู่ความจะอ้างเป็นพยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างข้อเถียงของตนไม่ได้ จึงถือว่าพยานหลักฐานต่างๆ ที่จะนำมาสู่การพิจารณาได้นั้น จะต้องเป็นพยานหลักฐานที่กฎหมายอนุญาตให้นำสืบได้เท่านั้น โดยมีกฎเกณฑ์ บกตัดพยานที่ได้มาโดยมิชอบ เรียกว่า “Exclusionary Rule” และการห้ามรับฟังพยานที่มีคุณค่าน้อยแต่มีผลต่อการ โน้มน้ำอารมณ์ของคณะลูกขุนสูง หากฝ่ายโจทก์เสนอพยานหลักฐานที่กฎหมายห้ามนำสืบและพยานนั้นได้เบิกความต่อคณะลูกขุนผู้ทำการวินิจฉัยแล้ว ศาลจะตัดสินใจให้โจทก์เป็นฝ่ายแพ้คดีในทันที เรียกว่า “Give a Direct Verdict”

จึงเห็นได้ว่าการดำเนินคดีอาญาในระบบนี้โดยโครงสร้างของระบบจะช่วยให้ต่อสู้กันได้เท่าเทียมกันภายใต้กฎเกณฑ์ดังกล่าว เพราะถ้าอำนาจต่างกันก็ไม่อยู่ในฐานะที่จะสู้กันได้ อย่างเป็นธรรม โดยเฉพาะเกี่ยวกับการนำพยานหลักฐานเข้าสืบต่อศาลอย่างเคร่งครัด ศาลจะทำตัวเป็นกลางคอยควบคุมกติกาเกี่ยวกับการนำพยานหลักฐานเข้าสืบต่อศาลอย่างเคร่งครัด ศาลไม่มีอำนาจที่จะซักถามพยานหรือเรียกพยานมาสืบเพิ่มเติม เว้นแต่กรณีที่ถามเพื่อความกระจ่างชัดในประเด็นที่คู่ความถามถึงค้างไว้ ถ้าฝ่ายโจทก์เสนอพยานหลักฐานมาไม่เพียงพอจะลงโทษจำเลยโดย

อาศัยพยานหลักฐานที่ศาลสืบเสาะมาเองไม่ได้ ดังนั้นอำนาจในการแสวงหาหรือรับฟังพยานหลักฐานหรือรับฟังพยานหลักฐานของศาลในระบบนี้จึงมีจำกัด

ดร.คณิต ฒ นคร นักกฎหมายที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยได้มีความเห็นแตกต่างไปจากความเห็นของนักกฎหมายทั่วไป โดยเห็นว่าระบบการดำเนินคดีอาญาในปัจจุบัน ล้วนเป็นระบบกล่าวหาโดยพิจารณาจากลักษณะสำคัญของระบบกล่าวหาที่ว่า ได้มีการแยก “หน้าที่สอบสวนฟ้องร้อง” และ “หน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี” ออกจากกัน โดยให้องค์กรในการดำเนินคดีอาญาที่ต่างกันเป็นผู้ทำหน้าที่ทั้งสองนั้นและยกฐานะของผู้ถูกกล่าวหา (ผู้ต้องหาและจำเลย) ขึ้นเป็น “ประธานในคดี” หรือ “ผู้ทรงสิทธิ” นอกจากนี้แล้วยังได้แยกพิจารณาความแตกต่างของการดำเนินคดีอาญาของประเทศต่างๆ ออกตามรูปแบบของการดำเนินคดีอาญา ได้แก่ การดำเนินคดีอาญาโดยประชาชน โดยพิจารณาว่าการดำเนินคดีอาญาเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยที่สำคัญที่สุด รูปแบบของการดำเนินคดีอาญาจึงสัมพันธ์กับแนวคิดในการรักษาความสงบเรียบร้อย

3) การดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย

การดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย รูปแบบเป็นการดำเนินคดีอาญาตามระบบ Civil Law เช่นเดียวกับประเทศในภาคพื้นยุโรป แต่เมื่อพิจารณาถึงวิวัฒนาการที่ผ่านมาในอดีตจะพบว่า มีทั้งระบบกล่าวหาและระบบไต่สวนผสมผสานมาตั้งแต่ก่อนการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ในสมัยรัชกาลที่ 5 อันมีลักษณะที่เรียกว่า “แบบผสม” ส่วนหนึ่งมาจากการที่นักกฎหมายส่วนใหญ่ในอดีตจบจากประเทศอังกฤษ จึงได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดของหลักกฎหมาย Common Law ดังนั้นเมื่อมีการปรับปรุงกฎหมายและระบบการดำเนินคดีในประเทศไทย ก็ได้นำแนวความคิดของอังกฤษมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย ในระยะเริ่มแรก เช่น กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 เป็นประมวลกฎหมายอาญาฉบับแรกของไทยที่แปลมาจากประมวลกฎหมายอาญาของอินเดีย ซึ่งเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ต่อมา มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความมิโทษใช้ไปพลางก่อน ร.ศ.115 ก็เป็นการนำระบบของอังกฤษมาใช้ จึงเห็นได้ว่าระบบกฎหมาย Common Law และการดำเนินคดีระบบกล่าวหาของอังกฤษเข้ามามีอิทธิพลในประเทศไทยมาตั้งแต่ต้น และได้ฝังรากของระบบอังกฤษและกระบวนการยุติธรรมไทยมาเป็นเวลานานแล้ว

ต่อมาเมื่อมีการปฏิรูปกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย ได้มีการว่าจ้างนักกฎหมายจากต่างประเทศให้มาดำเนินการให้ ซึ่งมีนักกฎหมายจากกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบ Common Law และระบบ Civil Law เพื่อให้เป็นที่ยอมรับทั้งประเทศอังกฤษ และฝรั่งเศส แต่เนื่องจากประเทศทั้งสองกำลังมีอิทธิพลที่พยายามจะเอาประเทศไทยเป็นอาณานิคม ประเทศไทยจึงต้องใช้นโยบายการประนีประนอมกับทั้งสองประเทศ เพื่อให้กฎหมายเป็นที่ยอมรับของประเทศอังกฤษ และฝรั่งเศสทั้งสองฝ่าย จึงได้เกิดการผสมผสานทั้งระบบกล่าวหาและระบบไต่สวน

เข้าด้วยกัน กล่าวคือโดยรูปแบบเป็นระบบไต่สวน กล่าวคือ มีกฎหมายเป็นประมวลกฎหมายลายลักษณ์อักษร แต่โดยเนื้อหาเป็นระบบกล่าวหา จะเห็นได้จากการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย คู่ความมีหน้าที่แสวงหาพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาลด้วยตนเอง ศาลจะไม่ทำหน้าที่แสวงหาพยานหลักฐานแต่จะวางตัวเป็นกลางโดยเคร่งครัด คอยควบคุมการดำเนินคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย จึงเห็นได้ว่าระบบกล่าวหาได้แฝงอยู่ในเนื้อหาของระบบวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย

2.7.4 ทฤษฎีการสมคบกัน (Conspiracy Theory)

ทฤษฎีนี้ได้เป็นไปตามหลักกฎหมายความผิดพื้นฐานของการสมคบกันกระทำความผิดทางอาญาที่ว่า “บุคคลที่ร่วมในการสมคบกันจะต้องมีความรับผิดชอบเช่นเดียวกับตัวการ” โดย Pinkerton Rule ได้วางหลักไว้ให้ถือว่าผู้ร่วมสมคบกันร่วมกระทำความผิดต่อการกระทำของผู้ร่วมสมคบกันอย่างไม่จำกัด และการให้ความช่วยเหลือในการสมคบยอมจะทำให้กลายเป็นกลุ่ม ทั้งนี้ตามหลักตรรกวิทยาที่ว่า การก่อตั้งมีที่มาจาก การตกลง และการตกลงนำไปสู่การสมคบกัน และการสมคบกันก่อให้เกิดความรับผิดชอบเช่นเดียวกับตัวการ

นอกจากนี้ ยังมีแนวความคิดเพิ่มเติมที่ว่า การกระทำความผิดเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปสมคบกันกระทำความผิดหรือฉ้อฉล โดยในประเทศสหรัฐอเมริกาได้แบ่งประเภทของความผิดฐานสมคบ หรือ Conspiracy ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) การสมคบที่มีการกระทำออกมภายนอก (Overt Act) ประกอบด้วย

- (1) มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงกันที่จะกระทำความผิดฐานฟอกเงิน
- (2) ผู้สมคบต้องรู้และมีเจตนาที่จะกระทำผิดด้วย และ
- (3) ในระหว่างที่มีการสมคบกัน อย่างน้อยจะต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการสมคบนั้น

2) การสมคบที่ไม่ต้องมีการกระทำออกมภายนอก (Non-Overt Act) กฎหมายว่าด้วยการสมคบบางฉบับกำหนดให้การสมคบกันเป็นความผิด โดยไม่จำเป็นต้องมีการกระทำในลักษณะที่เป็นรูปธรรม

ด้วยเหตุนี้ การสมคบกันต้องมีการตกลงกันที่จะกระทำความผิด โดยการกระทำนั้นต้องมีการแสดงออกมานำไปสู่การบรรลุข้อตกลง ถ้าหากไม่สามารถฟ้องร้องในความผิดฐานฟอกเงิน ก็อาจฟ้องในข้อหาสมคบกันกระทำความผิด ตลอดจนการสมคบกันไม่ต้องการกระทำถึงขั้นสำเร็จ แต่ต้องการกระทำการอันเป็นความผิด

2.7.5 ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน

ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding And Abetting Theory) การที่น่าทฤษฎีนี้มาใช้ในคดีฟอกเงิน เนื่องจากการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ถือว่าเป็นการช่วยเหลือและสนับสนุนอาชญากร ไม่ว่าจะป็นองค์กรอาชญากรรมหรือไม่ก็ตาม ในการใช้เงินที่ได้มาเพื่อขยายอิทธิพลสำหรับการประกอบอาชญากรรมต่อไป โดยการพิสูจน์ว่าผู้กระทำการฟอกเงินได้รู้ว่าเงินดังกล่าวได้มาจากการกระทำความผิดและผู้กระทำได้ทำการฟอกเงินโดยมีเจตนาที่จะช่วยให้มีการกระทำความผิดต่อไป

2.7.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินในคดียาเสพติด

เงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คือปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลเข้าสู่กระบวนการค้ายาเสพติด นอกจากเงินหรือทรัพย์สินจะเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลกระทำความผิดแล้ว เงินยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ถูกนำไปใช้เงินทุนในการซื้อขายเสพติมาจำหน่าย รวมทั้งพัฒนาการค้ายาเสพติดให้เกิดความซับซ้อนยากต่อการปราบปราม

ก่อนปี 2534 การปราบปรามยาเสพติดจะมุ่งเน้นการจับกุมตัวบุคคลและยึดยาเสพติด แต่ไม่มีการยึดเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด ดังนั้นเมื่อเงินหรือทรัพย์สินซึ่งเป็นผลตอบแทนจำนวนมากที่ได้จากการค้ายาเสพติดยังคงอยู่ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหายังสามารถได้รับประโยชน์ทั้งในการดำรงชีพหรือเป็นทุนค้ายาเสพติดต่อไป จึงมีบุคคลที่พร้อมจะเสี่ยงเข้าสู่กระบวนการค้ายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีแนวคิดใหม่ว่าการปราบปรามยาเสพติดหากจะให้ได้ผลสำเร็จอย่างจริงจัง จะต้องปราบปรามหรือกำจัดองค์ประกอบในการค้ายาเสพติดทั้ง 3 ส่วนพร้อมกันคือ ผู้ค้ายาเสพติด ยาเสพติด และเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการค้ายาเสพติดพร้อมๆ กัน

การริบทรัพย์สินเป็นการลงโทษประเภทหนึ่งซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) แห่งกรุงศรีอยุธยา โดยตราไว้ในกฎหมายลักษณะโจร พ.ศ.1903 ว่า“ผู้สูบฝิ่น กินฝิ่นขายฝิ่นนั้น ให้ลงพระอาญาจหนักหนา ริบราชบาทว์ให้สิ้นเชิง ให้จำคุกไว้จนกว่าจะอดได้ ถ้าอดได้แล้วให้เรียกทำทานบนแก้มัน ญาติ พี่น้อง แล้วจึงปล่อยผู้สูบ ขาย กินฝิ่นออกจากโทษ” การริบราชบาทว์ คือการริบเงินทองและทรัพย์สิน ในปัจจุบันการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั้น มีบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาอยู่แล้ว โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 32-37

การริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 มาตรา 33 และมาตรา 34 นี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณีใหญ่ คือ

- 1) การริบทรัพย์สินโดยเด็ดขาด ตามมาตรา 32 และมาตรา 34
- 2) การริบทรัพย์สินโดยใช้ดุลพินิจ ตามมาตรา 33

1) การริบทรัพย์โดยเด็ดขาด ทรัพย์สิ้นตามมาตรา 32 นี้ มีลักษณะเป็นความผิดโดยสภาพของตัวเอง ไม่ว่าจะป็นกรณีทำขึ้นหรือมิได้ก็เป็นความผิดและไม่ว่าจะเป็นของผู้ใด ก็ต้องริบทั้งสิ้น ไม่ต้องคำนึงว่าจะมีผู้ใดถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

ส่วนทรัพย์สิ้นตามมาตรา 34 (1) นี้ เป็นสภาพของการกระทำผิดโดยการใช้ทรัพย์สิ้นนั้นเป็นวัตถุขององค์ประกอบความผิด เช่น เงินให้สินบนเจ้าหน้าที่ และมาตรา 34 (2) เป็นทรัพย์สิ้นที่ได้มาเพราะเกี่ยวข้องกับความผิด เช่น เงินรางวัลที่ได้จากการกระทำความผิด แต่ไม่ใช่เป็นสินบน มาตรา 34 นี้แตกต่างกับมาตรา 32 ตรงที่ว่า ถ้าเป็นทรัพย์สิ้นของผู้อื่นที่ไม่รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดจะริบไม่ได้ แม้ริบไว้แล้วก็ต้องคืนแก่เจ้าของตามมาตรา 36

2) การริบทรัพย์โดยใช้ดุลพินิจ กรณีตามมาตรา 33 กฎหมายไม่บังคับให้ศาลต้องริบทรัพย์นั้นเสมอไป แต่ให้เป็นดุลพินิจของศาล กฎหมายใช้คำว่า “ศาลมีอำนาจ” ซึ่งหมายความว่า แม้ศาลจะเห็นว่าเป็นทรัพย์ที่ได้ใช้ มีไว้เพื่อใช้ หรือได้มาโดยได้กระทำความผิด ศาลก็มีดุลพินิจที่จะสั่งริบหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลแต่ละคดีว่าการกระทำเช่นนี้เป็นการกระทำในลักษณะร้ายแรงมีเจตนาหรือไม่หรือมีลักษณะเป็นผู้ร้ายโดยสันดานหรือเปล่า ดังเช่นคำพิพากษาฎีกาที่ 2135/2541 ซึ่งข้อเท็จจริงคือ จำเลยใช้รถยนต์บรรทุกมีน้ำหนักบรรทุกรวมกับน้ำหนักรถเกินอัตราที่กำหนดถึง 18,990 กิโลกรัม ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “สมควรให้ริบ” รถยนต์บรรทุก เพราะจำเลยไม่นำพาว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงเพียงใดต่อสภาพทางหลวงแผ่นดิน ซึ่งเป็นสมบัติส่วนรวมและมีไว้เพื่อประโยชน์ของสาธารณชน การกระทำความผิดของจำเลย ทำให้ผู้ร่วมใช้เส้นทางสัญจรไปมา ต้องเสี่ยงต่ออันตรายจากสภาพถนนที่ชำรุดทรุดโทรม ง่ายต่อการเกิดอุบัติเหตุ และอันตรายที่เกิดจากสภาพของรถยนต์บรรทุกที่มีน้ำหนักเป็นจำนวนมาก จนเกินกว่าที่ผู้ขับขี่จะควบคุมให้แล่นไปได้อย่างปลอดภัย จำเลยใช้รถยนต์บรรทุกของกลางในการกระทำความผิดเพื่อมุ่งแต่ประโยชน์สูงสุดในทางเศรษฐกิจของตนเพียงอย่างเดียวไม่สนใจว่าจะก่อผลกระทบทที่เสียหายต่อสังคมอย่างไร⁴⁴ อย่างไรก็ตามการริบทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 33 (2) ใช้คำกว้างๆ จึงต้องตีความว่าทรัพย์สิ้นอะไรบ้างที่ริบได้หรือริบไม่ได้ และแนวโน้มศาลก็มักตีความไปในทางแคบ เพราะเกรงว่าถ้าตีความขยายกว้างออกไปจะขัดกับหลักของกฎหมายอาญามาตรา 2 ที่บัญญัติว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ หรือตามหลักสุภาษิตกฎหมายอาญาที่ว่า “ไม่มีกฎหมาย ไม่มีความผิด และไม่มีโทษ” ซึ่งหมายความว่าศาลจะตั้งความผิด ตั้งโทษ และกำหนดโทษเอาเองตามใจชอบโดยไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ไม่ได้

⁴⁴ เกียรติจิกร วัจนะสวัสดิ์. (2546). คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1. หน้า 777.

ในอดีตสิ่งที่มีบทบาทคือ ทรัพย์สินที่ยึดในคดียาเสพติด และเสนอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งริบตามกฎหมายอาญา เมื่อเป็นเช่นนี้กฎหมายที่มีอยู่จึงไม่สามารถจะดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้ค้ายาเสพติดที่สะสมมาจากการค้ายาเสพติดได้ จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติและมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้หน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับ การปราบปรามยาเสพติด สามารถตัดทอนронที่ผู้กระทำความผิดจะนำไปใช้ในการกระทำความผิดต่อไป พระราชบัญญัติและมาตรการทางกฎหมายที่มีเจตนารมณ์เพื่อลดมูลเหตุปัจจัยด้านทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้แก่

1. พระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
2. พระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
3. การใช้มาตรการทางภาษีกับผู้กระทำความผิดและผู้มีพฤติการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด โดยเริ่มมีการดำเนินการอย่างจริงจังตั้งแต่ปี 2546 ซึ่งเป็นปีที่รัฐบาลประกาศสงครามกับยาเสพติด

บทที่ 3

กฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

ในปัจจุบัน ยาเสพติดประเภทสังเคราะห์ โดยการนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นมาใช้ในการผลิตยาเสพติดนั้น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากยาเสพติดประเภทสังเคราะห์สามารถผลิตได้อย่างรวดเร็ว ใช้พื้นที่ในการผลิตน้อย ไม่ต้องพึ่งพาสภาพภูมิอากาศเหมือนยาเสพติดประเภทดั้งเดิมที่ได้จากพืชเสพติด อีกทั้งการหาซื้อสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดก็หาซื้อได้ง่าย ประกอบกับกรรมวิธีในการผลิตยาเสพติดไม่ต้องอาศัยความรู้ในทางวิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อนมากนัก และยาเสพติดบางประเภทมีการถ่ายทำวิธีการผลิตและเผยแพร่ในอินเทอร์เน็ตซึ่งก็สามารถหาดูได้ไม่ยาก จึงมีผลทำให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับการผลิตยาเสพติดประเภทสังเคราะห์ได้มีการพัฒนารูปแบบของการกระทำความผิดไปอย่างไม่หยุดยั้ง ผู้กระทำความผิดไม่ได้กระทำความผิดในรูปของบุคคลเพียงไม่กี่คน หรือไม่ได้จำกัดขอบเขตเฉพาะภายในประเทศเท่านั้น แต่ได้ขยายไปเป็นกลุ่มอาชญากรรมยาเสพติดข้ามชาติ ซึ่งมีเครือข่ายการค้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด และการผลิตยาเสพติดโยงโยในหลายประเทศ ทำให้การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเหล่านั้นมีปัญหาอุปสรรคหลายประการ ทั้งปัญหาในด้านของตัวบทกฎหมายและปัญหาในด้านการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องศึกษากฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของไทยและของต่างประเทศว่ามีหลักการของกฎหมายอย่างไร

3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของประเทศไทย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ในปัจจุบันนั้นมีปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 อันเป็นบทบัญญัติสูงสุดที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมิให้ถูกละเมิดสิทธิจากการบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย และกฎหมายอื่นๆ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งบัญญัติถึงหลักเกณฑ์การบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินคดีในทางแพ่งและทางอาญาโดยทั่วไป รวมตลอดถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีอาญาเสพติด และสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด โดยเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 โดยมีสาระและหลักการที่สำคัญ ดังนี้

3.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล รวมทั้งนิติบุคคลไว้หลายประการ เช่น สิทธิและเสรีภาพในชีวิตร่างกาย สิทธิและเสรีภาพในทรัพย์สิน และสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้นี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ตลอดจนจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ อีกทั้งกฎหมายนั้น ต้องมีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายบังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง สำหรับกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย เฉพาะในด้านการควบคุมตัวยาสีเสพติด และสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ต่างก็มีบทบัญญัติที่กระทบกระเทือนถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องของเหล่านั้นต้องอาศัยบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบางมาตรา เช่น

3.1.1.1 สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

มาตรา 32 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การจับและการคุมขังบุคคล จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในกรณีที่มีการกระทำซึ่งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหาย พนักงานอัยการ หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย มีสิทธิร้องต่อศาลเพื่อให้สั่งระงับหรือเพิกถอนการกระทำเช่นนั้น รวมทั้งจะกำหนดวิธีการตามสมควรหรือการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยก็ได้”

3.1.1.2 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

มาตรา 39 บัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

มาตรา 40 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้

(1) สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง
 (2) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรวจเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน การคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือคำสั่ง

(3) บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม

(4) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย หรือพยานในคดีมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และการไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง

(5) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญา มีสิทธิได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

(6) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ

(7) ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็วและเป็นธรรม โอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานตามสมควร การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

(8) ในคดีแพ่งบุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ”

3.1.1.3 สิทธิในทรัพย์สิน

มาตรา 41 บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อม เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรการเกี่ยวกับทรัพย์สินถือว่าเป็นมาตรการที่ทรงอำนาจในการปราบปราม องค์การอาชญากรรมยาเสพติด เนื่องจากอาชญากรรมยาเสพติดนั้นมุ่งเน้นในการแสวงหาทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์จากการกระทำความผิด การทำลายทรัพย์สิน ถือว่าเป็นการตัดแหล่งเงินทุน หมุนเวียนที่จะนำมาใช้ในวงจรการกระทำความผิดอีก ดังนั้น การยึดหรืออายัดในการขึ้นของการ จับกุมสอบสวน หรือคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินคณะกรรมการธุรกรรม ย่อมเป็น การรบกวนกรรมสิทธิในทรัพย์สิน และการริบหรือคำสั่งของศาลย่อมเป็นการตัดกรรมสิทธิ์ของ เจ้าของทรัพย์สินที่จะเป็นประโยชน์อย่างใด ๆ ในทรัพย์สินนั้นอันเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพใน ทรัพย์สินของบุคคล

3.1.1.4 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในด้านกฎหมายและการยุติธรรม

มาตรา 81 บัญญัติว่า “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านกฎหมายและการ ยุติธรรมดังต่อไปนี้

(1) ดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และทั่วถึง ส่งเสริมการให้ความช่วยเหลือและให้ความรู้ทางกฎหมาย แก่ประชาชน และจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นในกระบวนการยุติธรรมให้มี ประสิทธิภาพ โดยให้ประชาชนและองค์กรวิชาชีพมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมและการ ช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย

(2) คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลให้พ้นจากการล่วงละเมิดทั้งโดย เจ้าหน้าที่ของรัฐและโดยบุคคลอื่น และต้องอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน

(3) จัดให้มีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายที่ดำเนินการ เป็นอิสระ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไป ตามรัฐธรรมนูญ โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมายนั้นประกอบด้วย

(4) จัดให้มีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ที่ดำเนินการเป็นอิสระ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการยุติธรรม

(5) สนับสนุนการดำเนินการขององค์กรภาคเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือทาง กฎหมายแก่ประชาชน โดยเฉพาะผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว”

3.1.2 ประมวลกฎหมายอาญา

3.1.2.1 ประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1

มาตรา 32 “ทรัพย์สินใดที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด ให้รับเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าเป็นของผู้กระทำความผิด และมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่”

มาตรา 33 “ในการริบทรัพย์สินนอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้ อีกด้วย คือ (1) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ (2) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยกระทำความผิด เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจ ด้วยในการกระทำความผิดด้วย”

มาตรา 34 “บรรดาทรัพย์สิน

(1) ซึ่งได้ให้ตามความในมาตรา 143 มาตรา 149 มาตรา 150 มาตรา 167 มาตรา 201 หรือมาตรา 202 หรือ

(2) ซึ่งได้ให้เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำความผิด หรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิดให้รับเสียทั้งสิ้น

เว้นแต่ทรัพย์สินนั้นเป็นของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด”

มาตรา 35 “ทรัพย์สินซึ่งศาลพิพากษาให้ริบให้ตก เป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาให้ทำให้ ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้”

มาตรา 36 “ในกรณีที่ศาลสั่งให้ริบทรัพย์สินตามมาตรา 33 หรือมาตรา 34 ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลัง โดยคำเสนอของเจ้าของแท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วย ในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สิน ถ้าทรัพย์สิน นั้นยังคงอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงาน แต่คำเสนอของเจ้าของแท้จริงนั้นต้องกระทำต่อศาล ภายในหนึ่งปีนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด”

มาตรา 37 “ถ้าผู้ที่ศาลสั่งให้ส่งทรัพย์สินที่ริบไม่ส่งภายในเวลาที่ศาลกำหนด ให้ศาลมีอำนาจสั่งดังต่อไปนี้

(1) ให้ยึดทรัพย์สินนั้น

(2) ให้ชำระราคาหรือสั่งยึดทรัพย์สินอื่นของผู้นั้นเพื่อชดใช้ราคาจนเต็ม หรือ

(3) ในกรณีที่ศาลเห็นว่า ผู้นั้นจะส่งทรัพย์สินที่สั่งให้ส่งได้ แต่ไม่ส่ง หรือชำระราคาทรัพย์สินนั้นได้แต่ไม่ชำระ ให้ศาลมีอำนาจกักขังผู้นั้นไว้จนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่ง แต่ไม่เกินหนึ่งปี แต่ถ้าภายหลังปรากฏแก่ศาลเองหรือโดย คำเสนอของผู้นั้นว่าผู้นั้นไม่สามารถส่งทรัพย์สินหรือชำระราคาได้ ศาลจะสั่งให้ปล่อยตัวผู้นั้น ไปก่อนครบกำหนดก็ได้”

มาตรา 59 บัญญัติว่า “บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดยประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ต้องรับผิดชอบแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา

กระทำโดยเจตนา ได้แก่กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะที่เดียวกัน ผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น

ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้

การกระทำ ให้หมายรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดขึ้น โดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย”

มาตรา 80 บัญญัติว่า “ผู้ใดลงมือกระทำความผิดแต่กระทำไปไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้นั้นพยายามกระทำความผิด

ผู้ใดพยายามกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

มาตรา 83 บัญญัติว่า “ในกรณีความผิดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

3.1.2.2 ประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ความผิด

มาตรา 114 บัญญัติว่า “ผู้ใด...สมคบกันเพื่อเป็นกบฏ...ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี”

มาตรา 135/2 บัญญัติว่า “ผู้ใด...สะสมกำลังพลหรืออาวุธ จัดหาหรือรวบรวมทรัพย์สิน ให้หรือรับการฝึกการก่อการร้ายตระเตรียมการอื่นใด หรือสมคบกัน เพื่อก่อการร้าย หรือกระทำความผิดใดๆ อันเป็นส่วนของแผนการก่อการร้าย...ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

มาตรา 135/4 บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งมีมติของหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกำหนดให้เป็นคณะบุคคลที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้ายและรัฐบาลไทยได้ประกาศให้ความคุ้มครองหรือประกาศดังกล่าวด้วยแล้ว ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกิน...”

มาตรา 210 บัญญัติว่า “ผู้ใดสมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในภาค 2 นี้ และความผิดนั้นมิกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่

หนึ่งปีขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นช่องโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าเป็นการสมคบเพื่อกระทำความผิดที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นบาท”

มาตรา 211 บัญญัติว่า “ผู้ใดประชุมในที่ประชุมอั้งยี่หรือช่องโจร ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่หรือช่องโจรเว้นแต่ผู้นั้นจะแสดงได้ว่า ได้ประชุมโดยไม่รู้ว่าเป็นการประชุมของอั้งยี่หรือช่องโจร”

มาตรา 209 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการ และมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมายนั้น กระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า ผู้จัดการหรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในคณะบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

3.1.3 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

3.1.3.1 หลักทั่วไปในเรื่องพยานหลักฐาน

มาตรา 226 พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าเลขมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพยาน

มาตรา 226/1 ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่าพยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานนั้น เว้นแต่การรับฟังพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความยุติธรรมมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผลกระทบต่อมาตราฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (2) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (3) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ

(4) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้นได้รับการลงโทษหรือไม่เพียงใด

มาตรา 226/2 ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่นๆ หรือความประพฤตินทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ถูกต้อง เว้นแต่พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (1) พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง
- (2) พยานหลักฐานที่ แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิดของจำเลย
- (3) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำ หรือความประพฤตินส่วนดีของจำเลย

ความในวรรคหนึ่งไม่ห้ามการนำสืบพยานหลักฐานดังกล่าว เพื่อให้ศาลใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษหรือเพิ่มโทษ

มาตรา 226/3 ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่ พยานบุคคลใดนำมาเบิกความต่อศาลหรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งอ้างเป็นพยานหลักฐานต่อศาล หากนำเสนอเพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น ให้ถือเป็นพยานบอกเล่า

ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่

- (1) ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่า นั้นน่าเชื่อว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ
- (2) มีเหตุจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้ เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรงมาเป็นพยานได้ และมีเหตุผลสมควร เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า นั้น

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่ควรรับไว้ซึ่งพยานบอกเล่าใด และคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องร้องคัดค้านก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจดยางานระบุนาม หรือชนิดและลักษณะของพยานบอกเล่าเหตุผลที่ไม่ยอมรับและข้อคัดค้านของคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ ส่วนเหตุผลที่ คู่ความฝ่ายคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจลดลงไว้ ในรายงานหรือกำหนดให้ความฝายนั้นยื่นคำแถลงต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน

มาตรา 226/5 ในชั้นพิจารณาหากมีเหตุจำเป็นหรือเหตุอันสมควร ศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง หรือบันทึกคำเบิกความของพยานที่เบิกความไว้ในคดีอื่นประกอบพยานหลักฐานอื่นในคดีได้

มาตรา 227/1 ในการวินิจฉัยชี้ขาดน้ำหนักพยานบอกเล่า พยานขัดทอด พยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้าน หรือพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบถึงความ

น่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรเชื่อพยานหลักฐานนั้น โดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษแห่ง หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน

พยานหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่ง หมายถึง พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้ และมีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น ทั้งจะต้องมีคุณค่าเชิงพิสูจน์ที่สามารถสนับสนุนให้พยานหลักฐานอื่นที่ไปประกอบมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย

3.1.3.2 พยานบุคคล

มาตรา 232 ห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน

มาตรา 233 จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้ ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อนพยานอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำเบิกความของจำเลยนั้นปรักปรำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นซักค้านได้

ในกรณีที่จำเลยเบิกความเป็นพยาน คำเบิกความของจำเลยย่อมใช้ยืนยันจำเลยนั้นได้ และศาลอาจรับฟังคำเบิกความนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้

3.1.3.3 พยานเอกสาร

มาตรา 238 ต้นฉบับเอกสารเท่านั้นที่อ้างเป็นพยานได้ ถ้าหาต้นฉบับไม่ได้ สำเนาที่รับรองว่าถูกต้องหรือพยานบุคคลที่รู้ข้อความก็อ้างเป็นพยานได้

ถ้าอ้างหนังสือราชการเป็นพยาน แม้ต้นฉบับยังมีอยู่จะส่งสำเนาที่เจ้าหน้าที่รับรองว่าถูกต้องก็ได้ เว้นแต่ในหมายเรียกจะบ่งไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 239 เอกสารใดซึ่งคู่ความอ้าง แต่มิได้อยู่ในความยึดถือของเขา ถ้าคู่ความนั้นแจ้งถึงลักษณะและที่อยู่ของเอกสารต่อศาล ให้ศาลหมายเรียกบุคคลผู้ยึดถือนำเอกสารนั้นมาส่งศาล

มาตรา 240 เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล ให้อ่านหรือส่งให้คู่ความตรวจดู ถ้าคู่ความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างนั้นส่งสำเนาแก่อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร

3.1.3.4 พยานวัตถุ

มาตรา 241 สิ่งใดใช้เป็นพยานวัตถุต้องนำมาศาล

ในกรณีที่นำมาไม่ได้ ให้ศาลไปตรวจจดยางานยังที่ที่พยานวัตถุผู้นั้นอยู่ตามเวลา และวิธีซึ่งศาลเห็นสมควรตามลักษณะแห่งพยานวัตถุ

มาตรา 242 ในระหว่างสอบสวน ใต้วงมูลฟ้องหรือพิจารณา สิ่งของซึ่งเป็นพยานวัตถุต้องให้คู่ความหรือพยานตรวจดู

ถ้ามีการแก้ข้อหรือทำลายตรา การข้อหรือตีตราใหม่ให้ทำต่อหน้าคู่ความหรือพยานที่เกี่ยวข้องนั้น

3.1.3.5 พยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษ

มาตรา 243 ผู้ใดโดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความเชี่ยวชาญในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของผู้ผู้นั้นอาจมีประโยชน์ ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ใต้วงมูลฟ้องหรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่างๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือทำการทดลองหรือกิจการอย่างอื่น ๆ ผู้เชี่ยวชาญอาจทำความเห็นเป็นหนังสือก็ได้ แต่ต้องส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้ศาลและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบ และต้องมาเบิกความประกอบหนังสือนั้น เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือคู่ความไม่คิดใจซักถามผู้เชี่ยวชาญนั้น ศาลจะให้ให้รับฟังความเห็นเป็นหนังสือดังกล่าว โดยผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องมาเบิกความประกอบก็ได้

ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องมาเบิกความประกอบ ให้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวต่อศาลในจำนวนที่เพียงพอแล้วหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันเบิกความเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมารับไป

ในการเบิกความประกอบ ผู้เชี่ยวชาญจะอ่านข้อความที่เขียนมาก็ได้

มาตรา 244 ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็นเนื่องในการใต้วงมูลฟ้อง พิจารณา หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้วก็ตาม ให้มีอำนาจสั่งให้ เอาศพนั้นให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจได้ แต่การกระทำตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงหลักทางศาสนา และไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงอย่างอื่น

มาตรา 244/1 ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุก หากมีความจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงใดที่เป็นประเด็นสำคัญแห่งคดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีที่การตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผม หรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากคู่ความหรือบุคคลใด ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่เป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอม หากคู่ความฝ่ายใด ไม่ยินยอมหรือกระทำการปองปิดขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่คู่ความฝ่ายตรงข้ามกล่าวอ้าง

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ สามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริง ที่อาจทำให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ โดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหน้าพยาน หลักฐานนั้นจะสูญหายไปหรือยากแก่การตรวจพิสูจน์ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอหรือเมื่อ ศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในวรรคหนึ่งและวรรค สองได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงกำหนดวันสืบพยานตามปกติ ทั้งนี้ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 237 ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

3.1.4 กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

3.1.4.1 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 กำหนดให้มี คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) และให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) เป็นหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่ ดำเนินงานในฐานะหน่วยงานปฏิบัติของคณะกรรมการตามอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการ มอบหมายหรือตามที่กฎหมายกำหนดคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจใน การพิจารณาอนุมัติแต่งตั้งเจ้าพนักงานป.ป.ส. ซึ่งอำนาจของกรรมการ เลขานุการ รองเลขานุการ และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.ตามมาตรา 14 มีดังนี้

(1) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยตาม สมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่า เนื่องจากการเน้นย้ำว่าจะเอาหมายค้นมาได้ บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูก โยกย้าย ซุกซ่อน ทำลายหรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

(2) ค้นบุคคลหรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามี ยาเสพติดซุกซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(3) จับกุมบุคคลใดๆ ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(4) ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(5) ค้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(6) สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(7) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการใดๆ มาให้ ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา

3.1.4.2 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 63 ลงวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2522 โดยเป็นกฎหมายที่กำหนดฐานความผิดและบทลงโทษของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและสารเคมีบางชนิดที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายที่กำหนดความหมายของยาเสพติดให้โทษ ประเภทของยาเสพติดให้โทษ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ประเภท โดยได้กำหนดมาตรการควบคุมเกี่ยวกับตัวยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายโดยได้กำหนดฐานความผิดและบทลงโทษของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและสารเคมีบางชนิดที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด เพื่อเป็นการควบคุมการผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดแต่ละประเภทและกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนมาตรการดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการกำหนดวิธีการควบคุมที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม เนื่องจากยาเสพติดและสารเคมีบางชนิดที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดแต่ละประเภทยังอันตรายและความจำเป็นในทางการแพทย์ไม่เหมือนกัน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ จี๊ด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงกับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่¹

“ผลิต” หมายความว่า เพาะ ปลูก ทำ ผสม ปรุง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป สังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ และให้หมายความรวมตลอดถึงการแบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุด้วย

มาตรา 7 ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น 5 ประเภท² คือ

(1) ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง มี 39 รายการ ที่สำคัญคือ เฮโรอีน แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน เอ็กซ์ตาซี และแอลเอสดี

¹ มาตรา 4 นิยามคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” แก้ไขโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528.

² รายชื่อยาเสพติดให้โทษตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539)

(2) ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป มี 101 รายการ ที่สำคัญคือ โบโคคา โคคา อิน โคเคอิน ยาสกัดเข้มข้นของต้นฝิ่นแห้ง เมทาโดน มอร์ฟีน ฝิ่นยา (ฝิ่นที่ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งเพื่อใช้ในทางยา) ฝิ่น (ฝิ่นดิบ ฝิ่นสุกมูตฝิ่น)

(3) ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(4) ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 มี 30 รายการ ที่สำคัญคือ อาเซติ แอนไฮโดรด์, อาเซติล คลอไรด์, เอทิลีน ไดอะเซเตต, คลอซูโดอีเฟดรีน, เออร์โกเมทริน, เออร์โกเมทริน, เออร์โกตามีน, ไอโซซาฟรอล, ไลเซอร์จิกอาซิด, ไพเพอโรนอล และซาฟรอล

(5) ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 มี 4 รายการ ได้แก่ กัญชา พืชกระท่อม พืชฝิ่น และพืชเห็ดขี้ควาย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษตามมาตรา 8 (1)

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า ฝิ่นยา (Medicinal Opium) หมายถึง ฝิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา

หมวด 2 การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

มาตรา 15 ห้ามมิให้ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 เว้นแต่รัฐมนตรีได้อนุญาตเฉพาะในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ตามปริมาณดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่าย

(1) เด็กซ์โทรไลเซอร์ไฮด์ หรือแอล เอส ดี มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ ตั้งแต่ศูนย์จุดเจ็ดห้ามิลลิกรัมขึ้นไป หรือมียาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนสิบห้าหน่วยการใช้ขึ้นไป หรือมีน้ำหนักสุทธิตั้งแต่สามร้อยมิลลิกรัมขึ้นไป

(2) แอมเฟตามีน หรืออนุพันธ์แอมเฟตามีน มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ ตั้งแต่สามร้อยเจ็ดสิบห้ามิลลิกรัมขึ้นไป หรือมียาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนสิบห้าหน่วยการใช้ขึ้นไป หรือมีน้ำหนักสุทธิตั้งแต่หนึ่งจุดห้ากรัมขึ้นไป

(3) ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 นอกจาก (1) และ (2) มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่สามกรัมขึ้นไป

มาตรา 16 ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตเฉพาะในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การพิจารณาอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ขออนุญาตเป็นผู้รับผิดชอบชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์ หรือประเมินเอกสารทางวิชาการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 20 ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตความในวรรคหนึ่ง ไม่ใช่บังคับแก่

(1) การจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบการทันตกรรมจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายเฉพาะผู้ป่วยซึ่งตนให้การรักษา

(2) การจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ที่ผู้ประกอบการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายเฉพาะสัตว์ที่ตนบำบัดทั้งนี้ ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบการทันตกรรมหรือผู้ประกอบการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในมาตรา 19 (3)

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 เกินจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

มาตรา 26 ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 หรือในประเภท 5 เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นรายๆ ไป

การมียาเสพติดให้โทษประเภท 4 หรือในประเภท 5 ไว้ในครอบครองมีปริมาณตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ให้ถือว่ามิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

การขออนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 12 บทกำหนดโทษ

มาตรา 65 ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 15 ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษประหารชีวิต

ถ้าการกระทำ ความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการผลิตโดยการแบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุและมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ หรือมีจำนวนหน่วยการใช้ หรือมีน้ำหนักสุทธิไม่ถึงปริมาณที่กำหนดตามมาตรา 15 วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสามเป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงห้าล้านบาท

มาตรา 68 ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 16 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดเป็นมอร์ฟิน ฟีน หรือโคคาอิน ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองล้านบาทถึงห้าล้านบาท

มาตรา 70 ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 20 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

มาตรา 73 ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้ามียาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

มาตรา 75 ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดดังกล่าวมานั้นเป็นพืชกระท่อม ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา 84 ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ผิดมาตรฐานหรือยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 39 (2) หรือ (3) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 86 ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาแต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยา หรือยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 39 (4) หรือ (5) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา 100/2 ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้

มาตรา 101 ในกรณีที่มีการยึดยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 3 ตามมาตรา 49 (2) หรือตามกฎหมายอื่น และไม่มีการฟ้องคดีต่อศาล ถ้าไม่มีผู้ใดมาอ้างเป็นเจ้าของภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ยึด ให้ยาเสพติดให้โทษนั้นตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา 101 ทวิ ในกรณีที่มีการยึดยาเสพติดให้โทษประเภท 4 หรือประเภท 5 ตามมาตรา 49 (2) หรือตามกฎหมายอื่น ไม่ว่าจะมีการฟ้องคดีต่อศาลหรือไม่ก็ตาม เมื่อได้มีการตรวจพิสูจน์ชนิดและปริมาณแล้วว่าเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภทดังกล่าว โดยบันทึกรายงานการตรวจพิสูจน์ไว้ให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

มาตรา 102 บรรดา ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 4 หรือประเภท 5 เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะหรือวัตถุอื่นซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ริบเสียทั้งสิ้น

มาตรา 102 ทวิ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 หรือในประเภท 2 ต่อศาล และไม่ได้มีการโต้แย้งเรื่องประเภท จำนวน หรือน้ำหนักของยาเสพติดให้โทษ ถ้าศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ริบยาเสพติดให้โทษดังกล่าวตามมาตรา 102 หรือตามกฎหมายอื่น และไม่มีคำเสนอว่าผู้เป็นเจ้าของแท้จริงไม่ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ริบยาเสพติดให้โทษนั้น ให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

ตารางที่ 3.1 สรุปข้อกำหนดหลักและอัตราโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

ข้อหา	ยาเสพติดให้โทษประเภท 1	ยาเสพติดให้โทษประเภท 2
ผลิต นำเข้า ส่งออก	จำคุกตลอดชีวิต และปรับ 1 ล้านบาท - 5 ล้านบาท หรือถ้ากระทำเพื่อจำหน่ายประหารชีวิตหรือ ถ้าปริมาณต่อไปนี้ขึ้นไปให้ถือว่าผลิต นำเข้า ส่งออก ครอบครองเพื่อจำหน่าย แอลเอสดี สารบริสุทธิ์ 0.75 มก.หรือ 15 หน่วยการใช้ หรือน้ำหนักสุทธิ 300 มก. ยาบ้ามีสารบริสุทธิ์ 375 มก.หรือ 15 หน่วยการใช้หรือน้ำหนักสุทธิ 1.5 ก. หรือถ้าเป็นการผลิตโดยแบ่งบรรจุหรือ รวมบรรจุ จำคุก 4-15 ปี หรือปรับ 8 หมื่นบาท - 3 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับหรือถ้ากระทำ เพื่อจำหน่ายจำคุก4ปี-ตลอดชีวิตและปรับ 4 แสนบาท -5 ล้านบาท (ม. 15, 65)	จำคุก 1-10 ปี และปรับ 100,000-1 ล้านบาท หรือถ้าเป็นมอร์ฟิน ฝิ่น หรือ โคคาอินจำคุก 20 ปี - ตลอดชีวิต และปรับ 2 ล้านบาท – 5 ล้านบาท (ม.16, 68)
จำหน่าย ครอบครอง เพื่อ จำหน่าย	จำคุก 4-15 ปี หรือปรับ 8 หมื่น – 3 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือถ้ามีสารบริสุทธิ์ ปริมาณต่อไปนี้ แอลเอสดี 0.75 มก.-20 ก. หรือ ยาบ้า 375 มก.-20 ก.หรือยาเสพติดให้ โทษประเภท 1 อื่นๆ 3-20 ก. จำคุก4 ปี - ตลอด ชีวิต และปรับ 4แสน-5ล้านบาท หรือถ้ามีสาร บริสุทธิ์เกิน 20 ก. จำคุกตลอดชีวิตและปรับ 1 ล้านบาท - 5 ล้านบาท หรือประหารชีวิต (ม. 15, 66)	จำคุก1-10 ปี และปรับ 2 หมื่น -2 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือถ้าเป็นมอร์ฟินฝิ่น หรือโคคาอิน มีสารบริสุทธิ์ไม่เกิน 100 ก. จำคุก 3-20 ปี และปรับ 6 หมื่น-4 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือถ้ามีสารบริสุทธิ์เกิน กว่า100 ก. จำคุก5 ปี - ตลอดชีวิต และปรับ 500,000-5 ล้านบาท (ม.17, 69)
ครอบครอง	จำคุก 1-10 ปี หรือปรับ 2หมื่น-2 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม. 15,67)	จำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 1 แสน บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (ม. 17, 69)
เสพ	จำคุก 6 เดือน ถึง 3 ปี และปรับ 1 หมื่น-6 หมื่น บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.57, 91)	จำคุก 6 เดือน ถึง 3 ปี และปรับ 1 หมื่น -6 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับเว้นแต่เป็น การเสพเพื่อรักษาโรคตามคำสั่งแพทย์ที่รับ อนุญาต (ม. 58,91)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ข้อหา	ยาเสพติดให้โทษประเภท 3
ผลิต นำเข้า	จำคุก 1- 3 ปี หรือปรับ 1 แสน –3 แสนบาท (ม. 20,70)
ส่งออก จำหน่าย ครอบครอง เพื่อจำหน่าย	จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือถ้าเกิน จำนวน ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขจำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 2 แสนบาท (ม. 20,71) (ประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 181 พ.ศ. 2545 กำหนดว่ายาเสพติดให้โทษประเภท 3 ตำรับที่มีโคเคอินเป็นส่วนผสมเกิน 250 มิลลิกรัมหรือ 30 เม็ดหรือ 30 แคปซูล)
ครอบครอง เสพ	ไม่มีความผิด เพราะเป็นตำรับยา

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ข้อหา	ยาเสพติดให้โทษประเภท 4
ผลิต นำเข้าส่งออก จำหน่าย ครอบครองเพื่อ จำหน่าย	จำคุก 1- 10 ปี หรือปรับ 2 หมื่น – 2 แสนบาท หรือถ้าจำหน่ายเกิน 10 กก. ขึ้นไป จำคุก 1-15 ปี และปรับ 1 แสน-1.5 ล้านบาท (ม. 26,73)
ครอบครอง	- จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.26,74)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ข้อหา	ยาเสพติดให้โทษประเภท 5
ผลิต นำเข้า ส่งออก	- จำคุกตั้งแต่ 2-15 ปี และปรับ 2 แสน -1.5 ล้านบาท - ถ้าเป็นพืชกระท่อม จำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 2 แสนบาท (ม. 26, 75)
จำหน่าย ครอบครองเพื่อ จำหน่าย	- จำคุกตั้งแต่ 2-10 ปี หรือปรับ 4 หมื่น – 2 แสนบาท - ถ้ามีน้ำหนัก 10 ก.ก. ขึ้นไป จำคุก 2-15 ปี และปรับ 2 แสน – 1.5 ล้านบาท - ถ้าเป็นพืชกระท่อม จำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 4 หมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ หรือถ้ามีน้ำหนัก 10 ก.ก. ขึ้นไป จำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 2 แสนบาท (ม. 26,76/1)
ครอบครอง	- จำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - ถ้าเป็นพืชกระท่อม จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ (ม. 26,76)
เสพ	- จำคุกไม่เกิน 1 ปี และปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - ถ้าเป็นพืชกระท่อม จำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 2 พันบาท (ม.57, 92)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม

3.1.4.3 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 92 ตอนที่ 5 ลงวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2518

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการในการควบคุมวัตถุออกฤทธิ์และสารเคมีบางชนิดที่ใช้ในการผลิตวัตถุออกฤทธิ์ ตลอดจนกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษ ผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ เช่น ฐานผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย นำผ่าน ครอบครองหรือใช้ประโยชน์เกินปริมาณที่กำหนด เสพ เป็นต้น โดยแบ่งประเภทของวัตถุออกฤทธิ์ออกเป็น 4 ประเภท

ประเภทที่ 1 ที่สำคัญ เช่น คาทีโนน, คีอีที, เอ็มคีโอ, ไซโลซีน, ไซโลไซบิน และ เตตราไฮโดรแคนนาบินอล

ประเภทที่ 2 ที่สำคัญ เช่น อีเฟดรีน, เฟนิลทอลีน, เซโคบาบิตาล, เพโมลีน, ซูโด อีเฟดรีน, เฟนิลโพรพานอลามีน และโซลพิเดม

ประเภทที่ 3 ที่สำคัญ เช่น อะโมบาบิตาล, บิวตาลบิตาล และเพนตาไซซีน

ประเภทที่ 4 ที่สำคัญ เช่น ไดอาซีแพม เฟนพรอพอเรกซ์ ลอราซีแพมและเอสพีเอ

มาตรา 116 บัญญัติว่า “บรรดาวัตถุที่ออกฤทธิ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ หรือวัตถุอื่น ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ให้ รับผิดชอบทั้งสิ้น” ซึ่งตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 97 (พ.ศ. 2539) เรื่องระบุชื่อและ จัดแบ่งประเภทวัตถุที่ออกฤทธิ์ตามความในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ได้จัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ เป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 3 และประเภท 4 ตามที่ระบุไว้ในในบัญชีท้ายประกาศ

ข้อสังเกต คือ เมทแอมเฟตามีนหรือเดิมเรียกกันว่า ยาม้า และต่อมาให้เรียกว่า ยาบ้า เดิมเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) เรื่องระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กำหนดให้เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ส่งผลให้การกระทำความผิดแต่ละฐาน ไม่ว่าจะผลิต ขาย มีไว้ในครอบครองเพื่อขาย ตลอดจนส่งออกหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งเมทแอมเฟตามีน เมื่อเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษเสียแล้ว อัตราโทษที่สูงขึ้นเนื่องจากรัฐบาลมี นโยบายปราบปรามอย่างเด็ดขาด การริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ ประสาท ซึ่งบัญญัติไว้โดยเฉพาะนี้บัญญัติไว้ทำนองเดียวกับตามมาตรา 102 แห่งพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ กล่าวคือ หากเป็นการริบบรรดาวัตถุที่ออกฤทธิ์ที่รับตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท มาตรา 116 ซึ่งตรงกับประมวลกฎหมายอาญามาตรา 32 หากขอให้ริบ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ หรือวัตถุอื่นซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิดก็ขอให้ริบได้ทั้งตาม มาตรา 116 และตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 33 (1) หากขอให้ริบทรัพย์สินหรือเงินที่ได้จาก การขายวัตถุออกฤทธิ์ต้องขอให้ริบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 (2)

ตารางที่ 3.2 สรุปข้อหาหลักและอัตราโทษตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

ข้อหา	ประเภท 1	ประเภท 2	ประเภท 3	ประเภท 4
ผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย	- จำคุก 5-20 ปี และปรับ 100,000-400,000 บาท (ม.13, 13 ทวิ, 89)		- จำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 100,000 บาท (ม. 16,90)	
นำผ่าน	- จำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 100,000 บาท (ม. 16, 90)			
ครอบครอง ใช้ประโยชน์	- จำคุก 1-5 ปี และปรับ 20,000-100,000 บาท (ม.62, 106) - ถ้าปริมาณเกินที่กำหนดในประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ปัจจุบันคือ ฉบับ 104) จำคุก 5-20 ปี และปรับ 100,000 – 400,000 บาท (ม. 62, 106 ทวิ)		- จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ (ม. 62, 106)	
เสพ	จำคุก1-5 ปี และปรับ 20,000-100,000 บาท (ม. 62ทวิ, 106 ตริ)	จำคุก 1-5 ปี และปรับ 20,000-100,000บาท เว้นแต่เสพตามคำสั่งแพทย์ที่ได้รับอนุญาต (ม. 62 ตริ, 106 ตริ)	- ไม่มีความผิด	
จูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบาย หลอกลวง หรือขู่เข็ญให้ผู้อื่นเสพ	- จำคุก 2-10 ปี และปรับ 40,000-200,000 บาท (ม. 62 จัตวา, 106 จัตวา) - ถ้าการกระทำต่อหญิงหรือผู้ไม่บรรลุนิติภาวะ หรือ เพื่อบุญใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดอาญา จำคุก 3 ปี-ตลอดชีวิต และปรับ 60,000- 500,000 บาท (ม. 62 จัตวา, 106 จัตวา)			

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม

3.1.4.4 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการในการควบคุมการใช้สารระเหย โดยที่ปัจจุบันได้มีการนำสารระเหยหรือวัตถุหรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปมีสารระเหยผสมหรือเจือปนอยู่ ซึ่งผลิตขึ้นเพื่อใช้ในทางอุตสาหกรรมหรือทางอื่น ไปใช้สูดดม หรือวิธีอื่นใด อันก่อให้เกิดอันตรายอย่างมากแก่ผู้สูดดม โดยเฉพาะเยาวชน ประกอบกับยังไม่มีกฎหมายใช้บังคับแก่สารระเหย โดยเฉพาะสมควรที่จะดำเนินการป้องกันการใช้สารระเหยไปในทางที่ไม่ถูกต้อง และโดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความปลอดภัยสาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

มาตรา 3 บทนิยาม

“สารระเหย” หมายความว่า สารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศว่าเป็น สารระเหย

“ผลิต” หมายความว่า ทำ ผสม ปรง หรือแปรสภาพ และให้หมายความรวมถึง เปลี่ยนรูป แบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุด้วย

“ขาย” หมายความว่า รวมถึงจำหน่าย จ่าย แจก หรือแลกเปลี่ยน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในทาง การค้า หรือมิใช่เพื่อขายด้วย

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันการใช้สารระเหยตามพระราชกำหนดนี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราช กำหนดนี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาตามพระราชกำหนดนี้

มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการป้องกันการใช้สารระเหย ครอบคลุมปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็น ประธานกรรมการผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทน กระทรวงพาณิชย์อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ หรือผู้แทนอธิบดีกรมการแพทย์ หรือ ผู้แทน เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้แทนเป็นกรรมการกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง รัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน ให้รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา มอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการและให้ ผู้อำนวยการกองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเป็นกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา 9 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ให้คำแนะนำหรือความคิดเห็นต่อรัฐมนตรี

(1) การออกประกาศ

(2) การกำหนดนโยบายหรือมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันการใช้สารระเหยหรือการบำบัดรักษา

(3) การวางระเบียบว่าด้วยการบำบัดรักษาและควบคุมผู้ติดสารระเหยในสถานพยาบาล

(4) การออกกฎกระทรวงตามพระราชกำหนดนี้

(5) เรื่องอื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 12 ผู้ผลิตสารระเหยต้องจัดให้มีภาพเครื่องหมายหรือข้อความที่ภาษาชนะบรรจุ หรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยเพื่อเป็นการเตือนให้ระวังการใช้สารระเหยดังกล่าว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 13 ผู้นำเข้าสารระเหยก่อนนำออกขายต้องจัดให้มีภาพเครื่องหมายหรือข้อความที่ภาษาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหย เพื่อเป็นการเตือนให้ระวังการใช้สารระเหยดังกล่าว ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 14 สารระเหยที่ผู้ขายจะขายนั้นต้องมีภาพเครื่องหมาย หรือข้อความที่ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าได้จัดให้มีที่ภาษาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุตามมาตรา 12 หรือมาตรา 13 อยู่ครบถ้วน

มาตรา 15 ห้ามมิให้ผู้ใดขายสารระเหยแก่ผู้ที่มีอายุไม่เกินสิบเจ็ดปีเว้นแต่เป็นการขายโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 16 ห้ามมิให้ผู้ใดขาย จัดหา หรือให้สารระเหยแก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย

มาตรา 17 ห้ามมิให้ผู้ใดใช้สารระเหยบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจไม่ว่าโดยวิธีสูดดม หรือวิธีอื่นใด

มาตรา 18 ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม หรือใช้อุบายหลอกลวงให้บุคคลอื่นใช้ สารระเหยบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจ ไม่ว่าโดยวิธีสูดดม หรือวิธีอื่นใดฝ่าฝืน มาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 18 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 24)

มาตรา 31 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชกำหนดนี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกกฎกระทรวง และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้ อำนาจหน้าที่ของ รมว.อก.

- ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อดำเนินการต่างๆ ตามที่กำหนดในมาตรา 4
- ออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าสารระเหยปฏิบัติ (มาตรา 12 มาตรา 13) อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่
- เข้าไปในสถานที่ผลิตสถานที่นำเข้า สถานที่ขายหรือสถานที่เก็บสารระเหยในระหว่างเวลา ทำการ (มาตรา 19 วรรคหนึ่ง)
- มีอำนาจยึดสารระเหยภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหย หรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี (มาตรา 19 วรรคหนึ่ง)

ตารางที่ 3.3 สรุปข้อหาหลักและอัตราโทษตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

ข้อหา	อัตราโทษ
ผู้ผลิต ไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมายหรือข้อความที่ภาษาหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยตามหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวง (ม.12)	จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.22)
ผู้นำเข้าก่อนนำออกขาย ไม่จัดให้มีภาพเครื่องหมายหรือข้อความที่ภาษาบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยเพื่อเป็นการเตือนให้ระวังการใช้สารระเหยดังกล่าวฯ (ม.13)	
ขายสารระเหยที่ไม่มีภาพ เครื่องหมายหรือข้อความที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าได้จัดให้มีที่ภาษาหรือหีบห่อที่บรรจุอยู่ครบถ้วน (ม.14)	
ขายสารระเหยแก่ผู้ที่มีอายุไม่เกินสิบเจ็ดปี เว้นแต่เป็นการขายโดยสถานศึกษาฯ (ม.15)	จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.23)
ขาย จัดหาหรือให้สารระเหยแก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่า เป็นผู้คิดสารระเหย (ม.16)	จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.24)
ใช้สารระเหยบำบัดความต้องการของร่างกาย หรือจิตใจ(ม.17)	อายุเกิน 17 ปีขึ้นไป จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.24) และหรือส่งไปรับการบำบัดรักษา (ม.28) ถ้าหลบหนีจากสถานพยาบาลจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.29) หรืออายุไม่เกิน 17 ปี ไม่ต้องรับโทษให้ศาลตัดเดือนหรือส่งเข้าบำบัด (ม.26)
จงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม หรือใช้อุบาย หลอกลวงให้บุคคลอื่นเสพ (ม.18)	จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.24)
ขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปในสถานที่ผลิต สถานที่นำเข้า สถานที่ขาย และสถานที่เก็บสารระเหย เพื่อตรวจสอบและยึดสิ่งของ (ม.19)	จำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.25)

ที่มา: สำนักงานคดียาเสพติด สำนักงานอัยการสูงสุด

3.1.4.5 พระราชบัญญัติควบคุมโรคกักกัน พ.ศ. 2495³

กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้อำนาจรัฐบาลในการควบคุมโรคกักกัน คือ เครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ เมื่อเกิดสถานการณ์จำเป็น เพื่อสวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ และพระราชบัญญัติฉบับนี้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในเรื่อง ยาเสพติด คือ การควบคุมสารเคมีที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีน จำนวน 3 ชนิด คือ

(1) น้ำยาเคมีอีเทอร์ (Ether)⁴

(2) น้ำยาเคมีคลอโรฟอร์ม (Chloroform)⁵

(3) กรดแอซิติคกลีว (Glacial acetic acid) มีความบริสุทธิ์ตั้งแต่ร้อยละ 90 คิดตามอัตราส่วนน้ำหนักต่อน้ำหนัก และมีปริมาณตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไป⁶

สารเคมี 3 รายการนี้ ห้ามนำขนย้าย จำหน่าย ครอบครอง ใช้ หรือ เปลี่ยนแปลงสภาพภายในท้องที่ 13 จังหวัด เว้นแต่ได้รับหนังสืออนุญาต จากผู้ว่าราชการจังหวัดของท้องที่นั้น

สำหรับเขตควบคุม 13 จังหวัด เป็นท้องที่ที่อยู่ใกล้ชิดกับบริเวณชายแดนที่มีการผลิตเฮโรอีน และมีการขนย้ายสารเคมีผ่านชายแดน เพื่อการผลิตเฮโรอีนมาก ได้แก่จังหวัดในภาคเหนือ 8 จังหวัด และอยู่ในภาคใต้ 5 จังหวัด ดังนี้

ตารางที่ 3.4 เขตควบคุมสารเคมีที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีนตาม พ.ร.บ.ควบคุมโรคกักกัน พ.ศ. 2495

ภาคเหนือ	1. เชียงราย	2. เชียงใหม่	3. น่าน	4. พะเยา	5. แพร่
	6. แม่ฮ่องสอน	7. ลำปาง	8. ลำพูน		
ภาคใต้	1. สตูล	2. สงขลา	3. ปัตตานี	4. ยะลา	5. นราธิวาส

ที่มา: กองนิติการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

³ สำนักงาน ป.ป.ส. (ม.ป.ป.). กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับยาเสพติด. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2551 จาก <http://www1.oncb.go.th/document/p1-law28.htm>.

⁴ กฎกระทรวง ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2522) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโรคกักกัน พ.ศ. 2495.

⁵ แหล่งเดิม.

⁶ กฎกระทรวง ฉบับที่ 19 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโรคกักกัน พ.ศ. 2495.

ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อควบคุมสารกาเฟอีน ซึ่งเป็นสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนทุกจังหวัด⁷

ตารางที่ 3.5 สรุปข้อหาหลักและอัตราโทษตามพระราชบัญญัติควบคุมโคคาอีน พ.ศ. 2495

ข้อหา	ประเภทเคมีภัณฑ์	อัตราโทษ
ห้ามนำ ขนย้าย จำหน่าย ครอบครองใช้หรือ เปลี่ยนแปลงสภาพภายใน ท้องที่ 13 จังหวัด เว้นแต่ ได้รับหนังสืออนุญาตจากผู้ว่า ราชการจังหวัดของท้องที่นั้น	อีเทอร์ (Ether) คลอโรฟอร์ม (Chloroform) กรดแอซีติกกล้วน (Glacial acetic acid) มีความบริสุทธิ์ ตั้งแต่ร้อยละ 90 คิดตามอัตราส่วน น้ำหนักต่อน้ำหนัก และมีปริมาณ ตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไป	ระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบ ปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่น บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และในกรณีที่กระทำความ ผิดซ้ำ ให้ระวางโทษ เป็นทวีคูณ
ห้ามนำ ขนย้าย จำหน่าย ครอบครองใช้หรือ เปลี่ยนแปลงสภาพภายใน ท้องที่ทุกจังหวัด เว้นแต่ได้รับ หนังสืออนุญาตจากผู้ว่า ราชการจังหวัดของท้องที่นั้น	กาเฟอีน (Caffeine)	

3.1.4.6 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามนายทุนหรือตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการลักลอบค้ายาเสพติด ซึ่งมาตรการตามกฎหมายเดิมที่มีอยู่นั้นไม่สามารถนำตัวมาลงโทษได้ เพราะเกิดจากการติดขัดในเรื่องการหาพยานหลักฐานที่จะเชื่อมโยงไปถึงตัวบุคคลเหล่านั้น ในฐานะผู้กระทำผิดตามข้อหาที่มีอยู่ตามกฎหมายเดิม กฎหมายฉบับนี้ใช้กับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ระบุไว้เท่านั้น คือ

⁷ กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดให้สารกาเฟอีนเป็น โภคภัณฑ์ควบคุม และแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ควบคุมโคคาอีน พ.ศ. 2545

1. ใช้กับข้อหาผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือครอบครองเพื่อจำหน่าย รวมถึงการสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวเท่านั้น (มาตรา 3)

2. ต้องเป็นยาเสพติดที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มีจำนวน 25 ชนิด ดังต่อไปนี้

- (1) เฮโรอีน (Heroin) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1
- (2) มอร์ฟีน (Morphine) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 2
- (3) ฝิ่น (Medicinal Opium) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 2
- (4) โคคาอีน (Cocaine) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 2
- (5) อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ
ประเภท 4
- (6) อาเซทิล คลอไรด์ (Acetyl Chloride) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 4
- (7) เอทิลิดีน ไดอะเซเตต (Ethylidine Diacetate) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ
ประเภท 4
- (8) กัญชา จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 5
- (9) ไดเมทอกซีแอมเฟตามีน (Dimethoxyamphetamine, DMA) จัดเป็น
ยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1
- (10) ไดเมทอกซีโพรโมแอมเฟตามีน (Dimethoxybromoamphetamine,
DOB)
จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1
- (11) 2,5-ไดเมทอกซี-4-เอทิลแอมเฟตามีน (2, 5-dimethoxy-4-ethylampheta-
mine, DOET) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1
- (12) เมทิลีนไดออกซีแอมเฟตามีน (Methylenedioxyamphetamine, MDA)
จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1
- (13) 3,4-เมทิลีนไดออกซีเมทแอมเฟตามีน (3-4-methylenedioxy metham-
phetamine, MDMA) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1
- (14) 5-เมทอกซี-3,4 เมทิลีนไดออกซีแอมเฟตามีน (5-methoxy-3,4-
methylenedioxy amphetamine, MMDA) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1
- (15) พาราเมทอกซีแอมเฟตามีน (Paramethoxyamphetamine, PMA) จัดเป็น
ยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1

(16) ไตรเมทอกซีแอมเฟตามีน (Trimethoxyamphetamine, TMA) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1

(17) เดกซ์โทรโลเซอริไซด์ ((+)-Lysergide) หรือแอลเอสดี (LSD) หรือแอลเอสดี-25 (LSD 25) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1

(18) แอมเฟตามีน (Amphetamine) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1

(19) เดกซ์แอมเฟตามีน (Dexamphetamine) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1

(20) เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1

(21) อีเฟดรีน (EPHEDRINE) จัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ ประเภท 2

(22) คีตามีน 8 (KETAMINE) จัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ ประเภท 2

(23) ซูโดอีเฟดรีน เว้นแต่ซูโดอีเฟดรีนซึ่งเป็นส่วนผสมในตำรับยาสูตรผสมตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 และ ซูโดอีเฟดรีน ซึ่งเป็นส่วนผสมในตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 25229

(24) เฟนเตอมีน 10 (PHENTERMINE) จัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ ประเภท 2

(25) มิดาโซแลม 11 (MIDAZOLAM) จัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ ประเภท 2

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดมาตรการพิเศษ เพื่อให้ให้นำมาใช้ในการปราบปรามยาเสพติดไว้ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 มาตรการในการดำเนินคดีอาญาข้อหา “สมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” ซึ่งมาตรา 8 บัญญัติว่า “ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้นั้นสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

⁸ กฎกระทรวงฉบับที่ 7 (2545, 12 กรกฎาคม) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534.

⁹ แหล่งเดิม.

¹⁰ แหล่งเดิม.

¹¹ แหล่งเดิม.

องค์ประกอบภายนอก คือ สมคบโดยตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งน่าจะมี ความหมายเดียวกับคำว่า “สมคบ” ที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา คือ เป็นการแสดงออกซึ่ง การตกลงกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป

ส่วนองค์ประกอบภายใน คือ เจตนา และมีมูลเหตุชักจูงใจ เพื่อกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด

สำหรับมูลเหตุชักจูงใจ เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น หมายถึงการ กระทำความผิดตามที่บัญญัติในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการฯ พ.ศ.2534 ได้แก่ การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง การสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

อีกทั้งยาเสพติดทั้ง 25 ชนิด ดังกล่าว ให้รวมถึงวัตถุที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น แต่มี ชื่อหรือส่วนประกอบทางเคมีอย่างเดียวกันกับยาเสพติดดังกล่าว และเกลือใดๆ ของยาเสพติด ดังกล่าวด้วย

ความในวรรคสองของมาตรา 8 บัญญัติไว้ว่าหากได้มีการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้สมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้ (ร่วม) สมคบกันนั้นต้องระวางโทษ ตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ดังนั้น หากผู้สมคบคนใดคนหนึ่งไปกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดตามที่ได้สมคบกัน ผู้ร่วมสมคบคนอื่นๆ นั้นจะต้องรับผิดชอบในความผิดที่ผู้สมคบคนดังกล่าว ได้กระทำไปด้วย ซึ่งเป็นการบัญญัติให้บุคคลต้องรับผิดชอบในการกระทำของบุคคลอื่น (vicarious liability)

ในพระราชบัญญัติมาตรการฯ พ.ศ.2534 นี้ก็ได้กำหนดมาตรการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหา และป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจโดยมิชอบไว้ใน มาตรา 14 ความว่า “การจับกุมหรือแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 6 หรือตามมาตรา 8 ต้องได้รับอนุมัติจากเลขาธิการก่อน และเมื่อดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติแล้ว ให้รายงานให้ เลขาธิการทราบทันที

การขออนุมัติ การอนุมัติ และการรายงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ความผิดฐานสมคบนี้ แม้ยังไม่มีกระทำความผิดตามที่ได้ตกลงกันก็เป็น ความผิดสำเร็จตามกฎหมายแล้ว เพราะกฎหมายต้องการให้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถจับกุมตัวผู้สั่งการ หรือผู้อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิดมาดำเนินคดีเพื่อลงโทษให้ได้ แต่เพื่อป้องกันมิให้มีการ นำเอาข้อหานี้ไปใช้อย่างพร่ำเพรื่อ หรือใช้กลั่นแกล้งผู้บริสุทธิ์จึงกำหนดขั้นตอนการกั้นกรองไว้ โดยการจับกุมหรือแจ้งข้อหานี้จะต้องได้รับการอนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อน ตามมาตรา 14 โดย ผู้ขออนุมัติจับกุมจะต้องเป็นหัวหน้าในการสืบสวนชั้นสัญญาบัตรขึ้นไปหรือเป็นข้าราชการ

พลเรือนตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป หรือหัวหน้าพนักงานสอบสวน ส่วนผู้ขออนุมัติแจ้งข้อหาจะต้องเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน ซึ่งในการขออนุมัติจับกุมหรือแจ้งข้อหาจะต้องยื่นคำขออนุมัติพร้อมหลักฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535)

ประการที่ 2 มาตรการขยายเขตอำนาจศาล ตามปกติศาลไทยจะมีอำนาจลงโทษผู้กระทำความผิดที่กระทำความผิดในประเทศไทยเท่านั้น แต่กฎหมายนี้ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้ว่าแม้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนอกประเทศไทย ศาลไทยก็สามารถลงโทษได้ หากเข้าเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งตามมาตรา 5 ดังต่อไปนี้

(1) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

(2) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย

(3) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักร และมีได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ประการที่ 3 มาตรการริบทรัพย์สิน มาตรการนี้เป็นมาตรการพิเศษที่แยกจากหลักกฎหมายทั่วไป โดยมีลักษณะที่ผสมผสานกันระหว่างกฎหมายวิธีสบัญญัติและกฎหมายสารบัญญัติ ทั้งนี้เพื่ออุดช่องว่างของกฎหมายอาญา ซึ่งแม้จะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินไว้หลายมาตรา แต่ก็ยังไม่สามารถริบทรัพย์สินในบางลักษณะได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญา ได้ถูกตีความไว้ค่อนข้างแคบ ให้ริบได้เพียงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมาจากการกระทำความผิดในครั้งที่ถูกฟ้อง และต้องไม่ถูกเปลี่ยนสภาพไปเป็นทรัพย์สินอื่น ทั้งที่ผู้กระทำผิดนั้นอาจกระทำผิดมาหลายครั้งเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และได้รับผลประโยชน์จากการกระทำผิดนั้นเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ ในการปราบปรามยาเสพติดพบว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีมูลเหตุพื้นฐานจากการกระทำความผิดที่สำคัญที่สุด คือ ผลประโยชน์ทางการเงินหรือทรัพย์สิน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายที่บัญญัติให้มีการริบทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง หรือได้มาจากการค้ายาเสพติด เพื่อมิให้ถูกนำไปใช้เป็นปัจจัยในการดำเนินงานและเป็นการทำลายมูลเหตุจูงใจของบุคคลที่จะเข้าสู่วงจรยาเสพติดใหม่ๆ อันเป็นการป้องกันสังคมตามทฤษฎีการลงโทษ เพื่อป้องกัน (Prevention Theory) และเมื่อมีการริบทรัพย์สินจากผู้ค้ายาเสพติดแล้ว ทรัพย์สินดังกล่าวจะตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้กับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย แต่การจะดำเนินการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้ต้องเข้าหลักเกณฑ์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตาม

พระราชบัญญัตินี้ คือ การกระทำผิดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า เช่น การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองเพื่อจำหน่าย สมคบ สนับสนุนช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิด และ ยาเสพติดนั้นเป็นตัวยากำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2535) และฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ มีจำนวน 25 ชนิด เช่น เฮโรอีน ฟีน กัญชา แอมเฟตามีน (ยาบ้า) โคลเคน อีเฟรดิน แอลเอสดี และเคตามีน เป็นต้น

การริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัตินี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- 1) การริบทรัพย์สินของกลางในคดียาเสพติด ตามมาตรา 30
- 2) การริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตาม

มาตรา 29

แนวทางการบังคับใช้มาตรการริบทรัพย์สิน

(1) ลักษณะของมาตรการริบทรัพย์สินตามกฎหมายในประเทศไทย มาตรการริบทรัพย์สินที่ใช้บังคับตามกฎหมายในประเทศไทยนั้น มีหลายประเภทด้วยกัน มีทั้งประเภทกฎหมายทั่วไป เช่น ตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 32 ถึงมาตรา 35 และประเภทกฎหมายเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติแร่ พระราชบัญญัติศุลกากร

(2) แนวทางการบังคับใช้มาตรการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งจะเป็นการซ้ำซ้อนกันในการบังคับใช้มาตรการริบทรัพย์สินในคดียาเสพติด แต่ถ้าหากเราใช้หลักการตีความกฎหมายการบังคับใช้กฎหมายที่ว่าหลักกฎหมายเฉพาะย่อมยกเว้นหลักทั่วไป และนำหลักเจตนารมณ์ของกฎหมายเฉพาะหรือกฎหมายพิเศษแต่ละฉบับมาประกอบการพิจารณาใช้ดุลยพินิจในการบังคับใช้กฎหมายแล้ว เราก็จะสามารถบังคับใช้มาตรการริบทรัพย์สินได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่บัญญัติขึ้น เช่น ในกรณี รถยนต์ที่ใช้ขนยาเสพติดซึ่งเป็นของกลางที่ใช้ในการกระทำความผิด หากจะพิจารณาว่าควรใช้กฎหมายฉบับใด มาบังคับใช้ ซึ่งหากพิจารณาโดยอาศัยหลักตีความกฎหมายแล้วก็จะต้องใช้กฎหมายเฉพาะ คือ กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะกว่ากฎหมายอาญาที่เป็นกฎหมายทั่วไป แต่ในกฎหมายยาเสพติดที่เป็นกฎหมายเฉพาะก็มีถึง 2 ฉบับที่สามารถริบรถยนต์ที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ คือพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 มาตรา 102 และพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 30 ซึ่งหากจะพิจารณาคู่วัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมายทั้งสองฉบับแล้วจะเห็นว่าพระราชบัญญัติคดียาเสพติดให้โทษจะเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับยาเสพติดในลักษณะทั่วไป แต่พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 จะเป็นกฎหมายพิเศษที่เน้นมาตรการริบทรัพย์สินในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อที่

จะให้มาตรการในการปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากที่สุด และสามารถดำเนินการได้รวดเร็ว

ดังนั้น ในกรณีดังกล่าว จึงควรใช้พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาบังคับใช้จะทำให้การปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากที่สุดตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย สำหรับกรณีเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดดังกล่าวข้างต้น จะใช้กฎหมายฉบับใดบังคับใช้นั้นจะต้องพิจารณาว่าเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดนั้นเป็นการกระทำความผิดในครั้งใด ถ้าหากไม่ใช่เงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในครั้งที่จับกุม ก็จะใช้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 102 มาบังคับใช้ไม่ได้ เนื่องจากกฎหมายทั้ง 2 ฉบับมีข้อจำกัดใช้บังคับเฉพาะเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในครั้งที่จับกุมเท่านั้น ส่วนพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 29 นั้นสามารถบังคับใช้กับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไม่ว่าในครั้งใดๆ ก่อนหรือหลังคำสั่งยึดหรืออายัดสิบปี และไม่ว่าจะโอนไปที่ทอดก็ทอดก็ตาม และให้รวมถึงดอกผลของทรัพย์สินดังกล่าวด้วย จึงสามารถใช้กฎหมายดังกล่าวริบเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในครั้งก่อนๆ ได้หรือแม้จะเป็นเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในครั้งที่ถูกจับกุมก็ตาม ใช้พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 29 ริบเงินดังกล่าวได้

3.1.4.7 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ.2550

กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีรูปแบบในการจัดตั้งในลักษณะองค์กร มีความสลับซับซ้อน แตกต่างกับคดีอาญาธรรมดา และมีลักษณะพิเศษมากขึ้น โดยผู้กระทำความผิดอาศัยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย ไม่เอื้ออำนวยต่อการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

มาตรา 5 บทนิยาม

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กฎหมายว่ามาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และกฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 7 ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายแล้วแต่กรณี มีอำนาจปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

“การอำพราง” หมายความว่า การดำเนินการทั้งหลายเพื่อปิดบังสถานะหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ โดยลวงผู้อื่นให้เข้าใจไปในทางอื่น หรือเพื่อมิให้รู้ความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันสมควร ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ไปก่อนแล้วรายงานผู้มีอำนาจอนุญาตตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว

การอนุญาตและการอำพรางตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งการดำเนินการตามวรรคสามให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในกฎกระทรวงดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจด้วย

การกระทำและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการอำพรางของเจ้าพนักงานตามมาตรา 7 ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

มาตรา 8 ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายแล้วแต่กรณี มีอำนาจครอบครองหรือให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมทั้งในและนอกราชอาณาจักร เพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

ผู้ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องนั้น โดยในการมอบหมายให้คำนึงถึงระดับความรับผิดชอบของผู้ได้รับมอบหมาย

“การครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม” หมายความว่า การครอบครองชั่วคราวซึ่งยาเสพติด เพื่อส่งต่อแก่ผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดซึ่งอยู่ภายใต้ กำกับ คำสั่ง หรือการสะกดรอยติดตามของเจ้าพนักงาน ทั้งนี้การส่งต่อนั้นให้รวมถึงการนำเข้าหรือส่งออกเพื่อการส่งต่อในหรือนอกราชอาณาจักรด้วย

การอนุญาตและการอำพรางตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งการดำเนินการตามวรรคสามให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ทั้งนี้ในกฎกระทรวง ดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจด้วย

การกระทำและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการอำพรางของเจ้าพนักงานตามมาตรา นี้ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

3.2 กฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ของ ต่างประเทศ

3.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา¹²

3.2.1.1 ความเป็นมา

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เข้าเป็นภาคีสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้าน การลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 แล้วเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 1990 สำหรับกฎหมายที่ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด มีทั้งในระดับรัฐบาลกลาง (Federal Government) และในระดับ มลรัฐ (States) ซึ่งในที่นี่จะกล่าวถึงเฉพาะกฎหมายในระดับรัฐบาลกลางเท่านั้น เพราะเป็น กฎหมายที่เป็นแนวทางเดียวกับที่มลรัฐใช้ เพียงแต่นำไปดัดแปลงให้เหมาะสมกับมลรัฐของตน

กฎหมายที่รัฐบาลกลางสหรัฐใช้ในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็น ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด คือ Title ของ U.S. Code ใน Chapter 13 ว่าด้วยการป้องกันและควบคุม การใช้ยาในทางที่ผิด¹³ หรือที่นิยมเรียกว่า Controlled Substances Act (CSA) ค.ศ.1970 ซึ่งเป็น กฎหมายฉบับเดียวกับที่ใช้ในการควบคุมยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท หน่วยงาน ผู้บังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ คือ หน่วยปราบปรามยาเสพติด (Drug Enforcement Administration: DEA) สังกัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในกระทรวงยุติธรรม

3.2.1.2 สาระสำคัญของกฎหมาย

กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิต ยาเสพติด ตามกฎหมาย CSA สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

¹² แก้วตา พันธุ์ไธ. เล่มเดิม. หน้า 76-77.

¹³ Title 21, U.S. Code, Chapter 13, Drug Abuse Prevention and Control

(1) ประเภทของสารเคมีที่ถูกควบคุม¹⁴

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ควบคุมสารเคมีครบทั้ง 23 ชนิด ตามที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 กำหนดไว้ และยังคงควบคุมมากกว่าที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 กำหนดไว้ด้วยซ้ำ โดยกฎหมาย CSA ได้แบ่งประเภทสารเคมีที่ถูกควบคุมออกเป็น 2 บัญชี ได้แก่ บัญชีที่ 1 และบัญชีที่ 2¹⁵ สารเคมีในบัญชีที่ 1 ได้แก่ สารเคมีที่อัยการสูงสุดประกาศว่าเป็นสารเคมีที่ใช้เป็นสาระสำคัญในการผลิตสารภายใต้การควบคุม (Controlled Substances) ประกอบด้วยสารเคมีจำนวน 27 ชนิด ดังต่อไปนี้

Anthranilic acid	Benzyl cyanide	Ephedrine
Ergometrine	Ergotamine	N-Acetylanthranilic acid
Norpseudoephedrine	Phenylpropanolamine	Piperidine
Pseudoephedrine	3,4-Methylenedioxyphenyl-2-propanone	
Methylamine	Ethylamine	Propionic anhydride
Isosafrole	Safrole	piperonal
N-Methylephedrine	N-Methylpseudoephedrine	Nitroethane
Benzaldehyde	Hydriodic acid	Phenylacetic acid
Gamma-Butyrolactone	Red Phosphorus	White Phosphorus
Hypophosphorous acid		

สารเคมีในบัญชีที่ 2 ได้แก่ สารเคมีอื่นนอกเหนือจากสารเคมีในบัญชีที่ 1 ซึ่งอัยการสูงสุด ประกาศกำหนด ประกอบด้วยสารเคมี จำนวน 11 ชนิด ดังต่อไปนี้

Acetic anhydride	Acetone	Benzyl chloride
Ethyl ether	Potassium permanganate	Methyl Ethyl Ketone
Toluene	Iodine	Hydrochloric acid
Sulphuric acid	Methyl Isobutyl Ketone	

¹⁴ แก้วตา พันธุ์ไธ. เล่มเดิม. หน้า 78.

¹⁵ มาตรา 802 (33) , (34) และ (35)

(2) การควบคุมการผลิต และการจำหน่ายสารเคมี¹⁶

ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ปฏิบัติตามข้อ 12 วรรค 8 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 โดยการกำหนดมาตรการดังต่อไปนี้ไว้ในกฎหมาย CSA เพื่อติดตามตรวจสอบการผลิตและจำหน่ายสารเคมี ดังนี้

ก. บุคคลใดจะผลิต หรือจำหน่ายสารเคมีในบัญชีที่ 1 ต้องจดทะเบียนเป็นรายปีต่ออัยการสูงสุด และสามารถผลิต หรือจำหน่ายสารเคมีได้ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต¹⁷

ข. อัยการสูงสุดอาจอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตจำหน่ายสารเคมีในบัญชีที่ 1 หากเห็นว่าไม่ขัดต่อประโยชน์สาธารณะ โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ ดังนี้

- ผู้ขอได้ควบคุมดูแลมิให้เกิดการรั่วไหลของสารเคมีไปในทางที่ผิดกฎหมาย อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

- ผู้ขอได้ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสารเคมีทั้งของรัฐบาลกลางและของมลรัฐหรือไม่

- ผู้ขอเคยมีประวัติเรื่องการฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐบาลกลาง หรือของมลรัฐที่เกี่ยวกับยาเสพติด หรือสารเคมีมาก่อนหรือไม่

- ประสบการณ์ในอดีตของผู้ขอเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายสารเคมี

- ปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขและความปลอดภัย¹⁸

ค. อัยการสูงสุดอาจปฏิเสธ เพิกถอน หรือระงับการจดทะเบียนสารเคมีดังกล่าวได้ หากพบว่าผู้จดทะเบียนปลอมแปลงเอกสารที่ยื่นขอจดทะเบียนในสาระสำคัญ หรือถูกลงโทษตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดหรือสารเคมี หรือถูกยกเลิก หรือระงับใบอนุญาตหรือการจดทะเบียนตามกฎหมายฉบับนี้หรือตามกฎหมายของมลรัฐ¹⁹

(3) การจับบันทึกและการรายงานธุรกรรม (Transaction) ที่เกี่ยวกับสารเคมี²⁰

เพื่อปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ข้อ 12 วรรค 8 วรรค 9 ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีควบคุมมิให้ผู้ผลิต และผู้จำหน่ายครอบครองสารเคมีเกินกว่าความจำเป็นในการ

¹⁶ แก้วตา พันธุ์ไธ. เล่มเดิม. หน้า 79.

¹⁷ มาตรา 822

¹⁸ มาตรา 823 (h)

¹⁹ มาตรา 824

²⁰ แก้วตา พันธุ์ไธ. เล่มเดิม. หน้า 80.

ประกอบการ และกำหนดให้ประเทศภาคีจัดให้มีระบบติดตามความเคลื่อนไหวของสารเคมี ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ดังนั้นประเทศสหรัฐอเมริกา จึงกำหนดมาตรการ ดังต่อไปนี้ไว้ในกฎหมาย CSA

ก. ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ตัวแทน หรือนายหน้า ซึ่งทำธุรกรรม เกี่ยวกับสารเคมีทั้งในบัญชีที่ 1 และบัญชี 2 เกินกว่าปริมาณขั้นต่ำที่อัยการกำหนด ต้องจัดทำบันทึกเกี่ยวกับธุรกรรม และเก็บไว้เป็นระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่ทำธุรกรรม

- บันทึกเกี่ยวกับธุรกรรมดังกล่าวต้องประกอบด้วยรายละเอียด ได้แก่ วันที่ทำธุรกรรม, ชื่อของผู้ทำธุรกรรม, ปริมาณและลักษณะของสารเคมี รวมทั้งรายละเอียดของการจำหน่ายจ่ายโอนและอัยการสูงสุดสามารถขอเรียกตรวจและขอสำเนาบันทึกดังกล่าวได้

- ผู้ทำธุรกรรมทุกฝ่ายมีหน้าที่ต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งแสดงเอกสารเพื่อพิสูจน์ว่าตนคือใคร²¹

ข. ผู้ผลิต จำหน่าย ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ตัวแทน หรือนายหน้า ซึ่งทำธุรกรรม เกี่ยวกับสารเคมีทั้งในบัญชีที่ 1 และบัญชีที่ 2 มีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรม หรือสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ธุรกรรมซึ่งมีปริมาณสารเคมีที่ผิดปกติ, มีวิธีการจ่ายเงินหรือการจัดส่งที่ผิดปกติหรือมีพฤติกรรมอื่นที่ทำให้เชื่อว่าจะมีการฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้

- ธุรกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีลักษณะตามที่อัยการสูงสุดได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า

- การสูญหายของสารเคมีซึ่งอยู่ในความควบคุมดูแลของตนที่ผิดปกติ หรือในปริมาณมาก

- ทั้งนี้ การรายงานดังกล่าวให้กระทำในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้²²

ค. ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ตัวแทน หรือนายหน้า ซึ่งทำธุรกรรม กับบุคคลอื่นที่ไม่ถูกควบคุมตามกฎหมายฉบับนี้ โดยธุรกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับสารเคมี ประเภท ephedrine, pseudoephedrine และ phenylpropanolamine และได้ใช้ หรือพยายามจะใช้วิธีการส่งมอบทางไปรษณีย์ จะต้องรายงานธุรกรรมดังกล่าวเป็นรายเดือนต่ออัยการสูงสุด รายงานดังกล่าวต้องประกอบด้วยรายละเอียด ได้แก่ ชื่อผู้ซื้อ, ปริมาณและลักษณะของสารเคมี และที่อยู่ซึ่งสารเคมีถูกส่งไป²³

²¹ มาตรา 830 (a)

²² มาตรา 830 (b) (1)

²³ มาตรา 830 (b) (3)

ง. เมื่อได้มีการรายงานข้อมูลดังกล่าวแล้ว ให้รัฐบาลรักษาข้อมูลนั้นเป็นความลับ เว้นแต่การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ กฎหมายศุลกากร หรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศ

หากมีการฝ่าฝืน ผู้ที่ได้รับความเสียหายมีสิทธิฟ้องคดีแพ่งเพื่อเรียกวงค่าเสียหายได้ แต่ห้ามมิให้ฟ้องเจ้าหน้าที่หน่วยปราบปรามยาเสพติด (Drug Enforcement Administration: DEA)²⁴

(4) การริบและการทำลายสารเคมี

กฎหมาย CSA กำหนดให้ริบสารเคมีที่มีการนำเข้า ส่งออก ผลิต ครอบครอง จำหน่าย หรือได้มา โดยฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้ ตกเป็นของประเทศสหรัฐอเมริกา และให้อัยการสูงสุดมีอำนาจในการเก็บรักษา อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ หรือทำลายตามความจำเป็น²⁵ ซึ่งสอดคล้องกับข้อ 12 วรรค 9 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988

(5) การควบคุมการนำเข้าและการส่งออกสารเคมี

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ 12 วรรค 9 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคี ต้องมีระบบในการติดตามความเคลื่อนไหวของการค้าระหว่างประเทศเกี่ยวกับสารเคมี โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นการผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้า และผู้จำหน่ายประเทศสหรัฐอเมริกา จึงบัญญัติมาตรการดังต่อไปนี้ไว้ในกฎหมาย CSA

ก. ห้ามมิให้บุคคลใดนำเข้า หรือส่งออกสารเคมีในบัญชีที่ 1 เว้นแต่ได้จดทะเบียนต่ออัยการสูงสุดแล้ว²⁶ ในการอนุญาตการจดทะเบียนดังกล่าว ให้อัยการสูงสุดพิจารณาจากข้อมูลทำนองเดียวกับกรณีอนุญาตให้มีการผลิต หรือจำหน่ายสารเคมีในบัญชีที่ 1 และให้อุญาตได้เป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี²⁷

ข. ห้ามมิให้บุคคลใดผลิต หรือจำหน่ายสารเคมีที่ถูกควบคุม โดยเจตนาหรือรู้ว่าจะมีการลักลอบนำเข้าสารเคมีนั้นไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา

²⁴ มาตรา 830 (c)

²⁵ มาตรา 881

²⁶ มาตรา 957

²⁷ มาตรา 958

ห้ามมิให้บุคคลใด ไม่ว่าจะมิใช่สัญชาติอเมริกันหรือไม่ ซึ่งอยู่บนอากาศยานที่
เจ้าของเป็นชาวอเมริกัน หรือจดทะเบียนที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลิต จำหน่าย หรือครอบครองเพื่อ
จำหน่ายสารเคมีที่ถูกควบคุม

บทบัญญัติตามมาตรานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการผลิตและจำหน่าย
สารเคมีที่เกิดขึ้นนอกประเทศสหรัฐอเมริกา และให้ฟ้องร้องดำเนินคดีแก่บุคคลนั้นต่อศาลชั้นต้น
ที่มีเขตอำนาจเหนือบริเวณที่บุคคลนั้นเดินทางเข้าไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาหรือต่อศาลชั้นต้น
แห่ง District of Columbia²⁸

ค. ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้นำเข้าผู้ส่งออก ตัวแทน หรือนายหน้า ซึ่งจะนำเข้า
หรือส่งออกสารเคมีที่ถูกควบคุม ต้องแจ้งต่ออัยการสูงสุด ล่วงหน้าเป็นระยะเวลา 15 วัน ก่อนการ
ทำธุรกรรม

แต่บทบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับกับธุรกรรมของลูกค้าประจำ หรือผู้นำเข้า
ประจำ ซึ่งมีลักษณะอัยการสูงสุดประกาศกำหนด

อัยการสูงสุดมีอำนาจระงับการนำเข้า หรือส่งออกสารเคมี หรือยกเลิก
การเป็นลูกค้าประจำ หรือผู้นำเข้าเป็นประจำข้างต้นได้ หากมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการลักลอบนำ
สารเคมีไปใช้ในการผลิตยาเสพติด

อัยการสูงสุดมีอำนาจกำหนดให้การนำเข้าหรือส่งออกสารเคมี ต้อง
รายงานต่ออัยการสูงสุดล่วงหน้าเป็นระยะเวลา 15 วัน ก่อนการทำธุรกรรมหรืออัยการสูงสุดอาจ
ยกเว้นการแจ้งล่วงหน้าดังกล่าวสำหรับการนำเข้าหรือส่งออกที่มาจากบางประเทศ โดยให้รายงาน
เป็นครั้งคราวแทน²⁹

(6) ความผิดและบทลงโทษ³⁰

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติความผิดและบทลงโทษต่อไปนี้ไว้ใน
กฎหมาย CSA เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ 3 วรรค 1 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้าน
การลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ซึ่งกำหนดให้ประเทศ
ภาคีกำหนดให้การกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำสารเคมีไปใช้ในการผลิตยาเสพติดเป็น
ความผิดที่มีระวางโทษในอัตราที่เหมาะสม ประเทศสหรัฐอเมริกา จึงได้กำหนดความผิดและ
บทลงโทษดังต่อไปนี้ไว้ในกฎหมาย CSA

²⁸ มาตรา 959

²⁹ มาตรา 971

³⁰ แก้วตา พันธุ์ไธ. เล่มเดิม. หน้า 82-83.

ก. บุคคลใดกระทำการดังต่อไปนี้ โดยรู้อยู่ หรือโดยเจตนา ต้องระวางโทษปรับหรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี สำหรับการกระทำตามข้อ (1) และ (2) ซึ่งเกี่ยวกับสารเคมีในบัญชี 1 หรือต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี สำหรับกรณีอื่นๆ หรือทั้งจำทั้งปรับ

- นำเข้า หรือส่งออกสารเคมีที่ถูกควบคุม โดยเจตนาที่จะผลิตยาเสพติด หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท โดยฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้

- ส่งออก เป็นตัวแทน หรือนายหน้าในธุรกรรมที่เกี่ยวกับสารเคมีที่ถูกควบคุม โดยฝ่าฝืนกฎหมายของประเทศผู้ส่งออก

- นำเข้า หรือส่งออกสารเคมีที่ถูกควบคุม โดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าสารเคมีนั้นจะถูกนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติดหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทโดยฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้

- ส่งออก เป็นตัวแทน หรือนายหน้าในธุรกรรมที่เกี่ยวกับสารเคมีที่ถูกควบคุม โดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าสารเคมีนั้นจะถูกนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติดหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท โดยฝ่าฝืนกฎหมายของประเทศผู้ส่งออก

- นำเข้า หรือส่งออกสารเคมีที่ควบคุม โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติเรื่องการจดบันทึกและการรายงานตามมาตรา 971 โดยการแสดงเท็จต่ออัยการสูงสุดว่าธุรกรรมนั้นเข้าข้อยกเว้นเพื่อที่จะไม่ต้องรายงานการนำเข้าหรือส่งออกต่ออัยการสูงสุดล่วงหน้า 15 วันก่อนการนำเข้าหรือส่งออกสารเคมีนั้น

- นำเข้า หรือส่งออกสารเคมีที่ถูกควบคุม โดยฝ่าฝืนมาตรา 957 หรือมาตรา 971

- ผลิตครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายสารเคมีที่ถูกควบคุมโดยฝ่าฝืนมาตรา 959 ต้องระวางโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี สำหรับกรณี (1) หรือ (3) ซึ่งเกี่ยวข้องกับสารเคมีในบัญชีที่ 1 หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปีสำหรับกรณีอื่น หรือทั้งจำทั้งปรับ³¹

ข. บุคคลใดละเว้นไม่แจ้งต่ออัยการสูงสุดถึงการนำเข้า หรือส่งออกตามที่กำหนดในมาตรา 971 ต้องระวางโทษปรับทางแพ่งไม่เกิน 25000 เหรียญ³²

ค. บุคคลใดพยายามกระทำความผิด หรือ สมคบกันเพื่อกระทำความผิดที่กำหนดไว้ข้างต้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่ได้กระทำความผิดนั้นสำเร็จ³³

³¹ มาตรา 960

³² มาตรา 961

³³ มาตรา 963

(7) การริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด³⁴

เมื่อบุคคลใดถูกลงโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ตามกฎหมายฉบับนี้ ให้ริบทรัพย์สินต่างๆ ที่ได้มาจากการกระทำความผิดดังกล่าวทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม และให้ตกเป็นของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยไม่ต้องคำนึงถึงบทบัญญัติแห่งกฎหมายมลรัฐ³⁵ ซึ่งสอดคล้องกับข้อ 5 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีทำการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้ประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าว

หน่วยปราบปรามยาเสพติด (drug enforcement administration: dea) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบกฎหมายฉบับนี้ ได้จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะขึ้นภายในเพื่อดูแลเรื่องการควบคุมสารเคมีโดยตรง เรียกว่า office of diversion control (od) ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ทั้งเจ้าหน้าที่สืบสวน นักเคมี เกสัชกร และพนักงานเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียน รวมประมาณ 145 คน โดยมีอำนาจหน้าที่ในการประสานงานทั้งระหว่างภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม การยกเว้นและประกาศใช้ระเบียบที่เกี่ยวข้องการเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมาย การปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศการควบคุมการนำเข้าและส่งออกสารเคมีและการฝึกอบรม นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญเรื่องการควบคุมสารเคมีประจำอยู่ตามสำนักงานสาขาของหน่วยปราบปรามยาเสพติด (dea) รวมทั้งประจำการในต่างประเทศเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่บางประเทศอีกด้วย

นอกจากนี้การใช้มาตรการทางกฎหมาย ประเทศสหรัฐอเมริกาโดยร่วมกับ คณะกรรมาธิการยุโรป (European commission) และคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ (international narcotics control board: incb) ในขั้นแรกได้จัดให้มี multilateral initiative เพื่อส่งเสริมให้ประเทศต่างๆ รายงานข้อมูลเรื่องสารเคมีไปยังประเทศอื่นๆ ด้วยความสมัครใจแบบไม่เป็นทางการเพื่อช่วยในการหาธุรกรรมที่น่าสงสัยโดยในแต่ละเดือนประเทศสหรัฐอเมริกาได้แจ้งข้อมูลไปยังประเทศต่างๆ ไม่ต่ำกว่า 200 ฉบับ

เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประเทศสหรัฐอเมริกายังได้ใช้ปฏิบัติการพิเศษต่างๆ เพื่อติดตามและเฝ้าดูเครือข่ายการลักลอบนำสารเคมีไปใช้ในการผลิตยาเสพติด ได้แก่ ปฏิบัติการ “Operation Backtrack” ซึ่งเน้นติดตามบรรดาบริษัทซึ่งจำหน่ายสารเคมีที่ใช้ผลิตยาบ้าโดยฝ่าฝืนกฎหมาย โดยนับตั้งแต่เริ่มปฏิบัติการในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1997 จนถึงปี ค.ศ. 1999 ปฏิบัติการนี้ช่วยให้สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ 146 ครั้ง และ

³⁴ แก้วตา พันธุ์ไธ. เล่มเดิม. หน้า 87.

³⁵ มาตรา 853

ริบทรัพย์สินได้ถึง 9.6 ล้านเหรียญ รวมทั้งสามารถริบสารเคมีที่ใช้ผลิต Methamphetamine (ยาบ้า) ได้ในปริมาณ 9,400 ปอนด์³⁶ นอกจากนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ใช้ปฏิบัติการ “Operation purple” ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง 7 ประเทศผู้ผลิตสารเคมีประเภท potassium permanganate ซึ่งใช้ในการผลิตโคเคน โดยเฟ้ระวังการขนส่งที่มีปริมาณเกินกว่า 100 กิโลกรัมขึ้นไป เพียงแค่ช่วงเวลา 7 เดือน ปฏิบัติการนี้ส่งผลให้สามารถยับยั้งการขนส่งที่ผิดกฎหมายได้ 24 ครั้ง รวมปริมาณสารเคมีที่ยึดได้ 1.7 ล้านกิโลกรัม ซึ่งใช้ผลิตโคเคนได้มากถึง 17 ล้านกิโลกรัม³⁷

ประสิทธิภาพของมาตรการต่างๆ ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ในการควบคุมสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด สามารถพิจารณาได้จากข้อเท็จจริงต่างๆดังต่อไปนี้³⁸

ก. เพียงแค่ 3 ปีแรก หลังจากกฎหมาย CDTA มีผลใช้บังคับ ประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถทำลายแหล่งผลิตยาเสพติดได้ในปริมาณมากกว่าที่เคยทำเมื่อ 30 ปีก่อนรวมกัน และทำให้การลักลอบผลิตยาเสพติดมีปริมาณลดลงถึงร้อยละ 61

ข. ผู้กระทำความผิดได้สนองตอบอย่างรวดเร็วต่อมาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดขึ้น เช่น ภายในเดือนแรกหลังจากที่กฎหมาย CDTA มีผลใช้บังคับ เนื่องจากกฎหมาย CDTA ควบคุมสาร ephedrine ที่เป็นผง (Ephedrine powder) แต่ไม่ได้ควบคุม Ephedrine ที่อยู่ในรูปของยา เช่น เป็นเม็ด (Ephedrine tablets) ผู้กระทำความผิดจึงหันไปใช้ช่องว่างของกฎหมายดังกล่าว ส่งผลให้หน่วยปราบปรามยาเสพติด (DEA) สามารถจับกุมผู้ผลิต Methamphetamine (ยาบ้า) โดยใช้ Ephedrine ที่เป็นเม็ดได้ในจำนวนมาก นอกจากนั้น เมื่อกฎหมาย CCDAC มีผลใช้บังคับ ผู้กระทำความผิดก็พยายามหาช่องว่างของกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งไม่ควบคุมสารเคมีประเภท pseudoephedrine ที่อยู่ในรูปของยา (Pseudoephedrine tablets) ส่งผลให้ในปี ค.ศ. 1994 หน่วยปราบปรามยาเสพติดสามารถทำลายแหล่งผลิต Methamphetamine (ยาบ้า) ที่ใช้สารเคมีในลักษณะนี้ได้ถึง 28 แห่ง และในปี ค.ศ. 1995 หน่วยปราบปรามยาเสพติดสามารถเปิดโปงบริษัทยารายใหญ่ผู้ผลิต ephedrine และ pseudoephedrine ในรูปของยาเม็ด ซึ่งใช้ชื่อบริษัทอื่นอีกหลายบริษัทบังหน้า เพื่อขายยาเหล่านี้ให้กับผู้ผลิตยาบ้า ทำให้สามารถยึด pseudoephedrine tablets ปริมาณ 60 มิลลิกรัม ได้ถึง 20 ล้านเม็ด ซึ่งซื้อขายกันในราคา 180,000 เหรียญ

ค. ในช่วง ปี ค.ศ. 1989 ถึง ค.ศ. 1993 กว่าร้อยละ 80 ของแหล่งผลิตที่ถูกทำลายโดยหน่วยปราบปรามยาเสพติด (DEA) คือแหล่งผลิต Methamphetamine (ยาบ้า) ในขณะที่

³⁶ US Government. (2000). **National Drug Control Strategy: 2000 Annual Report.** p. 70.

³⁷ Ibid. p. 88.

³⁸ แก้วตา พันธุ์ไธ. เล่มเดิม. หน้า 90.

ภาพรวมของแหล่งผลิตยาเสพติดทุกชนิดมีปริมาณลดลงอันเป็นผลมาจากมาตรการทางกฎหมายในการคุมสารเคมีที่เข้มงวดขึ้น

ง. หน่วยปราบปรามยาเสพติดสามารถจับกุมผู้ลักลอบนำสารเคมีไปใช้ในการผลิตยาเสพติดได้ง่ายขึ้น เพราะกฎหมายกำหนดให้ผู้ทำธุรกรรมเกี่ยวกับสารเคมีต้องจดทะเบียนต้องจดบันทึก และต้องรายงานการทำธุรกรรมต่างๆ ต่ออัยการสูงสุด ดังตัวอย่างคดีที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1999

คดีที่เกิดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1999 เจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดสามารถจับกุมผู้ขายสินค้า และช่างทำผมได้ที่เมืองโอคลาโฮมาซิตี ข้อหากระทำความผิด 34 กระทง ทั้งข้อหาสมคบ ข้อหาจำหน่าย Pseudoephedrine โดยผิดกฎหมาย และข้อหาฟอกเงิน คดีนี้ยังโยงไปถึงการซื้อขายและขนส่ง pseudoephedrine กว่า 200 ล้านเม็ด ซึ่งมุ่งหน้าไปยังมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ผู้ต้องหาทั้งสองสามารถทำกำไรจากการกระทำความผิดดังกล่าวจำนวนหลายล้านเหรียญ และพยายามปกปิดการกระทำความผิดโดยการปลอมเอกสารเกี่ยวกับการขนส่ง และปลอมบันทึกที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับลูกค้า ในที่สุดศาลก็พิพากษาจำคุกช่างทำผมเป็นเวลา 10 ปี และปรับ 100,000 เหรียญ ส่วนผู้ขายสินค้าต้องระวางโทษจำคุกเป็นเวลา 8 ปี

คดีที่เกิดขึ้นในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1999 เจ้าหน้าที่ของหน่วยปราบปรามยาเสพติด (DEA) ได้เข้าจับกุมผู้ประกอบการ 9 แห่งใน Salt Lake County มลรัฐยูทาห์ ข้อหาจำหน่ายสารเคมีเพื่อใช้ในการผลิตยาบ้า และเมื่อทำการสอบสวนต่อไปอีก 4 เดือน ก็สามารถจับกุมผู้ต้องสงสัย ได้อีก 11 คน ข้อหาจำหน่ายสารเคมีประเภท pseudoephedrine ในปริมาณมากโดยฝ่าฝืนกฎหมายทั้งของรัฐบาลกลางและของมลรัฐ ทั้งที่ในบางกรณีเจ้าหน้าที่ได้ปลอมตัวเข้าไปซื้อสารเคมีโดยทำให้เจ้าของร้านรู้ว่าจะนำไปใช้ผลิต Methamphetamine (ยาบ้า) แต่เจ้าของร้านก็ยังขายให้

คดีที่เกิดขึ้นในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1999 เกสซกรจาก Del City มลรัฐโอคลาโฮมาถูกจับในข้อหาจำหน่าย Pseudo ephedrine โดยฝ่าฝืนกฎหมาย เจ้าของร้านขายยาได้จำหน่าย pseudoephedrine ในปริมาณกว่า 87,000 เม็ด ในช่วงเวลา 5 สัปดาห์ ทั้งที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า pseudoephedrine นั้นจะถูกนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด

ที่ผ่านมา ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญความร่วมมือระหว่างประเทศในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากการที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เข้าเป็นภาคีและได้ปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 อย่างจริงจัง และประเทศสหรัฐอเมริกาได้ริเริ่มใช้มาตรการที่แม้ไม่ได้กำหนดไว้ในอนุสัญญา แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาเห็นว่า เป็นมาตรการที่มี

ประสิทธิภาพเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับประเทศอื่นและส่งเสริมให้ประเทศอื่นนำมาตรการดังกล่าวไปใช้ รวมทั้งประเทศสหรัฐอเมริกายังมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการควบคุมสารตั้งต้นในการประชุมระหว่างประเทศทั้งในระดับสหประชาชาติ และการประชุมขององค์การนาารัฐอเมริกัน (Organization of American States: OAS) ซึ่งเป็นองค์การระดับภูมิภาคที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นสมาชิกอยู่ด้วย รวมทั้งเป็นผู้ผลักดันให้มีการจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการด้านสารเคมี (Chemical Action Task Force: CATF) ขึ้นในปี ค.ศ. 1990

นอกจากนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกายังได้ร่วมมือกับประเทศหรือภูมิภาคที่มีปัญหาร่วมกันเพื่อประโยชน์ในการควบคุมสารตั้งต้น เช่น การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศ สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปเรื่องการควบคุมสารตั้งต้น การเข้าร่วมในปฏิบัติการ “Operation Purple” การลงนามในแถลงการณ์ร่วมกันระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศเม็กซิโกเพื่อร่วมมือกันในการควบคุมสารตั้งต้น รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มละตินอเมริกาเพื่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น ประเทศอาร์เจนตินา บราซิล โคลัมเบีย และเวเนซุเอลา³⁹

3.2.2 ประเทศเยอรมนี⁴⁰

3.2.2.1 ความเป็นมา

ประเทศเยอรมนี เป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการผลิต จำหน่าย บริโภค และส่งออกสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ซึ่งประเทศเยอรมนีได้เข้าเป็นภาคีแล้วเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน ค.ศ. 1993 ดังนั้น เพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญารวมทั้งกฎระเบียบของสหภาพยุโรปที่เกี่ยวข้อง ประเทศเยอรมนีจึงยกร่างกฎหมายเพื่อควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดขึ้นเรียกว่า Precursors Monitoring Act⁴¹ ลงวันที่ 7 ตุลาคม ค.ศ. 1994 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม ค.ศ. 1995 เป็นต้นมา และควบคุมสารเคมีทั้ง 23 ชนิดครบตามที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายอนุสัญญา โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

³⁹ US Government. **National Drug Control Strategy: 2000 Annual Report.** pp. 83-86.

⁴⁰ แก้วตา พันธุ์ไร. เล่มเดิม. หน้า 93-101.

⁴¹ Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of

3.2.2.2 สารสำคัญของกฎหมาย⁴²

กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ตามกฎหมาย Precursors Monitoring Act สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(1) วัตถุประสงค์ของกฎหมาย

ก. ป้องกันการเบี่ยงเบน (Diversion) ของสารตั้งต้น (Precursor) ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

ข. กำหนดความผิดอาญาและความผิดในทางบริหารแก่การกระทำที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบของสหภาพยุโรปที่เรียกว่า Council Regulation (EEC) No. 3677/90 ซึ่งมีการปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ

(2) ความผิดอาญาและบทลงโทษ

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ 3 วรรค 1 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีกำหนดให้การกระทำต่างๆ เพื่อนำสารเคมีไปใช้ในการผลิตยาเสพติดและมีบทลงโทษในอัตราที่เหมาะสมประเทศเยอรมนี จึงบัญญัติไว้ในกฎหมายดังต่อไปนี้

ก. ห้ามมิให้ผลิต ส่งออก นำเข้า นำผ่าน จำหน่าย จัดหาให้ ซื้อ หรือได้มาด้วยวิธีใดๆ ซึ่งสารตั้งต้น หากสารตั้งต้นนั้นจะถูกนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับ

ข. กำหนดให้การพยายามกระทำความผิดอาญาทุกชนิดตามกฎหมายฉบับนี้ เป็นความผิดที่ลงโทษได้

(3) มาตรการป้องกันการเบี่ยงเบน (Diversion) ของสารตั้งต้น

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ 12 วรรค 1 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ที่กำหนดให้ประเทศภาคีดำเนินการเพื่อป้องกันมิให้มีการนำสารเคมีไปใช้ในการผลิตยาเสพติด ประเทศเยอรมนีจึงบัญญัติมาตรการดังต่อไปนี้ไว้ในกฎหมาย

ก. บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลซึ่งผลิต ซื้อขาย จำหน่าย นำเข้า ส่งออก นำผ่าน หรือเป็นตัวแทน นายหน้าในธุรกิจสารตั้งต้น มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

⁴² Section 1, 3, 239, 29, 4 and 5 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แก้วตา พันธุ์ไธ. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด : กรณีศึกษาความร่วมมืออนุภูมิภาคระหว่างประเทศลาว ประเทศพม่า และประเทศไทย. หน้า 93-100.

- ใช้ความระมัดระวังที่พึงมีในการทำธุรกิจเพื่อป้องกันการเบี่ยงเบนของสารตั้งต้นไปสู่การผลิตยาเสพติด

- แต่งตั้งให้มีผู้ดูแลการทำธุรกิจเกี่ยวกับสารตั้งต้น (Precursor Operations Supervisor) และให้แจ้งชื่อบุคคลนั้นไปยังสถาบันเภสัชกรรม (Federal Institute for Pharmaceutical and Medicinal Products)

- แจ้งไปยังหน่วยปฏิบัติการร่วม (Joint Unit) โดยไม่ชักช้าถึงพฤติการณ์อันควรเชื่อว่าสารตั้งต้นจะถูกนำไปใช้ผลิตยาเสพติด ในกรณีที่แจ้งด้วยวาจา ให้แจ้งเป็นหนังสือตามไปภายใน 3 วัน และบุคคลที่แจ้งพฤติการณ์ดังกล่าว จะไม่ต้องรับผิดทางอาญา เว้นแต่มีการให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ

ข. ผู้ดูแลการทำธุรกิจเกี่ยวกับสารตั้งต้น มีหน้าที่ดูแลให้การทำธุรกรรมเกี่ยวกับสารตั้งต้นเป็นไปตามกฎหมายฉบับนี้ และจะต้องเป็นผู้บริหาร ผู้จัดการ หรือหุ้นส่วนซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้แทนของกิจการ

(4) มาตรการในการควบคุมสารตั้งต้นประเภท 1 (Category 1)⁴³ (ที่กำหนดไว้ในกฎระเบียบของสหภาพยุโรปที่เรียกว่า Council Regulation (EEC) No. 3677/90)

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ 12 วรรค 8 และวรรค 9 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีกำหนดมาตรการในการควบคุมการผลิต จำหน่ายสารเคมี และติดตามตรวจสอบความเคลื่อนไหวของสารเคมีทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ผลิต ผู้ส่งออก และผู้จำหน่าย ประเทศเยอรมนี จึงบัญญัติมาตรการดังต่อไปนี้ไว้ในกฎหมายภายใน⁴⁴

ก. บุคคลใดจะผลิต ซื้อมาจำหน่าย หรือจัดหาให้ซึ่งสารตั้งต้นแก่บุคคลที่สาม หรือขายหรือเป็นตัวแทนนายหน้า ซึ่งสารตั้งต้นประเภท 1 ต้องยื่นขอใบอนุญาตจากสถาบันเภสัชกรรม และให้ใบอนุญาตใช้ได้เป็นการเฉพาะรายและเฉพาะสารตั้งต้นที่ระบุไว้ โดยจะโอนกันไม่ได้ หากฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปีหรือปรับ⁴⁵

⁴³ เช่น Ephedrine, Ergometrine, Ergotamine, Lysergic acid, 1-Phenyl-2-Propanone, Pseudoephedrine, N-acetylanthranilic acid, 3,4-methylenedioxyphenyl-2-propanone, Safrole, Piperonal, Isosafrole

⁴⁴ Section 7, 30, 9, 11 and 12 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แก้วตา พันธุ์ไร. เล่มเดิม. หน้าเดิม.

⁴⁵ Section 29 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

ข. ในการยื่นคำขออนุญาต ผู้ยื่นคำขอต้องแจ้งข้อมูลดังต่อไปนี้⁴⁶

- ชื่อ สกุล หรือชื่อนิติบุคคล และที่อยู่ของผู้ยื่นคำขอ
- ชื่อ สกุล และที่อยู่ของผู้ดูแลการทำธุรกิจเกี่ยวกับสารตั้งต้น (Precursor

Operations Supervisor)

- ที่ตั้งของสถานประกอบการ และชื่อถนน บ้านเลขที่
- สถานที่เก็บสารตั้งต้นและมาตรการป้องกันการเคลื่อนย้ายสารตั้งต้น

โดยไม่ได้รับอนุญาต

- ประเภทสารตั้งต้นและประเภทธุรกรรมที่เกี่ยวกับสารตั้งต้นนั้น

หากแจ้งเท็จเกี่ยวกับข้อมูลข้างต้น จะมีความผิดในทางบริหาร (Administrative offence) ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 มาร์คเยอรมัน

ค. การปฏิเสธออกใบอนุญาต สามารถทำได้ในกรณี⁴⁷

ประกอบกรณีนั้น

- ไม่มีการแต่งตั้งผู้ดูแลการทำธุรกิจเกี่ยวกับสารตั้งต้นในสถานประกอบการนั้น
- มีพฤติการณ์ว่าผู้ดูแลการทำธุรกิจเกี่ยวกับสารตั้งต้นจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความหละหลวม

ความหละหลวม

- มีพฤติการณ์อันน่าสงสัยในเรื่องความน่าเชื่อถือของผู้ดูแลการทำธุรกิจเกี่ยวกับสารตั้งต้น ผู้ยื่นคำขอ ผู้แทนนิติบุคคล ผู้ดำเนินกิจการ หรือข้อบังคับของกิจการนั้น

อนุญาตที่เพียงพอ

- ไม่มีมาตรการในการป้องกันการเคลื่อนย้ายสารตั้งต้นโดยไม่ได้รับอนุญาตที่เพียงพอ
- ไม่ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องนำขอภายในระยะเวลาที่กำหนด
- เหตุอื่นที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและมาตรการในการควบคุมดูแล

ธุรกรรมเกี่ยวกับสารตั้งต้น

ง. ในใบอนุญาตอาจมีการกำหนดเงื่อนไขบางประการได้ และใบอนุญาตสามารถถูกเพิกถอนได้ หากมิได้นำไปใช้ภายในระยะเวลา 2 ปี เว้นแต่มีเหตุผลสมควร⁴⁸

⁴⁶ Section 8 and 30 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

⁴⁷ Section 9 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

⁴⁸ Section 11 and 12 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

จ.ให้นำหลักเกณฑ์เรื่องกาขออนุญาตข้างต้นไปบังคับใช้ในกรณีที่เป็นการนำเข้า ส่งออก และนำผ่านสารตั้งต้นประเภท 1 แก่ประเทศอื่นที่มีใช้สมาชิกสหภาพยุโรป (Third Country) ด้วยโดยอนุโลม⁴⁹

ฉ. การจำหน่าย หรือจัดหาให้ซึ่งสารตั้งต้นประเภท 1 ให้ทำได้เฉพาะแก่บุคคลที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 7 หรือบุคคลที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปประเทศอื่นเท่านั้น หากฝ่าฝืน จะมีความผิดในทางบริหาร (Administrative offence) ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 มาร์คเยอรมัน⁵⁰

(5) มาตรการในการควบคุมสารตั้งต้นประเภท 2 (Category 2)⁵¹ ที่กำหนดไว้ในกฎระเบียบของสหภาพยุโรปที่เรียกว่า Council Regulation (EECC) No. 3677/90⁵²

บุคคลใดจะผลิต จำหน่าย หรือจัดหาให้ซึ่งสารตั้งต้นแก่บุคคลที่สาม หรือเป็นตัวแทนนายหน้าเกี่ยวกับสารตั้งต้นประเภท 2 ต้องจดทะเบียนต่อสถาบันเภสัชกรรม (Federal Institute for Pharmaceutil and Medicinal Products) และแจ้งสถานที่ที่ใช้ประกอบการ

หากฝ่าฝืน จะมีความผิดในทางบริหาร ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 มาร์คเยอรมัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อ 12 วรรค 8 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ที่กำหนดให้ประเทศภาคีควบคุมการผลิตและจำหน่ายสารเคมี

(6) มาตรการในการเก็บเอกสาร การปิดฉลาก และการรายงาน

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อ 12 วรรค 8 และวรรค 9 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 เพื่อช่วยในการติดตามคามเคลื่อนไหวของสารเคมี

ก. บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลซึ่งผลิต ซื้อมา จำหน่าย นำเข้า ส่งออก นำผ่าน หรือเป็นตัวแทน นายหน้าธุรกิจสารตั้งต้นประเภท 1 และประเภท 2 ภายในสหภาพยุโรป จะต้องเก็บบันทึกเกี่ยวกับแต่ละธุรกรรม โดยระบุถึงประเภทของสารตั้งต้น ปริมาณ น้ำหนัก ปริมาตรของสารตั้งต้น ชื่อและที่อยู่ของผู้ทำธุรกรรม และให้เก็บแนบกับเอกสารของลูกค้าที่แสดง

⁴⁹ Section 13 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แผลงเดิม.

⁵⁰ Section 14 and 30 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แผลงเดิม.

⁵¹ ได้แก่ Acetic anhydride, Anthranilic acid, Phenylacetic acid และ Piperidine

⁵² Section 15 and 30 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แก้วดา พันธุ์ไร. เล่มเดิม. หน้าเดิม.

ถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำสารตั้งต้นไปใช้รวมทั้งตรวจสอบว่าข้อมูลดังกล่าวตรงกับเอกสารทางธุรกรรม ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถขอเรียกตรวจได้⁵³

ข. ให้ปิดฉลากสารตั้งต้นประเภท 1 และประเภท 2 ที่วางตลาดในสหภาพยุโรปตามที่กำหนดไว้ในกฎระเบียบของสหภาพยุโรปที่เรียกว่า Council Regulation (EECC) No. 3677/90 เพื่อแสดงถึงประเภทของสารตั้งต้น⁵⁴

ค. บุคคลที่มีใบอนุญาตตามมาตรา 7 หรือบุคคลที่จดทะเบียนตามมาตรา 15 ต้องรายงานข้อมูลดังต่อไปนี้เพิ่มเติมไปยังสถาบันเภสัชกรรม (Federal Institute for Pharmaceutical and Medicinal Products) หากสารตั้งต้นแต่ละชนิดที่อยู่ในประเภท 1 และประเภท 2 ได้ถูกนำเข้า หรือส่งออก และถูกยับยั้งโดยประเทศผู้ส่งออก หรือประเทศผู้นำเข้า รวมทั้งในกรณีที่มีการจำหน่าย หรือได้มาซึ่งสารตั้งต้นดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่สถาบันเภสัชกรรมร้องขอ⁵⁵

ง. บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ส่งออกสารตั้งต้นประเภท 3⁵⁶ ตามที่กำหนดไว้ในกฎระเบียบของสหภาพยุโรปที่เรียกว่า Council Regulation (EECC) No. 3677/90 ไปยังประเทศอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกสหภาพยุโรป (Third Country) ต้องรายงานไปยังสถาบันเภสัชกรรมเกี่ยวกับสารตั้งต้นสำหรับแต่ละสถานประกอบการ

จ. ตัวแทน นายหน้า หรือคนกลางที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมสารตั้งต้นประเภท 1 และประเภท 2 ต้องรายงานไปยังสถาบันเภสัชกรรมเกี่ยวกับธุรกรรมทั้งหมดและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมดังกล่าว⁵⁷

ฉ. การรายงานในข้อ 3, 4 และ 5 ข้างต้น ให้ทำเป็นหนังสือและไปถึงปริมาณของสารตั้งต้นโดยให้ทำเป็นรายปี หากบุคคลใดฝ่าฝืนไม่รายงาน จะมีความผิดทางบริหาร (Administrative offence) ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 มาร์คเยอรมัน⁵⁸

⁵³ Section 16 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

⁵⁴ Section 17 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

⁵⁵ Section 18 (1) Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

⁵⁶ ได้แก่ Acetone , Ethyl ether , Diethyl ether ,Methyl , ethyl ketone (MEK) , Butanone , Toluene , Potassium permanganate, Sulphuric acid, Hydrochloric acid และ Hydrogen chloride

⁵⁷ Section 18 (3) Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แก้วดา พันธุ์ ไร. เล่มเดิม. หน้าเดิม.

ข. เจ้าที่มีอำนาจสามารถเรียกตรวจข้อมูลและเอกสารต่างๆ ชำงต้น หรือเข้าไปตรวจสอบสถานประกอบการหรือยานพาหนะที่ใช้ขนส่งสารตั้งต้น หรือสั่งห้ามมิให้มีการผลิต ส่งออก นำเข้า นำผ่าน หรือใช้สารตั้งต้นในบางกรณีเป็นระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน หรือในกรณีจำเป็นอาจขยายได้ไม่เกิน 1 ปี หากที่เหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการนำสารตั้งต้นนั้น ไปใช้ผลิต ยาเสพติด หากบุคคลใดไม่ให้ความร่วมมือจะมีความผิดในทางบริหาร ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 มาร์คเยอรมัน⁵⁹

(7) การริบวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

ให้ริบวัตถุทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในมาตรา 29 และ มาตรา 30 ซึ่งสอดคล้องกับข้อ 12 วรรค 9 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988

ก่อนที่จะมีกฎหมายฉบับนี้ มาตรการควบคุมสารตั้งต้นในประเทศเยอรมนีอาศัยเพียงระบบความร่วมมือระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายและอุตสาหกรรมเคมีเท่านั้น เรียกว่า ระบบการเฝ้าระวังโดยสมัครใจ (Voluntary Monitoring System) ซึ่งเกิดขึ้นมานานก่อนที่จะมีกฎหมาย Precursors Monitoring Act และครอบคลุมสารเคมีกว่า 50 ชนิด โดยเกิดขึ้นจากข้อตกลงระหว่างสมาคมอุตสาหกรรมเคมี (Association of Chemical Companies) และรัฐบาลประเทศเยอรมัน เพื่อกำหนดให้ภาคอุตสาหกรรมเคมีและเกษตรกรให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการป้องกันการรั่วไหลของสารเคมีไปใช้ในการผลิตยาเสพติด โดยการช่วยกันสอดส่องดูแลลูกค้าของตน และหากมีข้อสงสัย ก็จะไม่ทำธุรกรรมนั้น แต่จะแจ้งไปยังหน่วยปฏิบัติการร่วมระหว่างตำรวจและศุลกากร (Joint Unit) ฉะนั้น ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และประเทศเยอรมนี ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ มาโดยตลอด โดยแบ่งความสัมพันธ์ออกเป็น 3 ระดับ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับผู้ผลิตและผู้จำหน่ายรายใหญ่ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับผู้ผลิตและผู้จำหน่ายขนาดปานกลาง และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตและผู้จำหน่ายรายย่อยและร้านขายยา ซึ่งในปัจจุบันหน่วยปฏิบัติการร่วมเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลลับต่างๆ ที่ได้มา เพื่อติดตามการเคลื่อนย้ายของสารเคมีที่น่าสงสัย

นับตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1995 ซึ่งเป็นปีที่กฎหมาย Precursors Monitoring Act มีผลใช้บังคับ จนถึง ปี ค.ศ. 1999 เป็นระยะเวลากว่า 4 ปี ประเทศเยอรมนี สามารถยับยั้งการสั่งซื้อ

⁵⁸ Section 18 (5) Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

⁵⁹ Section 30 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

สารเคมีที่น่าสงสัยได้ จำนวน 226 ราย คิดเป็นปริมาณสารเคมีทั้งสิ้นจำนวน 1,560 เมตริกตัน ซึ่งหากสารเคมีจำนวนนี้รั่วไหลไปได้สำเร็จ จะสามารถนำไปผลิตยาเสพติด เช่น เฮโรอีน โคเคน แอมเฟตามีน เมทแอมเฟมิน และเอ็กซ์ตาซี ได้ถึง 712 เมตริกตัน ซึ่งในทางทฤษฎีการผลิตยาเสพติดสามารถเทียบได้กับจำนวน 5 ล้านล้าน (Billion) หน่วยการเสพ นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ยังช่วยให้ประเทศเยอรมนี สามารถสืบหาและทำลายสถานที่ผลิตยาเสพติดทั้งในประเทศและต่างประเทศได้มากกว่า 30 แห่ง ส่งผลให้องค์กรอาชญากรรมถูกทำลายลงเป็นอย่างมาก และสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้มากขึ้นกว่าแต่ก่อน โดยอาศัยเพียงความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐเท่านั้น⁶⁰

3.2.3 ประเทศบราซิล⁶¹

ประเทศบราซิลเป็นประเทศที่มีอุตสาหกรรมเคมีที่ใหญ่ที่สุดในทวีปอเมริกาใต้ และมีพรมแดนติดต่อกับประเทศผู้ผลิตโคเคนรายใหญ่ของโลก 3 ประเทศ คือ โคลัมเบีย เปรู และโบลิเวีย รวมทั้งบราซิลยังมีพรมที่ยาวและเป็นบริเวณที่ไม่ค่อยมีคนอยู่อาศัย ทำให้บราซิลมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการขนส่งยาเสพติดและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด นอกจากนี้ บราซิลยังเป็นผู้รับนำเข้าสารเคมีหลายชนิดจากทวีปเอเชีย ยุโรป และประเทศสหรัฐอเมริกา ในขณะที่ประเทศบราซิลต้องประสบปัญหาการก่ออาชญากรรมบั้งหลวงและการใช้ความรุนแรงจากนักค้ายาเสพติด

3.2.3.1 ความเป็นมา

ประเทศบราซิลเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม ค.ศ. 1991 แต่ประเทศบราซิลก็ยังไม่มีความหมายภายในรองรับครบทุกมาตราที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988⁶² สำหรับมาตรการในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดนั้น ในปี ค.ศ. 1995 สภาคองเกรสของบราซิลได้ประกาศใช้กฎหมายรัฐบาลกลางฉบับที่ 9071 ลงวันที่ 13 มีนาคม ค.ศ.1995 (Federal Law No. 9017 of 13 March 1995) ซึ่งอาศัยแนวทางในการยกร่างจากอนุสัญญาสหประชาชาติและกฎหมายแม่แบบของคณะกรรมการยาเสพติดแห่งองค์การนาารัฐอเมริกัน และในปีเดียวกันก็มีการออกกฎีกาฉบับที่ 1646 ลงวันที่ 23 กันยายน ค.ศ. 1995 (Decree No. 1646 of 26 September 1995) เพื่อกำหนดรายละเอียดของ

⁶⁰ Herbert Bayer and Andreas Maack. (1999, November). **Precursor Control in Germany.** pp. 1-8.

⁶¹ แก้วตา พันธุ์ไธ. เล่มเดิม. หน้า 101-104.

⁶² US Department of State. **International Narcotics Control Strategy Report 2000.** p. 89.

กฎหมายและมอบหมายหน้าที่ในการควบคุมสารเคมีให้อยู่ในความดูแลของหน่วยควบคุมสารตั้งต้น (Chemical Precursor Control Unit) ภายใต้แผนกยาเสพติด (Narcotics Division for Prevention and Repression: DRE) ซึ่งสังกัดกรมตำรวจ (Federal Police Department: DRF)

3.2.3.3 สารสำคัญของกฎหมาย

กฎหมายรัฐบาลกลางฉบับที่ 9071 ลงวันที่ 13 มีนาคม ค.ศ. 1995 มีสาระสำคัญประกอบด้วย

(1) ให้กระทรวงยุติธรรมภายใต้การเสนอของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้กำหนดประเภทของสารเคมีที่จะอยู่ภายใต้การควบคุม และให้กรมตำรวจเป็นหน่วยงานผู้บังคับบัญชาใช้กฎหมายในการควบคุมสารเคมี⁶³

เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน ค.ศ. 1995 กระทรวงยุติธรรมได้ประกาศประเภทสารเคมีภายใต้ การควบคุมไว้จำนวน 11 ชนิด ได้แก่ Acetone, Hydrochloric acid, Sulfuric acid, Acetic anhydride, Chloroform, Methylene chloride, Ethylic ether or Sulfuric ether, Methyl ethyl ketone, Potassium permanganate, Sodium sulphate และ Toluene ซึ่งยังไม่ครบทุกชนิดตามที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ.1988 กำหนด

(2) ผู้ผลิต เก็บรักษา บรรจุหีบห่อ ขาย วางตลาด ซื้อ ครอบครอง ขนส่ง จำหน่าย นำเข้า ส่งออก โอน นำกลับมาใช้ใหม่ และใช้สารเคมีภายใต้การควบคุมต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้⁶⁴

(3) นิติบุคคล หรือบุคคลธรรมดาซึ่งประกอบกิจการเกี่ยวกับสารเคมีภายใต้การควบคุมต้องขออนุญาตจากกรมตำรวจเป็นรายปี⁶⁵ เว้นแต่ได้รับการยกเว้น เช่น ผู้ซื้อหรือครอบครองสารเคมีในปริมาณเล็กน้อย ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามข้อ 12 วรรค 8 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988

(4) ให้ผู้ซึ่งประกอบกิจการเกี่ยวกับสารเคมีภายใต้การควบคุมรายงานข้อมูลต่อไปนี้เป็นรายเดือนต่อกรมตำรวจ แล้วแต่กรณี โดยการจดบันทึกให้กระทำเป็นรายวัน

- ปริมาณที่ผลิต

⁶³ Section 2 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แก้วดา พันธุ์อุไร. เล่มเดิม. หน้าเดิม.

⁶⁴ Section 1 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

⁶⁵ Section 4 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

- ปริมาณที่ใช้ แหล่งที่มาของสารเคมี ชนิดและปริมาณของสารเคมี
- ปริมาณที่นำกลับมาใช้ใหม่หรือแปรสภาพ แหล่งที่มาของสารเคมี

ปริมาณของสารเคมี และสิ่งที่ได้รับ

- ปริมาณและแหล่งที่มา ที่เก็บรักษา บรรจุหีบห่อ หรือ ครอบครอง
- ปริมาณ แหล่งที่มา และจุดหมายปลายทางของสารเคมีที่ขาย วางตลาด

ชื่อ ขนส่ง จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือโอน รวมทั้งหมายเลขใบส่งของ วันที่ทำธุรกรรม ชื่อและที่อยู่ของผู้ที่ทำธุรกรรม ที่อยู่ให้นำสารเคมีไปส่ง⁶⁶ ซึ่งเป็นไปตามข้อ 12 วรรค 8 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 เพื่อควบคุมการผลิต จำหน่าย และความเคลื่อนไหวของสารเคมีภายในประเทศ

(5) การนำเข้า หรือส่งออกสารเคมีภายใต้การควบคุมต้องขออนุญาตจากกรมตำรวจ⁶⁷ ซึ่งเป็นไปตามข้อ 12 วรรค 9 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสารเคมี

(6) ผู้ซึ่งประกอบกิจการเกี่ยวกับสารเคมีภายใต้การควบคุม ต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการนำสารเคมีไปใช้ในการผลิตยาเสพติดต่อกรมตำรวจทันที⁶⁸

(7) เมื่อมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ ให้ผู้ฝ่าฝืนได้รับโทษในทางบริหารดังต่อไปนี้ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อรวมกัน เช่น การริบสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่น่าสงสัย , การระงับหรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบการ , ปรับตั้งแต่ 2,000 ถึง 1,000,000 เหรียญ

ปัจจุบัน ประเทศบราซิลมีบริษัทสารเคมีมาจดทะเบียนและขออนุญาตตามกฎหมายฉบับนี้แล้วกว่า 7,000 บริษัท และกรมตำรวจต้องออกใบอนุญาต 20,000 ฉบับในแต่ละเดือน ในขณะที่บุคลากรและงบประมาณของหน่วยควบคุมสารตั้งต้นยังมีจำกัด และในอนาคตประเทศบราซิลมีแผนที่จะเพิ่มชนิดของสารเคมีภายใต้การควบคุมเป็น 25 ชนิด ทำให้ประเทศบราซิลประสบปัญหาในการตรวจสอบธุรกรรมสารเคมีว่าเป็นไปโดยถูกกฎหมายหรือไม่ และตรวจสอบว่าผู้ใช้คนสุดท้ายตรงกับที่แจ้งไว้หรือไม่ รวมทั้งจะใช้สารเคมีไปในทางถูกกฎหมายหรือไม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณของธุรกรรมที่รายงานเข้ามายังกรมตำรวจในแต่ละเดือนตามที่

⁶⁶ Section 6 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

⁶⁷ Section 9 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

⁶⁸ Section 10 Act on the Monitoring of Trade in Precursors that can be Misused for the illicit Manufacture of Narcotic Drugs. แหล่งเดิม.

กฎหมายกำหนดก็มีเป็นจำนวนมาก ซึ่งเมื่อเทียบกับบุคลากรของหน่วยควบคุมสารตั้งต้นที่มีเพียง 3 คนและอีก 38 คนเป็นเพียงฝ่ายสนับสนุน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ประเทศบราซิลโดยรวมมีกับโครงการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (United International Drugs Control Programme: UNDCP) จึงริเริ่มให้มีโครงการเพิ่มศักยภาพของประเทศบราซิลในการควบคุมสารตั้งต้น (Strengthening of Precursor Chemical Control) เพื่อพัฒนาระบบการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมสารตั้งต้นในประเทศบราซิล เสริมสร้างให้ห้องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้มแข็ง เช่น การฝึกอบรมตำรวจในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ศุลกากร รวมทั้งการสร้างระบบในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและระบบคอมพิวเตอร์ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ และในอนาคตประเทศบราซิลมีแผนงานที่จะจัดทำบันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศเพื่อนบ้านเพื่อประโยชน์ในการควบคุมสารตั้งต้นด้วย แต่อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการนี้ก็คือการสนับสนุนด้านงบประมาณบางส่วนจากรัฐบาลบราซิลและความร่วมมือของหน่วยงานในส่วนภูมิภาคซึ่งอยู่ห่างออกไประบบในการติดต่อสื่อสารยังไม่ค่อยดีนัก

3.2.4 ประเทศกัมพูชา⁶⁹

3.2.4.1 ความเป็นมา

ประเทศกัมพูชายังไม่เป็นภาคีอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988 และไม่เป็นภาคีอนุสัญญาเดี่ยวฯ ค.ศ. 1961 รวมทั้งไม่เป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971

3.2.4.2 สาระสำคัญของกฎหมาย

กฎหมายที่ประเทศกัมพูชาใช้ในการควบคุมยาเสพติด วัตถุที่ออกฤทธิ์และประสาท และสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด คือ Law on Control of Drugs, 1996 ซึ่งประกอบด้วย 111 มาตรา โดยแบ่งออกเป็น 27 หมวด และมีสาระสำคัญในเรื่องต่างๆ ดังนี้

หมวดที่ 1 การแบ่งประเภทยาเสพติด วัตถุออกฤทธิ์และสารที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด (มาตรา 1) ประกอบด้วย 4 ตาราง ได้แก่

ตารางที่ 1 พืชและสารที่ก่อให้เกิดอันตรายอย่างมากและไม่มีประโยชน์ในทางเวชกรรม ซึ่งประกอบด้วยพืชและสารที่กำหนดไว้ในตารางที่ 1 ของอนุสัญญาเดี่ยวฯ ค.ศ. 1961 บางชนิด เช่น Acetorphine, Ethorphine, Psilocybine และ Tetrahydrocannabinol

ตารางที่ 2 พืชและสารที่ก่อให้เกิดอันตรายอย่างมากแต่มีประโยชน์ในทางเวชกรรม ซึ่งประกอบด้วยพืชและสารในตารางที่ 1 และ 2 ของอนุสัญญาเดี่ยวฯ ค.ศ. 1961 บางชนิด เช่น Methadone, Morphine, Methaqualone และ ฝิ่น

⁶⁹ กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม. (2546). *มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และมาเลเซีย*. หน้า 25-33.

ตารางที่ 3 พืชและสารที่ก่อให้เกิดอันตรายและมีประโยชน์ทางเวชกรรม ซึ่งประกอบด้วยพืชและสารในตารางที่ 3 และ 4 ของอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 บางชนิด เช่น Amobarbital, Cathine, Alprazolam และ Oxazolam

ตารางที่ 4 สารซึ่งใช้ในการผลิตยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประกอบด้วยสารในบัญชีที่ 1 ของอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988 บางชนิด เช่น Ephedrine, Ergotamine, Ergotamine และ Pseudoephedrine

หมวดที่ 2 การห้ามเพาะปลูก ผลิต ใช้ จำหน่าย และค้ายาเสพติด (มาตรา 2 ถึง 13) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. ห้ามมิให้เพาะปลูกฝิ่น โคลา และกัญชาในประเทศกัมพูชา (มาตรา 2)
2. ห้ามมิให้ผลิต จำหน่าย ค้าขาย ขนส่ง เก็บรักษา ให้ ซื่อ นำเข้าส่งออก หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติด สารหรือส่วนผสมใดที่ระบุไว้ในตารางที่ 1 ในประเทศกัมพูชา (มาตรา 3)
3. ห้ามมิให้ผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงสาธารณสุข ผลิต จำหน่าย ค้าระหว่างประเทศ ใช้ หรือเสพซึ่งยาเสพติดหรือสารในตารางที่ 2 และ 3 (มาตรา 4)
4. การผลิต ขาย ซื่อ จำหน่าย หรือค้าระหว่างประเทศซึ่งสารในตารางที่ 4 ต้องปฏิบัติตาม Articles 5 ถึง 8 คือ ต้องกระทำเพื่อวัตถุประสงค์ในทางเวชกรรมและได้รับอนุญาตจากกระทรวงสาธารณสุข (มาตรา 11)

หมวดที่ 3 การวิจัยทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์ และการศึกษา (มาตรา 14)
เพื่อประโยชน์ในการวิจัยทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์ และทางการศึกษา กระทรวงสาธารณสุขอาจอนุญาตให้บุคคลธรรมดาผู้ใด ผลิต ซื่อ ส่งออก ใช้ หรือเก็บรักษาซึ่งพืช สาร และส่วนผสมในตารางที่ 1, 2 หรือ 3 ในปริมาณเท่าที่จำเป็นแก่การใช้

หมวดที่ 4 การตรวจสอบโดยกระทรวงสาธารณสุข (มาตรา 15)

หมวดที่ 5 โทษ (มาตรา 16 ถึง 17)

หมวดที่ 6 การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (มาตรา 18 ถึง 22)

1. การโอนเงินระหว่างประเทศเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงการคลัง ต้องรายงานไปยังธนาคารชาติของกัมพูชา โดยระบุถึงจำนวนเงิน ซื่อและที่อยู่ของผู้ส่งและผู้รับ

2. บุคคลหรือนิติบุคคลใดได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจการแลกเปลี่ยนเงินตรา ต้องสอบถามให้ลูกค้าแสดงตนโดยตรวจสอบจากเอกสารที่มีรูปถ่าย ก่อนเข้าทำธุรกรรมที่มีมูลค่าเกินกว่าที่ทางการกำหนด รวมทั้งต้องบันทึกการทำธุรกรรมตามลำดับก่อนหลัง โดยระบุถึงชื่อ นามสกุล และที่อยู่ของลูกค้า และให้เก็บบันทึกนั้นไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

3. ผู้เล่นการพนันใดซื้อ นำเหรียญ แลกเหรียญ หรือตัว หรือชำระหนี้ในการเล่นการพนันเกินมูลค่าที่กระทรวงการคลังกำหนด ให้สถานกาสิโนสอบถามเพื่อให้ลูกค้าแสดงตนและแสดงเอกสารที่มีรูปถ่าย รวมทั้งให้บันทึกการทำธุรกรรมตามลำดับก่อนหลังโดยระบุถึงชื่อนามสกุล และที่อยู่ของลูกค้า และให้เก็บบันทึกนั้นไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

4. ให้สถาบันการเงินสอบถามให้ลูกค้าแสดงตนก่อนเข้าทำธุรกรรมและให้สังเกตว่ามีธุรกรรมที่น่าสงสัยเกิดขึ้นหรือไม่ และให้เก็บบันทึกเกี่ยวกับลูกค้าและธุรกรรมทุกประเภทไว้ ตลอดจนสถาบันการเงินต้องจัดให้มีการฝึกอบรมพนักงานของตนเพื่อให้ความร่วมมือในการต่อต้านการฟอกเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด

หมวดที่ 7 การติดตามและการรายงานการฟอกเงิน (มาตรา 23 ถึง 28)

1. ให้สถาบันการเงิน และบุคคลซึ่งประกอบอาชีพที่ต้องดำเนินการควบคุมหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายเงินทุน รายงานจำนวนเงินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ไปยังพนักงานอัยการ โดยทันที และพนักงานอัยการจะสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมไปยังคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 25 เพื่อทำการชี้ขาดต่อไป

2. ให้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งตามมาตรา 25 เพื่อทำหน้าที่ต่อต้านการฟอกเงิน ภายใต้การบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี โดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

3. คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมได้ไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง หากภายในเวลาดังกล่าวยังไม่สามารถหาที่มาของเงินได้ ผู้พิพากษาซึ่งเป็นหัวหน้าศาลที่มีเขตอำนาจโดยคำร้องขอของพนักงานอัยการ อาจสั่งอายัดเงิน บัญชี หรือเช็คดังกล่าวได้

4. บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งรายงานการทำธุรกรรมโดยสุจริต ย่อมไม่อาจถูกฟ้องร้องไม่ว่าทางแพ่ง ทางอาญา หรือในความผิดเกี่ยวกับการรักษาความลับในวิชาชีพถึงแม้ว่าในภายหลัง ผลการสอบสวนหรือคำพิพากษาของศาลจะชี้ว่ารายงานนั้นไม่มีมูลก็ตาม

หมวดที่ 8 โทษหากฝ่าฝืนไม่รายงานการทำธุรกรรม (มาตรา 29)

หมวดที่ 9 โทษทางวิชาชีพ (มาตรา 30)

หมวดที่ 10 ความผิดและโทษ (มาตรา 31 ถึง 40)

1. ความผิดและโทษเกี่ยวกับยาเสพติดในตารางที่ 1 และ 2

1) บุคคลใดเจตนาฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้เรื่องการเพาะปลูกพืชเสพติดเพื่อการค้า การผลิต หรือการแปรรูปยาเสพติด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สิบล้านเรียลถึงห้าสิบล้านเรียล

2) บุคคลใดเจตนาฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้เรื่องการส่งออก นำเข้าการขนส่งระหว่างประเทศซึ่งยาเสพติดที่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สิบล้านเรียลถึงห้าสิบล้านเรียล

3) บุคคลใดจัดตั้งและควบคุมดูแลกลุ่มผู้กระทำความผิด หรือให้การสนับสนุนทางการเงินแก่กลุ่มผู้กระทำความผิด เพื่อให้กระทำความผิดในมาตรา 30 ถึง 33 และ 39 ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าสิบล้านเรียลถึงหนึ่งร้อยล้านเรียล

4) บุคคลต่อไปนี้ ต้องระวางโทษตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่ห้าสิบล้านเรียลถึงสิบล้านเรียล หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในการเสพยาเสพติดและส่งผลให้เกิดอันตรายร้ายแรง เช่น เจ้าของที่ดิน ผู้ดูแลสถานบันเทิง ร้านอาหาร หรือที่สาธารณะอื่นๆ
- บุคคลซึ่งรู้อยู่ก่อนแล้วแต่ยังออกใบสั่งยาเพื่อให้มีการเสพยาซึ่งก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรง
- บุคคลซึ่งละเว้นไม่เตือนให้ผู้บริโภคทราบว่ามีกาใส่ยาอันตรายลงไปในอาหารและเครื่องดื่ม

5) บุคคลใดขาย หรือจัดให้ซึ่งยาอันตรายแก่บุคคลอื่นเพื่อเสพ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งล้านเรียลถึงห้าสิบล้านเรียล หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. ความผิดและโทษเกี่ยวกับยาอันตรายในตารางที่ 3 บุคคลใดฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้เกี่ยวกับยาอันตรายในตารางที่ 3 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปีหรือปรับตั้งแต่สิบล้านเรียลถึงห้าสิบล้านเรียล หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. ความผิดและโทษเกี่ยวกับสารในตารางที่ 4 บุคคลใดฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับสารในตารางที่ 4 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สิบล้านเรียลถึงห้าสิบล้านเรียล หรือทั้งจำทั้งปรับ

หมวดที่ 11 บทบัญญัติทั่วไปในเรื่องความผิด (มาตรา 41 ถึง 46)

หมวดที่ 12 เหตุเพิ่มโทษ (มาตรา 47)

หมวดที่ 13 กฎหมายยกเว้นความผิดหรือลดโทษให้กับผู้ที่กลับใจ (มาตรา 48 ถึง 49)

หมวดที่ 14 การลงโทษและมาตรการเสริม (มาตรา 50 ถึง 59) ได้แก่ บทบัญญัติเรื่องการริบทรัพย์สินชั่วคราว การริบทรัพย์สินเด็ดขาด และการริบที่เป็นคุณพินิจของศาล รวมทั้งการขาย การเก็บรักษาทรัพย์สินที่ริบมาและกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

หมวดที่ 15 โทษอื่นๆ (มาตรา 60 ถึง 61)

หมวดที่ 16 มาตรการเสริม (มาตรา 62)

หมวดที่ 17 บทบัญญัติพิเศษเรื่องวิธีพิจารณา (มาตรา 63 ถึง 65) ซึ่งว่าด้วยเรื่องเขตอำนาจศาล อายุความ การยึดทรัพย์

หมวดที่ 18 บทบัญญัติเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน (มาตรา 66 ถึง 76) เช่น การจับ การค้น การตรวจสิ่งติดต่อดสื่อสารทางไปรษณีย์ การตรวจค้นร่างกาย การเข้าถึงบัญชีธนาคาร การดักฟัง การตรวจระบบคอมพิวเตอร์

หมวดที่ 19 การปิดชั่วคราว (มาตรา 77)

หมวดที่ 20 การบังคับให้บุคคลเข้าร่วมในกระบวนการพิจารณา (มาตรา 78)

หมวดที่ 21 การบังคับโทษ (มาตรา 79 ถึง 81)

หมวดที่ 22 การเก็บรักษาและทำลายยาเสพติดและสารที่ถูกริบ (มาตรา 82 ถึง 85)

หมวดที่ 23 การจัดหาสารเคมีเป็นพิษให้ผู้เยาว์สุดคม (มาตรา 86)

หมวดที่ 24 มาตรการต่อต้านการใช้ยาในทางที่ผิด (มาตรา 87 ถึง 99) ได้แก่ มาตรการในการบำบัดรักษา มาตรการในการปราบปราม

หมวดที่ 25 ความร่วมมือระหว่างประเทศ (มาตรา 100 ถึง 108) ซึ่งมีสาระสำคัญใน 2 เรื่อง คือ เรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และความร่วมมือทางการศาล โดยในกรณีที่ไม่ มีสนธิสัญญาระหว่างกัน หรือในกรณีที่สนธิสัญญาไม่ได้กำหนดไว้ ให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้

1. การส่งผู้ร้ายข้ามแดน

1) รัฐบาลกัมพูชาสามารถปฏิเสธไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ หากศาลของกัมพูชาเห็นว่าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะก่อให้เกิดการดำเนินคดีโดยอาศัยเหตุผลในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ หรือความคิดเห็นทางการเมืองของบุคคลนั้น

2) เว้นแต่มีการตกลงกันเป็นอย่างอื่น ให้รัฐบาลกัมพูชานำเรื่องขึ้นสู่ศาลในกรณีที่รัฐบาลกัมพูชาปฏิเสธไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดน เนื่องจากความผิดนั้นกระทำในดินแดนกัมพูชา หรือบนเรือซึ่งชักธงกัมพูชา หรืออากาศยานที่จดทะเบียนตามกฎหมายกัมพูชา หรือความผิดนั้นกระทำโดยคนชาติกัมพูชา หรือผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดได้กระทำความผิดในดินแดนกัมพูชา

2. ความร่วมมือทางการศาลกรณีความผิดตามหมวดที่ 10 และ 11 ศาลกัมพูชาอาจมอบหมายให้ศาลที่มีอำนาจของต่างประเทศ หรือได้รับมอบหมายจากศาลของต่างประเทศ ให้ดำเนินการต่างๆ เช่น

- รวบรวมพยานหลักฐานหรือคำให้การบุคคล
- ค้นและยึด
- ตรวจสอบวัตถุและสถานที่

- ออกเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาที่ได้รับการรับรองว่าถูกต้องแท้จริง เช่น หลักฐานทางการเงิน เอกสารทางบัญชี เอกสารทางธุรกิจต่างๆ

- นำมาหรือจัดหาให้ซึ่งยานบุคคล ยานผู้เชี่ยวชาญหรือยานอื่นๆ
- สืบหาทรัพย์สิน หรืออุปกรณ์เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยาน

หลักฐาน

- ยึดทรัพย์สินชั่วคราว
- สอบสวนผู้ต้องหาในคดีอาญา เป็นต้น

หมวดที่ 26 การประสานงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (มาตรา 109 ถึง 110) ซึ่งกำหนดให้ National Anti-Drug Agency เป็นผู้บังคับใช้นโยบายของรัฐบาล ในการต่อต้านการใช้จ่ายในทางที่ผิด โดยมีโครงสร้างและภารกิจตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้ผู้อำนวยการหน่วยต่อต้านยาเสพติด (Director of Anti-Drug Service) สังกัดกระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อประโยชน์ในการติดตามและป้องกันการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานต่างๆทั้งในและต่างประเทศ

หมวดที่ 27 บทส่งท้าย (มาตรา 111)

3.2.5 ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

3.2.5.1 ความเป็นมา

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาด้านยาเสพติดทั้ง 3 ฉบับต่อไปนี้แล้ว คือ อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด ค.ศ. 1961 อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้า ยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988

3.2.5.2 สาระสำคัญของกฎหมาย

กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไข เมื่อปี ค.ศ. 1997 ในหมวดที่ 7 ว่าด้วยการกระทำความผิด อาชญาฐานลักลอบนำเข้า ส่งออก ขนส่ง และผลิตยาเสพติด ซึ่งประกอบด้วย 11 มาตรา ตั้งแต่มาตรา 347 ถึงมาตรา 357 โดยสามารถสรุปสาระสำคัญของกฎหมายได้ ดังนี้

มาตรา 347 มีสาระสำคัญดังนี้

1. บุคคลใดลักลอบนำเข้า ส่งออก ขนส่ง หรือผลิตยาเสพติด ไม่ว่าในปริมาณ เท่าใด มีความผิดและต้องรับโทษทางอาญา

2. ผู้ที่ลักลอบนำเข้า ส่งออก ขนส่ง หรือผลิตยาเสพติดในกรณีต่อไปนี้ ต้อง ระวังโทษจำคุกสิบห้าปี หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต และริบทรัพย์สิน

1) ผู้ที่ลักลอบนำเข้า ส่งออก ขนส่ง หรือผลิตฝิ่นไม่น้อยกว่าหนึ่งพันกรัม หรือเฮโรอีนหรือ methylaniline ไม่น้อยกว่าห้าสิบกกรัม หรือยาเสพติดชนิดอื่นในปริมาณมาก

2) ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มผู้กระทำความผิดที่ลักลอบนำเข้าส่งออก ขนส่ง หรือผลิตยาเสพติด

3) ผู้ที่ใช้อาวุธในการลักลอบนำเข้า ส่งออก ขนส่ง หรือผลิตยาเสพติด

4) ผู้ที่ใช้ความรุนแรงเพื่อขัดขวางการตรวจ การควบคุมตัว หรือการจับกุม หรือ

5) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

3. บุคคลใดลักลอบนำเข้า ส่งออก ขนส่ง หรือผลิตฝิ่น ตั้งแต่สองร้อยกรัมขึ้นไป แต่ไม่ถึงหนึ่งพันกรัม หรือเฮโรอีนหรือ methylaniline ตั้งแต่สิบกกรัมขึ้นไป แต่ไม่ถึงห้าสิบกกรัม หรือยาเสพติดชนิดอื่นในปริมาณใกล้เคียงกัน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีขึ้นไปและปรับ

4. บุคคลใดลักลอบนำเข้า ส่งออก ขนส่ง หรือผลิตฝิ่นน้อยกว่าสองร้อยกรัม หรือเฮโรอีนหรือ methylaniline น้อยกว่าสิบกกรัม หรือยาเสพติดชนิดอื่นในปริมาณน้อยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือกักขัง หรือการควบคุมดูแลโดยสาธารณสุข และปรับแต่ถ้ามีพฤติการณ์รุนแรง จะต้องระวางโทษตั้งแต่สามปีถึงเจ็ดปี และปรับ

5. บุคคลใดใช้หรือสนับสนุนให้ผู้เยาว์กระทำความผิด หรือกระทำความผิดซ้ำ จะต้องระวางโทษหนักขึ้น

มาตรา 348 มีสาระสำคัญดังนี้

1. บุคคลใดครอบครองฝิ่นตั้งแต่หนึ่งพันกรัมขึ้นไป หรือเฮโรอีนหรือ methylaniline ตั้งแต่ห้าสิบกกรัมขึ้นไป หรือยาเสพติดชนิดอื่นในปริมาณมาก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีขึ้นไป หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับ

2. บุคคลใดครอบครองฝิ่นตั้งแต่สองร้อยกรัมขึ้นไปแต่ไม่ถึงหนึ่งพันกรัม หรือเฮโรอีนหรือ methylaniline ตั้งแต่สิบกกรัมขึ้นไปแต่ไม่ถึงห้าสิบกกรัม หรือยาเสพติดชนิดอื่นในปริมาณใกล้เคียงกัน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือกักขัง หรือการควบคุมดูแลโดยสาธารณสุข และปรับ แต่ถ้ามีพฤติการณ์รุนแรง จะต้องระวางโทษตั้งแต่สามปีถึงเจ็ดปี และปรับ

มาตรา 349 มีสาระสำคัญดังนี้

1. บุคคลใดปกป้องผู้กระทำความผิดฐานลักลอบนำเข้า ส่งออก ขนส่ง หรือผลิตยาเสพติด หรือให้ที่อาศัย ยักยัก หรือปิดบังผู้กระทำความผิดดังกล่าว ยาเสพติด หรือทรัพย์สินหรือรายได้จากการกระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือกักขัง หรือการควบคุมดูแลโดยสาธารณสุข และปรับ แต่ถ้ามีพฤติการณ์รุนแรง จะต้องระวางโทษไม่เกินสิบปี

2. เจ้าหน้าที่ด้านยาเสพติด หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลซึ่งปกป้องหรือปิดบังผู้กระทำความผิดฐานลักลอบนำเข้า ส่งออก ขนส่ง หรือผลิตยาเสพติด จะต้องระวางโทษหนักขึ้น

3. ผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดข้างต้นถือว่าเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดฐานลักลอบนำเข้าส่งออก ขนส่ง หรือผลิตยาเสพติดเสียเอง และรับโทษเท่ากับเป็นผู้กระทำความผิดดังกล่าว

มาตรา 350 มีสาระสำคัญดังนี้

1. บุคคลใดลักลอบขนส่ง นำเข้า ส่งออก ซื้อมา หรือขายสาร Acetic anhydride, Ether, Chloroform หรือวัตถุอื่นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือกักขัง หรือการควบคุมดูแลโดยสาธารณสุข และปรับ แต่ถ้าสารนั้นมีปริมาณมาก จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับ

2. บุคคลใดจัดหาให้ซึ่งสารในวรรคก่อน โดยรู้อย่างชัดแจ้งว่าบุคคลนั้นจะนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด ถือว่าเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดเสียเอง และรับโทษเท่ากับผู้ผลิตยาเสพติด

มาตรา 351 มีสาระสำคัญดังนี้

1. บุคคลใดเพาะปลูกพืชเสพติด เช่น ฝิ่น กัญชา บุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องกำจัดพืชดังกล่าว และในกรณีต่อไปนี้จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือกักขัง หรือควบคุมดูแลโดยสาธารณสุข และปรับ

- เพาะปลูกฝิ่นตั้งแต่ห้าร้อยต้นแต่ไม่ถึงสามพันต้น หรือพืชเสพติดชนิดอื่นในปริมาณใกล้เคียงกัน

- เพาะปลูกพืชเสพติดอีกหลังจากที่เจ้าหน้าที่เข้ามาจัดการแล้ว

- ซักขังไม่ยอมกำจัดพืชเสพติดนั้น

2. บุคคลใดเพาะปลูกฝิ่นตั้งแต่สามพันต้นขึ้นไป หรือพืชเสพติดอื่นในปริมาณใกล้เคียงกัน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป และปรับ หรือริบทรัพย์สิน

3. บุคคลที่ปลูกพืชเสพติด แต่สมัครใจกำจัดพืชดังกล่าวก่อนทำการเก็บเกี่ยว อาจได้รับการยกเว้นโทษ

มาตรา 352 มีสาระสำคัญดังนี้

บุคคลใดลักลอบซื้อมา ขาย ขนส่ง นำมา หรือครอบครองเมล็ด หรือต้นอ่อนของพืชเสพติด เช่น ฝิ่น ซึ่งยังสามารถเจริญเติบโตได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือกักขัง หรือการควบคุมดูแลโดยสาธารณสุข แต่ถ้ามีพฤติการณ์รุนแรง จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงเจ็ดปี และปรับ

มาตรา 353 มีสาระสำคัญดังนี้

1. บุคคลใดหลอกลวง ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนบุคคลอื่นให้นำยาเสพติดเข้าสู่ร่างกาย หรือนิยายาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือกักขัง หรือการควบคุมดูแลโดยสาธารณสุข แต่ถ้ามีพฤติการณ์รุนแรง จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงเจ็ดปี และปรับ

2. บุคคลใดบังคับให้บุคคลอื่นนำยาเสพติดเข้าสู่ร่างกาย หรือนิยายาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับ

3. บุคคลใดหลอกลวง ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนผู้เยาว์ให้นำยาเสพติดเข้าสู่ร่างกาย หรือนิยายาเสพติด ต้องระวางโทษหนักขึ้น

มาตรา 354 มีสาระสำคัญดังนี้

บุคคลใดให้สถานที่แก่บุคคลอื่นเพื่อนำยาเสพติดเข้าสู่ร่างกาย หรือนิยายาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือกักขัง หรือการควบคุมดูแลโดยสาธารณสุข

มาตรา 355 มีสาระสำคัญดังนี้

บุคคลใดได้รับอนุญาตตามกฎหมายในการผลิต ขนส่ง ควบคุมดูแล หรือใช้ประโยชน์ยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ ลักลอบนำยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์นั้นให้แก่บุคคลเพื่อเสพหรือนิยายาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือกักขัง และปรับ แต่ถ้ามีพฤติการณ์รุนแรง จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงเจ็ดปี และปรับ ถ้าบุคคลที่ได้รับอนุญาตนั้นลักลอบนำยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ให้แก่ผู้ลักลอบนำเข้า หรือส่งออกยาเสพติด เพื่อหากำไรหรือเพื่อให้บุคคลอื่นเสพต่อ จะต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 347

มาตรา 356 มีสาระสำคัญดังนี้

บุคคลที่เคยอดังโทษฐานลักลอบนำเข้า ส่งออก ขนส่ง ผลิต หรือครอบครองยาเสพติดผู้ใด กระทำความผิดซ้ำ ต้องระวางโทษหนักขึ้น

มาตรา 357 มีสาระสำคัญดังนี้

คำว่า “ยาเสพติด” ตามกฎหมายนี้ หมายถึง ฟีน เฮโรอีน methylaniline (Ice) มอร์ฟีน กัญชา โคเคน หรือยาเสพติดชนิดอื่น และวัตถุออกฤทธิ์ที่สามารถทำให้ติดได้และถูกกำหนดให้อยู่ภายใต้การควบคุมโดยรัฐบาล

3.2.6 ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3.2.6.1 ความเป็นมา

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด ค.ศ. 1961 และอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

ค.ศ.1971 แล้ว ต่อมาในปี ค.ศ. 2004 สปป. ลาว ยังได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988

เดิมกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดและสารตั้งต้นอยู่ในกฎหมายอาญา มาตรา 135 ต่อมาในปี ค.ศ. 2008 สปป.ลาว ได้ออกกฎหมายควบคุมยาเสพติดและสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ เรียกว่ากฎหมายว่าด้วยยาเสพติดจำนวน 1 ฉบับ และได้ออกกฎหมายกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษไว้ในมาตรา 146 ของกฎหมายอาญ่อีก 1 ฉบับ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2008 ทั้ง 2 ฉบับ

3.2.6.2 สารสำคัญของกฎหมาย

กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดของ สปป.ลาว

มาตรา 2 มีสาระสำคัญคือ ยาเสพติดหมายถึง สารกระตุ้นหรือสารระงับระบบประสาทที่ได้มาจากพืชที่ให้สารเสพติดหรือจากการสังเคราะห์สารเคมีซึ่งเมื่อเสพแล้วจะมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตประสาท และจะทำให้มีความต้องการขึ้นเรื่อย ๆ

มาตรา 3 (1) มีสาระสำคัญคือ สารเคมีต้นหมาย สารเคมีที่นำไปใช้เพื่อผลิตยาเสพติด

มาตรา 16 มีสาระสำคัญ คือ การควบคุมยาเสพติดและสารเคมีมีระบบการควบคุม ดังนี้

1. การควบคุมการผลิตและการปรุงแต่ง
2. การควบคุมการซื้อขายจำหน่าย ครอบครองเก็บรักษา นำเข้า ส่งออก ขนส่ง และนำผ่าน
3. การควบคุมการนำไปใช้

มาตรา 17 มีสาระสำคัญคือ การผลิตและการปรุงแต่งยาเสพติดและสารเคมีที่ถูกลงควบคุมซึ่งมีความจำเป็นในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข วิทยาศาสตร์ การทดลองการอุตสาหกรรม การเกษตร จะต้องมีการควบคุมตรวจตราจากองค์กรที่เกี่ยวข้องของรัฐ

มาตรา 31 มีสาระสำคัญ คือ การดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาแต่จะต้องยึดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดด้วย

กฎหมายอาญาของ สปป.ลาว

มาตรา 146 มีสาระสำคัญ คือ บุคคลใดหากผลิตค้าขายจำหน่ายหรือมียาเสพติดไว้ในครอบครอง นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน สปป.ลาว เช่นเฮโรอีน มอร์ฟิน โคลเคน ยาอี ยาบ้า สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด จะถูกลงโทษดังต่อไปนี้

(1) ถ้าน้ำหนักต่ำกว่า 100 กรัม จะถูกลงโทษจำคุกตั้งแต่ 10-15 ปี และปรับตั้งแต่ 50 – 100 ล้านบาท และจะถูกริบทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้

(2) ถ้าน้ำหนักตั้งแต่ 100-300 กรัม จะถูกลงโทษจำคุกตั้งแต่ 15-20 ปี และปรับตั้งแต่ 100-500 ล้านบาท และจะถูกริบทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้

(3) ถ้าน้ำหนักเกิน 300-500 กรัม จะถูกลงโทษจำคุกเกิน 20 ปี – ตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 500-1,000 ล้านบาท และจะถูกริบทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ ถ้าน้ำหนักเกิน 500 กรัม จะถูกลงโทษประหารชีวิต

3.2.7 ประเทศสหภาพมา⁷⁰

3.2.7.1 ความเป็นมา

ประเทศสหภาพมาเป็นภาคีสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด ค.ศ. 1961 อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 แล้วทั้งสามฉบับ อย่างไรก็ตามในการเข้าเป็นภาคีสัญญาฯ ค.ศ. 1988 ประเทศสหภาพมาได้ตั้งข้อสงวนไว้ 2 ประการ คือ เรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และเรื่องการระงับข้อพิพาท

3.2.7.2 สาระสำคัญของกฎหมาย

กฎหมายที่ประเทศพม่าออกมาเพื่อบังคับใช้อนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988 คือ Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Law, 1993 ซึ่งประกอบด้วย 31 มาตรา โดยมีสาระสำคัญดังนี้

หมวดที่ 1 ว่าด้วยคำนิยามของคำต่างๆ

หมวดที่ 2 ว่าด้วยวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่

1. เพื่อป้องกันอันตรายจากยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์
2. เพื่อบังคับใช้อนุสัญญาสหประชาชาติฯ ค.ศ. 1988
3. เพื่อให้ความรู้และการศึกษาเรื่องอันตรายของยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์

ตลอดจนให้การบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ที่ใช้ยาเสพติด

4. เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์

5. เพื่อให้ความร่วมมือกับประเทศภาคีสัญญาสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศ และองค์การระดับภูมิภาคในเรื่องยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์

หมวดที่ 3 ว่าด้วยการก่อตั้งหน่วยงานกลางด้านยาเสพติด (Central Committee for Drug Abuse Control: CCDAC)

⁷⁰ กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม. เล่มเดิม. หน้า 137-139.

หมวดที่ 4 ว่าด้วยการก่อตั้งคณะทำงาน แผนก และคณะกรรมการในระดับภูมิภาค เช่น คณะทำงานด้านการปลูกพืชทดแทน คณะทำงานด้านการควบคุมสารตั้งต้น แผนกการบังคับใช้กฎหมาย แผนกความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

หมวดที่ 5 ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนและการลงทะเบียนผู้เสียหายเสพติด ซึ่งกำหนดให้ผู้เสียหายเสพติดต้องมาขึ้นทะเบียนต่อกระทรวงสาธารณสุข หรือศูนย์การแพทย์ เพื่อรับการบำบัด

หมวดที่ 6 ว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งกำหนดให้กระทรวงสวัสดิการสังคม และกระทรวงมหาดไทยดูแลเรื่องการฟื้นฟู รวมทั้งติดตามดูแลผู้เสียหายเสพติดภายหลังการฟื้นฟู (Aftercare)

หมวดที่ 7 ว่าด้วยการค้น การจับ การยึด และของกลาง

หมวดที่ 8 ว่าด้วยความผิดและบทลงโทษ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ผู้ใดละเว้นไม่ขึ้นทะเบียนการใช้ยาเพื่อการรักษาพยาบาล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงห้าปี
2. ผู้ใดทำการเพาะปลูก ครอบครอง ขนส่ง จำหน่าย นำผ่าน โอนเปลี่ยนมือ หรือบังคับให้บุคคลใดใช้ยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับ
3. ผู้มีหน้าที่ในธนาคารและสถาบันการเงินใด ทำการโอนเปลี่ยนมือซึ่งบัญชี ทำให้หายไปเปลี่ยนแปลงและแก้ไขซึ่งข้อมูลทางการเงิน ปฏิเสธไม่ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบข้อมูล ส่งคืน และทำการโอนเปลี่ยนมือโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับ
4. เจ้าพนักงานเรียก รับสินบน หรือทุจริตคอร์รัปชันในการปฏิบัติหน้าที่ด้านยาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับ
5. ผู้ใดครอบครอง นำเข้า หรือส่งออกเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป
6. ผู้ใดผลิต จำหน่าย ขาย นำเข้าและส่งออกซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปหรือประหารชีวิต
7. ผู้ใดพยายามกระทำความผิด สมคบ จัดตั้งองค์กร บริหารจัดการ หรือให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานนั้นสำเร็จ

8. หากการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้น กระทำลงโดยสมาชิกองค์กรภายใน หรือต่างประเทศ โดยใช้อาวุธหรือวัตถุระเบิด โดยใช้เด็ก โดยใช้อิทธิพล หรือโดยอาศัยพนักงานของรัฐ ต้องระวางโทษขั้นสูงสุดที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

9. ผู้กระทำความผิดดังกล่าวข้างต้น เมื่อพ้นโทษแล้ว มากระทำความผิดซ้ำอีก ให้ลงโทษขั้นสูงสุดที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

หมวดที่ 10 เรื่องอื่นๆ

เพื่อให้การปฏิบัติตาม Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Law, 1993 มีความชัดเจนในทางปฏิบัติ จึงได้มีการประกาศใช้ Rules Relating to Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Law, 1995 ซึ่งมีเนื้อหาแบ่งเป็น 13 หมวด ในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การขึ้นทะเบียน การบำบัดรักษา และการลบชื่อออกจากทะเบียนผู้ขายยาเสพติด การฟื้นฟูสมรรถภาพ การค้น การจับ การยึดของกลาง การปิดผนึก การตรวจพิสูจน์ รวมทั้งการนำเข้า-ส่งออกยาเสพติด เป็นต้น

รายชื่อยาเสพติด วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและสารตั้งต้นที่ถูกประกาศ กำหนดให้อยู่ในความควบคุมตามกฎหมายฉบับนี้ รัฐบาลได้ประกาศให้ยาเสพติด 125 ชนิด, วัตถุที่ออกฤทธิ์ 34 ชนิด และสารตั้งต้น 6 ชนิด อยู่ในความควบคุมตามกฎหมาย เช่น

ยาเสพติด ผิ่นและอนุพันธ์ของผิ่น, โคคาอิน, กัญชา, โคเคอิน (ยาแก้ไอ) เป็นต้น

วัตถุออกฤทธิ์ : Amphetamine, Barbiturate, Dexamphetamine, LSD, Mescaline, Methamphetamine, Methaqualone, DET, DMPT, DMT, STP, DOM, SPA เป็นต้น

สารตั้งต้น : Acetic Anhydride, Acetone, Anthranilic acid, Ethyl ether. Phenylacetic acid และ Piperidine

3.3 เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของไทยกับต่างประเทศ

จากการที่ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของประเทศไทย และได้นำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของไทยกับต่างประเทศมาทำการศึกษาเปรียบเทียบ โดยได้จัดทำการสรุปมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของไทยกับต่างประเทศเป็นตารางเปรียบเทียบ ดังนี้

ตารางที่ 3.6 เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้
ในการผลิตยาเสพติดของไทยกับต่างประเทศ

ประเทศ	สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ควบคุม	มาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์	
		มาตรการทางอาญา	มาตรการทางทรัพย์สิน
ไทย	ควบคุมสารเคมีครบทั้ง 23 ชนิดตามอนุสัญญาฯ ค.ศ.1988 และควบคุมนอกเหนืออนุสัญญาฯ 1988 จำนวน 19 ชนิด	<ul style="list-style-type: none"> - ห้ามผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก มีไว้ในครอบครอง หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดประเภท 4 (พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522) - ห้ามผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 เว้นแต่การผลิตเพื่อการส่งออก และการส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 บางชนิดที่รัฐมนตรีประกาศโดยได้รับใบอนุญาต (พ.ร.บ.วัตถุออกฤทธิ์ฯ พ.ศ. 2518) - ห้ามมิให้นำ ขนย้าย จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ ซึ่งโคกภัณฑ์เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด (พ.ร.บ. ควบคุมโคกภัณฑ์ พ.ศ. 2495 ประกอบ พ.ร.ก. ควบคุมโคกภัณฑ์ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2522) - ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 (พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535) - ข้อหาสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และข้อหาช่วยเหลือสนับสนุนในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและข้อหาพยายามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534) 	<ul style="list-style-type: none"> - ริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา - ริบทรัพย์สินตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 - ดำเนินการต่อทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542) - ดำเนินการต่อทรัพย์สินตามกฎหมายสรรพากร

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

ประเทศ	สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ควบคุม	มาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์	
		มาตรการทางอาญา	มาตรการทางทรัพย์สิน
สหรัฐอเมริกา	ควบคุมสารเคมีครบทั้ง 23 ชนิดตามอนุสัญญาฯ ค.ศ.1988 และควบคุมนอกเหนืออนุสัญญาฯ 1988 จำนวน 15 ชนิด โดยแบ่งเป็นบัญชี 1 จำนวน 27 ชนิด และบัญชี 2 จำนวน 11 ชนิด	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อหาครอบครองสารเคมีที่ถูกควบคุม โดยมีเจตนาที่จะผลิตยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ - ข้อหาครอบครองหรือจำหน่ายสารเคมีที่ถูกควบคุมโดยรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะใช้ในการผลิตยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ - ข้อหาหลีกเลี่ยงการเก็บบันทึกหรือรายงาน โดยการได้มาหรือจำหน่ายในปริมาณน้อย เพื่อที่จะไม่ต้องรายงาน - ข้อหาพยายามกระทำความผิด - ข้อหาสมคบกันเพื่อกระทำความผิด - ข้อหานำเข้าหรือส่งออกโดยเจตนาที่จะผลิตยาเสพติด หรือวัตถุออกฤทธิ์ - ข้อหาส่งออก เป็นตัวแทนหรือนายหน้าในธุรกรรมที่เกี่ยวกับสารเคมี โดยฝ่าฝืนกฎหมายของประเทศผู้ส่งออก - นำเข้าหรือส่งออกสารเคมีโดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าสารเคมีนั้นจะถูกนำไปผลิตยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ - ข้อหาส่งออก เป็นตัวแทน หรือนายหน้าในธุรกรรมที่เกี่ยวกับสารเคมีโดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าสารเคมี จะถูกนำไปผลิตยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยฝ่าฝืนกฎหมายของประเทศผู้ส่งออก - ข้อหานำเข้าหรือส่งออกสารเคมี - ข้อหาผลิต ครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายสารเคมี 	<ul style="list-style-type: none"> - การริบและทำลายสารเคมีที่มีการนำเข้า ส่งออก ผลิต ครอบครอง จำหน่าย หรือได้มา - เมื่อบุคคลใดถูกลงโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีให้ริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดดังกล่าวทั้งทางตรงและทางอ้อม และให้ตกเป็นของประเทศสหรัฐอเมริกา

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

ประเทศ	สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ควบคุม	มาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ฯ	
		มาตรการทางอาญา	มาตรการทางทรัพย์สิน
เยอรมัน	ควบคุมสารเคมีครบทั้ง 23 ชนิดตามอนุสัญญาฯ ค.ศ.1988	<ul style="list-style-type: none"> - ซื้อหาผลิต นำเข้า ส่งออก นำผ่าน จำหน่าย จัดหาให้ ซื้อ หรือ ได้มา ซึ่งสารตั้งต้นฯ หากสารตั้งต้นฯ จะถูกนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด - ซื้อหาการพยายามกระทำความผิด 	<ul style="list-style-type: none"> - การริบวัตถุทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด - การลงโทษปรับในทางบริหาร - การลงโทษปรับในทางอาญา
บราซิล	ควบคุมสารเคมีจำนวน 11 ชนิด ไม่ครบตามอนุสัญญาฯ ค.ศ.1988	ไม่มีมาตรการทางอาญา	<ul style="list-style-type: none"> - การลงโทษในทางบริหาร ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1. การริบสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์นำส่ง 2. การระงับหรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบการ 3. การลงโทษปรับ
จีน	ควบคุมสารเคมีจำนวน 3 ชนิดตามอนุสัญญาฯ ค.ศ.1988 และสารเคมีอื่นซึ่งถูกกำหนดให้อยู่ภายใต้การควบคุมโดยรัฐบาล	<ul style="list-style-type: none"> - ซื้อหาขนส่ง นำเข้า ส่งออก ซื้อ หรือขายสาร Acetic anhydride, Ether, Chloroform หรือวัตถุอื่นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด - จัดหาให้ซึ่งสารในวรรคก่อนโดยรู้อย่างชัดแจ้งว่าบุคคลนั้นจะนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด ถือว่าเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดเสียเอง และรับโทษเท่ากับผู้ผลิตยาเสพติด 	<ul style="list-style-type: none"> - การลงโทษปรับในทางอาญา

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

ประเทศ	สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ควบคุม	มาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์	
		มาตรการทางอาญา	มาตรการทางทรัพย์สิน
สปป.ลาว	ควบคุมสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดตามกฎหมายอาญาของ สปป.ลาว มาตรา 146	<ul style="list-style-type: none"> - ผลิตค้าขายจำหน่ายหรือมียาเสพติดไว้ในลาว เช่นเฮโรอีน มอร์ฟิน โคเคน ยาอี ยาบ้า สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด 	<ul style="list-style-type: none"> - การลงโทษปรับและริบทรัพย์สินในทางอาญา
สหภาพพม่า	ควบคุมสารเคมีจำนวน 6 ชนิด ไม่ครบตามอนุสัญญาฯ ค.ศ.1988	<ul style="list-style-type: none"> - ผลิต จำหน่าย ขาย นำเข้าและส่งออกซึ่งยาเสพติดฯ หรือสารเคมีซึ่งเป็นสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด - พยายามกระทำความผิด สมคบ จัดตั้งองค์กรบริหารจัดการ หรือให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย - แต่ตั้งข้อสงวนไว้ 2 ประการ คือ เรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และเรื่องการระงับข้อพิพาท 	ไม่มีมาตรการทางทรัพย์สิน
กัมพูชา	ควบคุมสารเคมีครบตามอนุสัญญาฯ ค.ศ.1988	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อหาผลิต ขาย ซื้อมาจำหน่าย หรือค้าระหว่างประเทศซึ่งสารในตารางที่ 4 ต้องกระทำเพื่อวัตถุประสงค์ในทางเวชกรรมและได้รับอนุญาตจากกระทรวงสาธารณสุข 	<ul style="list-style-type: none"> - การลงโทษปรับทรัพย์สินและปรับในทางอาญา

จากสภาพปัญหาการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของไทย เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมัน ประเทศบราซิล ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ประเทศสหภาพพม่า และประเทศเทศกัมพูชา แล้ว สามารถวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียได้ ดังนี้

3.3.1 ข้อดีของการมีมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

1) ทำให้เห็นได้ว่า ประเทศที่มีมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกกรณี จะไม่ค่อยมีปัญหาการลักลอบผลิตยาเสพติด หรือมีการลักลอบผลิตยาเสพติดประเทศนั้นก็สามารถควบคุมได้ไม่ให้ขยายตัวออกไป เช่น ประเทศไทย ประเทศเยอรมัน และประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ในขณะเดียวกันประเทศที่ไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่ดีพอ จะมีปัญหาการลักลอบผลิตยาเสพติดภายในประเทศของตน เช่น ประเทศบราซิล ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ประเทศสหภาพพม่า และประเทศเทศกัมพูชา แม้ว่าบางประเทศจะมีมาตรการการลงโทษที่รุนแรงก็ตาม ก็ไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาลักลอบผลิตยาเสพติดจากสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดได้

2) ทำให้เห็นได้ว่า ประเทศที่มีมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกกรณี สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ทั้งในด้านการดำเนินคดีอาญาและคดีทรัพย์สิน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดในกระบวนการผลิตยาเสพติดไม่สามารถหนีรอดจากกระบวนการยุติธรรมทั้งในคดีอาญาและคดีทรัพย์สินไปได้

3) ทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศมีมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกกรณี ดีขึ้นในสายตาของประชาคมโลก แต่ถึงแม้ว่าประเทศเหล่านั้นจะพยายามปราบปรามยาเสพติดอย่างไร แต่หากไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกกรณี ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าประเทศนั้นไม่มีความจริงจัง และไม่ยอมให้ความร่วมมือต่อการปราบปรามยาเสพติดของประเทศต่างๆ และองค์การระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาเสพติด

4) ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดในระดับภูมิภาคและระดับโลก เนื่องจากกฎหมายของแต่ละประเทศมีสภาพแตกต่างกันมากหรือไม่สอดคล้องกัน ไม่สามารถให้ความร่วมมือทางกฎหมายกันได้อย่างเต็มที่

3.3.2 ข้อเสียของการมีมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

สำหรับข้อเสียของการมีมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด มีเพียงว่า หากดำเนินคดีกับสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด โดยไม่พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้รอบคอบ อาจทำผู้บริสุทธิ์ต้องได้รับความเดือนร้อนเป็นอย่างมากอันเป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลได้ เพราะว่าจากการที่ได้ทำการศึกษาถึงคุณสมบัติของสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่สามารถนำไปผลิตยาเสพติดได้ก็ตาม แต่ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของสารตั้งและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดก็สามารถนำไปผลิตยารักษาโรค หรือผลิตภัณฑ์ในทางอุตสาหกรรมทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ได้ด้วย

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับ สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

จากการศึกษาและวิเคราะห์บทที่ 1 ถึงบทที่ 3 ผู้เขียนได้มุ่งเน้นที่จะทำการศึกษาถึง ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาและคดีทรัพย์สินกับสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด รวมถึงปัญหาการดำเนินการต่อของกลางซึ่งเป็น สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ตลอดจนปัญหาการนำสืบและรับฟัง พยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีตั้งแต่ของกลางในคดียังเป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการ ผลิตยาเสพติดที่ผู้กระทำความผิดได้เตรียมการจะนำไปผลิตยาเสพติด โดยไม่ต้องรอให้มีการลง มือผลิตยาเสพติดสำเร็จก่อนจึงเข้าจับกุม เนื่องจากในปัจจุบันปัญหาการลักลอบค้าสารตั้งต้นและ เคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดไปผลิตยาเสพติดที่ยังปรากฏอยู่อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะอยู่ ในรูปของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด หรืออยู่ในรูปของเม็ดยารักษา โรคหรือผลิตภัณฑ์ซึ่งมีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดผสมอยู่ โดยเฉพาะ การลักลอบลำเลียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด จากประเทศไทยไป ผลิตในต่างประเทศ เนื่องจากประเทศไทยเป็นพื้นที่ทางผ่านของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ ในการผลิตยาเสพติดไปยังประเทศต่างๆ ได้สะดวก โดยมีรูปแบบของการลักลอบนำสารตั้งต้นและ เคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดหลายรูปแบบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดนั้น โดยคุณสมบัติของตัวมันเองแล้วเป็นได้ทั้งสารตั้งต้นและ เคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยารักษาโรค ใช้ในการผลิตในเชิงอุตสาหกรรมและพาณิชย์ และในทางวิทยาศาสตร์ แม้ว่ารัฐจะได้พยายามนำมาตรการต่างๆ มาควบคุมการลักลอบลำเลียง สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเพื่อนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติดแล้วก็ตาม แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่และจะทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ อีกทั้งมีแนวโน้มว่าการผลิต ยาเสพติดประเภทสังเคราะห์ในประเทศไทยจะเริ่มหวนคืนกลับมาอีกครั้ง ฉะนั้นเพื่อเป็นการ ป้องกันและปราบปรามการผลิตยาเสพติดที่เกิดขึ้นในอนาคต ประเทศไทยจำเป็นต้องบังคับใช้ กฎหมายอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในส่วนของ การดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและ เคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ประกอบกับจากและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมาย

เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการ หากหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการปราบปรามยาเสพติดให้ความสนใจในปัญหานี้เท่าที่ควร ก็สามารถที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดได้ก่อนที่ผู้กระทำความผิดจะได้มีการลงมือกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดสำเร็จ ไม่จำเป็นต้องรอจนถึงขั้นลงมือกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดดังนั้นในการศึกษาและวิเคราะห์ในบทที่ 4 นี้ ผู้เขียนมุ่งเน้นในเรื่องการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่นำมาใช้เพื่อผลิตยาเสพติดเท่านั้น

อย่างไรก็ดี กระบวนการผลิตยาเสพติด ถือว่าเป็นความลับของทางราชการ และเพื่อความปลอดภัยต่อความมั่นคงของประเทศ ผู้เขียนจึงมีความจำเป็นต้องนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิตยาเสพติดไว้พอสังเขปเท่านั้น เพื่อป้องกันมิให้บุคคลผู้ประสงค์จะกระทำความผิดเกี่ยวกับการผลิตยาเสพติดนำข้อมูลในส่วนนี้ไปใช้ประโยชน์ได้

4.1 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

ในอดีตหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามยาเสพติด จะมุ่งเน้นเฉพาะแต่ในการจับกุมปราบปรามแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย ต่อเมื่อผู้กระทำความผิดได้มีการลงมือผลิตยาเสพติดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพราะลักษณะของการดำเนินคดีประเภทนี้จะไม่ค่อยมีความยุ่งยากซับซ้อนมากนัก และการกระทำของผู้กระทำความผิดครบองค์ประกอบความผิดฐานผลิตยาเสพติดแล้ว อีกทั้งมีพยานหลักฐานชัดเจนทั้งในส่วนของพยานบุคคล (เจ้าหน้าที่ผู้สืบสวนจับกุม) และพยานวัตถุ (ยาเสพติด) ประกอบกับเจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจค้นจับกุมและดำเนินคดีไม่ต้องมีความเสี่ยงในการถูกฟ้องร้องดำเนินคดี

แต่อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการปราบปรามยาเสพติด กำลังมุ่งเน้นไปถึงการจับกุมปราบปรามและการดำเนินคดีแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมายตั้งแต่เริ่มต้นที่ของกลางยังเป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่เตรียมการจะนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดโดยเฉพาะ หรืออยู่ในรูปของยารักษาโรค หรือในรูปของผลิตภัณฑ์หรือวัตถุใดๆ ก็ตาม โดยไม่ต้องรอให้มีการผลิตยาเสพติดสำเร็จก่อนจึงเข้าทำการตรวจค้นจับกุม โดยการนำมาตรการสมคบตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาใช้บังคับเพื่อเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามการค้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด หรือการผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมายได้ เพราะในปัจจุบันกลุ่มนักค้ายาเสพติดต้องการที่จะลดต้นทุนในการผลิต และลดความเสี่ยงที่จะถูกจับดำเนินคดี โดยการลดขั้นตอนในการผลิตยาเสพติดลง ทำให้สามารถผลิตยาเสพติดได้เร็วขึ้น

กว่าเดิม อันมีผลทำให้เป็นการลดอัตราการเสี่ยงที่ถูกจับกุมดำเนินคดีด้วย อีกทั้งเมื่อผลิตสำเร็จแล้ว ก็จะถูกลักลอบไปสู่การค้าในตลาดโลกในช่วงระยะเวลาที่รวดเร็วมาก ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้สืบสวน สอบสวนติดตามไม่ทัน หรือบางกรณีเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดไม่มีกฎหมาย บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ หรือบางกรณีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการ ผลิตยาเสพติดมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ แต่ไม่สามารถดำเนินคดีกับตัวการ ใหญ่หรือนายทุนผู้อยู่เบื้องหลังการผลิตยาเสพติดได้ หรือไม่สามารถทำการริบทรัพย์ที่ได้มาจากการ ค้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด หรือการผลิตยาเสพติดของผู้กระทำความ ผิดหรือผู้เกี่ยวข้องได้ ทำให้ปัญหาการลักลอบค้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการ ผลิตยาเสพติดไม่หมดสิ้นไป และปัญหาการผลิตยาเสพติดอาจหวนกลับมาในอนาคตได้ จาก ปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนจึงขอกล่าวมุ่งเน้นไปที่การนำมาตรการสมคบและมาตรการริบทรัพย์ตาม พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาใช้ บังคับกับกรณีของกลางที่ยึดมาได้ นั้นเป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่ มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่ ไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

สำหรับการเข้าตรวจค้นจับกุมของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการปราบปราม ยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นการตรวจค้นแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมายหรือตรวจค้นตัวผู้ต้องสงสัยว่า ค้ายาเสพติดก็ดี โดยสามัญสำนึกของความเป็นเจ้าหน้าที่แล้ว สิ่งของหรือยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ ต้องการพบมากที่สุดก็คือ ยานหลักฐานของกลางที่เป็นยาเสพติดหรือสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 หรือ พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 หรือ พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 หรือพระราชบัญญัติควบคุม โภกภัณฑ์ พ.ศ. 2495 หรือ พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ซึ่งล้วนแต่มีกฎหมายเฉพาะ เรื่องบัญญัติให้เป็นความผิดและมีบทลงโทษรองรับอยู่แล้ว เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride) ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ก็สามารถดำเนินคดีในฐานะความผิดมีไว้ในครอบครอง หรือหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายได้แล้วแต่กรณี ดังนั้น ถ้าพบของกลางดังกล่าว ก็คงไม่มี ปัญหาในการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เฉพาะนั้นแต่ประการใด

ในการเข้าตรวจค้นจับกุมแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย โดยทั่วไปสิ่งที่พบมักจะ ประกอบไปด้วย

1) ตัวผู้ต้องสงสัย ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลในระดับปฏิบัติการ หรือหัวหน้าระดับปฏิบัติการ เช่น ผู้ลำเลียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ผู้คุมกันแหล่งผลิตยาเสพติด นักวิทยาศาสตร์ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือแม้กระทั่งผู้ควบคุมแหล่งผลิต ยาเสพติด

2) ยาเสพติดหรือสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

3) อุปกรณ์ในการผลิตยาเสพติด

4) พยานหลักฐานอื่น เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ บัญชีธนาคาร และเอกสารต่างๆ เป็นต้น ดังนั้น หากมีการลงมือผลิตยาเสพติด เช่น ทำ ผสม ปรง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป สังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ และได้ผลผลิตสุดท้ายเป็นยาเสพติดแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเฮโรอีน ยาบ้า อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride) ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือสารเสพติดอื่นๆ เช่น ซูโดอีเฟดรีน ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 เป็นต้น ก็จะเป็นความผิดฐานผลิตยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทแล้วแต่กรณี หรือหากมีการลงมือผลิตยาเสพติด เช่น ทำ ผสม ปรง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป สังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ แต่ยังไม่ได้ผลผลิตเป็นยาเสพติด ก็คงมีความผิดฐานพยายามผลิตยาเสพติดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 80 ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ใดลงมือกระทำความผิดแต่กระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้นั้นพยายามกระทำความผิด

แต่อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีการที่เจ้าหน้าที่ตัดสินใจเข้าทำการตรวจค้นและจับกุมที่เร็วเกินไปอาจทำให้การตรวจค้นจับกุมนั้น พบเพียงผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดซึ่งอาจจะเป็นบุคคลในระดับปฏิบัติการ เช่น ผู้ลำเลียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด นักวิทยาศาสตร์ หรือ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านแล้วแต่กรณี และพบพยานหลักฐานของกลางในที่เกิดเหตุซึ่งเป็นเพียงพวกสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่เตรียมไว้เพื่อผลิตยาเสพติดเท่านั้น อันมีผลในทางกฎหมายว่า ตัวผู้ต้องสงสัยยังไม่ได้ลงมือผลิตยาเสพติดอันจะเป็นความผิดฐานพยายามผลิตยาเสพติด ซึ่งสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านี้ บางชนิดกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ หรือบางชนิดกฎหมายยังไม่ได้บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้แต่ประการใด รวมถึงกรณีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดอยู่ในรูปของยารักษาโรค หรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ซึ่งกฎหมายยังไม่ได้บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ อันเป็นปัญหาในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ซึ่งผู้เขียนขอยกตัวอย่างไว้เป็นกรณีศึกษา เช่น

ตัวอย่างที่ 1 จากการที่เจ้าหน้าที่เข้าทำการตรวจค้นแหล่งผลิตเฮโรอีนที่ผิดกฎหมายแล้วปรากฏว่าพบสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีน ซึ่งเตรียมไว้เพื่อผลิตเฮโรอีน โดยยังมีได้มีการลงมือผลิตเฮโรอีน ซึ่งสามารถแยกพิจารณาสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ใน

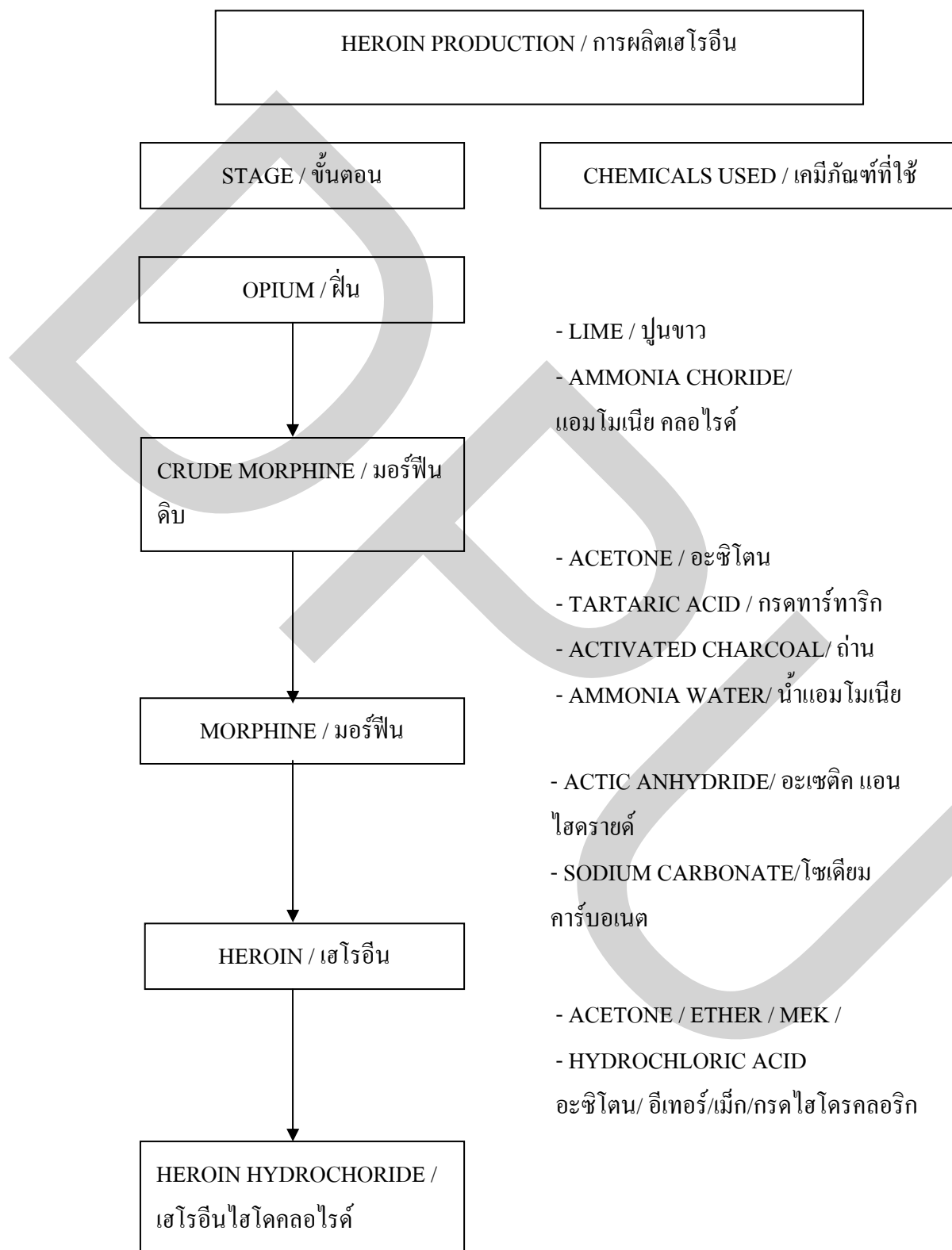
การผลิตยาเสพติดของกลางที่พบได้เป็น 2 กรณี ในที่นี้ไม่ขอกล่าวถึงการพบอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานได้ เพราะต้องการกล่าวเน้นเฉพาะเรื่องสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเท่านั้น ได้แก่

(1) กรณี พบ ปูนขาว แอมโมเนียมคลอไรด์ ถ่าน ฯลฯ เป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ประเภทเฮโรอีน และเคมีภัณฑ์จำเป็นเหล่านี้ ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติควบคุมให้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

(2) กรณีพบ อะซิโตน อาเซติกแอนด์ไฮโดรด์ อีเทอร์ ฯลฯ เป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ประเภทเฮโรอีน และสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นเหล่านี้ มีกฎหมายบัญญัติควบคุมให้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้¹

ตามตัวอย่างข้างต้น เพื่อให้เห็นภาพองค์ประกอบของการนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีน ไปใช้ผลิตเฮโรอีน สามารถแสดงได้ด้วยแผนภูมิ ดังนี้

¹ อรรถพ ลิขิตจิตตะ. (ม.ป.ป.). การดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด. หน้า

ภาพที่ 4.1 แผนภูมิการผลิตเฮโรอีน

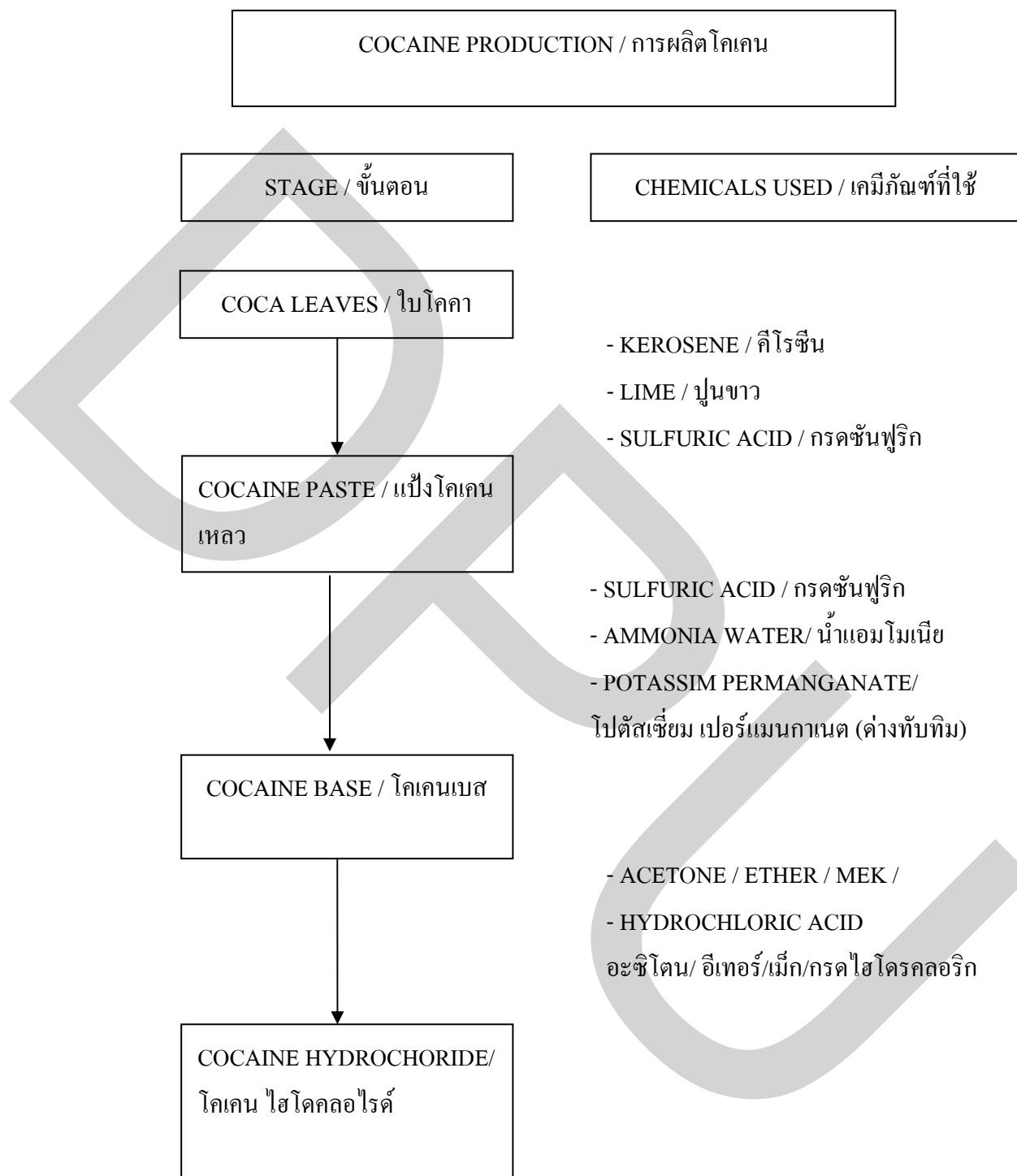
ตัวอย่างที่ 2 จากการที่เจ้าหน้าที่เข้าทำการตรวจค้นแหล่งผลิตโคเคนที่ผิดกฎหมายแล้ว ปรากฏว่าพบสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตโคเคน ซึ่งเตรียมไว้เพื่อผลิตโคเคน โดย ยังมีได้มีการลงมือผลิตโคเคน ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 กรณี กล่าวคือ

(1) กรณีพบ คีโรซีน (Kerosene), ปูนขาว (Lime), น้ำแอมโมเนีย (Ammonia water) โปรตัสเซียมเปอร์แมนกานेट (Potassium Permanganate) ฯลฯ เป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิต ยาเสพติดประเภทโคเคน และเคมีภัณฑ์จำเป็นเหล่านี้ ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติควบคุมให้เป็น ความผิดและกำหนดโทษไว้

(2) กรณีพบ อาซิโตน (Acetone) อีเทอร์ (Ether) กรดไฮโดรคลอริก (Hydrochloric acid) ฯลฯ เป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดประเภทโคเคน และสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์จำเป็นเหล่านี้ มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติควบคุมให้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้²

ตามตัวอย่างข้างต้น เพื่อให้เห็นภาพองค์ประกอบของการนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตโคเคนไปใช้ในการผลิตโคเคน สามารถแสดงได้ด้วยแผนภูมิ ดังนี้

² แหล่งเดิม.

ภาพที่ 4.2 แผนภูมิการผลิตโคเคน

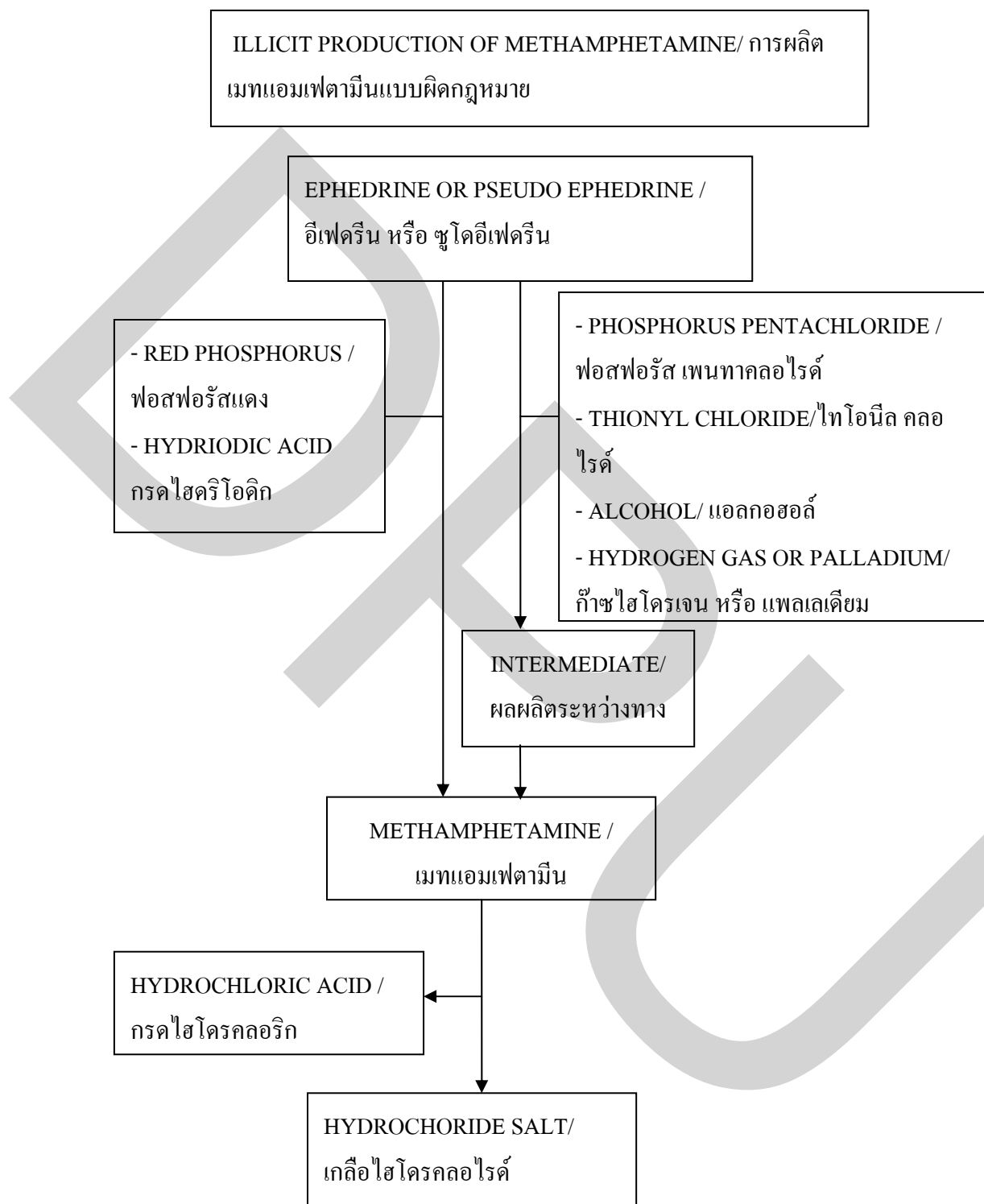
ตัวอย่างที่ 3 จากกรณีที่เจ้าหน้าที่เข้าทำการตรวจค้นแหล่งผลิตยาบ้าแล้ว ปรากฏว่าพบสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาบ้า ซึ่งเตรียมไว้เพื่อผลิตยาบ้า โดยยังมีได้มีมือผลิตยาบ้า ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 กรณี กล่าวคือ

(1) กรณีพบ แอลกอฮอล์ (Alcohol) ก๊าซไฮโดรเจน (Hydrogen gas) แพลเลเดียม (Palladium) เป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดประเภทยาบ้า และเคมีภัณฑ์จำเป็นเหล่านี้ ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติควบคุมให้เป็นความผิดและกำหนดโทษ

(2) กรณีพบ อีเฟดรีน (Ephedrine) ซูโดอีเฟดรีน (Pseudoephedrine) คลอโรฟอร์ม (Chloroform) เป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดประเภทยาบ้า และสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นเหล่านี้ มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้³

ตามตัวอย่างข้างต้น เพื่อให้เห็นภาพองค์ประกอบของการนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาบ้าไปใช้ในการผลิตยาบ้า สามารถแสดงได้ด้วยแผนภูมิ ดังนี้

³ แหล่งเดิม.

ภาพที่ 4.3 แผนภูมิการผลิตเมทแอมเฟตามีน (แบบผิดกฎหมาย)

กรณีตัวอย่างทั้งสามข้างต้นจะเห็นได้ว่า เป็นเหตุการณ์หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เสมอในการเข้าตรวจค้นจับกุมแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะในแหล่งผลิตยาเสพติดในเมือง เช่น โรงงาน บ้านพักอาศัย หรือโรงแรม หรือแหล่งผลิตยาเสพติดในชนบท หรือป่าลึก ฯลฯ ซึ่งเป็นปัญหาในทางกฎหมายว่าเจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจค้นจะมีอำนาจดำเนินคดีกับบุคคลผู้ต้องสงสัย และสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดแต่ละประเภท เหล่านี้อย่างไร

จากปัญหาในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดดังกล่าวข้างต้นซึ่งเป็นกรณีของกลางที่พบในที่เกิดเหตุเป็นเพียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด และยังไม่มีการลงมือกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติด โดยวิธีการทำ ผสม ปรง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป สังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ดังกล่าวนั้น แต่ปรากฏว่า ของกลางที่พบนั้นเป็นเพียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้เป็นความผิดและกำหนดลงโทษไว้ หรือเป็นเพียงเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิดและลงโทษไว้ รวมถึงกรณีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่อยู่ในรูปของยารักษาโรค หรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งยังไม่ได้มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้สำหรับตัวยารักษาโรค หรือผลิตภัณฑ์เหล่านั้น อันอาจมีปัญหาในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้นได้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดประเภทนี้ จึงมีความจำเป็นต้องแยกทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดดังกล่าวออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีอาญากับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

กรณีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเป็นของกลางที่พบในแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมายนั้น มีกฎหมายเฉพาะเรื่องบัญญัติให้เป็นความผิดและมีบทกำหนดโทษรองรับอยู่แล้ว ก็คงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการสืบสวนจับกุมผู้ต้องสงสัยเพื่อดำเนินคดีในฐานะความผิดเกี่ยวกับการครอบครอง ครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือการใช้ประโยชน์สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดแล้วแต่กรณี อันเป็นความผิดตามกฎหมายเฉพาะเหล่านั้น เช่น

ตัวอย่างที่ 1 ถ้ำของกลางที่พบเป็น Acetic Anhydride อันเป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีน และตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 7 ได้กำหนดให้ Acetic Anhydride เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ส่งผลให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมและดำเนินคดีในข้อหาครอบครองหรือครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4

ตัวอย่างที่ 2 ถ้ำของกลางที่พบเป็น Ephedrine อันเป็นสารตั้งต้นจำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาบ้า และถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ส่งผลให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีในข้อหาครอบครองหรือ ครอบครองเกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

ตัวอย่างที่ 3 ถ้ำของกลางที่พบเป็น Acetone ซึ่งเป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีน และเป็นวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 อีกทั้งเป็นสารระเหยตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 ดังนี้ เจ้าหน้าที่มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีตามที่กฎหมายทั้งสองฉบับกำหนดไว้ได้ เป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวผิดกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ

วิเคราะห์ปัญหา

ตัวอย่างที่ 1 ในกรณีของกลางที่พบในแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมายเป็น Acetic Anhydride อันเป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีน และตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 7 (4) ได้กำหนดให้ Acetic Anhydride เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 สามารถแยกวิเคราะห์การดำเนินคดีตามกฎหมายยาเสพติด ได้ดังนี้

1) ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

เจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในข้อหาครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามมาตรา 26 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 74 หรือครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามมาตรา 26 วรรคสอง ประกอบมาตรา 73 แล้วแต่กรณีได้

2) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

นอกจากดำเนินคดีในความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แล้วเจ้าหน้าที่ยังอาจดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวในความผิดฐานสมคบกัน เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 8 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้ ถ้าผู้กระทำความผิดมีการสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานความผิดมิใช่ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 และเป็นกรณีได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

เพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันแล้ว อีกทั้ง Acetic Anhydride เป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิต ยาเสพติดในชนิดที่ 5 จากทั้งหมดมีจำนวน 25 ชนิดตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. 2535) ออกตาม พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และตาม กฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

ส่วนข้อหาครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ไม่สามารถดำเนินคดีข้อหา สมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ เพราะมูลเหตุชักจูงใจเพื่อกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดนั้น หมายถึง ความผิดตามที่บัญญัติในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการใน การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 คือ การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือ มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และให้หมายความรวมถึงการสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวเท่านั้น มิได้บัญญัติถึงข้อหาครอบครองซึ่ง ยาเสพติดไว้ด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ที่ยังอาจดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวในความผิด ฐานสมคบกัน เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในข้อหาผลิตเฮโรอีนตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้ ถ้าผู้กระทำความผิดมีการสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดในฐานผลิตเฮโรอีนได้ด้วย แม้ยังไม่ลงมือผลิตเฮโรอีนก็ตาม

ตัวอย่างที่ 2 ในกรณีของกลางที่พบเป็น Ephedrine อันเป็นสารตั้งต้นจำเป็นที่ใช้ในการ ผลิตยาบ้า และตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ได้กำหนดให้ Ephedrine เป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภท 2 สามารถแยกวิเคราะห์การดำเนินคดี ตามกฎหมายยาเสพติด ได้ดังนี้

1) ความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

เจ้าหน้าที่มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีในข้อหาครอบครองหรือใช้ประโยชน์ ตามมาตรา 106 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 62 วรรคหนึ่ง หรือ ครอบครองหรือใช้ประโยชน์เกิน ปริมาณที่รัฐมนตรีว่ากระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด⁴ (ปริมาณคำนวณเป็นสาร บริสุทธิ์เกิน 0.5 กรัม หรือประมาณ 25 เม็ด ตามมาตรา 106 ทวิ ประกอบมาตรา 62 วรรคหนึ่ง

⁴ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 104) พ.ศ. 2541 เรื่อง กำหนดปริมาณการมีไว้ในครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2. (2541, 15 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 115, ตอนพิเศษ 48 ง.

2) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

แม้ว่า Ephedrine จะเป็นยาเสพติดในจำนวน 25 ชนิดตามกฎหมาย (พ.ศ. 2535) ออกตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และตามกฎหมายฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ก็ตาม แต่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวในความผิดฐานสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามมาตรา 8 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ได้ ถึงแม้ว่าผู้กระทำความผิดมีการสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในข้อหาครอบครองหรือใช้ประโยชน์ตามมาตรา 106 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 62 วรรคหนึ่ง หรือ ครอบครองหรือใช้ประโยชน์เกินปริมาณที่รัฐมนตรี ระบุว่าการกระทำความผิดสาธารณสุขประกาศกำหนด⁵ ตามมาตรา 106 ทวิ ประกอบมาตรา 62 วรรคหนึ่งก็ตาม เพราะเหตุชกแจงใจเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น หมายถึง ความผิดตามที่บัญญัติในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 คือ การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือ มิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และให้หมายความรวมถึงการสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวเท่านั้น มิได้บัญญัติถึงในข้อหาครอบครองหรือใช้ประโยชน์ตามมาตรา 106 วรรคหนึ่ง หรือ ครอบครองหรือใช้ประโยชน์เกินปริมาณที่รัฐมนตรี ระบุว่าการกระทำความผิดสาธารณสุขประกาศกำหนด⁶ ตามมาตรา 106 ทวิ ไว้ด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่อาจดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวในความผิดฐานสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้ ถ้าผู้กระทำความผิดมีการสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานะผลิตยาบ้าหรือเมทแอมเฟตามีน เพราะความผิดฐานผลิตยาบ้าหรือเมทแอมเฟตามีน เป็นความผิดตามที่บัญญัติในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ประกอบกับยาบ้าหรือเมทแอมเฟตามีน ก็เป็นยาเสพติดในจำนวน 25 ชนิดตามกฎหมาย (พ.ศ. 2535) ออกตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด

⁵ แหล่งเดิม.

⁶ แหล่งเดิม.

เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และตามกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ด้วย

ตัวอย่างที่ 3 ถ้ำของกลางที่พบเป็น Acetone ซึ่งเป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีน และตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 เจ้าหน้าที่มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีตามที่กฎหมายทั้งสองฉบับกำหนดไว้ได้ เป็นการกระทำความผิดผิดกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ แต่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวในความผิดฐานสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 ตามมาตรา 8 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ได้ เพราะว่าเป็นกรณีของ Acetone ไม่ได้เป็นยาเสพติดในจำนวน 25 ชนิด ตามกฎกระทรวง (พ.ศ. 2535) ออกตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และตามกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ยังสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวในความผิดฐานสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ได้ ถ้าผู้กระทำความผิดมีการสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานะผลิตเฮโรอีนได้ เพราะว่าเป็นยาเสพติดในจำนวน 25 ชนิดตามกฎกระทรวง (พ.ศ. 2535) ออกตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และตามกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

4.1.2 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีอาญากับเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

ในบางครั้งเจ้าหน้าที่ผู้ทำการสืบสวนได้ตัดสินใจเข้าทำการตรวจค้นแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย แต่ปรากฏว่าพบเพียงยานหลักฐานที่เป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ เช่น ปูนขาว แอมโมเนียมคลอไรด์, ลิโรซีน, น้ำแอมโมเนีย, โปรดัสเซียมเปอร์แมนกาเนต, แอลกอฮอล์, ก๊าซไฮโดรเจน และ แพลเลเดียม เจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจค้นไม่อาจดำเนินคดีกับเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้นได้ เพราะเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้นไม่มีกฎหมายบัญญัติควบคุมกำหนดให้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้แต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการบังคับใช้

กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการควบคุมอาชญากรรมประเภทร้ายแรงเช่นนี้ให้ได้ผลและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจค้นควรต้องดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดประเภทนี้ในข้อหาฐานสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานะผลิตยาเสพติดตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้ ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่าการกระทำนั้นครบองค์ประกอบของความผิดฐานสมคบตาม มาตรา 8 วรรคหนึ่ง

จากองค์ประกอบความผิดตาม มาตรา 8 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ที่ได้ทำการศึกษามาแล้ว จะเห็นได้ว่าแม้ในการดำเนินคดีของโจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานโดยตรง (Direct Evidence) ที่จะนำมาสืบให้ศาลเชื่อโดยปราศจากข้อสงสัยก็ตาม แต่โจทก์อาจมีพยานหลักฐานแวดล้อมกรณี (Circumstantial Evidence) อื่นๆ มาสืบประกอบนอกเหนือจากเคมีภัณฑ์ของกลางที่พบและยึดไว้แล้ว เพื่อนำไปสู่การพิสูจน์ข้อเท็จจริงอื่นที่บ่งชี้ว่าข้อเท็จจริงในประเด็น โดยตรงแห่งคดีนั้นเป็นอย่างไร ตรงตามที่จำเลยกับพวกได้สมคบตกลงกันจะไปกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ ดังตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 จากการสืบสวนของเจ้าหน้าที่พบว่า นายดำและนายแดง ซึ่งเป็นนักค้ายาเสพติดได้มีการสมคบตกลงกันที่จะผลิตเฮโรอีน ที่จังหวัดเชียงราย ขณะที่เจ้าหน้าที่เข้าตรวจค้นพบพยานหลักฐาน ดังนี้ ปูนขาว แอมโมเนียมคลอไรด์ ถ่าน ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นเคมีภัณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ในการผลิตเฮโรอีนได้ แต่เคมีภัณฑ์เหล่านี้ยังไม่มียุทธศาสตร์ควบคุมให้เป็นความผิด นอกจากนี้ยังพบอุปกรณ์ต่างๆ ที่อาจใช้ในการผลิตเฮโรอีนได้ และพยานหลักฐานอื่นๆ

ตัวอย่างที่ 2 จากการสืบสวนของเจ้าหน้าที่พบว่านายขาวและนายเหลือง ซึ่งเป็นนักค้ายาเสพติดได้มีการสมคบตกลงกันที่จะผลิตโคเคน ที่จังหวัดเชียงใหม่ ขณะที่เจ้าหน้าที่เข้าตรวจค้นจับกุมพบพยานหลักฐาน ดังนี้ คีโรซีน, ปูนขาว, น้ำแอมโมเนีย, โปรตัสเซียม-เปอร์แมงกาเนต ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นเคมีภัณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ในการผลิตโคเคนได้ แต่เคมีภัณฑ์เหล่านี้ยังไม่มียุทธศาสตร์ควบคุมให้เป็นความผิด นอกจากนี้ยังพบอุปกรณ์ต่างๆ ที่อาจใช้ในการผลิตโคเคนได้อีกจำนวนหนึ่ง และพยานหลักฐานอื่นๆ

ตัวอย่างที่ 3 จากการสืบสวนของเจ้าหน้าที่พบว่านายหนึ่ง และนายสอง ซึ่งเป็นนักค้ายาเสพติดได้มีการสมคบตกลงกันที่จะผลิตยาบ้า ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขณะที่เจ้าหน้าที่เข้าตรวจค้นพบพยานหลักฐาน ดังนี้ แอลกอฮอล์ (Alcohol) ก๊าซไฮโดรเจน (Hydrogen gas) แพลเลเดียม (Palladium) ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นเคมีภัณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ในการผลิตยาบ้าได้ แต่เคมีภัณฑ์เหล่านี้ยังไม่มียุทธศาสตร์ควบคุมให้เป็นความผิด นอกจากนี้ยังพบอุปกรณ์ต่างๆ ที่อาจใช้ในการผลิตโคเคนได้อีกจำนวนหนึ่ง และพยานหลักฐานอื่นๆ

วิเคราะห์ปัญหา

ถ้าข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติตามตัวอย่างทั้ง 3 ดังกล่าวข้างต้น เจ้าหน้าที่ก็สามารถดำเนินคดีในข้อหาสมคบตกลงกันกระทำความผิดฐานผลิตเฮโรอีน หรือ สมคบตกลงกันกระทำความผิดฐานผลิตโคเคน หรือ สมคบตกลงกันกระทำความผิดฐานผลิตยาบ้าตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง ได้แล้วแต่กรณี โดยนำข้อเท็จจริงในคดีมาปรับให้เข้ากับองค์ประกอบความผิดของกฎหมาย ดังนี้

องค์ประกอบความผิดประการแรก “ต้องมีบุคคลตั้งแต่สองคนมาตกลงกัน” กรณีตัวอย่างทั้งสามที่สมมติขึ้นนี้มีบุคคลที่มาสมคบตกลงกันกระทำความผิดฐานผลิตเฮโรอีน 2 คน คือ นายดำ และนายแดง หรือมีบุคคลที่มาสมคบตกลงกันกระทำความผิดฐานผลิตโคเคน 2 คน คือ นายขาว และนายเหลือง หรือมีบุคคลที่มาสมคบตกลงกันกระทำความผิดฐานผลิตยาบ้า คือ นายหนึ่ง และนายสอง ซึ่งการกระทำทั้งสามตัวอย่างที่กล่าวมา ได้มีการสมคบตกลงกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปแล้ว เข้าองค์ประกอบความผิดฐานสมคบตกลงกันกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติด ประการแรก แล้วแต่กรณี

องค์ประกอบความผิดประการที่สอง “ต้องมีการสมคบกัน” กรณีตัวอย่างทั้งสามที่สมมติขึ้นนี้ ถ้าโจทก์มีพยานหลักฐานไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคลที่แอบฟังหรือแอบบันทึกเสียง การสนทนาตกลงกันที่จะไปผลิตเฮโรอีน ผลิตโคเคน หรือผลิตยาบ้าแล้ว ก็จะทำให้คดีมีน้ำหนักสมบูรณ์น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น หรือ แม้แต่โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นในขณะที่จำเลยทั้งสองได้ตกลงสมคบกันผลิตเฮโรอีน ผลิตโคเคน หรือผลิตยาบ้าดังกล่าวก็ตาม แต่โจทก์มีพยานอื่นๆ มาสืบประกอบได้ เช่น มีรายงานการสืบสวนอย่างเป็นระบบ และมีการรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นลำดับชั้น มีพยานบุคคลผู้สืบสวนสะกดรอย พยานวัตถุพยานสารเคมีภัณฑ์ต่างๆ พร้อมอุปกรณ์การผลิต หรือพยานพดิดเหตุแวดล้อมกรณีอื่นๆ ซึ่งพยานหลักฐานเหล่านี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวทั้งสองได้มีการกระทำการอันเป็นการสมคบตกลงกันแล้วแต่กรณี

องค์ประกอบความผิดประการที่สาม “เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” กรณีตัวอย่างทั้งสามที่สมมติขึ้นนี้ บุคคลทั้งสองดังกล่าวได้ตกลงสมคบกัน โดยมีเจตนาพิเศษเพื่อกระทำความผิดฐานผลิตเฮโรอีน หรือผลิตโคเคน หรือผลิตยาบ้าแล้ว ซึ่งทั้ง 3 กรณีดังกล่าวข้างต้นครบองค์ประกอบของกฎหมายสมคบกันมาตรา 8 วรรคแล้ว กล่าวคือ มีการสมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดให้โทษ ส่วนตัวยาสเสพติดให้โทษที่จะผลิตได้แก่ เฮโรอีน โคเคน และยาบ้า ซึ่งตัวยาสเสพติดให้โทษทั้ง 3 ชนิด เป็นยาเสพติดในจำนวน 25 ชนิดตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. 2535) ออกตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และตามกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 กำหนดไว้

องค์ประกอบความผิดประการที่สี่ กรณีตัวอย่างทั้งสามที่สมมติขึ้นนี้ บุคคลทั้งสองต่างกระทำโดยรู้อยู่แล้วว่าสิ่งที่ตนได้ตกลงสมคบกัน เพื่อจะการกระทำความผิดฐานผลิตเฮโรอิน หรือ โคเคน หรือยาบ้า โดยมีประสงค์ที่จะได้รับเงินจากการจำหน่ายยาเสพติดที่ผลิตขึ้นนั้นแล้วแต่กรณี

แต่อย่างไรก็ตาม กรณีตัวอย่างทั้งสามที่สมมติขึ้นนี้ แม้เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินคดีกับผู้ต้องหาทั้งสองในข้อหาสมคบตกลงกันกระทำผิดฐานผลิตเฮโรอิน หรือ สมคบตกลงกันกระทำผิดฐานผลิตโคเคน หรือ สมคบตกลงกันกระทำผิดฐานผลิตยาบ้า ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่งได้แล้วแต่กรณีก็ตาม แต่เจ้าหน้าที่ก็ไม่มีอำนาจจับกุมผู้ต้องหาทั้งสองได้ในทันที เนื่องจากต้องดำเนินการตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2534 ก่อน กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ผู้ทำการสืบสวนต้องได้รับอนุมัติจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้ทำการจับกุมหรือแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 6 หรือตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 ก่อน เพราะบทบัญญัติมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 นี้มีเจตนารมณ์เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหา และเพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจโดยมิชอบ โดยให้อำนาจเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐในการดำเนินคดีสมคบตามมาตรา 6 หรือมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534

จะเห็นได้ว่า แม้เจ้าหน้าที่จะมีอำนาจเข้าทำการตรวจค้นและดำเนินคดีกับผู้ต้องหาทั้งสองในข้อหาสมคบตกลงกันกระทำผิดฐานผลิตเฮโรอิน หรือ สมคบตกลงกันกระทำผิดฐานผลิตโคเคน หรือ สมคบตกลงกันกระทำผิดฐานผลิตยาบ้า ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 ได้ก็ตาม แต่ในชั้นตรวจค้นแหล่งผลิตยาเสพติด เจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถที่จะทำการจับกุมผู้ต้องหาทั้งสองได้ในทันที แม้ว่าผู้ต้องหาทั้งสองจะได้กระทำความผิดฐานสมคบตามมาตรา 8 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 ซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 80 แล้วก็ตาม อีกทั้งเมื่อเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีคำสั่งอนุมัติให้ทำการจับกุมหรือแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 แล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ขออนุมัติต้องรีบดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติ

แล้วรายงานให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทราบโดยเร็ว⁷ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ขออนุมัติต้องรีบดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้น เพื่อออกหมายจับผู้กระทำความผิดฐานสมคบ โดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานะผลิตยาเสพติดต่อไป

4.2 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีทรัพย์สินในความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

การกระทำความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ถือว่าเป็นการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง เนื่องจากสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นเหล่านั้นสามารถนำไปผลิตยาเสพติดได้เป็นจำนวนมาก และเป็นอาชญากรรมที่ยากต่อการปราบปราม ทั้งในแง่ของการแสวงหาพยานหลักฐาน และการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด แม้ว่ารัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะเร่งรัดการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังและต่อเนื่องก็ตาม แต่การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นมีมูลเหตุจูงใจสูงมากในเรื่องผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับเงินค่าตอบแทนหรือผลกำไรจำนวนมาก ทำให้ผู้กระทำความผิดประเมินผลว่าคุ้มค่าต่อการเสี่ยงต่อการถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย จนทำให้ผู้กระทำความผิดไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย แม้ว่ากฎหมายจะกำหนดบทลงโทษหนักถึงขั้นจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตก็ตาม และหากถูกดำเนินคดียาเสพติด ก็อาจจะถูกดำเนินคดีเรื่องการริบทรัพย์สิน เช่น ประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งได้บัญญัติบทลงโทษในทางริบทรัพย์สินไว้แล้ว อีกทั้งในการดำเนินคดียาเสพติดก็ยังมีช่องว่างที่ไม่สามารถนำตัวการใหญ่ ซึ่งเป็นนายทุนผู้อยู่เบื้องหลังการค้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดหรือการผลิตยาเสพติดมาลงโทษได้ เพราะในบางครั้งเจ้าหน้าที่มักจะจับกุมปราบปรามได้เฉพาะผู้กระทำความผิดในระดับปฏิบัติการที่อยู่ใกล้ชิดกับแหล่งผลิตยาเสพติด เช่น ผู้ลักลอบลำเลียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดและผู้ลงมือผลิตยาเสพติดเท่านั้น เนื่องจากขาดพยานหลักฐานที่จะเชื่อมโยงไปถึงตัวการใหญ่หรือนายทุนผู้อยู่เบื้องหลังการผลิตยาเสพติดเหล่านี้ เพราะนักค้ายาเสพติดได้พัฒนาขีดความสามารถและพัฒนาตนเองให้เป็นองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) และขยายตัวออกไป

⁷ กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ข้อ 5

สู่ระดับประเทศในรูปของอาชญากรรมสากล (Universal Crime) มีการดำเนินงานที่สลับซับซ้อน มีเครือข่ายเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ มีการปกป้องรักษาความลับขององค์กรได้ดี อันเป็นการยากต่อการปราบปรามและการแสวงหาพยานหลักฐานให้เพียงพอแก่การพิจารณาและพิพากษาลงโทษของศาลได้ แม้ในบางครั้งอาจจับกุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดได้ และศาลพิพากษาให้ลงโทษก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถดำเนินคดีกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเหล่านั้นได้ เนื่องจากไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการริบทรัพย์สินได้ หรือมีพยานหลักฐานเพียงพอแต่กฎหมายบัญญัติไว้ไม่ครอบคลุมในทุกกรณี โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น ฐานครอบครอง หรือในส่วนที่เกี่ยวกับชนิดของยาเสพติดหรือสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ทำให้การปราบปรามเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจาก “เงิน” ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในวงการค้าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดและการผลิตยาเสพติดยังไม่ถูกกำจัดไปด้วย อีกทั้งความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดนั้นมีคุณลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากความผิดอาญาประเภทอื่นๆ ทั้งในแง่ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับซึ่งมีมูลค่ามหาศาล และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอื่นๆ เช่น การลักลอบหนีภาษีศุลกากร การคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ ตลอดจนรวมไปถึงปัญหาการฟอกเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดและธุรกิจที่ผิดกฎหมาย และมีระบบการจัดการองค์กรของตัวเอง สร้างพลังอำนาจและแฝงเข้าไปในบรรดาผู้มีอิทธิพลข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ หรือนักการเมือง ไม่ว่าในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมา จะเห็นว่า มีปัญหาในการดำเนินคดีกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ในความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ยังไม่ประสิทธิภาพเพียงพอต่อการปราบปรามยาเสพติดให้สัมฤทธิ์ผลได้ จึงเป็นที่มาของการออกกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อนำมาอุดช่องว่างของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ต่อมา

4.2.1 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีทรัพย์สินในความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

ในการดำเนินคดีกรณีของกลางที่พบในแหล่งผลิตที่ผิดกฎหมายเป็น Acetic Anhydride อันเป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีนและตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 7 ได้กำหนดให้ Acetic Anhydride เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 เมื่อเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในข้อหาครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้

โทษประเภท 4 และ Acetic Anhydride เป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ในจำนวน 25 ชนิดตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. 2535) ออกตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้แล้ว ผลทางกฎหมายที่ตามมาทำให้เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินคดีกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดดังกล่าวตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาดีในความสัมพันธ์กันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานะความผิดมิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามมาตรา 8 วรรคสอง หรือในความสัมพันธ์กันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานะผลิตเฮโรอีน ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 อีกแต่อย่างใด เว้นแต่ในกรณีความสัมพันธ์กันครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 (Acetic Anhydride) พยานหลักฐานไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะฟังลงโทษจำเลย ก็ต้องดำเนินการในความสัมพันธ์กันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานะความผิดมิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามมาตรา 8 วรรคสอง หรือในความสัมพันธ์กันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานะผลิตเฮโรอีนตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี

หรือในการดำเนินคดีกรณีของกลางที่พบเป็น Ephedrine อันเป็นสารตั้งต้นจำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาบ้า ในการพิจารณาปัญหาดำเนินคดีกับทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับตัวอย่างที่ 1 ที่กล่าวมาข้างต้น

4.2.2 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีทรัพย์สินในความสัมพันธ์กับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดซึ่งมิได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

ตัวอย่างที่ 1 ในกรณีของกลางที่พบในแหล่งผลิตเฮโรอีน เป็น Acetone ซึ่งเป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีน และตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีตามที่กฎหมายทั้งสองฉบับกำหนดไว้ได้ก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถดำเนินคดีกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดรายนี้ได้เพราะว่า Acetone ไม่ได้เป็นยาเสพติดในจำนวน 25 ชนิดตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. 2535) ออกตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการ

ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวในความผิดฐานสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฐานผลิตเฮโรอีนตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้ เจ้าหน้าที่ก็สามารถดำเนินคดีกับทรัพย์สืบตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้ เพราะความผิดฐานสมคบกัน เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฐานผลิตเฮโรอีน เป็นความผิดตามที่พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 กำหนดไว้ และเฮโรอีน ก็เป็นยาเสพติดในจำนวน 25 ชนิดตามกฎหมาย (พ.ศ. 2535) ออกตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และตามกฎหมายฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

ตัวอย่างที่ 2 ในกรณีของกลางที่พบเป็น Ephedrine อันเป็นสารตั้งต้นจำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาบ้า และตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ได้กำหนดให้ Ephedrine เป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภท 2 นอกจากเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีในข้อหาครอบครองหรือใช้ประโยชน์วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภท 2 หรือ ครอบครองหรือใช้ประโยชน์วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภท 2 เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดได้แล้ว เจ้าหน้าที่ยังสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวในความผิดฐานสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามมาตรา 8 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้ ถ้าผู้กระทำความผิดมีการสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในข้อหาขายวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภท 2 และเป็นกรณีได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันแล้ว เพราะคำว่า ขาย ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นการจำหน่าย และถือว่าเป็นการจำหน่ายตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ด้วย อีกทั้ง Ephedrine เป็นสารตั้งต้นจำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดในจำนวน 25 ชนิดตามกฎหมาย (พ.ศ. 2535) ออกตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และตามกฎหมายฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 อีกทั้งเจ้าหน้าที่ยังสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวในความผิดฐานสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

ได้ ถ้าผู้กระทำความผิดมีการสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานผลิตยาบ้า หรือ เมทแอมเฟตามีน หรือ ไอซ์ แล้วแต่กรณี

ตามตัวอย่างที่ 3 ถ้าของกลางที่พบเป็น Acetone ซึ่งเป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีน และตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 เจ้าหน้าที่มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีตามที่กฎหมายทั้งสองฉบับกำหนดไว้ได้ เป็นการกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวในความผิดฐานสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้ เพราะว่าเป็นกรณีของ Acetone ไม่ได้เป็นยาเสพติดในจำนวน 25 ชนิดตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. 2535) ออกตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ถึงกระนั้นก็ตาม เจ้าหน้าที่ยังสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวในความผิดฐานสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้ ถ้าผู้กระทำความผิดมีการสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานผลิตเฮโรอีน

ในกรณีที่ได้มีการตกลงสมคบกัน เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและยาเสพติดที่จะกระทำความผิดนั้นเป็นชนิดใดชนิดหนึ่งในจำนวน 25 ชนิด ตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. 2535) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ประกอบกับความผิดหรือข้อหาที่กระทำนั้นคือฐานใดฐานหนึ่ง ดังนี้ คือ ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือ สนับสนุนช่วยเหลือ พยายาม หรือสมคบกันในการกระทำความผิดตาม 5 ข้อหาหลัก (ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองเพื่อจำหน่าย) ดังกล่าวแล้ว แม้จะไม่พบตัวยาเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่งเลย คงพบแต่เคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดดังกล่าว และเคมีภัณฑ์ชนิดนี้ก็ยังไม่มีกฎหมายควบคุมให้เป็นความผิดก็ตาม แต่เจ้าหน้าที่ก็อาจดำเนินคดีในข้อหาสมคบตกลงกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในความผิดฐานผลิตยาเสพติดตามมาตรา 8 วรรค 1 ได้

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีผู้กระทำความผิดฐานตกลงสมคบกัน เพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติด (เฮโรอีน) ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปราม

ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2534 แล้วก็ตาม แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้สืบสวนตรวจค้นไม่สามารถทำการจับกุมบุคคลที่ผู้ต้องสงสัยว่าผู้กระทำความผิดมีการตกลงสมคบกัน เพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติด(เฮโรอีน)ได้ เพราะว่า กรณีดังกล่าวยังมีได้ดำเนินการขออนุมัติเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2534 และยังมีได้ดำเนินการนำคำสั่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปดำเนินการเพื่อให้ศาลออกหมายจับ ดังนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจค้นจะมีอำนาจตรวจยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2534 ได้หรือไม่

วิเคราะห์ปัญหา

ในปัญหากฎหมายข้อนี้ แม้จะมีบุคคลผู้กระทำความผิดฐานสมคบกัน เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ฐานผลิตยาเสพติด) ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 แล้วก็ตาม แต่หากบุคคลผู้กระทำความผิดฐานสมคบกันดังกล่าว ยังมีได้ดำเนินการขออนุมัติเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 และยังมีได้ดำเนินการนำคำสั่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปดำเนินการเพื่อให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นก็ยังไม่ตกอยู่ในฐานะเป็นผู้ต้องหา เพราะยังไม่ได้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (3) คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ จึงไม่มีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจสอบทรัพย์สินหรือยึดทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวตามมาตรา 19 และมาตรา 20 ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ก็ไม่มีอำนาจที่จะทำการตรวจสอบและยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 21 ประกอบมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 ได้

4.3 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการต่อของกลางซึ่งเป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

จากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด จะเห็นได้ว่า สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดนั้นมีอยู่ 2 ประเภท คือ สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดประเภทที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ประเภทหนึ่ง กับเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

ประเภทที่ไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้อีกประเภทหนึ่ง ดังนั้นเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจค้นจับกุมได้ยึดสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดมาแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจค้นจับกุมจำเป็นต้องพิจารณาประการแรกว่า สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้นๆ มีกฎหรือระเบียบใดมาบังคับเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของกลางเหล่านั้นหรือไม่ อย่างไร ซึ่งสามารถแยกพิจารณาออกได้เป็น 2 กรณี ดังต่อไปนี้

4.3.1 วิเคราะห์ปัญหากรณีของกลางเป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดซึ่งมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

ตัวอย่างที่ 1 กรณีของกลางในคดีที่พบในแหล่งผลิตยาบ้าเป็น Ephedrine หรือ Pseudoephedrine ซึ่งของกลางทั้งสองชนิดเป็นสารตั้งต้นจำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาบ้า และเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท 2 ซึ่งถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

ตัวอย่างที่ 2 กรณีของกลางในคดีเป็น Acetic Anhydride, N-acetylanthranilic Acid, Isosafrole, 3-4 Methyleneoxy-Phenyl-2-Propanone, 1-Phenyl-2-Propanone, Piperonal, Safrole, Anthranilic Acid, Phenylacetic Acid, Ergometrine, Ergotamine, Lysergic Acid⁸ ซึ่งของกลางทั้ง 12 ชนิด เป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีน, ยาบ้า, LSD, ยาไอซ์ และจัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ซึ่งถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

ตัวอย่างที่ 3 กรณีของกลางในคดีเป็น Acetone ซึ่งเป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตโคเคน และเป็นสารระเหย ซึ่งถูกควบคุมโดยพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

วิเคราะห์ปัญหา

ตามตัวอย่างที่ 1, 2 และ 3 จะเห็นได้ว่า สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด จำนวน 15 ชนิดเหล่านี้ เป็นของกลางในคดียาเสพติดที่ยึดมาได้จากแหล่งผลิตยาเสพติดดังกล่าวข้างต้น และเป็นยาเสพติดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 หรือเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือเป็นสารระเหยตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 แล้วแต่กรณี จึงเป็นทรัพย์สินที่มีไว้เป็นความผิด ต้องริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดและมีผู้ถูกลงโทษตามคำ

⁸ ทั้ง 12 ชนิดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ดังนั้น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 101 ทวิ กำหนดให้ทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ก่อนคดีถึงที่สุด ส่วนสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์อื่นๆ ที่เหลืออีก 9 ชนิด ต้องรอให้คดีถึงที่สุดก่อน และต้องพิจารณาด้วยว่าศาลสั่งในเรื่องของกลางเหล่านั้นอย่างไร

พิพากษาหรือไม่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 และเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการต่อ ยาเสพติดของกลางตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจับ ยึดและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. 2537

4.3.2 วิเคราะห์ปัญหากรณีของกลางเป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำการสืบสวนพบว่า ผู้กระทำความผิดมีการตกลงสมคบกัน เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานผลิตยาเสพติด และเข้าทำการตรวจค้นแหล่งผลิตยาเสพติดพบเพียงเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด แต่เป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ เช่น ปูนขาว, แอมโมเนียมคลอไรด์, กิโรซีน, น้ำ, แอมโมเนีย, โปรตัสเซียมเปอร์แมนกานต, แอลกอฮอล์, ก๊าซไฮโดรเจน, แพลเลเดียม, Phosphorus และ Piperidine ฯลฯ เจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจค้นจะมีอำนาจตรวจยึดเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้นได้หรือไม่

วิเคราะห์ปัญหา

ในปัญหาการดำเนินการต่อของกลางซึ่งเป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านี้ แม้เคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดบางชนิดยังไม่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ก็ตาม ก็เพียงทำให้เคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้น ไม่เป็นยาเสพติดตามกฎหมายยาเสพติดหรือตามกฎหมายเฉพาะ จึงไม่เป็นของกลางในคดียาเสพติด แต่อย่างไรก็ตามถ้ามีการกระทำความผิดฐานสมคบกัน เพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดในจำนวน 25 ชนิดตามกฎหมายกระทรวง(พ.ศ. 2535) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ประกอบมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ มาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 ผู้กระทำความผิดฐานสมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติด เพราะฉะนั้นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้นจึงเป็นทรัพย์สินซึ่งบุคคลมิได้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดตามมาตรา 33 แห่งประมวลกฎหมายอาญา และเป็นของกลางในคดีสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฐานผลิตยาเสพติดตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 ซึ่งมีผลในทางกฎหมายทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจค้นแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมายมีอำนาจที่จะทำการตรวจยึดเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้น เพื่อส่งต่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจหรือพนักงานสอบสวนผู้ได้รับมอบหมายได้

เพราะว่าเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดจำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาในคดีสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฐานผลิตยาเสพติดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 98 (1) และพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจเก็บรักษาไว้ซึ่งพยานหลักฐานจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ไม่จำเป็นต้องส่งของกลางตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจับ ยึดและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. 2537

4.4 วิเคราะห์ปัญหาการนำสืบพยานหลักฐานในความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

ในการดำเนินการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยเฉพาะในความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ทั้งที่มีและไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ จะต้องอาศัยการดำเนินคดีที่มีประสิทธิภาพในหลายส่วนประกอบเข้าด้วยกัน เริ่มตั้งแต่การแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานตลอดจนการดำเนินการฟ้องร้องและการพิจารณาคดีของศาล จะต้องเท่าทันต่อพฤติกรรมการกระทำความผิดเกี่ยวกับการผลิตยาเสพติดของนักค้ายาเสพติดที่เดินนำหน้ากระบวนการบังคับใช้กฎหมายของฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐมาโดยตลอด และยังคงต้องสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ในการค้นหาความจริงเพื่อประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ทำให้เกิดเป็นปัญหาในการดำเนินคดีเพื่อที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องร้องลงโทษในหลายคดี จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการนำสืบและรับฟังพยานหลักฐานในความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

ในการนำพยานหลักฐานเข้ามาสืบในคดีเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยนั้น ก็ต้องปฏิบัติตามหลักกฎหมายลักษณะพยานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งโดยหลักกฎหมายแล้ว โจทก์สามารถอ้างพยานหลักฐานทุกชนิดเข้ามาสืบได้เสมอ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น และห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และมาตรา 232 ตามลำดับ จากหลักกฎหมายดังกล่าวทำให้คดียาเสพติดในหลาย ๆ คดี ศาลต้องพิพากษายกฟ้องโจทก์ไป เนื่องจากเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น เช่น วัตถุพยานหรือพยานเอกสารเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ และในอีกหลายคดีที่ไม่สามารถนำผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันซึ่งเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ต่างๆ มาด้วยตนเอง มาเป็นพยานได้ เนื่องจากกฎหมายห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน ทำให้ศาลต้องพิพากษายกฟ้องเพราะว่า

พยานหลักฐานของโจทก์มีแต่เพียงพยานแวดล้อมกรณี ไม่มีประจักษ์พยานมาสืบให้เห็นว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากการสืบสวนของเจ้าหน้าที่พบว่า นายดำ นายขาว นายเขียว และนายแดง ซึ่งเป็นนักค้ายาเสพติด ได้มีการสมคบตกลงกันที่จะผลิตเฮโรอีน ที่จังหวัดเชียงราย

นายดำ มีบทบาทเป็นระดับหัวหน้า /BOSS (นายทุนหรือตัวการใหญ่ที่อยู่เบื้องหลังคอยสั่งการ) จะไม่อยู่ใกล้ชิดกับตัวยาเสพติด หรือสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด หรือ ผู้กระทำความผิดในระดับปฏิบัติการ/WORKER หรือ ระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ หรือแม้กระทั่งอุปกรณ์การผลิตบางอย่างที่สำคัญ เช่น เครื่องอัดเม็ด, หัวตอกหรือพิมพ์ยี่ห้อของยาเสพติด เป็นต้น

นายขาว มีบทบาทเป็น ระดับผู้ช่วยหัวหน้า/UNDER BOSS มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารการดำเนินการและรายงานให้ระดับหัวหน้า/ BOSS ทราบเพื่อประกอบการตัดสินใจสั่งการในกระบวนการผลิตยาเสพติด ตลอดจนมีหน้าที่ในการรับคำสั่งและนโยบายจากระดับหัวหน้า/ BOSS ไปดำเนินการ หรือถ่ายทอดคำสั่งไปยังหัวหน้าชุดปฏิบัติการ

นายเขียว มีบทบาทเป็นระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ หรืออาจกล่าวได้ว่ามีหน้าที่เป็นผู้จัดการทั่วไป กล่าวคือ เป็นผู้ที่รับคำสั่งจากหัวหน้า โดยผ่านผู้ช่วยหัวหน้า เพื่อนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

นายแดง เป็นระดับปฏิบัติการ /WORKER มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้ลงมือปฏิบัติการตามคำสั่งของหัวหน้าชุดปฏิบัติการ หรือระดับที่สูงกว่า

หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ได้เข้าตรวจค้นแหล่งผลิตแล้ว ปรากฏว่าพบพยานหลักฐานเป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีน เช่น อาซีโทน อาเซติกแอนด์ไฮโดรด์ อีเทอร์ ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่สามารถนำไปใช้ในการผลิตเฮโรอีนได้ และเคมีภัณฑ์จำเป็นเหล่านี้ มีกฎหมายเฉพาะควบคุมบัญชีให้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ นอกจากนี้ยังพบอุปกรณ์ต่างๆ ที่อาจใช้ในการผลิตเฮโรอีนได้ เช่น เครื่องอัดเม็ดยาเสพติด หัวตอกเป็นรูปสัญลักษณ์ยาเสพติด ประเภทหนึ่งประเภทใด อีกทั้งยังพบพยานหลักฐานอื่น ๆ และพบนายแดง อยู่ในแหล่งผลิตเฮโรอีนนั้นด้วย

จากข้อเท็จจริงตามตัวอย่างและหลักกฎหมายที่ได้ทำการศึกษาไว้ในบทที่ 3 ดังที่กล่าวข้างต้น การที่โจทก์จะนำพยานหลักฐานต่างๆ มาสืบ ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงความ เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันโดยลำดับ เพื่อให้ศาลเชื่อว่าจำเลยได้กระทำความผิดฐานสมคบตาม มาตรา 8 วรรค 1 จริงโดยปราศจากข้อสงสัยใดๆ ทั้งสิ้น ดังนั้น การนำสืบพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ ความผิดของจำเลยกับพวกว่าได้สมคบตกลงกันเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 8 วรรค 1 จริง ควรจะมีแนวปฏิบัติในเรื่องของการนำสืบพยานหลักฐานอย่างไร

วิเคราะห์ปัญหา

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการนำสืบพยานหลักฐานในคดีอาญา โดยเฉพาะในคดีสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับการผลิตยาเสพติดในกรณีของกลางเป็นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ตามมาตรา 8 วรรค 1 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พบว่ามีปัญหาการนำสืบพยานหลักฐานในประเด็นที่น่าสนใจ และควรมีแนวทางปฏิบัติในเรื่องการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อมาประกอบการพิจารณาในการนำสืบพยานหลักฐานและการดำเนินคดีสมคบ เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับการผลิตยาเสพติดตามมาตรา 8 วรรค 1 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ดังนี้

1. พยานวัตถุ

ในคดีอาญา โดยเฉพาะคดียาเสพติด โดยทั่วไปถือว่าพยานวัตถุเป็นพยานที่มีความสำคัญมาก เพราะถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ถ้าไม่มีตัวยาเสพติดอย่างหนึ่งอย่างใด หรือในชั้นจับกุมเชื่อว่า วัตถุต้องสงสัยเป็นยาเสพติด แต่เมื่อผลพิสูจน์ออกมาปรากฏว่าไม่ได้เป็นยาเสพติด ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง เว้นแต่ในคดียาเสพติดบางฐานความผิด เช่น ในคดีสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 8 วรรค 1 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 แม้ไม่มีตัวยาเสพติดเป็นของกลางในคดี แต่ถ้ามีพยานหลักฐานชัดเจนว่ามีการสมคบตกลงกัน เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก็เป็นความผิดฐานสมคบได้ เพียงแต่ต้องมีพยานหลักฐานบ่งชี้ได้ว่าจะมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (นักกฎหมายบางท่านเรียกการสมคบกันลักษณะนี้ว่า “สมคบแห่ง” หมายความว่า สมคบกัน เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ไม่มีของกลางยาเสพติด) ซึ่งในการดำเนินคดีลักษณะนี้มีน้อยมาก แต่อย่างไรก็ตามก็ถือว่า เป็นการบังคับใช้กฎหมายที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ดังนั้น พยานวัตถุพวกสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดต่างๆ และอุปกรณ์การผลิต เช่น เครื่องอัดเม็ดยาบ้า, เครื่องผสมยาบ้า, เครื่องอบสารเคมีที่ขีดยาได้เหล่านี้ เป็นพยานหลักฐานสำคัญที่จะต้องนำสืบให้เห็นมูลเหตุชักจูงใจในการกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติด หรือที่เรียกกันว่า “พฤติการณ์ประกอบการกระทำ” ดังนั้น โจทก์ต้องแสดงพยานหลักฐานให้ศาลเห็น โดยปราศจากข้อสงสัยว่า พยานวัตถุดังกล่าวเหล่านั้นที่ตรวจยึดมาได้จากแหล่งผลิตยาเสพติดสามารถนำไปผลิตยาเสพติดได้ และยาเสพติดที่จะได้มาจากการผลิตเป็นยาเสพติดในจำนวน 25 ชนิดตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. 2535) ออกตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2545)

ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และพยานวัตถุเหล่านั้นต้องได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายมิใช่เป็นพยานวัตถุที่เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจค้นจับกุมได้จัดหาหรือทำขึ้นมาเองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจกระทำได้โดยแสดงความบริสุทธิ์ในตัวเจ้าหน้าที่ก่อนเข้าตรวจค้นจับกุม ต่อจากนั้นก็บันทึกภาพ V.D.O. หรือถ่ายภาพเคมีภัณฑ์ของกลางเหล่านั้นไว้ก่อนที่จะมีการเคลื่อนย้าย ทั้งนี้อาจให้ผู้ต้องสงสัยเป็นผู้นำชี้ของกลางดังกล่าวด้วย

2. พยานเอกสาร

โดยปกติแล้วในการเข้าทำการตรวจค้นแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย จะพบพยานเอกสารหลายอย่างที่น่าจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อรูปคดี แต่ก็มิได้อยู่ไม่น้อยที่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าตรวจค้นจับกุมมักมองข้ามสิ่งเหล่านี้ไป เช่น

1) ใบเสร็จรับซื้อสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ต่างๆ หรืออุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนสูตรเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด อันเป็นพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้กระทำความผิดมีเจตนาที่จะผลิตยาเสพติด

2) ในกรณีจับกุมผู้ต้องหาได้ ควรทำบันทึกการจับกุมอย่างละเอียดและให้ผู้ต้องหาตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดและต้องกระทำในโอกาสแรกที่สามารถทำได้ โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำการจับกุมจริงๆ เท่านั้น เป็นผู้ลงลายมือชื่อจับกุม ส่วนผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมจับกุมไม่ควรลงลายมือด้วย เพราะไม่ว่าจะถูกอ้างเป็นพยานในศาลหรือไม่ และถ้าถูกอ้างเป็นพยานแล้วอาจเบิกความเป็นพิรุณและขัดต่อความเป็นจริงที่พยานอื่นๆ ได้เบิกความไว้ อันเป็นผลเสียต่อรูปคดีและอาจทำให้ศาลยกฟ้องในที่สุด

3) ในปัจจุบันบันทึกคำให้การรับสารภาพ กฎหมายห้ามมิให้ศาลรับฟังตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 84 แต่อย่างไรก็ตามหากผู้ต้องหาได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ต่อเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 100/2 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เจ้าหน้าที่ควรจัดให้ผู้ต้องหาทำบันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ต้องหาเองโดยละเอียดชัดเจนและต้องให้ผู้ต้องหาเขียนบันทึกด้วยตนเองและลงลายมือชื่อด้วย ถ้าสามารถทำได้ อันเป็นพยานหลักฐานที่สามารถทำได้เนื่องจากไม่ได้เป็นคำให้การรับสารภาพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 84 เพื่อให้ศาลเห็นว่า จำเลยสมัครใจเขียนบันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ต้องหาจริงไม่ใช่เกิดจากการข่มขู่หรือถูกทำร้าย ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ยอมเขียนและลงลายมือชื่อในบันทึกการให้ถ้อยคำด้วยตนเอง ซึ่งเป็นเพราะเขียนหนังสือไม่ได้ คงเพียงแต่ให้การด้วยวาจาเท่านั้นกรณีนี้เจ้าหน้าที่ต้องบันทึกคำให้การเองแล้วอ่านให้ผู้ต้องหาฟังพร้อมทั้งลงลายมือชื่อ หรือลายพิมพ์นิ้วมือ หรือประทับตรา หรือเครื่องหมายอื่นทำนองเดียวกันนั้นก็ได้ โดยการบันทึกภาพ V.D.O. หรือถ่ายภาพไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็น

การป้องกันมิให้จำเลยให้การปฏิเสธในชั้นศาลว่าการที่ลงลายมือชื่อในบันทึกการให้ถ้อยคำในชั้นของเจ้าพนักงาน ผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวนเพราะถูกทำร้ายหรือข่มขู่ นั้น ซึ่งศาลก็เคยอ้างเหตุเช่นนี้มาแล้ว ในการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว ทำให้พยานหลักฐานดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้ ดังนั้น อาจเตรียมการแก้ไขไว้ก่อนดังนี้

(1) ให้ผู้ต้องหาลงลายมือชื่อหลายแห่ง (เกิน 2 แห่งขึ้นไป) ในบันทึกการให้ถ้อยคำหน้าเดียวกัน

(2) ถ่ายภาพผู้ต้องหาขณะลงลายมือชื่อ โดยที่อยู่ในอาการปกติหรือยิ้มแย้มแจ่มใสไม่สื่ออาการว่าถูกบังคับหรือขู่ข่มขู่ว่าจะถูกทำร้ายแต่ประการใด

(3) ลงลายมือชื่อต่อหน้าพยานคนอื่นๆ ที่ไม่ได้มีส่วนได้เสียในคดีนอกเหนือจากเจ้าพนักงานผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวนเจ้าของคดี

4) บันทึกรายงานการสืบสวนสะกดรอยของผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดก่อนมีการจับกุม เช่น ผู้ต้องหาได้ไปพบปะกับใครบ้าง มีประวัติการค้าขายยาเสพติดเหมือนกันหรือเปล่า ไปพบเมื่อไร ที่ไหน พร้อมกับถ่ายภาพหรือบันทึกวิดีโอ ในส่วนของบันทึกการสืบสวนนี้ เคยมีปัญหาว่าศาลไม่ยอมรับฟังเนื่องจากเจ้าหน้าที่เป็นผู้จัดทำบันทึกเหล่านี้เองทั้งสิ้น โดยจำเลยมิได้รับรู้ด้วย จึงอาจมีการถ่วงถ่วงแก้ได้ ดังนั้นเพื่อให้ศาลยอมรับฟังบันทึกการสืบสวนดังกล่าว ควรให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำการสืบสวนสะกดรอยและผู้บังคับบัญชาที่น่าเชื่อถือ ซึ่งรับทราบรายงานบันทึกนี้มาโดยตลอดนั้น ไปเบิกความและรับรองบันทึกนั้นต่อหน้าศาล ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งคือบันทึกการสืบสวนสะกดรอยเหล่านี้จะต้องมีการบันทึกและเก็บข้อมูลไว้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งไม่สามารถทำการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในภายหลังได้ อันเป็นพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อเท็จจริงที่ว่าผู้กระทำความผิดมีพฤติการณ์การลักลอบผลิตยาเสพติดอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นพยานหลักฐานซึ่งแสดงถึงลักษณะวิธีการ หรือรูปแบบเฉพาะของการกระทำความผิด ก็สามารถนำสืบให้ศาลใช้ดุลพินิจในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226/2 (2) ได้

5) บันทึกการติดต่อระหว่างผู้กระทำความผิดไม่ว่าทางโทรศัพท์ หรือการติดต่อโดยวิธีอื่น

3. พยานบุคคล

ในการนำพยานหลักฐานเข้ามาสืบในคดีอาญาเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยนั้น โดยหลักกฎหมายแล้วโจทก์สามารถอ้างพยานหลักฐานทุกชนิดเข้ามาสืบได้เสมอ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ขู่ข่มขู่ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น และห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และมาตรา 232 สำหรับในการนำสืบพยานบุคคลในการดำเนินคดีสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับ

ยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 โดยเฉพาะในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด โจทก์อาจนำผู้ร่วมกระทำความผิดในคดีเดียวกันนั้นมาเป็นพยานโจทก์ได้ หากผู้ร่วมกระทำความผิดคนดังกล่าว ได้รู้ หรือ ได้เห็นในการตกลงสมคบกันของผู้กระทำความผิดรายอื่น ดังนี้

1) ฝ่ายโจทก์อาจนำสืบคำพยานในคดีเรื่องก่อนๆ ซึ่งไม่ใช่พยานหลักฐานโดยตรงในคดีที่มีการฟ้องร้องกัน แต่เป็นพยานหลักฐานที่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงถึงคดีที่เกิดขึ้นในช่วงกระชั้นชิด ซึ่งนำไปสู่การนำสืบหาข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นแห่งคดีที่ฟ้องร้องกันโดยตรง

2) มีการประสานและปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานซึ่งต่างสังกัดกัน เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เพื่อทำการสืบสวนสะกดรอยคดีใดคดีหนึ่งเป็นต้น เพราะจะมีผลทำให้ศาลเชื่อว่าการสืบสวนหาข้อมูล การทำรายงานและการรับทราบข้อเท็จจริงต่างๆ ตามที่เจ้าหน้าที่ทั้งสองหน่วยกล่าวมานั้น เป็นความจริงและไม่ได้มีการทำพยานหลักฐานเท็จ เพราะถ้าจะทำอะไรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว เจ้าหน้าที่ทั้งสองหน่วยจะต้องร่วมมือกันทุจริต ซึ่งเป็นการเสี่ยงเกินไปที่จะกระทำเช่นนั้นและอาจถูกดำเนินคดีทั้งทางวินัยและทางอาญา ถ้าความลับถูกเปิดเผยขึ้น

3) คดีที่มีความสำคัญมาก ๆ เช่น คดีที่เป็นนักค้ายาเสพติดรายใหญ่และมีอิทธิพลทางการเมือง หรือเป็นข้าราชการระดับสูง แต่ปรากฏว่า ประจักษ์พยานหรือพยานหลักฐานในคดีโดยตรงไม่มีเลย คงมีแต่พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษเพื่อผลในการปราบปรามยาเสพติด โดยเฉพาะการให้ความสำคัญแก่คดีประการหนึ่งก็คือการขอให้ผู้บริหารระดับสูงผู้เกี่ยวข้องในคดีมาร่วมเบิกความเป็นพยานด้วย เพื่อให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการชั่งน้ำหนักพยานที่มีความกำกวมกันนั้นว่า ศาลควรจะเชื่อพยานหลักฐานฝ่ายโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ที่ไม่มีส่วนได้เสียหรือโกรธเคืองกับจำเลย หรือศาลควรเชื่อพยานฝ่ายจำเลยซึ่งไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง เป็นนักเลงอันพาลหรือเจ้ามือหวยเถื่อน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกันดังกล่าวแล้ว แน่นนอนเหลือเกินว่าศาลคงต้องโน้มเอียงเชื่อถือพยานฝ่ายโจทก์ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้บริหารระดับสูงผู้เกี่ยวข้องในคดี ต้องให้การสมเหตุสมผลน่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีอื่นๆ ที่มีน้ำหนักน่าเชื่อถืออันควรแก่การรับฟัง ซึ่งไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือสร้างพยานหลักฐานเท็จขึ้นมาได้ มาแสดงต่อศาลด้วย

4) ในคดีที่พยานหลักฐานไม่เพียงพอ ซึ่งถ้าดำเนินคดีต่อไปอาจถูกศาลยกฟ้องได้ ดังนี้ ฝ่ายเจ้าหน้าที่อาจจำเป็นต้องกันตัวผู้ร่วมกระทำความผิดที่มีส่วนร่วมกระทำความผิดน้อยที่สุด หรือผู้ซึ่งไม่ใช่ ตัวการสำคัญในคดีบางคนมาเป็นพยานโดยเฉพาะ

5) ในคดีที่มี “สายลับ” ศาลมักพิพากษายกฟ้องโดยอ้างว่าโจทก์ไม่สามารถนำสายลับมาเบิกความในชั้นศาลได้ เนื่องจากความปลอดภัยของสายลับและครอบครัว ปัญหาจึงมีว่าทำอย่างไรให้ศาลเชื่อว่าคดีนี้มี “สายลับ” จริงๆ และสายลับได้ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ เรื่องนี้เจ้าหน้าที่ควรแสดงหลักฐานเอกสารของทางราชการที่มีการขออนุมัติจากผู้บังคับบัญชาระดับสูงที่จะใช้สายลับและต้องมีรายงานการปฏิบัติงานของสายลับและเจ้าหน้าที่ทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันต้องไม่ลืมถึงการให้ความปลอดภัยช่วยเหลือแก่สายลับและครอบครัวด้วย โดยการนำวิธีการคุ้มครองพยานมาใช้

4. พยานผู้ชำนาญการพิเศษ

พยานผู้ชำนาญการพิเศษ เป็นพยานบุคคลที่สำคัญยิ่งอีกอย่างหนึ่งที่จะต้องนำมาสืบก็คือ นักวิทยาศาสตร์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดโดยตรง ซึ่งความคิดเห็นของผู้ชำนาญการพิเศษนี้ จะมีประโยชน์อย่างมากต่อการพิจารณาในชั้นการสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาตัดสินของศาล โดยพยานผู้ชำนาญการพิเศษนี้จะนำสืบและให้ความเห็นต่อศาลได้เป็นอย่างดีว่า สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของกลางที่ยึดมาได้จากแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมายนี้ สามารถนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติดได้หรือไม่ อย่างไร และชนิดใดได้บ้าง แม้พยานผู้ชำนาญการพิเศษนี้ จะไม่ได้เห็นหรือรู้มาโดยตรงว่าจำเลยกำลังจะเอาสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของกลางที่ยึดมาได้ไปผลิตยาเสพติดก็ตาม แต่พยานผู้ชำนาญการพิเศษนี้จะให้ความเห็นตามหลักวิชาการ ประกอบกับแผนภูมิขั้นตอนการผลิตยาเสพติดชนิดต่างๆ แล้วแต่ว่าสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของกลางที่ยึดมาได้นั้นเป็นชนิดใด แต่คงจะให้การในลักษณะที่ยืนยันว่าจะนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติดชนิดนั้นโดยตรงเลยคงไม่ได้ เพราะไม่ได้รู้ไม่ได้เห็นมาโดยตรงด้วยตนเอง และความเห็นของผู้ชำนาญการพิเศษนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของพยานฝ่ายโจทก์ซึ่งเมื่อนำไปพิจารณาประกอบกับพยานหลักฐานอื่นๆ เช่น รายงานการสืบสวน ภาพถ่ายวิดีโอ พยานฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้สืบสวนจับกุม ตลอดจนพยานหลักฐานที่ได้มาจากลับ ฯลฯ เหล่านี้อาจมีน้ำหนักเพียงพอให้ศาลเชื่อโดยปราศจากข้อสงสัยว่า จำเลยกับพวกได้ตกลงสมคบกันที่จะเอาเคมีภัณฑ์ของกลางที่ถูกยึดมานี้ไปใช้ในการผลิตยาเสพติด ซึ่งเข้าหลักเกณฑ์ของกฎหมายพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 8 วรรค 1 ในที่สุด

ตัวอย่างที่ 1 ในบางครั้งจากรายงานการสืบสวนแจ้งมาว่าจะมีการตกลงสมคบกันผลิตเฮโรอีนที่จังหวัดเชียงราย และผู้ต้องหาทั้งหลายได้มีการเตรียมการในเรื่องเครื่องมืออุปกรณ์การผลิต และสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการผลิตเฮโรอีนเรียบร้อยแล้ว แต่พอเวลาเจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการตรวจค้นจับกุมแหล่งผลิตพบเคมีภัณฑ์ของกลางเหล่านี้ แต่ยังไม่พบเฮโรอีนเพราะเจ้าหน้าที่เข้าตรวจค้นจับกุมก่อนมีการลงมือผลิตเฮโรอีน ถ้าพบสารตั้งต้นและ

เคมีภัณฑ์ของกลางที่จำเป็นในการผลิตเฮโรอีน ได้แก่ ฟีน, แคลเซียม, แอมโมเนียมคลอไรด์, เอทิล แอลกอฮอล์, อาเซติก แอนไฮไดรด์, กรดไฮโดรคลอริก, อะซิโตน และน้ำ

ในกรณีพบของกลางดังกล่าว นอกจากจะดำเนินคดีในข้อหาต่างๆ ตามที่กฎหมายเฉพาะเรื่องได้บัญญัติไว้โดยตรง ซึ่งจะเป็นความผิดหลายกรรมด้วยกันแล้ว กรณีนี้ถ้ามีการนำผู้ชำนาญการพิเศษด้านการตรวจพิสูจน์ยาเสพติด มาเบิกความพร้อมกับคูของกลางดังกล่าวแล้ว คงสามารถให้ความเห็นได้ทันทีเลยว่าจำเลยเหล่านี้กำลังมีการร่วมมือกันผลิตเฮโรอีน และถ้าจำนวนสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์แต่ละชนิดที่ใช้ในการผลิตเฮโรอีน มีความสัมพันธ์กับสูตรการผลิตเฮโรอีนด้วยแล้ว ผู้ชำนาญการพิเศษสามารถบอกได้ทันทีว่า นี่คือน้ำมันส่วนในการผลิตเฮโรอีน

ตัวอย่างที่ 2 กรณีเข้าตรวจค้นจับกุมแหล่งผลิตแอมเฟตามีนหรือยาบ้า ถ้าพบสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ของกลางเหล่านี้ ได้แก่ อีเฟดรีน หรือ อีเฟดรีนไฮโดรคลอไรด์, ไทโอนิลคลอไรด์, กรดน้ำส้ม หรือกรดอะเซติก, กรดเกลือ, ก๊าซไฮโดรเจน, แพลเลเดียม และแอลกอฮอล์ ฯลฯ

ถ้าพบสิ่งเหล่านี้ในแหล่งผลิต แม้ยังไม่พบแอมเฟตามีนหรือยาบ้าก็ตาม นอกจากจะดำเนินคดีตามที่กฎหมายนั้นๆ บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ถ้ามีการนำผู้ชำนาญการพิเศษด้านการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดมาเบิกความพร้อมกับคูของกลางดังกล่าวแล้วคงสามารถให้ความเห็นได้ในทันทีว่า จำเลยกับพวกนั้นกำลังมีการร่วมมือกันผลิตยาบ้า เช่นกัน

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

ในปัจจุบันปัญหาการลักลอบผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย ด้วยวิธีการสังเคราะห์จากสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ได้พัฒนารูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนไปอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้ขอบเขตของกระทำความผิดเกี่ยวกับการผลิตยาเสพติดด้วยสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ทวีความรุนแรงมากขึ้นกว่าในอดีต จากเดิมที่เคยกะทำความผิดโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ยังไม่มีความสลับซับซ้อนมากนักจนกลายเป็นองค์กรอาชญากรรมที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น มีการกระทำในลักษณะปกปิด และมีการแบ่งหน้าที่กันทำเป็นขั้นเป็นตอนเพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถสืบสวนสอบสวนถึงบุคคลในระดับหัวหน้า (BOSS), หรือระดับผู้ช่วยหัวหน้า (UNDER BOSS), หรือระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการได้ อีกทั้งองค์กรอาชญากรรมประเภทนี้จะมีเงินทุนเป็นจำนวนมาก รวมถึงมีกลุ่มอิทธิพลต่างๆ คอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุน หรือในบางกรณีกลายเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ มีเครือข่ายการค้าและผลิตยาเสพติดในหลายประเทศ เพราะว่าการผลิตยาเสพติดจากสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ได้ให้ผลกำไรคุ้มค่าแก่การลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันยาเสพติดประเภทสังเคราะห์จากสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์เหล่านี้ ได้มีการแพร่ระบาดไปยังภูมิภาคต่างๆ ของโลกอย่างรวดเร็ว เนื่องจากสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านี้ มีทั้งที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติเป็นความผิด และไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด โดยเฉพาะถ้าเป็นสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดชนิดที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติเป็นความผิด ในแต่ละประเทศก็จะมีมาตรการควบคุมในการนำสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดไปผลิตยาเสพติดที่เข้มข้นและรัดกุม แต่ถ้าเป็นสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดชนิดที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ก็สามารถหาซื้อได้ง่ายอย่างถูกกฎหมาย และราคาถูก ทั้งที่อยู่ในรูปของสารเคมีที่ใช้ในอุตสาหกรรม หรือ อยู่ในรูปของยารักษาโรค หรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ อีกทั้งจากการที่วิทยาการทางเคมีและพันธุวิศวกรรมได้มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นโดยลำดับ จึงทำให้การสังเคราะห์ยาเสพติดโดยอาศัยกระบวนการทางเคมีสามารถทำได้ง่าย และสะดวก ใช้พื้นที่ในการผลิตยาเสพติดน้อย ลดต้นทุนในการผลิตยาเสพติด และสามารถลดปัญหาความเสี่ยงในการที่จะถูกตรวจพบและจับกุมในการลักลอบลำเลียงยาเสพติด หรือสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ไปส่งให้ลูกค้าในระยะไกลๆ ในขณะที่

ที่ยาเสพติดชนิดดั้งเดิมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติต้องอาศัยพื้นที่เพาะปลูกจำนวนมาก ผลผลิตมีเป็นจำนวนมากยากต่อการลักลอบลำเลียง ทำให้ต้องใช้ผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคนและหลายทอด มีความเสี่ยงต่อการถูกตรวจพบ อีกทั้งต้องอาศัยฤดูกาลที่เอื้ออำนวย เช่น ฝิ่น กัญชา ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ยาเสพติดชนิดดั้งเดิมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจะมีแนวโน้มว่าจะลดปริมาณการผลิตลงเรื่อยๆ เพราะโลกในปัจจุบันประสบปัญหาประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันพื้นที่ในการอยู่อาศัยและทำการเกษตรมีปริมาณลดลง ทำให้เกิดปัญหาประชาชนไม่มีพื้นที่ทำการเกษตรและที่อยู่อาศัย พื้นที่ป่าเขาจึงถูกหักล้างทำลายลง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกและเป็นที่อยู่อาศัยมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดปัญหาการลักลอบนำสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ไปผลิตยาเสพติดแทนยาเสพติดชนิดดั้งเดิมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ดังจะเห็นได้ในปัจจุบันยังมีการลักลอบนำสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดไปผลิตยาเสพติดอยู่ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศในยุโรป และในประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศสหภาพมา ประเทศกัมพูชา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศไทย

ในส่วนของประเทศไทย จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ในปัจจุบันปัญหาการลักลอบนำสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดไปผลิตยาเสพติด ยังปรากฏอยู่อย่างต่อเนื่องในประเทศเพื่อนบ้านของประเทศไทย เช่น ประเทศสหภาพมา ประเทศกัมพูชา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศฟิลิปปินส์ ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในรูปของสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด หรืออยู่ในรูปของยา รักษาโรคหรือผลิตภัณฑ์อื่น ซึ่งมีสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดผสมอยู่เสมอ ซึ่งจะเห็นได้ว่า สารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้นโดยคุณสมบัติของตัวเองแล้ว เป็นได้ทั้งสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตสิ่งที่มีประโยชน์ เช่น ผลิตเป็นยารักษาโรค และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งในเชิงอุตสาหกรรมและพาณิชย์ ในทางวิทยาศาสตร์ หรือผลิตสิ่งที่เป็นโทษ เช่น ผลิตเป็นยาเสพติด แม้ว่ารัฐจะได้พยายามนำมาตรการต่างๆ มาควบคุมการลักลอบลำเลียงสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด เพื่อนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติดแล้วก็ตาม แต่ในปัจจุบันปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่และทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับและมีแนวโน้มว่าการผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย โดยเฉพาะยาเสพติดประเภทสังเคราะห์จากสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์ในประเทศไทย จะเริ่มหวนคืนกลับมาอีกครั้ง ด้วยเหตุผลที่ว่า แม้ประเทศที่มีมาตรการทางกฎหมายในการลงโทษหนักมากกับคดียาเสพติด เช่น ประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ก็ยังมีการจับกุมแหล่งผลิต ไอซ์ ซึ่งเป็นยาเสพติดประเภทสังเคราะห์จากสารตั้งต้นหรือ

เคมีภัณฑ์ได้ อีกทั้งประเทศเพื่อนบ้านของเรา โดยเฉพาะประเทศสหภาพพม่า ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศกัมพูชา ก็มีการจับกุมแหล่งผลิตยาบ้า เฮโรอีน และไอซ์ ซึ่งเป็นยาเสพติดประเภทสังเคราะห์จากสารตั้งต้น หรือเคมีภัณฑ์ได้เช่นกัน ประกอบกับประเทศไทยในอดีตเคยมีการจับกุมแหล่งผลิตยาเสพติดได้ เป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นเมื่อประเทศเพื่อนบ้านเหล่านั้นมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และจริงจังแล้ว ก็จะทำให้สถานการณ์การผลิตยาเสพติดประเภทสังเคราะห์จากสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์ของประเทศไทยจะต้องหวนกลับมาเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ตามทฤษฎี Balloon Effect ฉะนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามปัญหาการผลิตยาเสพติดประเภทสังเคราะห์จากสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องบังคับใช้กฎหมาย ยาเสพติดอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในส่วนของ การดำเนินคดีกับสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ทั้งในส่วนของคดีอาญาและคดีทรัพย์สิน รวมตลอดถึง การดำเนินการต่อของกลางที่เป็นสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด และการ นำสืบและรับฟังพยานหลักฐานในคดีสมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเหล่านี้ ต้องทำ ให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดและทำให้ผู้บังคับใช้กฎหมายยาเสพติด สามารถนำกฎหมายยาเสพติดที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นการป้องกันและปราบปรามมิให้นำ สารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดไปผลิตยาเสพติดจนสำเร็จ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหาในการดำเนินคดีกับสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิต ยาเสพติดที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์มาแล้วข้างต้น ในขั้นนี้ ผู้เขียนขอเสนอแนะแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

5.1.1 เนื่องจากตัวบทกฎหมายในส่วนของมาตรการควบคุมสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ ใช้ในการผลิตยาเสพติดของประเทศไทย ไม่สามารถบัญญัติให้ครอบคลุมสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดได้ทุกชนิด โดยเฉพาะในการกำหนดว่าสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดชนิดใด สมควรต้องออกกฎหมายมาควบคุมโดยห้ามผู้ใด ผลิต นำเข้า ส่งออก ครอบครอง ครอบครองเพื่อจำหน่าย จำหน่าย สมคบ สนับสนุน และช่วยเหลือ เนื่องจากสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดส่วนมากจะมีทั้งประโยชน์และ โทษในขณะเดียวกัน ซึ่งในส่วนที่เป็นประโยชน์จะใช้เป็นยารักษาโรค หรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในทาง อุตสาหกรรม ส่วนที่เป็นโทษจะนำไปใช้ผลิตยาเสพติดชนิดต่างๆ ดังนั้น หากมีการเสนอให้บัญญัติ

กฎหมายห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก ครอบครอง ครอบครองเพื่อจำหน่าย จำหน่าย สมคบ สนับสนุน และช่วยเหลือ ในสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดทุกชนิด ย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนอย่างแน่นอน แต่อย่างไรก็ตาม แนวทางหนึ่งที่แก้ไขปัญหานี้ คือ อาจนำเอามาตรการสมคบมาตรา 8 วรรคหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาใช้เฉพาะในกรณี สมคบกัน เพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติด ให้โทษประเภทร้ายแรงเท่านั้น เพื่อให้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ประเภทร้ายแรงทุกกรณี โดยมีวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดที่มีเจตนา กระทำความผิดชนิดร้ายแรง โดยอาจมีบทบัญญัติเพิ่มเติม ในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการ ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ในลักษณะที่ว่า “ถ้าผู้ใดสมคบโดยการตกลง กันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดในฐานผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ” เนื่องจากผู้กระทำความผิดสมคบ กันตามบทบัญญัตินี้มีเจตนาชั่วร้ายและหากรอให้มีการผลิตยาเสพติดประเภทที่ 1 ได้สำเร็จ ย่อมมี ผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก

5.2.2 เนื่องจากปัญหาการดำเนินคดีในข้อหาสมคบกัน เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด มักจะเป็นคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนมากกว่าคดีอาญาปกติ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบังคับใช้ กฎหมายยาเสพติด มักจะหลีกเลี่ยงไม่ดำเนินคดีสมคบ แต่จะเน้นเฉพาะในการดำเนินคดีในข้อหา ตัวการตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83 แนวทางแก้ไขปัญหานี้ควรออกระเบียบกำหนดให้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบังคับใช้กฎหมายยาเสพติด มีหน้าที่ต้องดำเนินคดีสมคบกันเพื่อผลิตยาเสพติดตาม มาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 อย่างเคร่งครัดกับแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมายตั้งแต่เริ่มต้นที่ของกลางยังเป็นสารตั้งต้น หรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่เตรียมการจะนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด ถ้ามี พยานหลักฐานอันเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดฐานสมคบเพื่อผลิตยาเสพติด อันเป็นการบังคับใช้ กฎหมายให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อเป็นการปราบปรามการค้าสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ ในการผลิตยาเสพติด และการผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย

5.2.3 ในปัญหาการดำเนินการต่อของกลางซึ่งเป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิต ยาเสพติดที่ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ในความผิดฐานสมคบกัน เพื่อ กระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการ ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 นั้น ของกลางซึ่งเป็นเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้เหล่านั้น ไม่ใช่ยาเสพติด จึงไม่จำเป็นต้องส่งของกลางดังกล่าวตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจับ ยึด

และตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. 2537 แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องทำการยึดของกลางซึ่งเป็นเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีข้อหาสมคบกัน เพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 โดยอาศัยบทบัญญัติมาตรา 98 (1) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เจ้าหน้าที่ก็อาจดำเนินการได้ แต่เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา 98 (1) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ยังไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควร อาจทำให้เกิดปัญหาในตีความและในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อดำเนินคดีสมคบกับสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้เหล่านั้นได้ แนวทางแก้ไขปัญหานี้ อาจมีบทบัญญัติเพิ่มเติมให้อำนาจเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายมีอำนาจยึดสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้เหล่านั้นได้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีสมคบ เพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 ได้

5.2.4 ในการนำสืบพยานหลักฐาน เพื่อดำเนินคดีสมคบกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดตามองค์ประกอบความผิดของการสมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2534 นั้น จากที่ได้ทำการศึกษาพบว่า คดีประเภทนี้จะมีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคน ตั้งแต่ระดับหัวหน้า (BOSS) , ระดับผู้ช่วยหัวหน้า (UNDER BOSS), ระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ และระดับชุดปฏิบัติการ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจค้นและจับกุมหรือพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดี จำเป็นต้องรวบรวมพยานหลักฐานและนำสืบพยานหลักฐานแสดงให้เห็นได้ว่า บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปได้มีการตกลงกัน เพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดนั้น ซึ่งในทางปฏิบัติในการแสวงหาพยานหลักฐานและการนำสืบเพื่อพิสูจน์ว่า บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปได้มีการตกลงกัน เพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดนั้น เป็นเรื่องที่ยุ่งยากและมีข้อจำกัดในทางกฎหมาย ซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหานี้ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะให้ใช้วิธีการแสวงหาพยานหลักฐานด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

5.2.4.1 ด้วยวิธีการสอบปากคำพยานบุคคลที่ร่วมในการกระทำความผิดด้วยกันไว้เป็นพยาน โดยปกติเวลาเข้าตรวจค้นแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายมักจะจับกุมได้เฉพาะผู้กระทำความผิดในระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ หรือชุดปฏิบัติการที่อยู่ใกล้ชิดกับแหล่งผลิตยาเสพติด ดังนั้นเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวนจำเป็นต้องทำการ

สอบปากคำผู้ถูกจับกุมเหล่านี้ไว้ในทันที โดยอาจอาศัยมาตรา 100/2 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เพื่อให้มีพยานหลักฐานเชื่อมโยงไปถึงผู้ร่วมกระทำความผิดในระดับหัวหน้า (BOSS), หรือในระดับผู้ช่วยหัวหน้า (UNDER BOSS) แล้วแต่กรณี

5.2.4.2 ด้วยวิธีการส่งเจ้าหน้าที่อำพรฯเข้าไปในองค์กรอาชญากรรมยาเสพติดประเภทนี้ ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. 2550 เพื่อเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และเป็นประจักษ์พยานในส่วนของกรกระทำที่เป็นการตกลงกันเพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดของผู้ร่วมกระทำความผิด ตั้งแต่ระดับหัวหน้า (BOSS), ระดับผู้ช่วยหัวหน้า (UNDER BOSS), ระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ และระดับชุดปฏิบัติการ แล้วแต่กรณี

5.2.4.3 ด้วยวิธีการส่งมอบภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งยาเสพติดประเภทสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. 2550 เพื่อเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน ในส่วนของกรกระทำที่เป็นการตกลงกันเพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดของผู้ร่วมกระทำความผิด ตั้งแต่ระดับหัวหน้า (BOSS), ระดับผู้ช่วยหัวหน้า (UNDER BOSS), ระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ และระดับชุดปฏิบัติการ แล้วแต่กรณี แต่อย่างไรก็ตามหากเป็นเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดชนิดที่กฎหมายไม่ได้บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานด้วยวิธีการส่งมอบภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ในลักษณะนี้ ก็ไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. 2550

5.2.4.4 ด้วยวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางไปรษณีย์ โทรศัพท โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์การสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามมาตรา 14 จัตวาแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 เพื่อเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน ในส่วนของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสามารถนำสืบได้ถึงกรกระทำที่เป็นการตกลงกันเพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดของผู้ร่วมกระทำความผิด ตั้งแต่ระดับหัวหน้า (BOSS), ระดับผู้ช่วยหัวหน้า (UNDER BOSS), ระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ และระดับชุดปฏิบัติการ แล้วแต่กรณี

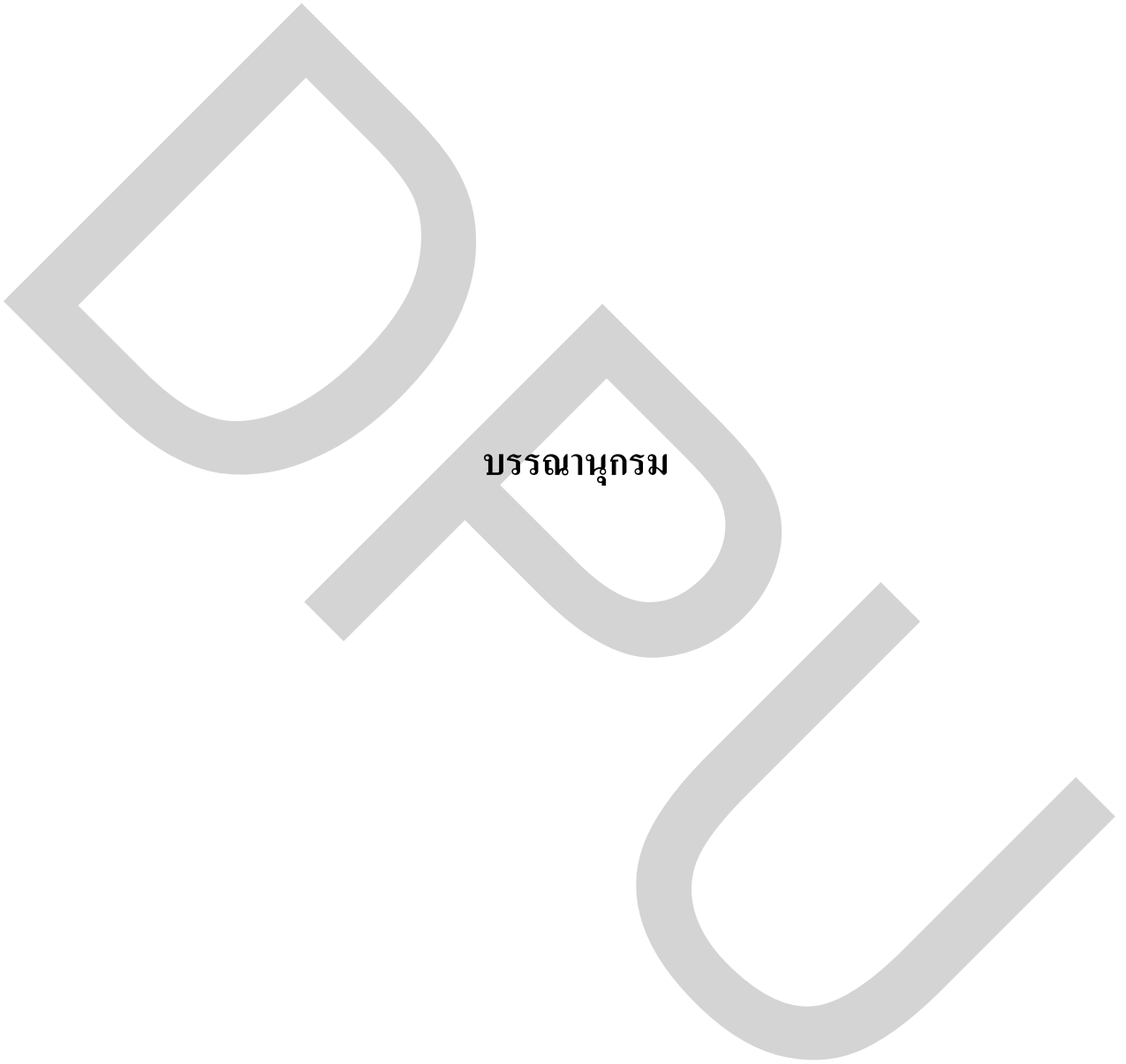
5.2.4.5 ด้วยวิธีการตรวจสอบและวิเคราะห์การใช้โทรศัพท์ของผู้ร่วมกระทำความผิดทุกคนไม่ว่าในชั้นสืบสวน ในชั้นก่อนจับกุม ขณะจับกุม และภายหลังจับกุม เพื่อนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมโยงหรือรูปแบบการติดต่อทางโทรศัพท์ของผู้ร่วมกระทำความผิดทุกคน ซึ่งอาจจะพบความเชื่อมโยงหรือรูปแบบการใช้โทรศัพท์ของผู้ร่วมกระทำความผิดที่ใช้โทรศัพท์ในการตกลงกันเพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดก็ได้ อันเป็นพยานหลักฐานที่ใช้ประกอบกับพยานหลักฐานอื่นๆ เพื่อพิสูจน์กรกระทำที่เป็นการตกลงกันเพื่อกระทำความผิดฐานผลิตยาเสพติดของผู้ร่วมกระทำความผิด ตั้งแต่ระดับหัวหน้า (BOSS), ระดับผู้ช่วยหัวหน้า (UNDER BOSS), ระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ และระดับชุดปฏิบัติการ แล้วแต่กรณี

5.2.4.6 ด้วยวิธีการสืบสวนสะกดรอยติดตามและสังเกตการณ์พฤติการณ์ของผู้ร่วมกระทำความคิด ตั้งแต่ระดับหัวหน้า (BOSS), ระดับผู้ช่วยหัวหน้า (UNDER BOSS), ระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ และระดับชุดปฏิบัติการ เพื่อพิสูจน์การกระทำที่เป็นการตกลงกันเพื่อกระทำความคิดฐานผลิตยาเสพติด ก่อนที่จะเข้าทำการตรวจค้นจับกุมแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามในการสืบสวนด้วยวิธีนี้จำเป็นต้องจัดทำรายงานการสืบสวนสะกดรอยติดตามและสังเกตการณ์พฤติการณ์ของผู้ร่วมกระทำความคิด ตั้งแต่ระดับหัวหน้า (BOSS), ระดับผู้ช่วยหัวหน้า (UNDER BOSS), ระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ และระดับชุดปฏิบัติการทุกครั้ง เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในโอกาสต่อไป

5.2.4.7 ด้วยวิธีการใช้ “สายลับ” เพื่อเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และเป็นประจักษ์พยานในส่วนของการกระทำที่เป็นการตกลงกันเพื่อกระทำความคิดฐานผลิตยาเสพติดของผู้ร่วมกระทำความคิด ตั้งแต่ระดับหัวหน้า (BOSS), ระดับผู้ช่วยหัวหน้า (UNDER BOSS), ระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการ และระดับชุดปฏิบัติการ แล้วแต่กรณี

อย่างไรก็ตามในการแสวงหาและการนำสืบพยานหลักฐานเพื่อแสดงให้เห็นว่า บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ได้มีการตกลงกัน เพื่อกระทำความคิดฐานผลิตยาเสพติดนั้น อาจจะใช้วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างร่วมกันก็ได้ และอาจจะแสวงหาพยานหลักฐานด้วยวิธีอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้วก็ได้ แต่การแสวงหาและการได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้นต้องชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้การนำสืบพยานหลักฐานในคดีนั้นมีความสมบูรณ์ที่สุด

5.2.4.8 ในการนำสืบพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีสมคบกับสารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์ จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดตามองค์ประกอบความคิดของการสมคบกันเพื่อกระทำความคิดฐานผลิตยาเสพติดตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความคิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 นั้น จากที่ได้ทำการศึกษาพบว่า คดีประเภทนี้เมื่อเข้าทำการตรวจค้นแหล่งผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย สิ่งที่มีมักจะพบประกอบไปด้วย ผู้กระทำความคิดในระดับชุดปฏิบัติการ ได้แก่ นักเคมีหรือนักวิทยาศาสตร์ และคนงาน สารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติดในแต่ละประเภท รวมทั้งสิ่งของต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นในการรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นตอนนี้ จำเป็นจะต้องทำการบันทึกวิดีโอหรือถ่ายภาพบุคคล สารตั้งต้นหรือเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติดในแต่ละประเภท รวมทั้งสิ่งของอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องไว้เป็นพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ถึงกระบวนการผลิตยาเสพติดในแต่ละประเภทแล้วแต่กรณี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กมลชัย รัตนสกาวงศ์. (2537). **พื้นฐานความรู้ทั่วไป หลักกฎหมายปกครองเยอรมัน**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. (2546). **มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และมาเลเซีย**. กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2546). **คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 8**. กรุงเทพฯ: จีรัชการพิมพ์.
- ไชยยศ หมรัชตะ. (2525). **ปัญหายาเสพติด : การศึกษาและวิเคราะห์ในแง่กฎหมาย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนาสานต์. (2541). “หลักนิติธรรม.” ใน **รวมบทความทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 90 ปี ธรรมศาสตร์อาจารย์สัญญาธรรมศักดิ์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 27.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2538). **กฎหมายมหาชน เล่ม 3: ที่มาและนิติวิธี**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- พงศ์ธร บุญอารีย์. (2540). **กฎหมายระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับคดีอาญา**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- เกา สารสิน. (2522). **ปัญหาการควบคุมยาเสพติดในประเทศไทย : การศึกษาเฉพาะกรณีถึงมาตรการและยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติ**. (เอกสารวิจัยส่วนบุคคลวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2542). **สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ**. (เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายมหาชน). กรุงเทพฯ.
- วิโรจน์ สุ่มใหญ่. (2543). **ยาบ้า มหันตภัยข้ามทศวรรษ**. กรุงเทพฯ: Home sweet Home.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ. (ม.ป.ป.). **การเสริมสร้างมาตรการเพื่อสัมฤทธิ์ผลในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการ ป.ป.ช.** กรุงเทพฯ.

บทความ

- ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. (2547). **หลักและวิธีปฏิบัติในการบังคับใช้รัฐธรรมนูญในกรณีที่มี**
บทบัญญัติว่า “ทั้งนี้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”เสนอต่อสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
 (รายงานผลการศึกษาวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. (2547, เมษายน). รายงานผลการศึกษาวิจัยเรื่อง **หลักและวิธีปฏิบัติในการ**
บังคับใช้รัฐธรรมนูญในกรณีที่มีบทบัญญัติว่า “ทั้งนี้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”
เสนอต่อสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- อรรถนพ ลิจิตจิตตะ. (ม.ป.ป.). **การดำเนินคดีสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด.**

วิทยานิพนธ์

- กมลธรรม วาสนุญา. (2541). **ความรับผิดชอบทางอาญาต่อการผลิตยาเสพติดที่ได้จากการ**
สังเคราะห์: ศึกษากรณีการผลิต เมทแอมเฟตามีน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
 สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แก้วตา พันธุ์ไธ. (2544). **มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้**
ในการผลิตยาเสพติด: กรณีศึกษาความร่วมมืออนุภูมิภาคระหว่างประเทศลาว ประเทศ
พม่า และประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์.
 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข.
 (2549, 22 กันยายน). **สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการลักลอบผลิตยาเสพติด.**
 สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2552. จาก
<http://www.thaifda.com/editor/data/files/narcotic/type-narcotic/precursors.htm>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (ม.ป.ป.). **การดำเนินการต่อของกลาง.**
 สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2551. จาก <http://www1.oncb.go.th/c1-package.htm>.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2551,25 พฤศจิกายน). บช.ปส.

ร่วมกับ สภ.เมืองภูเก็ต จับกุม 1 คน เตรียมลักลอบนำยาแก้หวัด/ลดน้ำมูกที่มีส่วนผสมของซูโดอีเฟดรีน น้ำหนักรวม 192.20 กิโลกรัม ส่งจาก จ.ภูเก็ต ไปประเทศออสเตรเลีย. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551. จาก

<http://www.oncb.go.th/PortalWeb/applications/collaboration/newsDrug/user/Internet/viewDetail.do?newsId=570>

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Herbert Bayer and Andreas Maack. (1999, November). **Precursor Control in Germany.**

Joseph Shereda. (1997-1998). **The Internationalization of the War on Drugs and Its**

Potential for Successfully Addressing Drug Trafficking and Related Crimes in South Africa. (The George Washington Journal of International Law and Economics,31, No. 2)

Norathep Puttipesat. (2001, 16 January). **Precursor and Chemical Control in Thailand.**

(presented at the Ninth Regional Training Course of UNAFEI held in Bangkok).

United Nations. (1998). **Commentary on the United Nations Convention against Illicit**

Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic substances.1988. New York: United Nations.

United Nations. (1998). **Resolutions of the General Assembly at Its Twentieth Special**

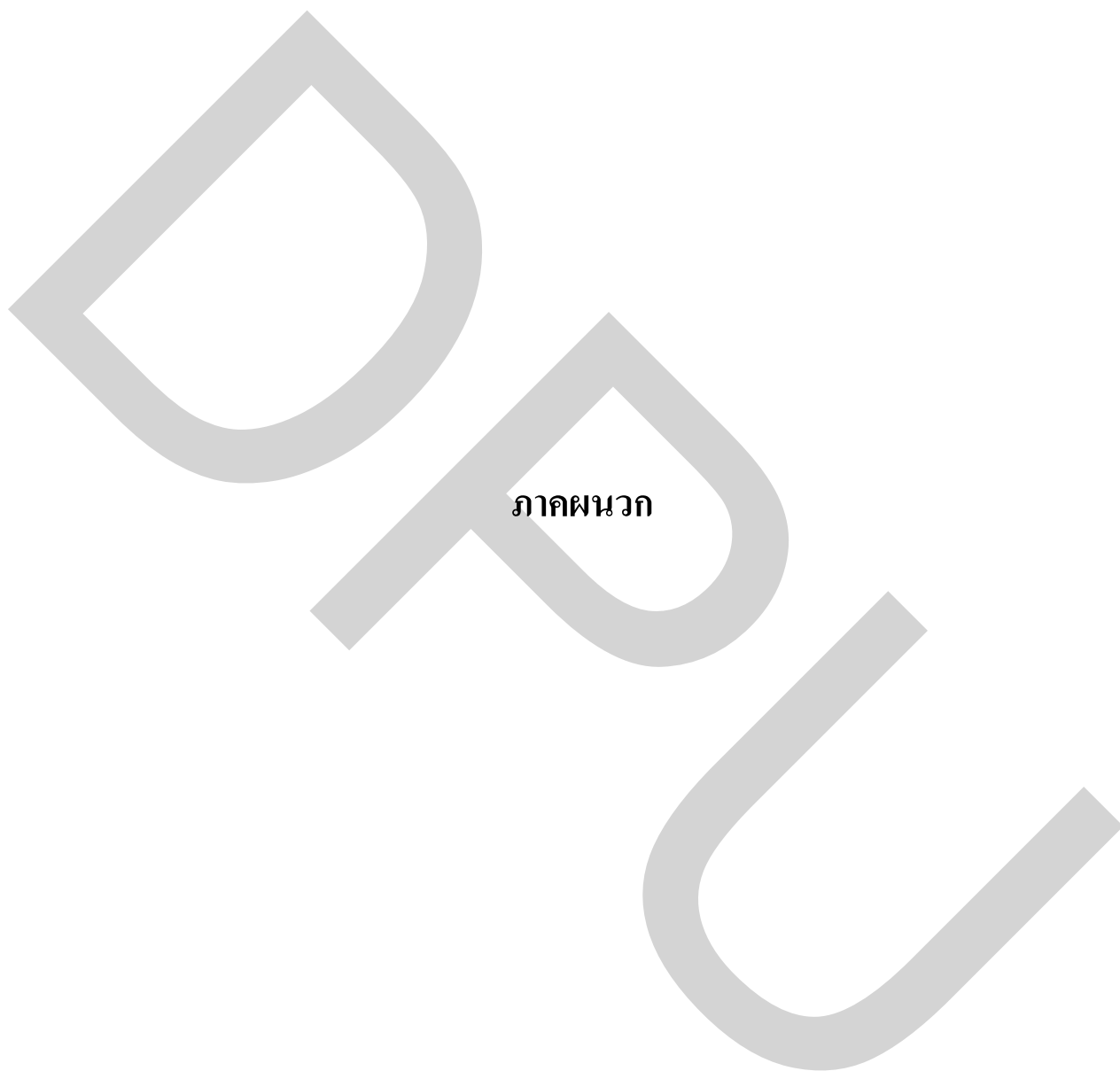
Session 8-10 June 1998 on Measures to Enhance International Cooperation to Counter the World Drug Problems. New York: United Nations.

United Nations. (1999). **Report of International Narcotics Control Board for 1999 on the**

Implementation of Article 12 of United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic substances. New York: United Nations.

United States Department of State. (2000,march). **International Narcotics Control Strategy Report.**

US Government. (2000). **National Drug Control Strategy: 2000 Annual Report.** Washington DC: US Government Printing House.

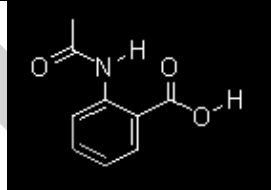

ภาคผนวก

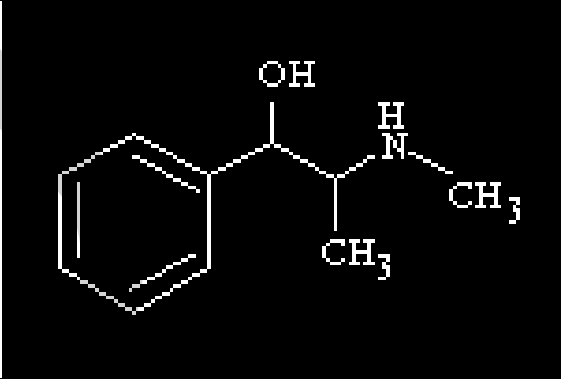
ตารางรายชื่อสารเคมีในบัญชีผนวกทำขออนุญาตสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้า ยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 บัญชี 1

ลำดับ 1	อะเซติก แอนไฮไดรด์ (Acetic anhydride)
ชื่อเรียกอื่น	อะเซทิล ออกไซด์ (acetyl oxide), อะเซติก ออกไซด์ (acetic oxide)
สูตรโมเลกุล	C ₄ H ₆ O ₃ ; (CH ₃ CO) ₂ O
สูตรโครงสร้างโมเลกุล	
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวไม่มีสี มีกลิ่นคล้ายน้ำส้ม สัมผัสกับอากาศจะเป็นควันทำให้แสบจมูก และระคายตา
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ในการผลิตเฮโรอีน - ใช้สังเคราะห์ phenyl-2-propanone (P2P) ซึ่งเป็นสารที่ใช้ในการผลิต amphetamine / metamphetamine - ใช้สังเคราะห์ n-acetylthranilic acid ซึ่งเป็นสารที่ใช้ในการผลิต methaqualone
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตยาแอสไพริน (Aspirin) ยาพาราเซตามอล (Paracetamol) ผลิตสีย้อมผ้า ผลิตเม็ดพลาสติก ผลิตแป้งแปรรูปสำหรับทำอาหาร และกระดาษ
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> - นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า - ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 200,000 บาท - ผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

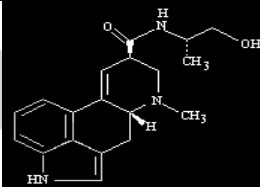
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 2	เอ็น-อะเซทิลแอนทรานิลิก อไซด์ (N-acetylanthranilic acid)
ชื่อเรียกอื่น	Ortho-acetamidobenzoic acid; 2-acetamidobenzoic acid.
สูตร โมเลกุล	C ₉ H ₉ NO ₃ ; CH ₃ CONHC ₆ H ₄ COOH
สูตร โครงสร้าง	
คุณสมบัติ	ผงผลึกสีขาว มีรสหวาน
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการสังเคราะห์ methaqualone, macloqualone
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตยา ผลิตภัณฑ์พลาสติก และเคมีภัณฑ์
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> - นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า - ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 200,000 บาท - ผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

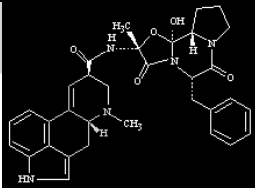
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 3	อีเฟดรีน (Ephedrine)
ชื่อเรียกอื่น	1-phenyl-1-hydroxy-2-methylaminopropane
สูตรโมเลกุล	C10H15NO
สูตรโครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นแอมพลูหรือผลึกสีขาว คุ้ดความชื้นได้ง่าย เสื่อมสลายเมื่อถูกแสง
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการผลิตเมทแอมเฟตามีน
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตยาขยายหลอดลม
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> - นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า - ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 - 20 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 - 400,000 บาท - ผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุก 1-5 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 100,000 บาท
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข
ตามปฎิญญาเชียงราย 2003 จัดเป็นสารตั้งต้นที่ต้องควบคุมเข้มงวด	

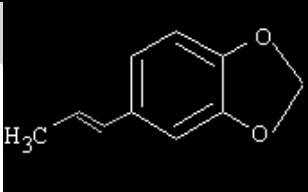
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 4	เออร์โกโนวิน (Ergonovine)
ชื่อเรียกอื่น	เออร์โกมีตรีน (ergometrine), เออร์โกโตซีน (ergotocine)
สูตร โมเลกุล	C ₁₉ H ₂₃ N ₃ O ₂
สูตร โครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นผลึกสีขาว เมื่อถูกแสงจะไม่คงตัว และเปลี่ยนเป็นสีดำ ผลึกมีทั้งในรูปเกลือ hydrochloride, maleate และ tartrate ละลายได้ดีในน้ำ และละลายได้เล็กน้อยในคลอโรฟอร์ม
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการผลิตแอลเอสดี (LSD)
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตยา
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> - นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า - ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 200,000 บาท - ผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

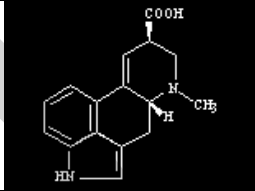
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 5	เออร์โกตามีน (Ergotamine)
ชื่อเรียกอื่น	12-hydroxy-2-methyl-5-alpha-(phenylmethyl)-ergotaman-3,6,18-trione.
สูตร โมเลกุล	C33H35N5O5
สูตร โครงสร้าง	
คุณสมบัติ	ผลึกสีขาว ดูดความชื้นได้ง่าย เสื่อมสลายเมื่อถูกแสงและความร้อน
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการสังเคราะห์แอลเอสดี (LSD) และ Lysergic acid
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ผลิตยารักษาไมเกรน (migraine) และยาเร่งการคลอด
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> - นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า - ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 200,000 บาท - ผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 6	ไอโซซาฟรอล (Isosafrole)
ชื่อเรียกอื่น	5-(1-propenyl)-1,3-benzodioxole; 1,2-(methylenedioxy)-4-propenylbenzene.
สูตรโมเลกุล	C10H10O2
สูตรโครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นของเหลว มีกลิ่นเฉพาะตัว (anise) เป็น ไอโซเมอร์ อาจพบอยู่ในรูป cis หรือ trans ในรูป trans จะมีความคงตัวกว่า
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในกระบวนการผลิตยาอี (MDA, MDMA, MDE หรือ N-hydroxy-MDA)
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในการผลิตน้ำหอม แต่งกลิ่นรูทเบียร์ และน้ำชาลิ ใช้ในการสังเคราะห์อินทรีย์เคมี
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 โดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 200,000 บาท ผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

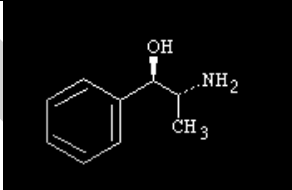
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 7	ไลเซอรัจิก อาซิด (Lysergic acid)
ชื่อเรียกอื่น	9,10-Didehydro-6-methyl-ergoline-8-carboxylic acid
สูตร โมเลกุล	C ₁₆ H ₁₆ N ₂ O ₂
สูตร โครงสร้าง	
คุณสมบัติ	ผงผลึกสีขาว ละลายได้เล็กน้อยในน้ำและตัวทำละลายอินทรีย์
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการสังเคราะห์ แอลเอสดี (LSD)
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้สังเคราะห์อินทรีย์สาร
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 200,000 บาท ผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 8	3,4-เมทิลลีนไดออกซีเฟนิล-2-โพรพาโนน (3,4-methylenedioxyphenyl-2-propanone)
ชื่อเรียกอื่น	3,4-เมทิลลีน ไดออกซีเฟนิลอะซิโตน(3,4-Methylenedioxyphenylacetone) ไพเพอโรนิลเมทิลคีโตน (piperonylmethylketone)
สูตรโมเลกุล	C10H10O3
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการสังเคราะห์ MDA, MDE, MDMA, N-hydroxy-MDA
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ผลิต piperonal และส่วนประกอบของน้ำหอม
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 200,000 บาท ผู้ครอบครอง โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

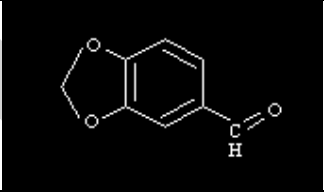
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 9	นอร์อีเฟดรีน (Norephedrine)
ชื่อเรียกอื่น	เฟนนิลโพรพานอลามีน (Phenylpropanolamine)
สูตร โมเลกุล	C ₉ H ₁₃ NO
สูตร โครงสร้างโมเลกุล	
คุณสมบัติ	ผงผลึกสีขาว มีกลิ่นคล้าย benzoic acid
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการสังเคราะห์ amphetamine, 4-methylaminorex
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตยาแก้หวัด และยาลดความอ้วน
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 - 20 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 - 400,000 บาท ผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุก 1 - 5 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 100,000 บาท
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 10	1-เฟนิล-2-โพรพาโนน (1-phenyl-2-propanone)
ชื่อเรียกอื่น	เฟนิลอะซิโตน (phenylacetone) เบนซิลเมทิลคีโตน (benzyl methyl ketone) P2P
สูตรโมเลกุล	C ₉ H ₁₀ O; C ₆ H ₅ CH ₂ COCH ₃
สูตรโครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวเหนียวใส
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการสังเคราะห์ amphetamine และ metamphetamine
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมเคมีและอุตสาหกรรมผลิตยา ในการผลิต amphetamine และอนุพันธ์บางชนิดของ amphetamine ใช้เติมลงในน้ำยาทำความสะอาด
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 200,000 บาท ผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

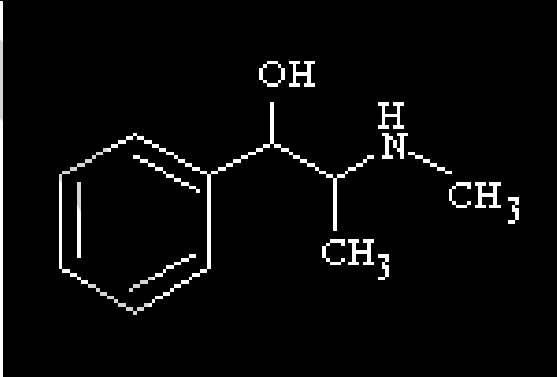
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 11	ไพเพอโรนอล (Piperonal)
ชื่อเรียกอื่น	3,4-(Methylenedioxy)benzaldehyde; heliotropin; piperonylaldehyde
สูตรโมเลกุล	C ₈ H ₆ O ₃
สูตรโครงสร้าง	
คุณสมบัติ	ผลึกรูปเข็มเป็นเงา ไม่มีสี มีแต่กลิ่นของ heliotrope
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในขบวนการสังเคราะห์ MDA, MDMA, MDE หรือ N-hydroxy-MDA
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ผลิตเครื่องหอม เช่น กลิ่นวนิลา และเชอริ ใช้สังเคราะห์อินทรีย์สาร ใช้เป็นส่วนผสมในน้ำยาไล่ยุง
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 200,000 บาท ผู้ครอบครอง โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

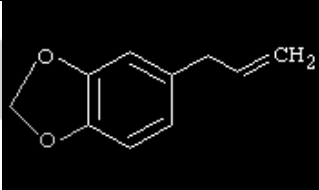
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 12	โพแทสเซียมเพอร์แมนกาเนต (Potassium Permanganate)
ชื่อเรียกอื่น	Permanganic acid potassium salt, chameleon mineral
สูตร โมเลกุล	KMnO ₄
คุณสมบัติ	ผลึกสีม่วงเข้ม ไม่มีกลิ่น คงตัวในอากาศ
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	เป็นสารเคมีสำคัญในการเปลี่ยน coca paste เป็น cocaine base
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ตัวทำปฏิกิริยาที่สำคัญในการวิเคราะห์และสังเคราะห์อินทรีย์เคมี ใช้เป็นสารฟอกขาว เป็นยาฆ่าเชื้อโรค ด้านเชื้อแบคทีเรีย และเชื้อรา ผสมลงในน้ำเพื่อใช้ฆ่าเชื้อ
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นสินค้าควบคุม ตามพระราชบัญญัติการส่งออกป็นอก และการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> การนำเข้าหรือส่งออก จะต้องขอใบอนุญาตจากกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (กรณีส่งออกต้องมีหนังสือรับรองให้ส่งออกจากสำนักงาน ป.ป.ส.)
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ส่งออกหรือนำเข้าโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีหรือปรับเป็นเงินห้าเท่าของสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้า หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 13	ซูโดอีเฟดรีน (Pseudoephedrine)
ชื่อเรียกอื่น	1-phenyl-1-hydroxy-2-methylaminopropane
สูตรโมเลกุล	C10H15NO
สูตรโครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นแอมโมเนียมหรือผลึกสีขาว ดูดความชื้นได้ง่าย เสื่อมสลายเมื่อถูกแสง
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการผลิตเมทแอมเฟตามีน
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตยาลดน้ำมูก และยาแก้หวัด
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 - 20 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 - 400,000 บาท ผู้ครอบครอง โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุก 1-5 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 100,000 บาท
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข
ตามปฎิญญาเชียงราย 2003 จัดเป็นสารตั้งต้นที่ต้องควบคุมเข้มงวด	

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 14	ซาฟรอล (Safrole)
ชื่อเรียกอื่น	อัลลิลคาทีโคล เมทิลลีน อีเธอร์ (allylcatechol methylene ether)
สูตร โมเลกุล	C10H10O2
สูตร โครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวไม่มีสี หรือสีเหลืองอ่อน มีกลิ่นเฉพาะตัว (sassafras odor)
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในขบวนการผลิตยาอี (MDA, MDMA, MDE หรือ N-hydroxy-MDA)
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมแต่งกลิ่น ทำน้ำหอม และผลิตสบู่
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 200,000 บาท ผู้ครอบครอง โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ตารางรายชื่อสารเคมีในบัญชีผนวกทำขออนุญาตสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้า ยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 บัญชี 2

ลำดับ 1	อาเซโตน (Acetone)
ชื่อเรียกอื่น	Dimethyl ketone; beta-ketopropane; pyroacetic ether; 2-propanone.
สูตรโมเลกุล	C ₃ H ₆ O
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวไม่มีสี ระเหยได้ มีรสหวาน มีกลิ่นเฉพาะตัว
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้เป็นตัวทำละลายในการสกัดฝิ่น (opium) และใบโคคา (coca leaf) เพื่อผลิต heroin และ cocaine ใช้เป็นตัวทำละลายในการสังเคราะห์ amphetamine และ LSD
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้เป็นตัวทำละลายทั่วไปในอุตสาหกรรมเคมี และอุตสาหกรรมผลิตยา ใช้ผลิตน้ำมันหล่อลื่น Chloroform พลาสติก น้ำมันชักเงา และเครื่องสำอาง ฯลฯ
การควบคุม	<p>ในขนาดบรรจุมากกว่า 550 มิลลิลิตร จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535</p> <ul style="list-style-type: none"> การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง ซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ต้องได้รับใบอนุญาต ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
	<p>ในขนาดบรรจุไม่เกิน 550 มิลลิลิตร จัดเป็นสารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533</p> <ul style="list-style-type: none"> ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าซึ่งสารระเหย ก่อนนำออกจำหน่ายจะต้องทำฉลากข้อความ คำเตือน ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุ ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขายสารระเหย ไม่จัดให้มีฉลากข้อความคำเตือนที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
ตามปฏิญญาเซียงราย 2003 จัดเป็นสารที่ต้องเฝ้าระวัง	

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 2	แอนทรานิลิก ออซิด (Anthranilic Acid)
ชื่อเรียกอื่น	2-aminobenzoic acid; ortho-aminobenzoic acid; vitamin L1
สูตรโมเลกุล	C7H7NO2; NH2C6H4COOH
สูตรโครงสร้าง	
คุณสมบัติ	ผงผลึกสีขาวหรือเหลืองอ่อน มีรสหวาน
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการสังเคราะห์ methaqualone และ mecloqualone
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตสีย้อม ผลิตยาและน้ำหอม ใช้เตรียมยาขับไล่แมลง และแมลง
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> - นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า - ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 200,000 บาท - ผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 3	เอทิล อีเทอร์ (Ethyl Ether)
ชื่อเรียกอื่น	น้ำยาเคมีอีเทอร์ (ether) 1,1-ออกซีบิสอีเทน (1,1'-oxybisethane) เอทิลออกไซด์ (ethyl oxide) ซัลฟูริก อีเทอร์ (sulfuric ether) , diethyl ether, diethyl oxide, ethoxyethane
สูตรโมเลกุล	C ₄ H ₁₀ O; C ₂ H ₅ OC ₂ H ₅
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวระเหยง่าย ไม่มีสี มีกลิ่นฉุน
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการผลิตเฮโรอีน โคเคน แอลเอสดี เมสคาลีน เมทาควาโลน (methaqualone) เมทาโดน ทริปตามีน(tryptamines)
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้เป็นตัวทำละลายที่ใช้ในห้องปฏิบัติการทางเคมีและอุตสาหกรรมผลิตยา ใช้เป็นสารสกัดไขมัน น้ำมัน จี๊ผึ้ง และเรซิน ใช้ผลิตพลาสติก ในทางการแพทย์ใช้เป็นยาสลบ
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นโทษกึ่งควบคุมตามพระราชบัญญัติควบคุมโทษกึ่ง พ.ศ. 2495
บทลงโทษ	ผู้ใดนำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ ซึ่งโทษกึ่งนี้ โดยไม่ได้รับหนังสืออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่นั้น มีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หมายเหตุ ควบคุมเฉพาะพื้นที่ ดังนี้ ภาคเหนือ เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ น่าน พะเยา ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน ภาคใต้ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงมหาดไทย

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 4	ไฮโดรคลอริก อาซิด (Hydrochloric acid)
ชื่อเรียกอื่น	Muriatic acid; hydrogen chloride; Spirits of salts.
สูตร โมเลกุล	HCl
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวใส มีไอสีเหลืองอ่อนหรือไม่มีสี มีกลิ่นฉุน
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการผลิต heroin, amphetamine, cocaine, diethyltryptamine, fentanyl, LSD, mescaline, mathaqualone, phencyclidine, psilocin
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในการผลิต chloride และ hydrochloride เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาทางเคมี และตัวทำละลายในการสังเคราะห์อินทรีย์สาร ฯลฯ
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535
บทลงโทษ	ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 โดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
ตามปฎิญญาเชิงรายน 2003 จัดเป็นสารที่ต้องเฝ้าระวัง	

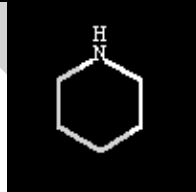
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 5	เมทิลเอทิลคีโตน (Methyl Ethyl Ketone)
ชื่อเรียกอื่น	เอ็มอีเค (MEK) 2-บิวทาโนน (2-butanone) เมทิลอะเซโตน (methyl acetone) , ethyl methyl ketone, 2-oxobutane
สูตรโมเลกุล	C ₄ H ₈ O; CH ₃ COCH ₂ CH ₃
คุณสมบัติ	ของเหลวใส มีกลิ่นของอะซีโตน
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้เป็นตัวทำละลายในการเปลี่ยนโคเคนเบส ไปเป็นโคเคนไฮโดร-คลอไรด์
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตสารเคลือบ ตัวทำละลาย สารขจัดไขมัน แลคเกอร์ ตัวทำละลายในอุตสาหกรรมทั่วไป
การควบคุม	<p>ในขนาดบรรจุมากกว่า 550 มิลลิลิตร จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535</p> <ul style="list-style-type: none"> การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ต้องได้รับใบอนุญาต ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 โดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
	<p>ในขนาดบรรจุไม่เกิน 550 มิลลิลิตร จัดเป็นสารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533</p> <ul style="list-style-type: none"> ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าซึ่งสารระเหย ก่อนนำออกจำหน่ายจะต้องทำฉลากข้อความ คำเตือน ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุ ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขายสารระเหย ไม่จัดให้มีฉลากข้อความคำเตือนที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม] สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 6	เฟนิลอะเซติก กรด (Phenylacetic Acid)
ชื่อเรียกอื่น	เบนซีนอะเซติก กรด (benzeneacetic acid) อัลฟา-โทลูอิก กรด (alpha-toluic acid)
สูตรโมเลกุล	C ₈ H ₈ O ₂ ; C ₆ H ₅ CH ₂ COOH
คุณสมบัติ	ผงสีขาว กลิ่นฉุนไม่ชวนดม
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการสังเคราะห์ amphetamine, methamphetamine และ 1-phenyl-2-propanone
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมเคมีและอุตสาหกรรมผลิตยา ในการผลิต phenylacetate ester, amphetamine และอนุพันธ์บางชนิด ใช้ในการสังเคราะห์ยา penicillin ใช้ทำน้ำหอม และน้ำยาทำความสะอาด
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 200,000 บาท ผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

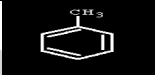
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 7	ไพเพอริดีน (Piperidine)
ชื่อเรียกอื่น	Azocyclohexane; Cyclopentimine; Hexahydropyridine pentamethyleneimine
สูตรโมเลกุล	C ₅ H ₁₁ N
สูตรโครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวไม่มีสี มีกลิ่นเฉพาะ
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการสังเคราะห์ PCP
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในการผลิตยาชาเฉพาะที่ ยาแก้ปวด และผลิตภัณฑ์ยาอื่นๆ เป็นตัวช่วยเร่งปฏิกิริยาในอุตสาหกรรมยาง ใช้เป็นตัวทำละลายในอุตสาหกรรมทั่วไป
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
บทลงโทษ	ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 โดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 8	ซัลฟูริก อาซิด (Sulfuric acid)
ชื่อเรียกอื่น	Oil of vitriol; hydrogen sulfate; BOU; Dipping Acid; Vitriol Brown Oil.
สูตร โมเลกุล	H ₂ SO ₄
คุณสมบัติ	ของเหลวใสคล้ายน้ำมัน ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น เป็นกรดแก่
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการผลิต cocaine
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมปิโตรเลียม สีย้อมผ้า กระดาษหนัง เป็นส่วนประกอบของสารทำความสะอาด ฯลฯ
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
บทลงโทษ	ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
ตามปฏิญญาเชียงใหม่ 2003 จัดเป็นสารที่ต้องเฝ้าระวัง	

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 9	โทลูอีน (Toluene)
ชื่อเรียกอื่น	Methylbenzene; toluol; phenylmethane; methacide.
สูตร โมเลกุล	C ₇ H ₈
สูตร โครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวไม่มีสี ติดไฟง่าย มีกลิ่นคล้าย benzene
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้เป็นตัวทำละลายในการผลิต amphetamine, cocaine, methaqualone, mecloqualone, phencyclidine, psilocin
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้เป็นตัวทำละลายในภาคอุตสาหกรรม ผลิตวัตถุระเบิด สีย้อมผ้า สารเคลือบ ใช้ผสมน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ
การควบคุม	<p>ในขนาดบรรจุมากกว่า 550 มิลลิลิตร จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535</p> <ul style="list-style-type: none"> - การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ต้องได้รับใบอนุญาต - ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 โดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
	<p>ในขนาดบรรจุไม่เกิน 550 มิลลิลิตร จัดเป็นสารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าซึ่งสารระเหย ก่อนนำออกจำหน่ายจะต้องทำฉลากข้อความ คำเตือน ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุ - ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขายสารระเหย ไม่จัดให้มีฉลากข้อความคำเตือนที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> • กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม • สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข
ตามปฎิญญาเชียงราย 2003 จัดเป็นสารที่ต้องเฝ้าระวัง	

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

สารเคมีที่ประเทศไทยมีการควบคุม นอกเหนือจากสารเคมีที่ควบคุมตามบัญชี 1 และบัญชี 2 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้า ยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988

ลำดับ 1	กรดอะซิติก, กรดน้ำส้ม (Acetic acid)
ชื่อเรียกอื่น	Aci-Jel; ethanoic acid; glacial acetic acid; methanecarboxylic acid; vinegar acid.
สูตรโมเลกุล	C ₂ H ₄ O ₂ ; CH ₃ COOH
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวไม่มีสี มีกลิ่นฉุนของน้ำส้มสายชู
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	- ใช้ในการผลิต acetic anhydride เพื่อนำไปผลิตเฮโรอีน - ใช้ในการผลิต P2P เพื่อสังเคราะห์ amphetamine, methamphetamine
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในการผลิต acetic anhydride ผลิตพลาสติก ใช้ในอุตสาหกรรมสีย้อมผ้า และขาม้าแมลง
กฎหมายควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> จัดเป็นโทษกักกัน ตามพระราชบัญญัติควบคุมโทษกักกัน พ.ศ. 2495 จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ใดนำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ ซึ่งโทษกักกันนี้ โดยไม่ได้รับหนังสืออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่นั้น มีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หมายเหตุ ควบคุมเฉพาะพื้นที่ ดังนี้ ภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ น่าน พะเยา ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน และ ภาคใต้ ได้แก่ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

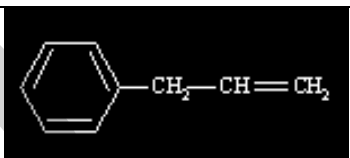
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 2	อะซิโตไนไตรล์ (Acetonitrile)
ชื่อเรียกอื่น	AN; cyanomethane; ethanonitrile; methanecarbonitrile; methyl cyanide.
สูตรโมเลกุล	CH ₃ CN
สูตรโครงสร้าง	
คุณสมบัติ	ของเหลวใส ไม่มีสี มีกลิ่นคล้ายอีเธอร์
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการลักลอบผลิตเมทแอมเฟตามีน และสารที่ออกฤทธิ์กระตุ้นคล้ายแอมเฟตามีน
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	เป็นตัวทำละลายในกระบวนการสกัดสารไฮโดรคาร์บอน เป็นตัวเร่งปฏิกิริยา ในการแยกกรดไขมันออกจากน้ำมันพืช ใช้ในทางเภสัชกรรม ทำน้ำหอม อุตสาหกรรมยาง
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นสารเคมีอันตราย ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
บทลงโทษ	นายจ้างผู้ใดไม่ดำเนินการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตามที่ออกในกฎกระทรวง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 3	อะเซทิล คลอไรด์ (Acetyl chloride)
ชื่อเรียกอื่น	Acetic acid chloride; Ethanoyl chloride
สูตร โมเลกุล	C ₂ H ₃ ClO; CH ₃ COCl
คุณสมบัติ	เป็นของเหลว ไม่มีสี มีกลิ่นฉุน
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้เป็น acetylating agent ในการเปลี่ยน morphine เป็น heroin
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้สำหรับสังเคราะห์ในทางเภสัชกรรม และทำสีย้อม ใช้ในการผลิตน้ำมันหล่อลื่นและยาง
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 4 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 โดยมีได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 - 200,000 บาท ผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

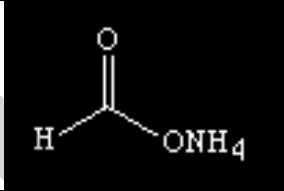
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 4	อัลลิลเบนซีน (Allylbenzene)
ชื่อเรียกอื่น	1-Benzylethene; 2-Propenylbenzene; 3-phenyl-1-propene; Benzene, 2-propenyl- (9CI)
สูตรโมเลกุล	C ₉ H ₁₀
สูตรโครงสร้าง	
คุณสมบัติ	ของเหลวสีเหลืองอ่อน มีกลิ่นคล้ายเบนซีน
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการลักลอบผลิตเมทแอมเฟตามีน และสารที่ออกฤทธิ์กระตุ้น คล้ายแอมเฟตามีน
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ไม่มีข้อมูล
กฎหมายควบคุม	ยังไม่มีมาตรการควบคุม

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 5	แอมโมเนียมคลอไรด์ (Ammonium chloride)
ชื่อเรียกอื่น	Ammonium muriate; sal ammoniac; salmiac; Amchlor; Darammon.
สูตร โมเลกุล	NH ₄ Cl
คุณสมบัติ	เป็นผลึกไม่มีสี ไม่มีกลิ่น หรือเป็นผงแกรนูลสีขาว มีรสเค็ม ดูดความชื้นจากอากาศทำให้เป็นก้อนแข็ง
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการสกัดมอร์ฟีนออกจากฝิ่น เพื่อผลิตเป็นเฮโรอิน
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้สำหรับชุบเหล็ก ด้วยสังกะสี หรือตะกั่ว ในถ่านไฟฉาย ทำสีย้อมผ้า ผสมในสารทำความสะอาด ทำความสะอาดหัวแข็ง ฟอกหนัง ทำผงซักฟอก คงสภาพของหิมะในลานสกีให้ละลายช้าลง เป็นส่วนผสมในทางเภสัชกรรม
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นสารเคมีอันตราย ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
บทลงโทษ	นายจ้างผู้ใดไม่ดำเนินการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตามที่ออกในกฎกระทรวง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 6	แอมโมเนียมฟอร์มเมท (Ammonium formate)
ชื่อเรียกอื่น	Formic acid ammonium salt.
สูตร โมเลกุล	CH ₅ NO ₂ ; HCOONH ₄
สูตร โครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นผงผลึก ดูดความชื้นจากอากาศได้ ไม่มีกลิ่น
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการผลิตแอมเฟตามีน และMDA
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ทดสอบทางเคมีโดยการตกตะกอนโลหะ
กฎหมายควบคุม	ยังไม่มีมาตรการควบคุม

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 7	แอมโมเนียม ไฮดรอกไซด์ (Ammonium hydroxide)
ชื่อเรียกอื่น	Ammonia solution; ammonium hydrate; aqua ammonia; "Spirit of Hartshorn"
สูตร โมเลกุล	NH ₄ OH
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวไม่มีสี, มีกลิ่นฉุนทำให้สำลักได้ (pungent, suffocating odor) เป็นสารละลายที่มีความเข้มข้นของแอมโมเนียได้ถึง 30%
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการผลิตโคคาเบส และ โคอเคนเบส
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในทางเภสัชกรรม เติมน้ำในอาหาร (food additives) ผงซักฟอก (detergent) สารขจัดคราบ สารฟอกขาว (bleaching) สบู่ เซรามิก สกัดสีจากต้นไม้ อุตสาหกรรมผลิตเกลือแอมโมเนีย สังเคราะห์สารอินทรีย์ (organic synthesis)
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
บทลงโทษ	ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 เว้นแต่จะได้แจ้งความประสงค์จะดำเนินการดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 8	เบนซีน (Benzene)
ชื่อเรียกอื่น	Benzol; Cyclohexatriene; Phenyl hydride
สูตรโมเลกุล	C6H6
สูตรโครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวใส ไม่มีสี หรือมีสีเหลืองอ่อน มีกลิ่นเฉพาะ (aromatic odor) ติดไฟได้
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้เป็นตัวทำละลายสำหรับเปลี่ยน โคลเคนเบสให้เป็นโคลเคนไฮโดรคลอไรด์ และใช้ในขบวนการทำ PCP
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมทางเคมี เช่น ผงซักฟอก ยาน้ำแมลง สีย้อมผ้า พลาสติก เรซิน เป็นตัวทำละลายสำหรับ waxes เรซิน น้ำมัน ยางธรรมชาติ ใช้เติมลงในน้ำมันเครื่องยนต์
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
บทลงโทษ	ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 โดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

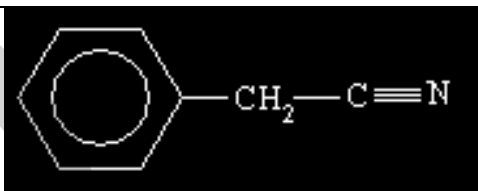
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 9	เบนซาลดีไฮด์ (Benzaldehyde)
ชื่อเรียกอื่น	Artificial essential oil of almond; Benzenecarbonal; Benzoic aldehyde
สูตร โมเลกุล	C7H6O; C6H5CHO
สูตร โครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นของเหลว ไม่มีสี หรือมีสีเหลืองอ่อน มีคุณสมบัติในการหักเหแสง
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการผลิต P2P และแอมเฟตามีน
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	เป็นตัวกลางสำหรับทำสีย้อมผ้า สารแต่งกลิ่น น้ำหอม และ aromatic alcohols เป็นตัวทำละลายพวกน้ำมัน เรซิน cellulose ether cellulose acetate และ nitrate ใช้ในการผลิต cinnamic acid ; benzoic acid และใช้ในทางเภสัชกรรม
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นสารเคมีอันตราย ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
บทลงโทษ	นายจ้างผู้ใดไม่ดำเนินการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตามที่ออกในกฎกระทรวง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

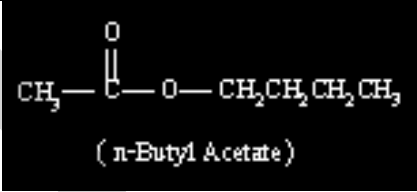
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 10	เบนซิลคลอไรด์ (Benzyl chloride)
ชื่อเรียกอื่น	chloromethylbenzene; alpha-chlorotoluene.
สูตร โมเลกุล	C7H7Cl; C6H5CH2Cl
สูตร โครงสร้าง	
คุณสมบัติ	ของเหลว ไม่มีสี มีกลิ่นฉุน เกิดควันในอากาศที่ชื้น
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการผลิต phenylacetone (P2P) แอมเฟตามีน และเมทแอมเฟตามีน
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในการผลิตสารที่มีส่วนประกอบของเบนซีน น้ำหอม ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม สีย้อมผ้า สังกะหราะห์สารเทนนิน
กฎหมายควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> จัดเป็นสารเคมีอันตราย ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 จัดอยู่ในสารเคมีชนิดที่ 1 ตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> นายจ้างผู้ใดไม่ดำเนินการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตามที่ออกในกฎกระทรวง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งเข้ามา นำเข้ามา ผลิตหรือมีซึ่งยุทธภัณฑ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน กรมการอุตสาหกรรมทหาร กระทรวงกลาโหม

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 11	เบนซิลไซยาไนด์ (Benzyl cyanide)
ชื่อเรียกอื่น	Benzeneacetonitrile; Benzylnitrile; cyanotoluene; phenylacetonitrile
สูตรโมเลกุล	C ₈ H ₇ N; C ₆ H ₅ CH ₂ CN
สูตรโครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวใสไม่มีสี ไม่มีกลิ่นเฉพาะตัว (aromatic odor)
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ในการผลิต P2P
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้สังเคราะห์ Phenylacetic acid สำหรับการผลิตเพนนิซิลลิน และ สังเคราะห์สารอินทรีย์เคมีทั่วไป
กฎหมายควบคุม	ยังไม่มีมาตรการควบคุม

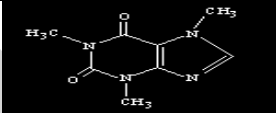
ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 12	เอ็น-บิวทิล อาเซเตด (N-Butyl acetate)
ชื่อเรียกอื่น	Acetic acid butyl ester; Butyl ethanoate; n-butyl ester; Butyl acetate
สูตร โมเลกุล	C ₆ H ₁₂ O ₂
สูตร โครงสร้าง	 <p>(n-Butyl Acetate)</p>
คุณสมบัติ	ของเหลวไม่มีสี มีกลิ่นผลไม้
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	เป็นตัวทำละลายสำหรับเปลี่ยนโคเคนให้เป็นโคเคนไฮโดรคลอไรด์
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในการผลิตแลคเกอร์ หนังกี๊ยม ฟิล์มถ่ายภาพ พลาสติกและกระจกนิรภัย
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ไม่ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในขนาดบรรจุไม่เกิน 550 มิลลิลิตร จัดเป็นสารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 <ul style="list-style-type: none"> ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าซึ่งสารระเหย ก่อนนำออกจำหน่ายจะต้องทำฉลากข้อความ คำเตือน ที่ภาษาหรือหีบห่อบรรจุ ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขายสารระเหย ไม่จัดให้มีฉลากข้อความ คำเตือน ที่ภาษาหรือหีบห่อบรรจุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 13	เอ็น-บิวทิล แอลกอฮอล์ (n-Butyl alcohol)
ชื่อเรียกอื่น	Butyl alcohol; 1-butanol; n-butanol; butyl hydroxide; 1-hydroxybutane; n-propylcarbinol.
สูตรโมเลกุล	C ₄ H ₁₀ O; CH ₃ (CH ₂) ₃ OH
สูตรโครงสร้าง	
คุณสมบัติ	ของเหลวไม่มีสี มีกลิ่นคล้ายเอทานอล ระเหยไอที่ทำให้ระคายเคือง
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	เป็นตัวทำละลายสำหรับเปลี่ยนโคเคนเบส ให้เป็นโคเคนไฮโดรคลอไรด์
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	เป็นตัวทำละลายสำหรับไขมัน จี๊ตติ้ง เรซิน เซลลูล์ซ และน้ำมันชักเงา ใช้สำหรับผลิตเตลเกอร์ แพเรเทียม และผงซักฟอก
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นสารเคมีอันตราย ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
บทลงโทษ	นายจ้างผู้ใดไม่ดำเนินการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตามที่ออกในกฎกระทรวง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 14	กาแฟอิน (Caffeine)
ชื่อเรียกอื่น	โคเฟอีน (caffeine), เมทิลทีโอโบรมีน (methyltheobromine)
สูตร โมเลกุล	C ₈ H ₁₀ N ₄ O ₂
สูตร โครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นผลึกสีขาว ไม่มีกลิ่น รสขมเล็กน้อย
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้เป็นส่วนผสมในยาบ้า เพื่อลดปริมาณของเมทแอมเฟตามีน
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตยา ซึ่งช่วยเสริมฤทธิ์ของยาหลัก เช่นยาแก้ปวด ยา รักษาอาการปวดไมเกรน ผสมในน้ำอัดลม เครื่องดื่มชูกำลัง และเป็นสารปรุงแต่งรสในขนมบางชนิดใช้ในอุตสาหกรรมผลิตกระดาษพิมพ์เขียว
กฎหมายควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> จัดเป็นโทษกัญชาตามพระราชบัญญัติควบคุม กัญชา พ.ศ. 2495 จัดเป็นสินค้าควบคุมตามพระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 จัดเป็นอาหารตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2510 จัดเป็นเภสัชเคมีตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> การนำเข้าหรือส่งออก จะต้องขอใบอนุญาตจากกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยจะต้องได้รับการรับรองการนำเข้า หรือส่งออก จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา การนำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ ต้องได้รับหนังสืออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องถิ่นนั้น
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ใดนำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ สารกาแฟอิน โดยไม่ได้รับหนังสืออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องถิ่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> กรมการค้าต่างประเทศ / กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ กองควบคุมอาหาร/ กองควบคุมยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 15	แคลเซียมคาร์บอเนต (Calcium carbonate)
ชื่อเรียกอื่น	Carbonic acid calcium salt; Calcichew; Calcidia; Light Carbonate
สูตร โมเลกุล	CaCO ₃
คุณสมบัติ	เป็นผลึกหรือผง ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่ละลายในน้ำ แต่ละลายได้ในกรดอ่อน
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	เป็นสารอัลคาไลน์ ที่ใช้ในกระบวนการผลิตโคเคนเบส
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมสี ยาง พลาสติก ผลิตกระดาษ ยางแผ่น เมล็ดหมัก ทำแก้ว ดินสอสี ใช้ในทางเภสัชกรรม ผลิตยาปฏิชีวนะ ยาลดกรด สารเสริมแคลเซียม เครื่องสำอาง และใช้สำหรับลดความเปรี้ยวออกจากเหล้าองุ่น
กฎหมายควบคุม	ยังไม่มีมาตรการควบคุม

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 16	คลอโรฟอร์ม (Chloroform)
ชื่อเรียกอื่น	Formyl trichloride; Freon 20; Trichloromethane.
สูตร โมเลกุล	CHCl ₃
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวไม่มีสี ระเหยง่าย มีกลิ่นหอมหวาน
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้เป็นตัวทำละลายในการผลิต heroin, cocaine
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในการผลิต Fluorocarbon-22 เป็นตัวทำละลายน้ำมัน ไขมัน ยาง สารอัลคาลอยด์ ไขมัน เรซิน และสารทำความสะอาด ใช้ในเครื่องดับเพลิง เพื่อลดจุดเยือกแข็ง
กฎหมายควบคุม	พระราชบัญญัติควบคุมโคกภัณฑ์ พ.ศ.2495
บทลงโทษ	ผู้ใดนำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ ซึ่งโคกภัณฑ์นี้ โดยไม่ได้รับหนังสืออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดแห่ง ที่องที่นั้น มีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ หมายเหตุ ควบคุมเฉพาะพื้นที่ ดังนี้ ภาคเหนือ เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ น่าน พะเยา ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน ภาคใต้ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 17	โคเดอีน (Codeine)
ชื่อเรียกอื่น	methylmorphine (เมททิลมอร์ฟีน)
สูตร โมเลกุล	C18H21NO3
สูตร โครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นฝิ่นหรือฝิ่นสีขาว
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	เป็นสารเสพติด
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตยาแก้ปวด ยาแก้ไอ (antitussive)
กฎหมายควบคุม	จัดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522
การควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> นำเข้าโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้า ผู้ใช้ต้องขออนุญาตครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2
บทลงโทษ	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 โดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 - 1,000,000 บาท ผู้ครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข
(เป็นสารที่ใช้ในการผลิต ยาเสพติดให้โทษในประเภท 3)	

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 18	ไซโคลเฮกเซน (Cyclohexane)
ชื่อเรียกอื่น	Hexahydrobenzene; Hexamethylene; Benzenehexahydride; Hexanaphthene.
สูตรโมเลกุล	C6H12
สูตรโครงสร้าง	
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวใส (watery) มีกลิ่นคล้ายน้ำมันเบนซิน
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	เป็นตัวทำลายสำหรับเปลี่ยนโคเคนเบส ให้เป็นโคเคนไฮโดรคลอไรด์
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	เป็นตัวทำลายแลคเกอร์ และเรซิน ไซลีสและสารเคลือบเงา ใช้ในการผลิตสารประกอบอินทรีย์ เป็นตัวสกัดน้ำมันหอมระเหย เป็นส่วนประกอบในยาฆ่าเชื้อรา
กฎหมายควบคุม	ยังไม่มีมาตรการควบคุม

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ 19	เอทิลอะมีน (Ethylamine)
ชื่อเรียกอื่น	Mea; EA; Ethanamine; 1-Aminoethane; Monoethylamine.
สูตร โมเลกุล	C ₂ H ₅ NH ₂
คุณสมบัติ	เป็นของเหลวหรือแก๊ส ไม่มีสี มีกลิ่นฉุนของแอมโมเนีย
การใช้ที่ผิดกฎหมาย	ใช้ร่วมกับ P2P เพื่อสังเคราะห์ N-ethylamphetamine และใช้ร่วมกับ 3,4-methylenedioxyphenyl-2-propanone เพื่อใช้สังเคราะห์ MDE ใช้ในการทำ diethyltryptamine (DET)
การใช้ที่ถูกกฎหมาย	ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตสีย้อม ใช้สกัดตัวทำละลาย สังเคราะห์สารอินทรีย์ กลั่นน้ำมันปิโตรเลียม และทำให้ยางลาเท็กซ์คงตัว
กฎหมายควบคุม	ยังไม่มีมาตรการควบคุม

ที่มา: กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

ไกรเลิศ ดาวเรือง

ประวัติการศึกษา

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2531

เนติบัณฑิต สมัยที่ 57 พ.ศ. 2547

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

รับราชการในตำแหน่งนักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
ที่สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.)
กระทรวงยุติธรรม